

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3058/2023. (II. 16.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	264
3059/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	275
3060/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	280
3061/2023. (II. 16.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	287
3062/2023. (II. 16.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	293
3063/2023. (II. 16.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	298
3064/2023. (II. 16.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	302
3065/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	308
3066/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	313
3067/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	317
3068/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	322
3069/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	326
3070/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	330
3071/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	334
3072/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	337
3073/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	341
3074/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	345
3075/2023. (II. 16.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	348
3076/2023. (II. 16.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	353
3077/2023. (II. 16.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	359
3078/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	365
3079/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	369
3080/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	374
3081/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	377
3082/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	381
3083/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	384
3084/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	389
3085/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	393
3086/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	396
3087/2023. (II. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	399

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3058/2023. (II. 16.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Juhász Imre, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Handó Tünde és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 3. § x) pontjai, a 69/B. § (1) b) pont be) alpontja, valamint a 69/B. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést egyebekben visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék 49.K.702.359/2021/9. számú végzésével az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvénynek (a továbbiakban: At.) az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszármazásáról szóló 2020. XXX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 33. § (5) bekezdésével hatályba léptetett, 2020. május 29. napjától hatályos At. 3. § x) pontja, a 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” szövegrésze, valamint a 69/B. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését, valamint a konkrét és a bíróságokon még folyamatban lévő egyedi ügyekben történő alkalmazásának kizárását kérte.
- [2] 2. Az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a transznemű felperes 2021. január 13-án nemének és nevének anyakönyvi megváltoztatását kérte a Budapest Főváros Kormányhivatala alperesnél (a továbbiakban: alperes). Az alperes a 2021. január 19. napján kelt, BP/D/50-2/2021. számú határozatával a kérelmet elutasította, mivel érvelése szerint az At. 2020. május 29-én hatályba lépett 69/B. § (3) bekezdése alapján a nemváltoztatás anyakönyvi bejegyzése nem lehetséges, a névváltoztatási kérelmet pedig arra tekintettel [hivatkozva az At. 44. § (3), valamint a 49. § (1) bekezdésére] utasította el, hogy a választott utónevek nem feleltek meg a felperes születési nemének. A felperes a kérelmét elutasító hatósági határozat bírósági felülvizsgálatát kérte.
- [3] 3. A közigazgatási perben eljáró indítványozó bíróság megítélése szerint szükséges a kifogásolt jogszabályi rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangjának egyedi normakontroll keretében történő vizsgálata, mivel álláspontja szerint a kifogásolt jogszabályhelyek kapcsán felmerül az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóság, valamint a VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet tiszteletben tartásához fűződő jog sérelme.

Kifejtette, hogy a felperes transznemű, nem azonosul a születésekor bejegyzett nemével, amelyet a kérelméhez csatolt pszichológiai, valamint pszichiátriai szakvélemények alátámasztanak. Ugyanakkor a Módtv.-nyel bevezetett, az indítványozó bíró által kifogásolt jogszabályi rendelkezések folytán nincs módja arra, hogy olyan nemmel és névvel szerepeljen a hivatalos nyilvántartásban, amely összhangban áll nemi identitásával, és azzal, ahogyan magát a külvilág előtt azonosítani kívánja.

- [4] A bírói indítvány utalt arra, hogy a jogalkotó a Módtv. 33. §-ával hatályba léptetett három At. módosítással szüntette meg 2020. május 29-i hatállyal a nem- és névváltoztatás lehetőségét. Egyrészt a korábbi „nem” helyett a „születési nem” fogalmát vezette be személyazonosító adatként [At. 69/B. § (1) bekezdés *b*) pont *be*) alpont], továbbá a születési nem fogalmaként a biológiai (a kromoszómák és az elsődleges nemi jelleg alapján meghatározott) nemmel azonosként határozta meg [At. 3. § *x*) pont], harmadrészt deklarálta, hogy a „születési nem” nem változtatható meg [At. 69/B. § (3) bekezdés]. Így a névváltoztatás az At. 44. § (3) bekezdése és a 49. § (1) bekezdése változatlan rendelkezései folytán a születési nemhez illeszkedő utónév-választás következtében lehetetlenné vált a transznemű felperes számára.
- [5] A bírói indítvány kiemelte, hogy a Módtv.-hez fűzött indokolás szerint az a törvényalkotói álláspont, hogy a nem megváltoztatása biológiai alapokon nyugszik és a születéskor megállapított biológiai nemet tekinti releváns személyi adatnak. A jelenlegi szabályozás nem terjed ki a transzneműsége, és a születéskor megállapított nem és a nemhez illeszkedő név viselésére kötelezi a transznemű személyeket. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJB) ítélezési gyakorlatát elemezve arra a következtetésre jutott, hogy a transzneműeknek azon joga, hogy az állam őket az identitásuk és nem a biológiai nemük szerint ismerje el, nem vonható el az alapjogsérelmük nélkül. Érvelése szerint mind az Alkotmánybíróság korábbi, az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való, ezen belül a névváltoztatáshoz való joggal összefüggésben kimondta, hogy a nemüket megváltoztató transzszexuálisok esetében a névváltoztatáshoz való jog alapvető emberi jog [lásd: 58/2001. (XII. 7. AB határozat)]. Utalt továbbá az Alkotmánybíróság 6/2018. (VI. 27.) AB határozatában foglaltakra, amely megállapította, hogy „a nemváltoztatással összefüggő névváltoztatás [...] alapja az „EMBER” önazonossága és az egyenlő emberi méltóság sérthetlensége, valamint „a névváltoztatás egyik speciális esete a nemváltoztatással összefüggő névváltoztatás, minthogy az a személy identitásának alapvető meghatározója, saját névhez való jogként a névjog korlátozhatatlan tartományába tartozik” (Indokolás [47]). Utalt továbbá arra, hogy a határozat kimondta, hogy a jogvédelem keretében az államnak kötelessége olyan szabályozást kialakítani, amely „tudomásul veszi a nem megváltoztatását, és diszkriminációmentesen biztosítja az ebből keletkező névváltoztatás nyilvántartás(ok)ban való átvezetését” (Indokolás [48]). Továbbá idézte az Alkotmánybíróság 27/2015. (VII. 21.) AB határozatát, amely kifejtette, hogy ez a tudomásulvétel a névváltoztatás körében az államtól elsősorban regisztratív szerepet vár el.
- [6] A bírói indítvány idézte – többek között – az Alkotmánybíróság VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet tiszteletben tartásához való jogával kapcsolatos gyakorlatát, utalva a 11/2014. (IV. 4.) AB határozatában foglaltakra, amely szerint a vonatkozó alapjog az államtól azt kívánja meg, hogy az ne avatkozzon az egyén intim szférájába, illetve az csak szükségességi-arányossági alapon korlátozható. Hivatkozott továbbá arra, hogy az EJB az Egyezmény 8. cikke szerinti magánülethez való jog kapcsán foglalkozott a transzneműek jogaival. Kimondta, hogy létezik egy európai és nemzetközi konszenzus, amely támogatja a transzneműek választott nemének jogi elismerését. Az állam pozitív kötelezettsége, hogy hatékony és hozzáférhető eljárást vezessen be, világosan meghatározott feltételekkel, amely biztosítja a nem nyilvántartásokban való megváltoztatását (*X. kontra Macedonia*, 29683/16). Továbbá megállapította, hogy az állam korlátozott mérlegelési mozgástérrel rendelkezik a magánélet legbensőségesebb aspektusát érintő olyan kérdésben, mint az egyén szexuális identitása (*Schlumpf kontra Svájc*, 29002/06). Ebbe a mozgástérbe az sem fér bele, hogy az állam nemátalakító kezeléshez kösse a nemváltás jogi elismerését (*A.P., Garçon és Nicot kontra Franciaország*, 79885/12., 52471/13., 52596/13.).
- [7] A bírói kezdeményezés az Alkotmánybíróság és az EJB gyakorlatát úgy értékelte, hogy azok alapján a transzneműeknek az emberi méltóságból és a magánéletük tiszteletben tartásából fakadó joguk van az önmeghatározásuk szerinti identitásnak megfelelő nem és név állam általi elismeréséhez. Az indítvány szerint az ezzel ellentétes szabályozás ugyanakkor felveti az Alaptörvénybe ütközés lehetőségét. Kifejtette továbbá, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság az indítványnak helyt adna, úgy annak eredményeként a konkrét perben a Módtv. által bevezetett módosítások előtti szabályok szerint kellene elbírálni az alperesi határozat jogszerűségét.

II.

[8] 1. Az Alaptörvénynek az indítványban hivatkozott rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

[9] 2. Az At. indítványokkal támadott rendelkezései:

„At. 3. § [...] x) születési nem: az elsődleges nemi jelleg, illetve kromoszóma alapján meghatározott biológiai nem.”

„At. 69/B. § (1) bekezdés b) pont [...] be) születési nemét,”

„At. 69/B. § (3) Az (1) bekezdés b) pont be) alpontjában meghatározott adat nem változtatható meg.”

III.

[10] Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.

[11] 1. Az indítványozó bíróság az Abtv. 25. § (1) bekezdésére alapította kérelmét, amely az At. 2020. május 29-étől hatályos 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” kitétele, és a 69/B. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] eleget tesz-e.

[12] Az indítványozó bíróság megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], valamint az indítványozó bíróság megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés] [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].

[13] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, mely feltételnek a bírói indítvány szintén megfelel. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a bírói indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont], az ugyanis az Abtv. 41. § (1) bekezdésében a kifogásolt jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének a megállapítására és visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítésére irányul.

[14] 2. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia [3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy az adott ügyben valóban szükséges alkalmaznia a támadott jogi normát. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz

fordulás miatt felfüggesztésre került) ügyel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye [...]” {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}

- [15] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel a bírói indítvánnyal összefüggésben megállapítja, hogy a bírói kezdeményezés alapját képező per releváns jogkérdése a transznemű felperes neme és neve anyakönyvi megváltoztatását elutasító közigazgatási határozat jogszerűsége. Ezzel összefüggésben szükséges az At. 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” kitétele, és a 69/B. § (3) bekezdése bírói indítvánnyal által támadott szövegrészének értelmezése és alkalmazása.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó bíróság előtt olyan egyedi ügy van folyamatban, amelyben az általa támadott rendelkezéseket az ügy elbírálásához alkalmaznia kell, azzal szoros kapcsolatban áll.
- [17] 3. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bírói kezdeményezés kizárólag az At. születési nemre vonatkozó rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálatát kérte, az ezzel kapcsolatos utónévváltoztatásra vonatkozó kifogásait az At. önálló jogszabályi rendelkezéseinek megjelölése nélkül állította. Így az indítvány indokolása ugyan a névviseléssel összefüggésben is tartalmazott érvelést, azonban annak közvetlenül, konkrét, a bíróság által alkalmazni szükséges, jogszabályi rendelkezés megjelölése nélkül állított alaptörvény-ellenessége a határozott kérelem Abtv. szerinti követelményének nem tett eleget. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ebben a részében a bírói kezdeményezés nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontjában foglalt feltételeknek, így az az Alkotmánybíróság indítvány érdemi elbírálására ebben a részében nem látott lehetőséget.
- [18] 4. A bírói indítvány a fentiekben kifejtettek szerint felel meg – az Alaptörvény II. cikke és VI. cikk (1) bekezdésének állított sérelme okán – a bírói kezdeményezéssel szemben támasztott, a 3058/2015. (III. 31.) AB végzésben, illetve a 2/2016. (II. 8.) AB határozatban előírt követelményeknek, így a bírói indítvány érdemi elbírálásra eszerint alkalmas.

IV.

- [19] A bírói kezdeményezés az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette az At. bírói indítvánnyal támadott, jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezéseit, illetve a vonatkozó jogszabályi környezetet.
- [21] A Módtv. 33. § (1) bekezdése 2020. május 29-i hatállyal egyrészt az At. hatályos értelmező rendelkezésekre vonatkozó szabályozását kiegészítette, a már meglévő fogalmak köre mellett definiálva a „születési nem” fogalmát, amely szerint születési nem az elsődleges nemi jelleg, illetve kromoszóma alapján meghatározott biológiai nem.
- [22] Emellett a Módtv. 33. § (2) bekezdése szintén 2020. május 29-i hatálybalépéssel a személyazonosító adatok nyilvántartására vonatkozó szabályozásra nézve a korábban hatályban volt, az At. 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontja szerinti, az érintett „neme” helyébe az érintett „születési neme” nyilvántartását írta elő.
- [23] A Módtv. 33. § (2) bekezdése továbbá az At. korábban (2015. augusztus 1-jétől) hatályban volt 69/B. § (3) bekezdése helyébe, amely előírta, hogy a gyermek személyazonosító adatainál adatváltozásként nem vezethető át a szülők neme adatának és ahhoz kapcsolódóan az utónevének megváltozása, 2020. május elsejével azt a rendelkezést léptette hatályba, amely szerint a személyazonosító adatként nyilvántartott „születési nem” nem változtatható meg.
- [24] A törvényjavaslat vonatkozó indokolása szerint a „nem fogalmát az addigi jogszabályok nem tartalmazták, tekintettel arra, hogy a nem meghatározása biológiai alapokon nyugszik. Azt az elsődleges nemi jelleg alapján, illetve kromoszóma alapján tudják megállapítani. Az anyakönyvbe bejegyzett nem, tulajdonképpen az orvos által megállapított tényen alapul, amelyet az anyakönyv deklará. Az anyakönyv ellenkező bizonyításig a bejegyzett tényeket, jogokat igazolja, tehát jog keletkeztető hatása nincs. Az anyakönyv által deklarált nem alapján azonban már jogok, illetve kötelezettségek keletkezhetnek, ennek megfelelően szükséges a születési nem fogalmának meghatározása.” Az indokolás szerint az állam – az Alaptörvénynek megfelelően – a továbbiakban nem foglal állást állampolgárai nemi identitásának kérdésében, hanem kizárólag egyetlen, immáron egyértelmű

személyes adatot kíván nyilvántartani az anyakönyvekben: a születési nemet. A születési nem a születéskori elsődleges nemi jellegen, illetőleg a kromoszómaszám alapján megállapított biológiai nem, s mint ilyen, születéskor keletkező, nem megváltoztatható személyes adat.

- [25] Az Alaptörvény 2020. december 23-tól hatályos Kilencedik módosítása alapján az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése értelmében: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.”
- [26] 2. A jelenlegi anyakönyvi nyilvántartásunk annak kialakulása és történeti változása, fejlődése folytán egy olyan (elektronikus) állami, országos, személyi nyilvántartás, amely közhitelesen, deklaratív módon, valamennyi Magyarországon bekövetkezett, illetve a magyar állampolgárok összes anyakönyvi eseményét (a születést, házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését és megszüntetését, továbbá a halálesetet, illetve az ezekre vonatkozó, az At-ben meghatározott adatokat) határidő nélkül tartalmazza (lásd: At. 69/A-69/J. §-ai).

V.

- [27] Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés alapján ezt követően elsőként azt vizsgálta, hogy sértik-e a felperes emberi méltóságát a Módtv. 33. § (1), valamint (2) bekezdésével megállapított azon [At. 3. § x) pontja, az At. 69/B. § (1) bekezdés *b*) pont *be*) alpontja, valamint 69/B. § (3) bekezdése] rendelkezései, amelyek alapján az At. jelenleg hatályos szabályai a „születési nemet” adatként rögzítik. Ezt követően a vizsgálat arra tért ki, hogy a felperes önrendelkezési joga sérül-e annak folytán, hogy a születési nemként rögzített, anyakönyvben nyilvántartott közhiteles adat nem módosítható.
- [28] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „ha az indítványozó egy új rendelkezés tartalmának alkotmányellenességét állítja, akkor az Alkotmánybíróság nem az új rendelkezést hatályba léptető, hanem a módosítás révén az új rendelkezést magába foglaló (inkorporáló) jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg” {8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 81; elsőként megerősítette a 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [61], majd többek közt: 32/2014. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [29] 1.1. A Módtv.-nyel bevezetett, és az At. hatályos szabályozásában szereplő „születési nem” fogalma alatt a jogalkotó (a törvényjavaslat indokolása szerint) az elsődleges nemi jelleget, illetve a kromoszóma által meghatározott biológiai nemet érti. Ennek, az orvostudományi ismeretekkel rendelkező, hivatásos egészségügyi szakember által bejelentett adatnak a rögzítése történik az anyakönyvvezető részéről az anyakönyvi nyilvántartásban. A gyermek születési nemének megállapítását az orvos a biológiai nem alapvető ismertetőjegyei (mint a nemi jelleget meghatározó külső és belső jegyek, illetve kromoszómák) megállapításával végzi, amelyek orvostudományi alapokon nyugszanak, mind az egészségügyi szakember, (mind a szülők, vagy bárki más) szubjektív mérlegelésének kizárásával. Így a születési nem anyakönyvbe történő bejegyzése csakis orvostudományi alapokon nyugvó tényeken, az adott természetes személy születéskori neve alapvető ismertetőjegyeinek az egészségügyi szakember által is megerősített megállapításán nyugszik. Az anyakönyvi nyilvántartás ugyanakkor csupán regisztrálja az egészségügyi szakember által kiállított, biológiai nemből levezetett születési nemre vonatkozó egészségügyi adatot, mérlegelési, felülbírálati lehetőséggel az anyakönyvvezető nem rendelkezik.
- [30] Az At. 69/B. § (3) bekezdése a személyazonosító adatok nyilvántartása közül a születési nem megváltoztatását nem teszi lehetővé, azonban lehetséges olyan eset, amikor az elsődleges nemi jelleg alapján nem határozható meg a gyermek születési neme. Ez esetben további támpontot jelenthet a kromoszóma vizsgálat (mely vizsgálatot nem minden esetben végeznek el, mivel az esetek többségében az elsődleges nemi jelleg vizsgálata elegendő). Amennyiben nem határozható meg egyértelműen a gyermek biológiai neme és utóbb orvosi igazolás támasztja alá, hogy a gyermek neve nem a korábban már bejegyzett születési nemével egyező, az anyakönyvbe bejegyzett adat kijavítása lehetséges, amely azonban nem azonos eljárás a nem megváltoztatására irányuló eljárással.
- [31] 1.2. Mint az a fentiekben már kifejtette az Alkotmánybíróság, a „születési nem” fogalma az állampolgár születésekor fennálló, a gyermek biológiai nemére vonatkozó adottságát rögzítő tény. Ez alapján, az indítványozó

által kifogásolt születési nem anyakönyvi nyilvántartásban történő regisztrációja az anyakönyvben olyan adatot rögzít, amely az orvostudomány által alátámasztott módon egy tényhelyzetet dokumentál és amely a gyermek születésekor már létezik. Mivel a születési nem, mint anyakönyvi adat egy adott időállapotról vonatkozó (születéskor meglévő), biológiai, orvostudományi szempontokra figyelemmel megállapított tény tartalmaz, ezért az akkori időállapot, azaz a megszületés pillanatában fennálló tényhelyzet megváltoztatása nem lehetséges, az fogalmilag kizárt. A születési nem tehát egy ténykérdés, amit vitatott esetben orvosszakértő közreműködésével döntenek el. Az ugyanakkor előfordulhat, hogy ez a tény orvosszakértők által vitatott legyen, miután az nem megfelelően került feltárára.

- [32] A születési nem, mint a fentiekben kifejtett, egy adott, a megszületés pillanatában fennálló, a gyermek nemére vonatkozó biológiai tény, nem feltétlenül azonos, az indítványozó bírótól kifogásolt, a születési nemtől eltérő nemi identitással, mely az utóbbitól (mint a felperes esetében is) eltérhet, amennyiben a saját nem belső megélése és a születési nem közötti különbözőség áll fenn.
- [33] 2. Az Alkotmánybíróságnak annak megválaszolásához, hogy sérül-e a felperes önrendelkezési joga a születési nem anyakönyvi nyilvántartása folytán, egyfelől arra kellett választ adnia, hogy milyen adatokat anyakönyvezhet az állam az Alaptörvény alapján, továbbá arra, hogy az önrendelkezési jogába beletartozik-e, vagy mely esetekben tartozhat bele a nemi identitás/önazonosság állami regisztrációjának bejegyzése.
- [34] 2.1. Az anyakönyvi nyilvántartás egy olyan deklaratív hatályú nyilvántartás, amely a törvényben meghatározott anyakönyvi eseményeket, illetve az azzal kapcsolatos adatokat jeleníti meg, rögzíti (regisztrálja), továbbá közhitelesen, az ellenkező bizonyításáig tanúsítja a benne foglalt adatok alapjául szolgáló, már bekövetkezett események megtörténtét.
- [35] Az államnak bizonyos mozgástere van az általa vezetett nyilvántartásokban rögzített adatok megválasztásában, ez azonban nem jelenti azt, hogy bármilyen adatot nyilvántarthat. A közhiteles nyilvántartásokban rögzített adatoknak számos követelménynek kell megfelelniük, így például összefüggésben kell állniuk a nyilvántartások céljával, azaz konkrétan az anyakönyvi nyilvántartás esetében az érintett személyek anyakönyvi eseményeihez kapcsolódóknak kell lenniük, valamint alkalmasnak kell lenniük az adott személy azonosítására. Emellett (az adattakarékosságra is figyelemmel) azoknak megfelelően egyedieknek és lehetőség szerint nem, vagy az érintett által tetszés szerint nem megváltoztatható adatnak kell lenniük.
- [36] Az indítványozó bírótól kifogásolt „születési nem”, mint az anyakönyvi nyilvántartásban rögzített adat a fentiek alapján, egy adott, a megszületés pillanatában fennálló, a gyermek nemére vonatkozó biológiai tény (amit vitatott esetben orvosszakértő közreműködésével döntenek el) rögzít.
- [37] Mindezek alapján megállapítható, hogy a születési nem, mint államilag regisztrált tényadat, az önrendelkezési jog korlátja lehet a születési nemtől eltérő nemi identitással élők esetében.
- [38] 2.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a születési nem állami nyilvántartása, mint az önrendelkezési jog korlátja, alkotmányosan igazolható-e, illetve kiterjed-e erre nézve az egyén önrendelkezési joga az Alaptörvény rendelkezéseiből következően?
- [39] Az Alkotmánybíróság a fentiekben már bemutatta, hogy a születési nemnek van alkotmányos relevanciája. A „születési nem” fogalma az Alaptörvény kilencedik módosításával alaptörvényi fogalommá vált. A születési nem egy olyan adottság, amit megváltoztatni nem lehet. Ennek nyilvántartása közvetlenül visszavezethető az Alaptörvényre.
- [40] Figyelemmel arra, hogy a „születési nem” mint adat anyakönyvi nyilvántartása a fentiek alapján alkotmányosan igazolható, ezért az Alkotmánybíróság a bírói indítványt ebben a részében elutasította.

VI.

- [41] 1. A bírói kezdeményezés a kifogásolt At. „születési nem”-re vonatkozó rendelkezései alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt magánélet tiszteletben tartásához való jog sérelmére tekintettel is állította. Azt sérelmezte, hogy az állam anyakönyvi nyilvántartásban azzal, hogy a „születési nem”-et mint olyan adatot tart nyilván, amely nem tükrözi a felperes nemi identitását, sérti a felperes Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt alapjogát. Így a nemi identitás elismerésére irányuló jogi lehetőség megtagadásával az állam szükségtelenül és aránytalanul avatkozik bele a felperes magánszférájába. Erre tekintettel az Alkotmány-

bíróság azt is megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezéssel kifogásolt rendelkezések folytán sérül-e a felperes magánszféréjához való joga.

- [42] 2. Az Alkotmánybíróság legutóbb a 3516/2021. (XII. 13.) AB határozatában foglalta össze az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített, a magánszféra alaptörvényi védelmére vonatkozó főbb megállapításait. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének az Alaptörvény hetedik módosításával megállapított szövege szerint „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” E cikk (2) bekezdése rögzíti: „Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmát.” Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3308/2020. (VII. 24.) AB határozatában összefoglalva a magánszféra védelmének fejlődését, utalt arra, hogy az alkotmánybírói gyakorlat már az Alaptörvény hetedik módosítását megelőzően is a magánélet fokozott védelmét rögzítette, amikor megállapította, hogy: „Az Alaptörvény a magánélet sérthetlenségének joga alá eső védett jogviszonyok körét jelentősen kibővíti az előző Alkotmány szabályaihoz képest. A magántitok kifejezést az Alaptörvény nem használja, helyette a magán és családi életet, az otthonát és a kapcsolattartást védi.” {9/2014. (III. 21.) AB határozat, Indokolás [42]} Szintén az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hetedik módosítását megelőző gyakorlata tükröződik a 13/2016. (VII. 18.) AB határozatban, amely a gyülekezés szabadsága és a magánülethez való jog kollízióját vizsgálva megállapította, hogy „[a] magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek”. Míg az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való jog, továbbá a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánszférához való jog közötti kapcsolat különösen szoros voltát hangsúlyozva kifejtette: „Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érintetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára, (kapcsolattartás), illetve a térbeli szférára, is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).” (Indokolás [42])
- [43] Az Alkotmánybíróság korábban a 3212/2020. (VI. 19.) AB határozatában is kiemelte, az Alaptörvény hetedik módosítása megerősítette a magánülethez való, illetve az ahhoz kapcsolódó jogok védelmét, új szabályozási szintre emelve azt. A korábbi, a magánszféra nevesített, néhány elemének védelme helyett komplex, általános védelmet nyújtva, mely kiterjed az intimszférára, továbbá a tágabb értelemben vett magánszférára, az egyén családi életére, otthonára, kapcsolattartására.
- [44] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben már megállapította, hogy a magánszférajogok az emberi méltósághoz való joggal szoros kapcsolatban állnak. Így például az Alkotmány 59. §-ában nevesített, magánlakás sérthetlenségéhez való joggal összefüggésben hangsúlyozta az emberi méltósághoz való joggal fennálló kapcsolatot.
- [45] 3. Az Alkotmánybíróság már számos határozatában rögzítette, hogy az egyén cselekvési szabadsága a magánszféra védelmét élvezzi.
- [46] Kérdésként merül fel, hogy az állam szükségtelenül és aránytalanul korlátozza-e a felperes magánszféréjét azzal, hogy az egyén intimszféréjében használt, identitását, önazonosságát tükröző, a felperes születési nemétől eltérő identitását nem regisztrálja az anyakönyvi nyilvántartásban, miközben születési neme természeténél fogva az anyakönyvben megmarad.
- [47] Az Alkotmánybíróság jelen eljárásban ugyanakkor csak azt vizsgálta, hogy a születési nem, mint nem megváltoztatható adat anyakönyvezése az Alaptörvénnyel összhangba áll-e.
- [48] Az Alkotmánybíróság jelen határozata indokolásában már utalt arra, hogy az állami anyakönyvi nyilvántartás, a modernkori állam közigazgatásának részeként az állam polgáira vonatkozó, többek között azok beazonosítására szolgáló, a személyek törvényben meghatározott anyakönyvi eseményeit, az azzal kapcsolatos adatokat regisztrálja közhitelesen.
- [49] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az egyén cselekvési szabadságának terjedelme nem feltétlenül azonos az állam ezirányú, az egyén cselekvéséhez joghatást kiváltó kötelezettségével.
- [50] Az, hogy az állam az egyén önazonos, nemi identitásának megfelelő, nemváltó kezelés nyomán létrejött neme helyett vagy mellett az egyén születési nemét nyilvántartja, több okból is igazolást nyerhet. Egyrészt az egyénnek az egészségügyi ellátáshoz való joga szükségessé teheti a születési nemének az anyakönyvi nyilvántartásokban

- való megjelenítését, az egyénről az egészségügyi intézmény részére nyújtott elengedhetetlen adatként, amely pl. szükséges lehet a megfelelő egészségügyi ellátásához. (így például egy életmentő műtét estén ennek ismerete az egészségügyi szakemberek számára akár elengedhetetlen is lehet.) Másrészt az állam büntetőpolitikája során is előtérbe kerülhet a gyanúsított, vagy az elkövetők születési neme a bünyügyi hatóságok általi pontos ismeretének szükségessége, csakúgy, ahogy relevanciával bírhat a sportjogban, vagy épp a munkajogban is.) Ezért az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az egyén magánszférájának akként történő korlátozása, amely az anyakönyvi eljárásban a születési nemét mint adatot rögzíti, nem tekinthető sem szükségtelennek, sem aránytalanak.
- [51] Ezért az Alkotmánybíróság a bírói indítványt ebben a részében sem találta megalapozottnak, ezért azt elutasította.

VII.

- [52] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az At. kifogásolt rendelkezései alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint el-, illetve visszautasította.
- [53] Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezéseket nem semmisítette meg, ezért az Abtv. 45. § (1)–(4) bekezdéseire tekintettel alkalmazási tilalmat sem rendelt el.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [54] Szükségesnek tartom mindenekelőtt kiemelni, hogy az alkotmányozó hatalom az Alaptörvény L) cikkében a Nemzeti Hitvallásban rögzített értékekkel összhangban egyértelműen meghatározza azokat a jogrendszer átható társadalmi alapvetéseket, amelyek tiszteletben tartása a felnövekvő és az eljövendő generációknak a lehető legteljesebb méltóságban élt élet lehetőségét biztosítja. Ezzel összefüggésben az alkotmányozó hatalom úgy ítélte meg, hogy Magyarország keresztény hagyományaira is tekintettel szükséges a családi étellel, illetve a gyermekek nevelkedésével összefüggésben rögzíteni a születési nem természetes, megváltoztathatatlan adottságán alapuló felfogását.
- [55] Mindezen szempontokat szem előtt tartva az alábbiak kiemelését tartom fontosnak.
- [56] 1. A jelen ügy alapjául szolgáló bírói kezdeményezésben állított alkotmányossági probléma, hogy az At. megváltozott szabályozása következtében a nemi átalakításon átesett személyeknek nincs lehetőségük arra, hogy olyan nemmel és névvel szerepeljenek a hivatalos nyilvántartásban, amely összhangban áll a nemi átalakítás

során választott nemi identitásukkal. Ennek következtében az érintettek születési neme, illetve ebből adódóan neve eltérhet attól, amiként őket a nemi átalakítás eredményeként a külvilág azonosítja.

- [57] Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság a 6/2020. (III. 3.) AB határozatban megerősítette azt a gyakorlatát, hogy intézményvédelmi kötelezettsége körében az állam viszonylag tág mérlegelési szabadsággal rendelkezik a megfelelő eljárásjogi keretek meghatározására, azonban nem alkothat olyan szabályokat, amelyek valamely Alaptörvényben biztosított jogot alaptörvény-ellenes módon korlátoznak (Indokolás [78]). A jogalkotó ezért olyan szabályokat köteles alkotni, amelyek nem ütköznek az Alaptörvény rendelkezéseibe, és Alaptörvényben szabályozott alapvető jogot alaptörvény-ellenes módon nem korlátoznak {3086/2016. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [45]}.
- [58] 2. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének védelmi köre kiterjed a nemi identitásnak megfelelő nem önazonosként történő megélésére. Lényegesnek tartom kiemelni, hogy a hatályos szabályozási környezet lehetővé teszi a nemi diszfóriával rendelkezőknek az általuk választott nemi identitásukat tükröző egészségügyi kezelést. Emiatt a nemátalakításon már átesett személyeknek az egészségügyi kezeléssel megváltoztatott nemüknek megfelelő utónév anyakönyvi nyilvántartásba történő átvezetésére – a fentiekben hivatkozott alkotmánybírói gyakorlat alapján – az államnak intézményvédelmi kötelezettsége nyílik.
- [59] A fentiek mellett lényeges szempont az is, hogy abban az esetben, ha a nemátalakításon átesettek nevük megváltoztatását nem kérhetik, vonatkozásukban olyan személyes adat válik nyilvánossá, amelyhez egyébként az érintett kifejezett hozzájárulására lenne szükség.
- [60] 3. Összességében egyetértek az indítvány elutasításával, ugyanakkor úgy gondolom, hogy – a törvényi feltételeknek megfelelő indítvány esetén – a támadott szabályozás felvetheti az Alaptörvény VI. cikkének a sérelmét.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [61] A többségi döntéssel egyetérttem, támogattam mind a rendelkező részt, mind az indokolás jelentős részét. Ugyanakkor abban a kérdésben, hogy a születési nem és az önrendelkezési jog között összefüggés lenne, nem értek egyet a határozat indokolásával (Indokolás [37]).
- [62] Álláspontom szerint – mint azt a határozat korábban rögzíti is – a születési nem (biológiai) ténykérdés. Úgy vélem, hogy az általam vitatott megállapítás nem került megfelelően kidolgozásra, illetve nem következik az indokolás megelőző részeiből sem.
- [63] Mindezek alapján a határozatot csak a fenti kiegészítéssel támogatom.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [64] A többségi döntéssel érdemben egyetértek. Előadó alkotmánybíróként ugyanakkor fontosnak tartom az indokolás kiegészítését az alábbiakkal.
- [65] A konkrét bírói kezdeményezés által kifogásolt, az At. megváltozott rendelkezései következtében a nemváltoztató műtéten átesett személyeknek megszűnt a lehetőségük arra, hogy a hivatalos anyakönyvi nyilvántartásban a nemi identitásukat tükröző utónevük átvezetésre kerüljön. A konkrét ügy alapjául szolgáló bírói indítvány által felvetett alkotmányossági probléma összetett kérdéseket vetett fel.
- [66] Egyrészt – a többségi határozat által is megjelenítetten – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként merül fel, hogy az At. [a Módtv. 33. § (1), valamint (2) bekezdéseivel megállapított] 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontja, továbbá 69/B. § (3) bekezdése rendelkezései sértik-e az adott ügy alapjául szolgáló per

felperesének emberi méltóságát azzal, hogy a hivatalos anyakönyvi nyilvántartásban immár a „születési nemet” rögzítik mint adatot. További kérdés, hogy sérül-e a felperes önrendelkezési joga azzal, hogy a születési nem a hivatalos anyakönyvi nyilvántartásban nem módosítható. E kérdésekre a határozat nemleges választ adott.

- [67] Az adott ügy keretei között az Alkotmánybíróság nem foglalt állást abban az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésben, hogy az alapügy felperese nemi identitása elismerésére irányuló jogi lehetőségének a hiánya szükségtelenül és aránytalanul korlátozza-e a felperes magánszféráját, és ezen magánszféra jogok körén belül ennek folytán sérül-e a felperes névváltoztatáshoz való joga. Bár az önrendelkezési jog szabadságába nem tartozik bele a nemváltoztatás szabadsága, ugyanakkor a nemi identitásnak és nemi jegyeknek megfelelő nem önazonosként történő megélése az önrendelkezés részeként a magánszféra védelmét élvezheti. A jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések lehetővé teszik a nemi diszfóriával élőknek a nemi identitásukat egyértelművé tevő egészségügyi kezelést. Az ilyen kezelésen már átesett személyeknek az egészségügyi kezeléssel egyértelművé tett, nemi identitásukat tükröző nemüknek megfelelő utónevük anyakönyvi nyilvántartásba történő átvezetésére az államnak intézményvédelmi kötelezettsége keletkezhet. Az alkotmányossági vizsgálat a jelen ügyben e kérdésre nem terjedt ki, így nem vizsgálta azt a kérdést sem, hogy az érintett személyeknek joguk van-e a névváltoztatásra, vagy éppen kötelezettségük az, hogy utónevüket nemi jegyeikkel és nemi önazonosságukkal összhangban változtassák meg.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

- [68] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde alkotmánybíró különvéleménye

- [69] 1. Egyetértek a határozat rendelkező része 2. pontjában foglalt ama döntéssel, amely a bírói kezdeményezést egyebekben – vagyis az utónévváltoztatásra vonatkozó bírói kifogásokat illetően – visszautasítja. A határozat szerint ennek az az oka, hogy az indítvány konkrét, a bíróság által alkalmazni szükséges, jogszabályi rendelkezés megjelölése nélkül állított alaptörvény-ellenességet, ami a határozott kérelemnek nem felel meg (Indokolás III/3. pontja, Indokolás [10] és köv.).
- [70] A visszautasításnak azonban véleményem szerint más indokoláson kellett volna alapulnia.
- [71] Más indokolás alkalmazása kihatna a határozat rendelkező része 1. pontjában szereplő, az At. egyes szabályait illetően érdemi, elutasításról szóló döntésre is.
- [72] Véleményem szerint a bírói kezdeményezést valamennyi elemében, és nemcsak egyebekben, vissza kellett volna utasítani, a következő okok miatt.
- [73] 2. A határozat indokolása szerint az Alkotmánybíróság abból a megállapításból indul ki a bírói kezdeményezés érdemi vizsgálatra részben alkalmasságáról szóló döntésénél, hogy a bírói indítvánnyal összefüggésben a bírói kezdeményezés alapját képező per releváns jogkérdése a felperes neme és neve anyakönyvi megváltoztatását elutasító közigazgatási határozat jogszerűsége (Indokolás [15]), és ezzel összefüggésben a határozat szerint szükséges az At. 3. § x) pontja, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontjának „születési” kitétele, és a 69/B. § (3) bekezdése bírói indítvánnyal által támadott szövegrészének az értelmezése és alkalmazása.
- [74] A határozat ugyanakkor rögzíti azt is, hogy az indítványozó bíróság előtt a folyamatban lévő ügyben a felperes 2021. január 13-án nemének és nevének anyakönyvi megváltoztatását kérte a Kormányhivatal alperesnél, a kérelmet az alperes a 2021. január 19. napján határozatával elutasította, mivel érvelése szerint az At. 2020. május 29-én hatályba lépett 69/B. § (3) bekezdése alapján a nemváltoztatás anyakönyvi bejegyzése nem lehetséges, a névváltoztatási kérelmet pedig arra tekintettel [hivatkozva az At. 44. § (3) bekezdésére, valamint a 49. § (1) bekezdésére] utasította el, hogy a választott utónevek nem feleltek meg a felperes születési nemének.

- [75] Az új anyakönyvi szabályok egyebek között a születési nem nyilvántartását írják el, és a születési nemről szóló adatnak a megváltoztatását tiltják, a jövőre nézve.
- [76] 3. A 11/2021. (IV. 7.) AB határozat megsemmisítette az At. 101/A. § (2) bekezdését, amely az új regisztrációs szabályok alkalmazását rendelte el, a folyamatban lévő ügyekben is. Ebből következően azoknál a személyeknél, akiknek a névváltoztatása már folyamatban volt, a hatóságoknak a korábbi szabályok szerint kellett és kell eljárniuk. Az Alkotmánybíróságnak abból kell kiindulnia, hogy a hatóságok az alkotmánybírósági döntésnek megfelelő intézkedéseket hoztak és hoznak. Jogalkalmazási kérdés a jelen esetben az, hogy ez az alkotmánybírósági határozat kihat-e és hogyan a jelen bírói kezdeményezéssel érintett személy konkrét ügyére. Az At. szabályai az alkotmánybírósági határozattal együtt értelmezhetők úgy is, hogy a konkrét esetben a nemváltoztatási és névváltoztatási kérelem folyamatban lévő ügyet érint a felperesnél.
- [77] Kétségesnek tartom, hogy az ügyben valóban alkalmazandók-e a bíróság által felhívott, születési nemre vonatkozó új szabályok a változtatásra irányuló esetben. A bírói kezdeményezésre okot ügy felperese esetében is folyamatban lévő ügynek kell tekintenie a bíróságnak a névváltoztatási ügyet, hiszen a hatósághoz benyújtandó kérelmet megalapozó szakvéleményeknek a beszerzése, esetleg konkrét orvosi beavatkozások tényleges megkezdése az ügyfél részéről már meg kellett történnjen addig az időpillanatig, amikor az At. új szabályai hatályba léptek. Olyan alkotmányos követelmény meghatározása mellett, amely arról szól, hogy a felperesnél ezt az ügyet is folyamatban lévő ügynek kell tekintenie a bíróságnak, vagyis olyanak, amelyben az At. 101/A. § (2) bekezdés és a többi, születési nemről szóló szabály nem alkalmazható, a bírói kezdeményezést vissza kellett volna utasítani.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

- [78] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2644/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3059/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.395/2020/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.395/2020/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, álláspontja szerint a kifogásolt döntés sérti az Alaptörvény IX. cikke (1) és (2) bekezdéseiben biztosított véleménynyilvánítási és sajtószabadságához fűződő alkotmányos jogait, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint jogorvoslathoz fűződő alapjogait.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló nemperes eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó egy magazin magyarországi kiadója (valamint az alapügy kérelmezettje). A magazin 2019. augusztus 16-án megkereséssel élt a (I., II., III. és IV. rendű) kérelmezőkhöz köthető kft. felé, a magazin évről évre megjelenő, „Legérdekesebb családi vállalkozások” című összeállításának kapcsán, bemutatva a használt módszertanát. Az adatkezeléssel szemben a kérelmezők 2019. november 15-én tiltakoztak és kérték az adatkezelés korlátozását, valamint a jogellenes adatkezelést megtiltották. Ezt követően a kérelmezők személyes adataik védelme érdekében több alkalommal felléptek a kérelmezettnél, aki a 2019. november 20-án küldött válaszában arról tájékoztatta a kérelmezőket, hogy az adatkezelése jogszerű, és a megjelentetni tervezett kiadványa 2019. december 16-án a nyomdába került, melynek költsége 4 227 690 forint. A kérelmezők 2019. december 10-én ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be a Fővárosi Törvényszékre, amely 25.Pk.23.297/2019/17-I. számú, 2019. december 20-i végzésével – a keresetlevél előterjesztését megelőzően benyújtott kérelem lapján – ideiglenes intézkedéssel kötelezte a kérelmezettet, hogy tizenöt napon belül az általa kezelt, a kérelmezőkre vonatkozó személyes adatokat jelölje meg és azokat (a tároláson kívül) a kérelmezők által az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló per jogerős elbírálásáig csak a kérelmezők kifejezett írásbeli hozzájárulása esetén kezelje. A kérelmezők által az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló per jogerős elbírálásáig eltiltotta a kérelmezettet, hogy az általa kezelt, kérelmezőkre vonatkozó személyes adatokat bármilyen módon nyilvánosságra hozza. Az ideiglenes intézkedést 4 227 690 Ft (a nyomdába kerülés költségeinek megfelelő) biztosíték adásához kötötte, és egyetemlegesen kötelezte az I., II., III. és IV. rendű kérelmezőket, hogy ezt az összeget három napon belül helyezték bírósági letétbe. Rendelkezett továbbá arról, hogy az ideiglenes intézkedés a biztosíték teljesítését megállapító végzés meghozatalával válik előzetesen végrehajthatóvá. Egyben a kérelmezőknek a végzés kézbesítésétől számított harminc nap határidőt adott az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló per megindítására, és felhívta a kérelmezőket, hogy a perindítás tényét a határidő lejártától számított nyolc napon belül igazolják. (Továbbá a kérelmezőket perköltség megfizetésére kötelezte.)
- [3] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzése szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 103. § (2) bekezdése alapján az ideiglenes intézkedés csak olyan magatartásra kötelezést tartalmazhat, amely magatartás követelésére a kérelmező a perben érvényesített jog alapján jogosult. Ugyanakkor a Pp. 108. § (1) bekezdése alapján a később indítandó per tárgyát képező kereset érdemében – a bizonyítási eljárás lefolytatását megelőzően – nem lehet dönten, így az adatkezelés jogellenessége nem vizsgálható.

- [4] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perindítást megelőző ideiglenes intézkedés iránti kérelem megfelel (a Pp. 103. és 108. §-ában rögzített) alaki feltételeinek, továbbá a kérelmezők részletes előadást tettek az ideiglenes intézkedés elrendelésére okot adó feltételekre nézve, valamint az ezek fennállását megalapozó tényeket okiratokkal valószínűsítették, továbbá határozott kérelmet terjesztettek elő (az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény, a továbbiakban Infotv. 23. § (5) bekezdés c) pontjára hivatkozással). Megállapította, hogy a kérelem érdemi vizsgálata során a kérelmezők valószínűsítették egyrészt, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével elérni kívánt célt a kérelem perindítást követő előterjesztése az időmúlásra tekintettel meghiúsítaná, továbbá kellően valószínűsítettnek találta a közvetlenül fenyegető hátrányt is. Ugyanakkor megállapította, hogy a kifogásolt cikk megjelenésével, illetve annak elmaradásával felmerülő hátrányok mérlegelése során nem a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i 2016/679. rendelete (a továbbiakban: GDPR) 6. cikk (1) bekezdés *f*) pontja szerinti – az érdemi elbírálásra vonatkozó – érdekösszemérést kellett elvégeznie, hanem a Pp. 104. § (2) bekezdése alapján azt kellett vizsgálnia, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelése (az esetleges biztosítékadásra is figyelemmel) nem okoz-e súlyosabb hátrányt a kérelmezők ellenfelének, mint annak elmaradása a kérelmezőnek.
- [5] Az elsőfokú bíróság a hátrányok összemérésével összefüggésben megállapította, hogy a kérelmezők oldalán felmerülő hátrányok meghaladják a kérelmezett oldalán felmerülő hátrányt. A kérelmezők nem tekinthetők közszereplőknek, személyes adataik tekintetében az adatkezelés jogellenessége esetén a nem vagyoni sérelem és személyiségi jogaik sérülésének reális lehetősége fennállt, amelyre nagy nyilvánosság előtt kerülne sor. Ugyanakkor azt is rögzítette, hogy a kiadvány, amelyet 2019 decemberében kívántak megjelentetni, nyomdába került, amelynek nyomtatási költségeivel a kérelmezettnek az előzetes levelezés alapján számolnia kellett, mely kockázatot a kérelmezett vállalta. Megállapította továbbá, hogy a kérelmezett kellően valószínűsítette a biztosítéknak megfelelő hátrányát, ezért az elsőfokú bíróság az ideiglenes intézkedés elrendelését a magazin nyomtatási költségeinek megfelelő biztosíték adásához kötötte.
- [6] 1.3. A kérelmezett az elsőfokú bíróság végzése ellen fellebbezéssel élt, amely folytán eljárás másodfokú bíróság végzésében a kérelmezett ellenkérelem-változtatását elutasította és az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzésével mindenben egyetértett, az ideiglenes intézkedés a biztosíték adása mellett a jogszabályoknak megfelelt. Ugyanakkor kiemelte, hogy a kérelmezőnek a perindítást megelőző ideiglenes intézkedés iránti kérelmében meg kell jelölnie a perben érvényesíteni kívánt jogot, amelynek érdemi vizsgálatára azonban csak a később megindítandó perben van lehetőség. Ezért a fellebbezés érdemi jogi érvelése nem vezethetett eredményre, (a kérelmezőket az Infotv. 23. §-án alapuló jogvédelem tárgyában), e vonatkozásban elegendő volt az állított jogsértés valószínűsítése. Indokolásában hangsúlyozta, hogy a kérelmezőkkel történt előzetes levelezés alapján a kérelmezett számára már a kiadvány nyomdába kerülését megelőzően előre látható, felmérhető és számításba vehető volt, hogy a kérelmező magánszemélyek, illetve a kérelmezők család nevének feltüntetése miatti jogvita és annak esetleges következménye. Kiemelte továbbá, hogy a kérelmezett saját üzleti és jogi döntése volt, hogy az előrelátható kockázat mellett milyen esetleges hátrányt vállal ennek meghozatalával. A másodfokú bíróság a meg nem engedett ellenkérelem-változtatást a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján elutasította.
- [7] 1.4. A jogerős végzés ellen az indítványozó mint kérelmezett felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az ideiglenes intézkedés elutasítását kérte.
- [8] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésében a jogerős végzést hatályában fenntartotta. Indoklásában elsőként leszögezte, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a fél a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát kérheti a Kúriától. A Kúria, mint ahogy több eseti döntésében rámutatott, kifejtette, hogy a perindítást megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelem alapján indult nemperes eljárásban az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott döntés az ügy érdemében hozott döntés, amely a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálattal támadható.
- [9] Kifejtette továbbá, hogy a kérelmezők az ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelmükben az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése és az Infotv. 23. § (5) bekezdés c) pontja mellett az érvényesíteni kívánt jog alapjaként megjelölték a GDPR konkrét rendelkezését is. Hivatkoztak az adatkezelés jogszerűségének feltételére [6. cikk (1) bekezdés *f*) pont], a célhoz kötöttség sérelmére [5. cikk (1) bekezdés *b*) pont], a pontosság

elvének sérelmére [5. cikk (1) bekezdés *d*) pont], a tájékoztatási kötelezettség elmulasztására (14. cikk), az adatkezelés korlátozásának elmulasztására [18. cikk (1) bekezdés *a*) és *b*) pont], valamint a tiltakozáshoz való jog érvényesítését követő további jogellenes adatkezelésre [21. cikk (1) bekezdés]. Ezért nem lehet azt állítani, hogy a kérelmezők ne jelölték volna meg az érvényesíteni kívánt jogot. Többek között kifejtette, mivel az ideiglenes intézkedés célja a gyors jogvédelem (nevezetesen annak elrendelésével a bíróság azonnali jogvédelmet biztosít az időmúlás miatt utóbb már el nem hárítható jogsérelem megelőzésére azzal, hogy teljesítésre kötelezi a kérelmező ellenfelét olyan időpontban, amikor a felek közötti jogvitát még nem bírálta el). Ezért amennyiben az azonnali jogvédelmet megalapozó feltételek valamelyike fennáll, a Pp. 104. § (2) bekezdése alapján az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása során a bíróságnak azt kell mérlegelnie, hogy az intézkedés elrendelése – figyelemmel az esetleges biztosítékadásra is – nem okoz-e súlyosabb hátrányt a kérelmező ellenfelének, mint annak elmaradása a kérelmezőnek.

- [10] Ugyanakkor a Kúria döntésének indokolásában kifejtette, hogy nem értett egyet az ideiglenes intézkedés elrendelése során a hátrányok mérlegelése körében az alapjogok mentén való összemérés elvégzésének szükségességére vonatkozó felülvizsgálati kérelem álláspontjával. Érvelése szerint az alapjogok ütközésének a szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával történő mérlegelését az adatkezelés jogszerűségének megítélése körében a GDPR 6. cikk (1) bekezdés *f*) pontja teszi lehetővé. E rendelkezés alapján tehát annak megítélése, hogy a kérelmezett sajtó- és véleményszabadságához, illetve tájékoztatáshoz fűződő joga vagy a kérelmezők magán-szférához, ezen belül személyes adataik védelméhez fűződő joga élvez-e elsőbbséget, egyben a per érdemében való állásfoglalást is jelentené. Ugyanis az érdekösszemérés eredményeként lehet eldönteni, a kérelmezett kifogásolt adatkezelésének jogszerűségét, ami a per érdemi elbírálására tartozik. Míg a keresetlevél előtt benyújtott ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelem tárgyában a nemperes eljárásban eljáró bíróság hatáskörét meghaladja a perben előterjeszhető kereset felől való érdemi döntés. Ezért hangsúlyozta, hogy helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a per érdemi elbírálására tartozik az érdekösszemérés eredményeként annak megállapítása, hogy az adott esetben melyik alapjog érvényesülésének biztosítása indokolt. Ezért az alapjogok ütközése a szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával a Pp. 104. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálható.
- [11] 2. Az indítványozó – jogi képviselője útján – ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.395/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, miután nézete szerint a kúriai döntés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, továbbá a 28. cikkében foglaltakat. Az indítványozó a tényállás ismertetését, valamint az alkotmányjogi panasz befogadási feltételei fennállásának indokolását követően kifejtette, hogy álláspontja szerint a perindítást megelőzően elrendelt ideiglenes intézkedés az ügy körülményei között, az időmúlásra és az ezzel összefüggő tájékoztatási érdekre is tekintettel az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütközik, mivel az a véleménynyilvánításhoz való jog és a sajtószabadság előzetes korlátozását jelenti. Az újságcikk célja az volt, hogy a magyarországi üzleti élet 2019-es közállapotairól pillanatképet nyújtson. Az előzetes korlátozás ideiglenes jellege ellenére kiszámíthatatlan időtartamú késedelemmel jár a sajtótermék tartalmainak közzétételére, így a sajtótermék nem tudja a közvélemény tájékoztatásához kapcsolódó rendeltetését betölteni, a közérdeklődésre számot tartó újságcikk az idő múlásával aktualitását, és ezzel közlési értékét is elveszítette.
- [12] Emellett az indítványozó nézete szerint a kifogásolt bírói döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét is eredményezte. Egyrészt azzal, hogy a Kúria végzése indokolásában kifejezetten elhárította az alapjog-korlátozás vizsgálatát és a Pp.-t, illetve annak alkalmazását Magyarország Alaptörvényének értékrendjén kívül helyezve nem tett eleget az Alaptörvénnyel összhangban lévő jogalkalmazásra vonatkozó kötelezettségének, összhangban az Alaptörvény 28. cikkével, sértve ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Továbbá érvelése szerint azzal, hogy az indítványozó a rendes bírósági szervezeten belül „nem fért hozzá” olyan jogorvoslati fórumhoz, amely érdemben döntött volna az indítványozó alapvető jogait sértő elsőfokú bírósági határozat alapjogsértő jogszabály-értelmezést alkalmazó mivoltának kérdésében, e vonatkozásban az indítványozó a bíróságoknak az indítványozó jogállásairól történő, jogalapot nélkülöző elzárkózása okán nem fért hozzá az érdemi bírósági jogorvoslatához, ezzel érvelése szerint a kifogásolt döntés az indítványozó jogorvoslatához való jogát is elvonta.

- [13] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az indítványok megfelelnek-e az alaptörvényi és a törvényi feltételeknek, tehát érdemi elbírálásra alkalmasak-e.
- [14] 3.1. Az indítványozó a Kúria végzését 2020. augusztus 24-én vette át elektronikusan, míg az alkotmányjogi panaszát az indítványozó 2020. október 21-én terjesztette elő a Fővárosi Törvényszék útján. Így az alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján – határidőben benyújtottnak minősül.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, miután a nemperes eljárásban kérelmezett volt, [Abtv. 27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai] fennáll.
- [16] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] Ezért az Alkotmánybíróságnak a befogadhatóság körében vizsgálnia kellett, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján, a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.395/2020/4. számú, nemperes eljárásában, a keresetlevél benyújtása előtt (a perindítást megelőzően) előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában meghozott végzése képezheti-e érdemi alkotmányossági vizsgálat tárgyát.
- [18] Az Alkotmánybíróság a 3386/2018. (XII. 14) AB végzésében (Indokolás [14]–[15]) azt állapította meg, hogy az Abtv. 27. §-a alapján „a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdekében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Így az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdekében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}. „A döntés során [...] a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni” [3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; megerősítette: 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [19] A peres eljárást megelőzően, nemperes eljárásban, a Pp. 406. § (1) bekezdésére figyelemmel meghozott kúriai döntés az ideiglenes intézkedés iránti kérelem alapján induló bírósági polgári nemperes, a pert megelőző *sui generis* eljárást fejezte be, mely további jogorvoslattal nem támadható döntés, és ellene további fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.
- [20] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság eddigi, a fentiekben már utalt gyakorlata alapján az önálló eljárásban született és nem az ügy fő tárgyát érintő, azt lezáró határozatokat az Alkotmánybíróság csak akkor vizsgálta, ha azok független, az ügy főkérdésétől elkülönült kérdést érintettek, és ezért kvázi önálló ügynek minősültek [pl. a gyermek jogellenes külföldre vitele vagy a kapcsolattartás végrehajtása tárgyában hozott döntés [3386/2018. (XII. 14.) AB végzés]]. Az Alkotmánybíróság kifejezetten azt állapította meg, hogy az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott döntés nem indít meg, illetve nem fejez be egy elkülönült bírósági eljárást [3386/2018. (XII. 14.) AB végzés], továbbá ehhez hasonlóan a büntetőeljárású kényszerintézkedéseket sem lehetséges alkotmányjogi panasszal megtámadni [3002/2014. (I. 24.) AB végzés].
- [21] A Pp. 108. § (1) bekezdése értelmében az ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtása előtt is előterjeszthető, ha a Pp. 103. § (1) bekezdésében megállapított valamely feltétel fennáll, és a kérelmező valószínűsíti, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével elérni kívánt célt a kérelem perindítást követő előterjesztése az időmúlásra tekintettel megghiúsítaná. Az ideiglenes intézkedés intézményének célja tehát valamely valószínűsíthető hátrányra tekintettel a kérelmező számára a perindítás előtti átmeneti, de azonnali jogvédelem, a felek helyzetének átmeneti rendezése, ideiglenes, függő joghatások kiváltása, melyre a kérelmező méltányolható és azonnali jogvédelmi igénye adhat alapot. Ugyanakkor a bíróság az ideiglenes intézkedésről szóló döntésében nem dönt a véglegesség igényével az érvényesíteni kívánt jogról, az érdeemben nem zárja le az eljárást.
- [22] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügyben az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés nem tekinthető az ügy érdekében hozott döntésnek, ezért az nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt feltételnek. Megjegyzi ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy rendkívül kivételes esetben felmerülhet az alkotmányos szempontok mérlegelésének a szükségessége (pl.: amennyiben az ideiglenes

intézkedéssel érintett jogvédelmi helyzet valamely alapjog érvényesítésének az ellehetetlenülését eredményezné). Ugyanakkor jelen ügyben ilyen kivételes körülmények nem voltak feltárhatóak.

- [23] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – miután az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1908/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3060/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/2021/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó kft. meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján (dr. Szegedi Zsolt ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/2021/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint a kifogásolt döntés sérti az Alaptörvény IX. cikke (1) és (2) bekezdéseiben biztosított véleménynyilvánítási és sajtószabadságához fűződő alkotmányos jogait, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint jogorvoslathoz fűződő alapjogait.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló nemperes eljárásban megállapított tényállás alapján az indítványozó mint tartalomszolgáltató kiadványa egy hetilap. Az indítványozó megbízásából egy újságíró oknyomozó újságírói kutatást végzett egy energiatartalmú forgalmazó magyarországi cég és tulajdonosi köre felemelkedésének történetéről. A nemperes eljárás kérelmezői 2020. augusztus 31-én az újságírótól származó elektronikus levélben értesültek arról, hogy az indítványozó mint a nemperes eljárás kérelmezettje által kiadott hetilapban a személyüket érintő cikk készül, amely érintheti magánéletüket, illetve a tulajdonukban lévő csoport üzleti titkait. Az üzletcsoport munkatársa ugyanezen a napon elektronikus levélben elutasította a válaszadást és egyben kérte a cikk előzetes megküldését. Erre reagálva a megkereső újságíró egyrészt a cikk előzetes megküldését megtagadta, továbbá úgy reagált, hogy nem a kérelmezők magánéletével, hanem üzleti ügyeivel kíván foglalkozni. Ezt követően a kérelmezők 2020. szeptember 2-án az adatkezelés elleni tiltakozásukat jelentették be, ügyvédi felszólító levelük továbbá azt is tartalmazta, hogy a kérelmezett bűnügyi személyes adatokat is kezel a IV. rendű kérelmezőről. A kérelmezők tiltakoztak a kérelmezett adatkezelése ellen, valamennyi adatkezelést megtiltották, így azt is, hogy bármilyen rájuk vonatkozó személyes adathoz a kérelmezett részéről hozzáférjenek, adatot gyűjtsenek, valamint egyéb adatkezelési tevékenységet végezzenek, beleértve a magánéletükre, továbbá az üzletcsoportukhoz tartozó cégek üzleti titkainak minősülő adatokat gyűjtsenek. A 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és Tanács 2016/679. rendelete (a továbbiakban: GDPR) 18. cikk (1) bekezdés *b*) és *d*) pontja alapján kérték az adatkezelés korlátozását, valamint azt, hogy a kérelmezett az őket érintő adatok közzétételétől a jogszabályi feltételek fennállásának tisztázásáig tartózkodjon. Felszólították a kérelmezettet a megjelentetni tervezett cikk tartalmának egyeztetésére.
- [3] 1.2. Mivel a kérelmezők a kérelmezett 2020. szeptember 5-i válaszlevelét nem találták kielégítőnek, a keresetlevél benyújtását megelőzően 2020. szeptember 7-én ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelmet terjesztettek elő a bíróságnál. Abban a kérelmezők a bíróságtól a kérelmezett kötelezését kérték egyrészt az érintett személyes adatok megjelölésére, valamint arra, hogy azokat – a tároláson kívül – a kérelmezők által indítandó per jogerős elbírálásáig csak a kérelmezők kifejezett írásbeli hozzájárulása esetén kezelje, továbbá tiltsa el a kérelmezettet a kérelmezők – kérelmezett által az ideiglenes intézkedésről történő határozathozatalkor, valamint annak teljes időbeli hatálya alatt kezelt – személyes adatainak szerepeltetésétől bármely a kérelmezett által kiadott kiadványban, valamint azok bármely nyilvánosságra hozatalától. A kérelmezett a kérelem elutasítását kérte.
- [4] A Fővárosi Törvényszék 17.Pk.22.488/2020/9. végzése ideiglenes intézkedéssel kötelezte a kérelmezettet, hogy tizenöt napon belül az általa kezelt, az I. és a IV. rendű kérelmezőkre vonatkozó bűnügyi személyes adatokat

jelölje meg, továbbá azokat – a tároláson kívül – a kérelmezők által az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló per jogerős elbírálásáig csak az I. és IV. rendű kérelmező kifejezett írásbeli hozzájárulása esetén kezelje. Emellett a bíróság a kérelmezők által az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló jog jogerős elbírálásáig eltiltotta a kérelmezettet, hogy az általa kezelt, az I. és IV. rendű kérelmezőkre vonatkozó bűnügyi személyes adatokat bármilyen módon nyilvánosságra hozza. Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet ezt meghaladóan elutasította. A végzés egyben megállapította, hogy az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott rendelkezés előzetesen végrehajtható. Továbbá a kérelmezőknek a végzés kézbesítésétől számított harminc napos határidőt szabott az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben megjelölt jog érvényesítésére irányuló per megindítására, valamint felhívta a kérelmezőket a perindítás tényének a határidő lejártától számított nyolc napon belüli igazolására. Az elsőfokú végzés indokolásában kiemelte, hogy a későbbiekben indítandó per tárgyát képező kereset érdeme tekintetében az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása során nem dönthet, az adott eljárásban a Pp. 108. § (1) bekezdése szerinti feltételt vizsgálhatja, amely akkor állapítható meg, amennyiben a Pp. 103. § (1) bekezdése szerinti vagylagos feltételek közül legalább egy teljesül és a kérelmező valószínűsíti, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével elérni kívánt célt a kérelem perindítást követő előterjesztése az időmúlásra tekintettel megghiúsítaná. Erre tekintettel azt állapította meg, hogy a kérelmezett cikket kíván megjelentetni, így az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben a perindítást követő előterjesztése az időmúlás miatt az elérni kívánt célt megghiúsítaná. Megállapította továbbá, hogy az újságírói megkeresés részben a kérelmezők családjára, részben az I. és a IV. rendű kérelmezőkkel kapcsolatos büntetőeljárásokra, részben pedig az üzletcsoportra vonatkoztak. A megkeresés alapján a kérelmezők a családjuk anyagi helyzetére, az állami támogatások kedvezményezettjeire vonatkozó, valamint az I. és a IV. rendű kérelmezőkkel kapcsolatos bűnügyi személyes adatok kezelését tudták valószínűsíteni.

- [5] Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján megállapította, az indítványozó mint kérelmezett a kérelmezők családjának anyagi helyzetére vonatkozó adatot kezel abban a tekintetben, hogy a kérelmezők az egyik megye legnagyobb foglalkoztatói, illetve jelentős uniós és állami támogatások kedvezményezettjei. A Pp. 104. § (2) bekezdése alapján a hátrányos összemérés körében úgy ítélte meg, hogy az intézkedés elrendelésének elmaradása nem okoz súlyosabb hátrányt a kérelmezőknek, mint annak elrendelése az indítványozónak mint kérelmezettnek. Egyben megállapította, hogy az adatok nyilvánosságra hozatala és kezelése még önmagában nem jelenti, hogy az hátrányt okoz a kérelmezőknek az adatok tartalmának jellegére is figyelemmel, egyéb hátrányt pedig ebben a körben a kérelmezők nem valószínűsítettek. Megállapította továbbá, hogy a megkeresés alapján az I. és a IV. rendű kérelmezők esetében valószínűsítették, hogy a kérelmezett indítványozó a bűnügyi személyes adatokat kezeli, továbbá hogy ezen adatok nyilvánosságra hozatalával az eredeti állapot már nem állítható helyre, tiltakozási jogukat eredményesen nem gyakorolhatnák, az adatok megismerésével őket közvetlenül fenyegető hátrány érné, ezért ebben a tekintetben a Pp. 103. § (1) bekezdés a)–c) pontjaiban foglalt feltételek fennállását állapította meg. Ugyanakkor azt is kifejtette, hogy megítélése szerint nincs jelentősége, hogy az adatok már egyszer megjelentek a sajtóban, mivel azok ismételt megjelenése az I. és a IV. rendű kérelmezők esetében ismételt hátrány bekövetkeztével járhat, miután azok a velük kapcsolatos büntetőeljárásokról szólnak. Ezért ezekkel az adatokkal összefüggésben a hátrányösszemérés azt állapította meg, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével járó, az indítványozó kérelmezett oldalán lehetséges hátrányokat a kérelmezőket érő hátrány meghaladja. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint erre vonatkozóan nem elegendő a kérelmezett nyilvánosság érdekében vonatkozó általános érvelése, ugyanis a tényfeltáró cikk a bűnügyi személyes adatok hiányában is alkalmas arra, hogy a közvéleményt az aktuális eseményekről tájékoztassa.
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésének meghozatalát követően a II. rendű kérelmező elhunyt, ezért az elsőfokú bíróság az eljárás részleges félbeszakadását állapította meg azzal, hogy az I., III., és a IV. rendű kérelmezők tekintetében az eljárás folytatódik.
- [7] 1.3. A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság végzésének a II. rendű kérelmezőre vonatkozó rendelkezéseit nem érintette, egyebekben a fellebbezett rendelkezéseit helyben hagyta. A másodfokú bíróság az indokolásában kiemelte, hogy az ideiglenes intézkedés célja, hogy a bíróság azonnali jogvédelmet biztosítson, ha az időmúlás miatt utóbb már el nem hárítható sérelem bekövetkeztének megelőzése szükséges. Hivatkozott arra, hogy a jogintézmény célja a felek helyzetének átmeneti rendezése, ideiglenes, függő joghatások kiváltása, melyre a kérelmező méltányolható és azonnali jogvédelmi igénye adhat alapot. Ennek során az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben a kérelmezőknek nem kell bizonyítani a Pp. 103. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállását, hanem elég azokat valószínűsíteni, amelynek a kérelmezők

eleget tettek. Megállapította továbbá, hogy a nyilvánosságra hozatal esetén a kérelmezők tiltakozási joga a számukra leginkább sérelmesnek minősített nyilvánosságra hozatal, mint az adatkezelés egyik módját érdemben már nem befolyásolhatná. Az írás publikálásának szándéka önmagában közvetlenül fenyegető hátrány, mivel a személyes adatok így nyilvánosságra kerülhetnek, az ideiglenes intézkedés pedig alkalmas ennek elhárítására. A személyes adatnak a nyilvánosságra hozatal akkor is okozhat hátrányt, ha az információ valós, ugyanis mindenkinek joga van a személyes adatai védelméhez, információs önrendelkezési joga alapján maga döntheti el, hogy mely adatait kívánja másokkal megosztani. Hangsúlyozta, a perben vizsgálendő az a kérdés, hogy a kérelmezett adatkezelése jogszerű-e vagy sem, a szükségesség-arányosság tesztet nem az ideiglenes intézkedés elrendelése iránti nem peres eljárásban kell elvégezni. Utalt továbbá a Kúria egyik határozatára, amely szerint a per érdemi elbírálására tartozik az érdekösszemérés eredményeként annak megállapítása, hogy az adott esetben melyik alapjog érvényesülésének a biztosítása indokolt, ezért az alapjogok ütközése a szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával a Pp. 104. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálható.

- [8] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a hátrányok mérlegelésénél helyesen járt el, azzal, hogy értékelte, az I. és a IV. rendű kérelmezők bűnügyi személyes adatainak nyilvánosságra hozatala olyan hátrányt jelentene számukra, amely a kérelmezett által megjelölt hátrányokat meghaladná. Osztotta azt az álláspontot, hogy a bűnügyi személyes adatok minden érintett tekintetében fokozottabb védelmet élveznek, azok nyilvánosságra hozatala az érintett magánszférájába erőteljesebb behatást eredményez, minden más személyes adathoz képest. Ugyanakkor helyesen értékelte azt is, hogy az időszzerű tájékoztatás lehetőségétől az ideiglenes intézkedés az indítványozót mint kérelmezőt nem fosztotta meg. Indokolása szerint mérlegelte továbbá a másodfokú bíróság azt is, hogy az egyik oldalon egy sajtóterméket kiadó gazdasági társaság anyagi érdekei állnak, ennek körében a kérelmezők nem valószínűsítettek olyan adatkezelést a kérelmező részéről, amely fokozottan védett személyes adatokra vonatkoznak, ezért a lehetséges hátrány mértékét is kisebbnek értékelte. A másodfokú bíróság kiemelte továbbá, hogy azt is mérlegelte, hogy az egyik oldalon közpénzekben részesülő gazdasági társaságban érdekeltséggel rendelkező érintettek fokozott védelemben nem részesülő adatkörének nyilvánosságra hozatala, míg a másik oldalon egy sajtóterméket kiadó gazdasági társaság anyagi érdekei állnak. Ezek körében a kérelmezők nem valószínűsítettek olyan adatkezelést, a kérelmezett indítványozó részéről, amely fokozottan védett személyes adatokra vonatkoznak, ezért a lehetséges hátrány mértéke is értelemszerűen kisebb. Hangsúlyozta, a bíróságnak azt is értékelni szükséges, hogy a valószínűsítetten kezelt személyes adatok a kérelmezők gazdasági érdekeltségével kapcsolatosak, így azok nyilvánosságra kerülése az őket fenyegető hátrány a gazdasági szerepvállalásukhoz köthető. Ezért ezen adatok körében – egyezően az elsőfokú bírósággal – a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a hátrány mértéke nem éri el azt, hogy az ideiglenes intézkedés elmaradása a kérelmezőknek súlyosabb hátrányt okozna, mint annak elrendelése a kötelezetteknek. Emellett utalt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkére, amely nem tiltja a publikáció megjelenés előtti korlátozását, ugyanakkor annak összeegyeztethetőségének vizsgálata során a lehető leg-gondosabban kell eljárni.

- [9] 1.4. A jogerős végzés ellen az indítványozó kérelmezett terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és az ideiglenes intézkedés iránti kérelem teljes elutasítást. Míg a kérelmezők a jogerős végzés hatályában fenntartást kérték. A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta. Indokolásában megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem alapján azt kellett megítélnie, hogy az eljáró bíróságok jogszabályt sértve mellőzték-e a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása során az ütköző alapjogok mérlegelését, és emiatt úgy rendelte el a jogerős ítélet az ideiglenes intézkedést, hogy nem nyert értékelést a sajtószabadság és a sajtó szabad tájékoztatáshoz való jogának elsőbbsége a személyes adatok védelméhez fűződő joggal szemben.
- [10] A felülvizsgálati ítélet a Pp. ideiglenes intézkedésre vonatkozó szabályainak [Pp. 103. § (1) bekezdés a)–d) pontja, Pp. 103. § (4) bekezdése, a Pp. 108. §-a, Pp. 104. § (2) bekezdése] részletes ismertetését követően kifejtette, hogy az ideiglenes intézkedés célja a gyors jogvédelem biztosítása olyan időpontban, amikor a bíróság a jogvitát érdemben még nem bírálta el, annak érdekében, hogy az időmúlás miatt utóbb már el nem hárítható jogsérelem megelőzhető legyen. Megállapította, hogy az eljáró bíróságok helyesen vonták a vizsgálat körébe azt, hogy a kérelmezett által állított hátrányokat kell szembe állítania kérelmezők személyes adatainak nagy nyilvánosságra kerülésével okozható sérelemmel. Megállapította továbbá, hogy az I. és a IV. rendű kérelmezők ideiglenes intézkedéssel érintett személyesadatai az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. § 4. pontja értelmében bűnügyi személyes adatnak minősülnek,

amelyek a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a személyes adatok körén belül is érzékeny adatok. Továbbá megerősítette, hogy helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy ezeknek az adatoknak a nyilvánosságra kerülése a nem közszereplő kérelmezők esetében jelentős hátránynak tekinthető. Ugyanakkor kitért arra, hogy az indítványozó kérelmezett hátránként nem konkrét vagyoni hátrányt, hanem a szabad véleménynyilvánításhoz való jog érvényesülését jelölte meg. Érvélese szerint az ideiglenes intézkedés elrendelése a cikk megjelenésének ellehetetlenüléséhez vezet, ezért a sajtószerv nem tudja betölteni a sajtó alkotmányos rendeltetését, utalva a kapcsolódó alkotmánybírói határozatokra. A kúriai döntés hangsúlyozta, hogy nem megalapozott a kérelmezett azon érvelése, amely szerint az ideiglenes intézkedés ellehetetlenítené az oknyomozó, tényfeltáró újságírást, a sajtó társadalmi rendeltetésének betöltését, a közpénzek sorsának nyomon követését. A közpénzek elköltésének módja nem vitásan közügy, annak kutatását azonban az elrendelt ideiglenes intézkedés nem teszi lehetetlenné, az adott gazdasági csoport magatartása gazdasági cselekvései a sajtószervek által bemutatható, elemezhető. Az ideiglenes intézkedés kizárólag az I. és a IV. rendű kérelmező bűnügyi személyes adataira vonatkozik, ezért nem lehet olyan aránytalanul súlyos korlátozásnak tekinteni, amely a sajtó tevékenységét érdemben ellehetetlenítené.

- [11] A kérelmezett alapjogi vizsgálatra vonatkozó érvelésével, továbbá a GDPR 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben hivatkozott érvelésével összefüggésben kifejtette, hogy a keresetlevél előterjesztését megelőzően a nemperes eljárás keretében elrendelt ideiglenes intézkedés rendeltetéséből adódóan ezen eljárásban a bizonyítás lehetőségei korlátozottak. Többek között a döntés hatálya behatárolt, körülmények változása esetén az intézkedést elrendelő bíróság a döntését a fél kérelmére, vagy ítéletében, illetve az eljárást befejező határozatában hatályon kívül helyezheti, illetve amennyiben a megjelölt jog érvényesítésére irányuló per jogerősen befejeződik, az ideiglenes intézkedés automatikusan hatályát veszti. Emellett hatályát veszti akkor is, amennyiben a kérelmező a bíróság által megadott határidőn belül a keresetlevelet nem terjeszti elő, és a perindítás tényét a határidő lejártától számított nyolc napon belül az intézkedést elrendelő bíróságnak nem igazolja.
- [12] A kúriai döntés hivatkozott a GDPR 6. § (1) bekezdése *f*) pontjával összefüggő azon következetes gyakorlatára, hogy a kérelmezett által kifogásolt alapjogok közötti elsőbbség megállapítása a per érdemében való állásfoglalást jelent. Az érdekösszemérés eredményeként lehet ugyanis eldönteni a kérelmezett kifogásolt adatkezelésének jogszerűségét, amely azonban a Pp. 109. § (1) bekezdése alapján a megindítandó per érdemi elbírálására tartozik. Hivatkozott továbbá a Kúria azon korábbi gyakorlatára, amely szerint a keresetlevél előterjesztése előtt benyújtott ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelem tárgyában a nemperes eljárásban eljáró bíróság hatáskörét meghaladja a perben előterjeszhető kereset felől való érdemi döntés. Ugyanakkor indokolásában a kérelmezett által felhozott, ettől eltérő bírósági döntéseket nem tartotta elfogadhatónak. Azt is kifejtette, hogy a kérelmezett érvelésével szemben, a Pp. 104. § (2) bekezdése, amely az ideiglenes intézkedés elrendelésével, illetve annak elmaradásával okozható hátrányok mérlegelését írja elő, az alaptörvény-ellenessége nem merült fel, ezért nem tartotta indokoltnak ezzel összefüggésben az alkotmánybírói eljárás kezdeményezését. Végül megállapította, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésének a Pp. 103. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti feltétele megvalósult, vagyis a bűnügyi személyes adatok közzétevése esetén az eredeti állapot utóbb nem lenne helyreállítható, illetve nem volt megállapítható, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelése súlyosabb hátrányt okoz a kérelmező ellenfelének, mint annak elmaradása a kérelmezőnek, ezért megállapította, hogy a jogerős végzés jogszabálysértés nélkül rendelte el az ideiglenes intézkedést, ezért a Kúria azt hatályában fenntartotta.
- [13] 2. Az indítványozó – jogi képviselője útján – ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/202014. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, miután nézete szerint a kúriai döntés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglaltakat. Az indítványozó a tényállás ismertetését, valamint az alkotmányjogi panasza befogadási feltételei fennállásának indokolását követően kifejtette, hogy álláspontja szerint az elrendelt ideiglenes intézkedés az előzetes korlátozás ideiglenes jellege ellenére a sajtószabadság súlyos korlátozását valósítja meg. Idézte az EJEB megállapítását, mely szerint a sajtó hírei, tudósításai „romlandó jószágok”, a demokratikus közvélemény formálására, aktualitásaihoz való hozzájárulásra és a polgárok tájékoztatására akkor alkalmasak, ha közzétételük időszzerű, vagyis a közélet aktualitásaihoz igazodik, nem várat magára. Ugyanakkor ezzel ellentétben a támadott bírói döntés eredményeképp az indítványozó egyelőre nem látható, határozatlan ideig áll az előzetes korlátozást megvalósító ideiglenes intézkedés hatálya alatt, a bírósági határidők nem teszik kiszámíthatóvá hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben felhívott jogok érvényesítése iránt indított polgári per, amelynek befejeződéséhez

az ideiglenes intézkedés időbeli hatálya igazodik, meddig fog elhúzódni. Az indítványozó nézete szerint az általa támadott ideiglenes intézkedés következtében meg nem jelentetett cikkrészletek mára elvesztették aktualitásukat, hírértéküket, és ezzel álláspontja szerint a cenzúra valószínűleg véglegesnek tekintendő.

- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben előadta, hogy a konkrét bírói döntés kirívóan tisztességtelen eljárásról tanúskodik, amennyiben a Kúria kifejezetten elhárítja az előírt alapjogi teszttel összhangban előírt jogszabály-értelmezési kötelezettségét és azt értékrendjén kívül helyezi. Ezáltal nézete szerint az általa kifogásolt bírói döntés korlátozza az indítványozó sajtó- és véleménynyilvánítási szabadságát. Az indítványozó érvelése szerint a bírói döntés korlátozza a jogorvoslathoz való jogát is, mivel az indítványozó nem fért hozzá olyan jogorvoslati fórumhoz, amely érdemben döntött volna az indítványozó alapvető jogait sértő elsőfokú bírósági határozat alapjogsértő jogszabály-értelmezést alkalmazó mivoltának kérdésében. Álláspontja szerint az általa támadott bírói döntésben megvalósuló alapjog-korlátozásnak nincs legitim célja. Kifejtette továbbá, hogy bár a Kúria döntése az információs önrendelkezés érvényre juttatásának legitim célját szolgálja, a Kúria ugyanakkor elmulasztja az alapjogi konfliktus észlelését, így az annak feloldására kizárólagosan hivatott szükségességi-arányossági tesztet is elmulasztja alkalmazni. A bírói döntés az alapjogi teszt alkalmazásának kizárásával nem tette lehetővé, hogy egyáltalán a korlátozás szükségességét megvizsgálja, ezért e körben – vallja az indítványozó – a bírói döntés önkényesen korlátozza az indítványozó sajtószabadságát, véleménynyilvánítási szabadságát, az önkényesség okán pedig korlátozza a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz fűződő jogát. Emellett azt is kifejtette, hogy a bírói döntés a szükségesség-arányosság teszt alkalmazását mellőzve elmulasztotta értékelni azt is, hogy a szóban forgó bűnügyi adatok már eleve az internet nyilvánossága számára hozzáférhetőek, ezekhez képest a cikkben való szerepeltetésük még nagyobb nyilvánosságot nem tudott volna elérni. Az ideiglenes intézkedés így voltaképpen alkalmatlan és szükségtelen a kérelmezők személyes adataihoz fűződő alapvető jogának, a magánszférájának a védelmére. Érvelése szerint feltéve, de meg nem engedve, hogy a bírói döntés legitim cél elérése érdekében szükséges, abban az esetben az alapjog-korlátozás nem arányos. Előadta továbbá, hogy a bírói döntés az arányosságot meg sem kísérelte igazolni. Kifejtette, hogy a bírói döntés a sajtószabadság, a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának kirívóan súlyos formáját valószínűsíti meg, előzetes korlátozást, amely az Emberi Jogok Európai Bíróságának következetes gyakorlata szerint is csak kivételes esetekben igazolható. A bírói döntés nézete szerint a Pp. 104. § szerinti hátrány-összemérés tekintetében a figyelembe vehető hátrányok köréből kirekeszti azt a tényt, hogy az indítványozó a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság alanya, és őt elsősorban ebben a minőségében éri hátrány az ideiglenes intézkedés elrendelése esetén. Az alkotmánybírósági gyakorlatot idézve utalt továbbá a sajtó alkotmányos kötelezettségére. Hivatkozása szerint a bírói döntés a szükségesség-arányosság teszt alkalmazását mellőzve elmulasztotta értékelni, hogy az ideiglenes intézkedés hatálya alá tartozó bűnügyi adatok részint gazdasági bűncselekményt érintenek, így közvetlen kapcsolatban állnak a cikk gazdasági sikereinek okait, hátterét, és az állami támogatásra való érdemességet feltáró lényegi, központi tartalmával. Másrészt az alapügy tárgyát képező bűnügyi személyes adatok változatlanul elérhetőek a nyilvánosság számára az interneten, azon közléséről érintettjeik önként határoztak. Az indítványozó sajtószabadság-gyakorlásának célja az adott cikk vonatkozásában állítása szerint az volt, hogy tájékoztassa a magyar nyilvánosságot a hazai gazdasági, üzleti élet egyik legmeghatározóbb, legsikeresebb gazdasági társaságának felemelkedéséről, ugyanakkor azt összességében mutassa be kiemelt figyelmet fordítva az állami támogatásoknak a hazai gazdasági élet alakításában betöltött szerepére. Továbbá arra, hogy e támogatások elnyerői és a legsikeresebb magyar vállalkozások mögött olykor milyen jogi és erkölcsi értelemben is súlyosan értékelhető múlt húzódik meg. Ezért az indítványozó álláspontja szerint a bírói döntés eredményezte előzetes korlátozás a sajtószabadság különösen aránytalan sérelmét okozta, mivel olyan bűnügyi személyes adatokat érint, amelyek már eleve nyilvánosságra kerültek. A bírói döntés azt nem akadályozta meg, hogy a kérelmezők bűnügyi múltjára fény derüljön, de azt sikeresen megakadályozta, hogy a sajtó e múlt jelentőségét az állami támogatások elosztásával, a gazdasági élet alakulásával kapcsolatban feltárja. Továbbá nézete szerint a sajtószabadság gyakorlásának előzetes korlátozása rendkívül súlyos közérdek-sérelemmel is jár.

- [15] Az indítványozó végül kifejtette, hogy fogalmilag önkényesnek, és ezért aránytalanoknak tekintendő az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának és a jogorvoslathoz való jogának a korlátozása is, mivel a bírói döntés elmulasztotta értékelni az indítványozó alapjogi érintettségére vonatkozó jogállításait. Mivel pedig az ügyben döntő bíróságok mind a másodfokú, mind a felülvizsgálati eljárásban ugyanúgy jártak el, ezért az indítványozó jogorvoslathoz való joga teljességgel kiüresedett. Mindezekre tekintettel kérte a kifogásolt kúriai döntés megsemmisítését, figyelemmel arra, hogy azt az alapjog-konform jogszabály-alkalmazás

rendesbíróság általi elmulasztása érdemben befolyásolta és az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét okozta.

- [16] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az indítványok megfelelnek-e az alaptörvényi és a törvényi feltételeknek, tehát érdemi elbírálásra alkalmasak-e.
- [17] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2021. július 15-én töltötte le, míg az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2021. szeptember 13-án terjesztette elő a Fővárosi Törvényszékhez. Így az alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján – határidőben benyújtottnak minősül.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, miután a nemperes eljárásban kérelmezett volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai], fennáll.
- [19] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Ezért az Alkotmánybíróságnak a befogadhatóság körében vizsgálnia kellett, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.336/2021/4. számú, nemperes eljárásában, a keresetlevél benyújtása előtt (a perindítást megelőzően) előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában meghozott végzése képezheti-e érdemi alkotmányossági vizsgálat tárgyát.
- [21] Az Alkotmánybíróság a 3386/2018. (XII. 14) AB végzésében (Indokolás [14]–[15]) azt állapította meg, hogy az Abtv. 27. §-a alapján „a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Így az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen az vizsgálandó, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}. „A döntés során [...] a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni” {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; megerősítette: 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [22] A peres eljárást megelőzően, nemperes eljárásban, a Pp. 406. § (1) bekezdésére figyelemmel meghozott kúriai döntés az ideiglenes intézkedés iránti kérelem alapján induló bírósági polgári nemperes, a pert megelőző sui generis eljárást fejezte be, mely további jogorvoslattal nem támadható döntés, és ellene további fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.
- [23] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság eddigi, a fentiekben már utalt gyakorlata alapján az önálló eljárásban született és nem az ügy fő tárgyát érintő, azt lezáró határozatokat az Alkotmánybíróság csak akkor vizsgálta, ha azok független, az ügy főkérdésétől elkülönült kérdést érintettek, és ezért kvázi önálló ügynek minősültek {pl. a gyermek jogellenes külföldre vitele vagy a kapcsolattartás végrehajtása tárgyában hozott döntés [3386/2018. (XII. 14.) AB végzés]}. Az Alkotmánybíróság kifejezetten azt állapította meg, hogy az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott döntés nem indít meg, illetve nem fejez be egy elkülönült bírósági eljárást [3386/2018. (XII. 14.) AB végzés], továbbá ehhez hasonlóan a büntetőeljárás kényszerintézkedéseket sem lehetséges alkotmányjogi panasszal megtámadni [3002/2014. (I. 24.) AB végzés].
- [24] A Pp. 108. § (1) bekezdése értelmében az ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtása előtt is előterjeszthető, ha a Pp. 103. § (1) bekezdésében megállapított valamely feltétel fennáll, és a kérelmező valószínűsíti, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével elérni kívánt célt a kérelem perindítást követő előterjesztése az időmúlásra tekintettel megghiúsítaná. Az ideiglenes intézkedés intézményének célja tehát valamely valószínűsíthető hátrányra tekintettel a kérelmező számára a perindítás előtti átmeneti, de azonnali jogvédelem, a felek helyzetének átmeneti rendezése, ideiglenes, függő joghatások kiváltása, melyre a kérelmező méltányolható és azonnali jogvédelmi igénye adhat alapot. Ugyanakkor a bíróság az ideiglenes intézkedésről szóló döntésében nem dönt a véglegesség igényével az érvényesíteni kívánt jogról, az érdemben nem zárja le az eljárást.

- [25] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügyben az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés, nem tekinthető az ügy érdemében hozott döntésnek, ezért az nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt feltételnek.
- [26] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – miután az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3675/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3061/2023. (II. 16.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 5.Bpk.566/2021/18. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 5.Bpk.566/2021/18. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeként előadta, hogy 2021 novemberében 12 ítéletét érintően terjesztett elő összbüntetésbe foglalás iránti indítványt, amely alapján eljárva a Szigetszentmiklósi Járásbíróság a jelen alkotmányjogi panaszban támadott 5.Bpk.566/2021/18. számú ítéletével 11 alapítélet szerinti büntetést összbüntetésbe foglalt. Ezen alapítételek között az indítvány több olyat is nevesít, amelyek elkövetési ideje a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépését megelőző, vagyis 2013. július 1. napja előtti időre esik. Erre, valamint az Alkotmánybíróság 3326/2018. (X. 16.) AB végzésére és 3168/2019. (VII. 10.) AB határozatára figyelemmel az indítványozó az összbüntetési indítványban azt kérte, hogy a bíróság a Btk. 2. §-a alapján mérlegelje, hogy rá nézve a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) vagy a Btk. rendelkezései tartalmaznak kedvezőbb előírásokat, és az összbüntetési eljárást az enyhébb törvény szabályai alapján folytassa le. Sérelmezte az indítványozó, hogy a Szigetszentmiklósi Járásbíróság ennek ellenére a fentiek szerinti mérlegelést mellőzte és az összbüntetésbe foglalást a Btk. szabályai alapján végezte el. A Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybehagyta.
- [3] Az indítványozó úgy vélte, hogy az eljáró bíróságok kifogásolt határozatai sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, C) cikk (1) bekezdését, Q) cikk (3) bekezdését, R) cikk (1) és (2) bekezdését, I. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, IV. cikk (2) bekezdését, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdését, 24. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [4] Az alaptörvény-ellenesség indokaként az indítványozó – az indítványában és annak kiegészítéseiben – elsősorban arra hivatkozott, hogy a bíróságok azon bűncselekmények esetében, amelyek elkövetési ideje 2013. július 1. napja előtti, olyan jogszabály alkalmazásával végezték el az összbüntetésbe foglalást, amely ezen bűncselekmények elkövetésekor még nem létezett. Ha továbbá a bíróságok elvégezték volna a Btk. 2. §-án alapuló mérlegelést, arra a következtetésre jutottak volna, hogy az indítványozóra nézve a régi Btk. tartalmaz kedvezőbb előírásokat. Mindennek következtében a támadott bírósági ítéletek az indítványozó szerint sértik elsősorban a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Ezen felül

megvalósítják az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdésének és 28. cikkének a megsértését. Az indítványozó szerint továbbá a bíróságok eljárása nem állt összhangban az Alkotmánybíróság gyakorlatával sem, különösen a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat, a 3168/2019. (VII. 10.) AB határozat és az 1/2020. (I. 2.) AB határozat megállapításaival.

- [5] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése megsértését az indítványozó arra tekintettel is megállapíthatónak tartotta, hogy mivel a 2013. július 1. előtt elkövetett bűncselekményei esetében is a Btk. alapján jártak el a bíróságok, a szabadságától való megfosztása ezen esetekben „másként” történt, mintha annak az elkövetéskor hatályos szabályok szolgáltak volna alapjául. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését érintően az indítványozó kifejtette, hogy a vele szemben folyt bírósági eljárást azért tartja tisztességtelennek, mert annak során a bíróságok figyelmen kívül hagyták az Alaptörvény és a Btk. rendelkezéseit, valamint az Alkotmánybíróság irányadó határozataiban foglalt iránymutatást is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése kapcsán az indítványozó azonos érvelést fejtett ki, mint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában. Az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdésének a megsértése az indítványozó szerint azért valósult meg, mert számos olyan nemzetközi jogi dokumentum tiltja a visszaható hatályú jogalkalmazást, amelyek előírásai hazánkra is kötelezőek, így különösen az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az Európai Unió Alapjogi Chartája. Az R) cikk (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán kifejtettekkel tartalmilag azonosan indokolta. Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését az indítványozó az egyéb, eddig említett alaptörvényi rendelkezések megsértésével indokolta. Ehhez kapcsolódóan az Alaptörvény II. cikkének sérelme az indítványozó szerint azért állapítható meg, mert alapjogait a vele szemben folytatott összbüntetési eljárás során nem tartották tiszteletben. Szintén egyéb alapvető jogainak sérelmével indokolta az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét. Az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés megsértése megállapításának azért van helye az indítvány értelmében, mert az eljáró bíróságok nem az Alkotmánybíróság irányadó határozatainak megfelelően jártak el. Végül rámutatott az indítványozó, hogy a vele szemben eljáró bíróságok a jogszabályok szövegét nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték, ami az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmére vezetett.
- [6] Úgy vélte az indítványozó, hogy esetében a bíróságok az Alkotmánybíróság által már megsemmisített, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-ának és a szintén megsemmisített 2/2019. Büntető jogegységi határozatnak tartalmilag megfelelő eljárást tanúsítottak, amelyet az alaptörvény-ellenesség megállapítása melletti további érvként értékelt. Mivel továbbá a bíróságok az alkalmazandó büntető törvényről nem a Btk. 2. § (2) és (3) bekezdése szerinti kivételszabályoknak megfelelően rendelkeztek, az indítványozó szerint felmerül annak a lehetősége is, hogy az eljáró bíróságok jogot alkottak, amely az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével lenne ellentétes.

II.

- [7] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

„Q) cikk (3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„R) cikk (1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.
(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„IV. cikk (2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”

„24. cikk (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [8] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást. Annak eredményeként az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az alkotmányjogi panasz indítvány az alábbiak szerint felel meg az Abtv.-ben a befogadás körében az indítvánnyal szemben támasztott követelményeknek.
- [9] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése minősült az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó az utalt másodfokú végzést – a mellékelt kézbesítési ív tanúsága szerint – 2022. március 25-én vette kézhez. Így az alkotmányjogi panasz előterjesztése 2022. május 18-án határidőben történt.
- [11] Az alábbiak szerint tesz továbbá eleget az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Megjelöli az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, C) cikk (1) bekezdés, Q) cikk (3) bekezdés, R) cikk (1) és (2) bekezdés, I. cikk (1) bekezdés, II. cikk, IV. cikk (2) bekezdés, XV. cikk (1) és (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdés, 24. cikk (1) bekezdés, 28. cikk]. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét bírósági határozatokat, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésükre.
- [12] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha jelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért

- ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e] pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket a konkrét indítvány csak részben teljesítette.
- [13] Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján megállapította, hogy az indítványozó kizárólag a visszaható hatályú jogalkalmazás Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményét érintően fejtette ki a jogsérelem lényegét és adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást. A további alaptörvényi rendelkezéseket érintően az indítványozó nem adott elő olyan önálló érveket és indokokat, amely alapján a konkrét bírósági határozatok Alaptörvénnyel való összhangja érdemi vizsgálat keretében megkérdőjelezhető lett volna.
- [14] Utal rá továbbá az Alkotmánybíróság, hogy következetes gyakorlata szerint a „jobbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]} – lehet alapítani” {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}. Jelen ügyben az indítványozó ezen kivételes esetek körébe eső kifogást nevesített, így kérelme alapján helye volt az Alkotmánybíróság további vizsgálatának.
- [15] Az indítványban felhívott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság azt is: az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Önállóan nem szabályoz ugyanakkor az indítványozó számára biztosított alapjogot az indítványban felhívott rendelkezések köréből az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, Q) cikk (3) bekezdése, R) cikk (1) és (2) bekezdése, I. cikk (1) bekezdése, 24. cikk (1) bekezdése és 28. cikke. Ezért további vizsgálatnak az utalt indítványi elemek kapcsán erre tekintettel sem volt lehetőség.
- [16] Így az indítványozónak csak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése megsértésére vonatkozóan tett megállapításai voltak alkalmasak arra, hogy az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatát a konkrét esetben megalapozzák.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [18] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. §-ából fakadó feltételeknek, mivel jogerős összbüntetési határozat ellen irányul. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozatok rá vonatkozó büntetőjogi szankciót rögzítenek, nyilvánvalóan érintett is.
- [19] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] A konkrét esetben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által a visszaható hatály tilalmának sérelme körében előadott aggályok felvetik a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Ezért az indítvány befogadása mellett döntött.
- [21] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése értelmében az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet elő. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben a hivatkozott rendelkezés alkalmazásával járt el.

IV.

- [22] Az indítvány nem megalapozott.
- [23] 1. Az indítványozó kifogásait érintően az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]} Az Alaptörvény 28. cikke megköveteli, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. „A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nem csak jog, hanem kifejezett köteleesség: amennyiben a bíró a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni.” {28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [24] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]} Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az Alkotmánybíróság tehát akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme.
- [25] Jelen – az Abtv. 27. §-ára alapított – alkotmányjogi panaszeljáráásban az Alkotmánybíróság azt vizsgálhatta, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás következtében megvalósult-e az indítványozót érintően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a megsértése.
- [26] 2. A kifogásolt bírósági határozatok Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata keretében az Alkotmánybíróság mindenekelőtt visszautal az összbüntetés jogintézményét érintően a korábbi határozataiban tett és jelen alkotmánybírósági eljárásban is irányadó megállapításaira. Ezek köréből a konkrét esetben különösen azokat vette figyelembe, amelyeket a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), a 3360/2018. (XI. 28.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) és az 1/2020. (I. 2.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.) Indokolásában tett, majd a 3256/2022. (VI. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh4.) Indokolásának [25]–[41] bekezdéseiben foglalt össze.
- [27] 3. Az indítványban kifogásolt bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonságból fakadó visszaható hatály tilalma alapján vizsgálta meg. Annak során különösen irányadónak tekintette az Abh1., az Abh2., az Abh3. és az Abh4. megállapításait.
- [28] 3.1. A jogállamiság klauzulából kiolvasható jogbiztonság követelménye az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint azt jelenti, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek és a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65–66.; újabb gyakorlatból: 38/2012. AB határozat, Indokolás [84] és 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]}. A jogbiztonság teremt meg a lehetőséget a jogalanyoknak arra, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}. „A jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelménye felöleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket: nem rögzíthet kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.” {Abh1., Indokolás [50]; megerősítette: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [39]} Az Alkotmánybíróság szerint továbbá valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a hatálybalépés visszamenőleges történt, hanem akkor is, ha a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 324-325.; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; Abh1., Indokolás [51]}. Önmagában ugyanakkor a szabály visszaható hatályú alkalmazása nem vezet

- feltétlenül alaptörvény-ellenességhez. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében ugyanis a tilalom kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő (*ad malam partem*) visszaható hatályú szabályra irányadó {110/2009. (XI. 18.) AB határozat, ABH 2009, 971, 984.; Abh1., Indokolás [58]}.
- [29] Ezen követelmények érvényesülése az indítványozó esetében az alábbiakra tekintettel volt vizsgálható. Az indítványozó az összbüntetésbe foglalással érintett alapítéletekkel elbírált bűncselekményeket részben a régi Btk. hatálya alatt, részben a Btk. hatálybalépése, azaz 2013. július 1. után követte el.
- [30] Az indítvánnyal támadott elsőfokú ítéletben a bíróság az indítványozó összbüntetésbe foglalásra tett indítványa alapján az abban megjelölt 12 ítéletből 11 ítéletet összbüntetésbe foglalt. Indokolásában rögzítette, hogy az összbüntetési indítvány elbírálása során azért tekintette irányadónak a Btk. rendelkezéseit, mert az összbüntetés célja az elíteltet olyan helyzetbe hozni, mintha cselekményeit egy eljárásban bírálták volna el. Ha pedig az indítványozó ellen ilyen eljárás folyt volna, abban nem lett volna helye a régi Btk. alkalmazásának, mivel az elkövetési idők egy része 2013. július 1. utánra, a Btk. hatálybalépését követő időre esik. Mivel pedig a régi Btk.-t a bíróság a különböző cselekmények egy eljárásban történő elbírálása során sem alkalmazhatta volna, annak az összbüntetési eljárásban sem volt helye. Az elsőfokú bíróság ezen okfejtését a másodfokú bíróság helybenhagyta.
- [31] Hasonló álláspontot képviselt a bíróság az Abh4. alapjául szolgáló bírósági határozatban. Azzal összefüggésben az Alkotmánybíróság a határozatában a következőket fejtette ki: „az elkövetési idő és annak alapján az elkövetés idején hatályban lévő büntető törvény meghatározásának a módja az összbüntetési szabályok alkalmazása keretébe eső olyan szakjogi kérdés, amelyet az eljáró bíróságoknak kell meghatározniuk.” (Abh4., Indokolás [81]) Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy az Abh4. alapjául szolgáló bírósági eljárásban alkalmazott módszer az elkövetési idő meghatározására az egy eljárásban elbírált több bűncselekmény esetén az Alkotmánybíróság által is hivatkozott bírói gyakorlat alapján történt. Ezen bírói gyakorlat értelmében abban az esetben, ha az elkövető a halmazatban elbírált bűncselekményeket több büntető törvény hatálya alatt követi el, az alkalmazandó jogszabály kiválasztását mindenkor az utolsóként megvalósított bűncselekmény elkövetési ideje alapozza meg.
- [32] 3.2. A jelen alkotmányjogi panaszban támadott bírósági végzések kapcsán az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy azok nem állnak ellentétben az Abh1., az Abh2., az Abh3. és az Abh4. megállapításai-val. Az eljáró bíróságok eleget tettek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó visszaható hatály tilalmából és az Alkotmánybíróság határozataiból levezethető követelményeknek. Ezért a támadott jogerős bírósági határozat és az elsőfokú határozat nem sérti az Alkotmánybíróság – bíróságokra is kötelező – határozataiból és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeket.
- [33] 4. Az Alkotmánybíróság a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 5.Bpk.566/2021/18. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.215/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt a fentiekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1429/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3062/2023. (II. 16.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.044/2021/6. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kbeü.94/2021/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kbeü.94/2021/7. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.044/2021/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeként előadta, hogy az alábbi tizenhárom ítélete kapcsán kezdeményezte összbüntetési eljárás lefolytatását:
- a Szolnoki Városi Bíróság 2001. április 26. napján jogerős 7.B.2143/1999/34. számú ítéletével kiszabott 2 évi és 8 hónapi börtönbüntetés (elkövetési idő: 1996. július 15.);
  - a Szolnoki Városi Bíróság 2001. május 22. napján jogerős 2.B.602/2001/2. számú ítéletével kiszabott 10 hónapi börtönbüntetés (elkövetési idő: 1999. szeptember 19.);
  - a Győri Városi Bíróság 2003. március 6. napján jogerős B.1698/2002/7. számú ítéletével kiszabott 2 évi és 6 hónapi fegyházbüntetés (elkövetési idő: 2002. május);
  - a Pécsi Városi Bíróság 2003. március 26. napján jogerős 2.B.2196/2002. számú ítéletével kiszabott 2 évi és 6 hónapi fegyházbüntetés (elkövetési idő: 2001. április);
  - a Pécsi Városi Bíróság 2003. június 17. napján jogerős 1.B.696/2003/9. számú ítéletével kiszabott 1 évi és 4 hónapi börtönbüntetés (elkövetési idő: 2002. május 19.);
  - a Szegedi Városi Bíróság 2006. április 4. napján jogerős 5.B.2525/2005/4. számú ítéletével kiszabott 4 hónapi börtönbüntetés (elkövetési idő: 2005. június 7.);
  - a Kisvárdai Városi Bíróság 2012. január 24. napján kelt 9.B.411/2011/23. számú ítéletével kiszabott és a Nyíregyházi Törvényszék 2013. január 25. napján kelt 2.Bf.202/2012/8. számú ítéletével jogerős 8 hónapi börtönbüntetés (elkövetési idő: 2010. február 8. – 2010. február 16.);
  - az Ajkai Városi Bíróság 2012. október 30. napján kelt B.563/2011/36. számú ítéletével kiszabott és a Veszprémi Törvényszék 2013. április 9. napján kelt 1.Bf.911/2012/6. számú ítéletével jogerős 3 évi és 6 hónapi fegyházbüntetés (elkövetési idő: 2008. december 20.);
  - a Ceglédi Járásbíróság 2013. január 16. napján kelt 17.B.69/2012/81. számú ítéletével kiszabott és a Budapest Környéki Törvényszék 2013. június 11. napján kelt 14.Bf.219/2013/13. számú ítéletével jogerős 4 évi és 3 hónapi fegyházbüntetés (elkövetési idő: 2011. június 15.);
  - a Nyírbátori Járásbíróság 2013. október 25. napján jogerős 2.B.487/2011/42. számú ítéletével kiszabott 2 évi fegyházbüntetés (elkövetési idő: 2009. november 27.);
  - a Szolnoki Törvényszék 2014. február 28. napján kelt 8.B.110/2013/67. számú ítéletével kiszabott és a Szegedi Ítéltábla 2014. december 11. napján kelt Bf.II.348/2014/14. számú ítéletével jogerős 12 évi fegyházbüntetés (elkövetési idő: 2011. június 21.);

- a Nyíregyházi Járásbíróság 2013. szeptember 18. napján kelt 16.B.1629/2012/76. számú ítéletével kiszabott és a Nyíregyházi Törvényszék 2015. január 28. napján kelt 2.Bf.80/2014/3. számú ítéletével jogerős 2 évi és 4 hónapi fegyházbüntetés (elkövetési idő: 2010. november 10. – 2010. december 2.)
- a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2019. január 15. napján kelt 41.Kb.97/2018/18. számú ítéletével kiszabott és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 2019. március 27. napján kelt 6.Kbf.7/2019/16. számú ítéletével jogerős 1 évi és 6 hónapi börtönbüntetés (elkövetési idő: 2016. május 14.).
- [3] Úgy vélte az indítványozó, hogy az utólagos összbüntetésbe foglalás feltételei valamennyi fenti ítélet vonatkozásában fennállnak egészen az első, 1996-os elítélésétől kezdődően. Ezen első ítélete alapjául szolgáló bűncselekményt 1996. július 15-én követte el, amelyre tekintettel a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 1999. február 28-ig hatályban volt szövegét tartotta volna indokoltnak figyelembe venni az összbüntetésbe foglalás során. Tekintettel továbbá arra, hogy ennek szabályai tartalmazzák a rá nézve leginkább kedvező előírásokat – mivel ez a szabályozás még nem írta elő kvázi halmazati viszony fennállását az összbüntetésbe foglalás feltételeként – az indítványozó szerint az összbüntetésbe foglalást ezen régi Btk. előírásai alapján kellett volna a bíróságoknak elvégezni.
- [4] Az elsőfokú bíróság az indítványozó összbüntetésbe foglalás iránti indítványát elutasító végzést hozott. Megállapította, hogy az összbüntetésbe foglalás sem a régi Btk., sem a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) alapján nem végezhető el. Az elsőfokú végzést a másodfokú bíróság helyben hagyta.
- [5] Az indítványozó a bírósági végzések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozással állította. Indokolásában felhívta a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), a 3360/2018. (XI. 28.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) és az 1/2020. (I. 2.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.) főbb megállapításait. Ezekből az indítványozó azt a következtetést vonta le, hogy esetében az összbüntetésbe foglalásra az első cselekménye elkövetési idején, vagyis 1996. július 15-én hatályos régi Btk., továbbá a szintén akkor hatályos, az összbüntetés tartamának megállapítására és az összbüntetésbe foglalás eljárási kérdéseire vonatkozó BK 151. szám szabályai lennének irányadók. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság végzésében felhívott, 1999. március 1-jén hatályba lépett régi Btk. és 3/2002. BJE ezen első cselekmény elkövetésekor még nem voltak hatályban. Ezen joganyagok, valamint a Btk. összbüntetésre irányadó szabályai továbbá rá nézve egyértelműen hátrányosabb jogkövetkezmény megállapítását teszik lehetővé. Úgy vélte, hogy a bírósági jogalkalmazás következtében sérült a visszaható hatály tilalma, amelynek eredményeként a bíróságok támadott határozatai ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével.
- [6] Utalt az indítványozó arra is, hogy a bíróságok lényegében olyan jogszabályi rendelkezéseket alkalmaztak az összbüntetésbe foglalásra, amelyek sem az elkövetéskor – vagyis az első bűncselekmény elkövetésekor –, sem az elbíráláskor nem voltak hatályban. Ezért az indítványozó szerint *contra legem* jogértelmezés is megvalósult az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel.

II.

- [7] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

III.

- [8] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást. Ennek eredményeként az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az alkotmányjogi panasz indítvány megfelel az Abtv.-ben a befogadás körében az indítvánnyal szemben támasztott követelményeknek.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló eljárásban a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.044/2021/6. számú végzése minősült az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó

az utalt másodfokú végzést – a mellékelt kézbesítési ív tanúsága szerint – 2021. december 9-én vette kézhez. Így az alkotmányjogi panasz 2021. december 27-én határidőben érkezett.

- [11] Az alábbiak szerint tesz továbbá eleget az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Megjelöli az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [B] cikk (1) bekezdés]. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálándó konkrét bírósági határozatokat, jelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Végül indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésére.
- [12] Utal rá továbbá az Alkotmánybíróság, hogy következetes gyakorlata szerint a „jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]} – lehet alapítani” {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}. Jelen ügyben az indítványozó ezen kivételes esetek körébe eső kifogást nevesített, így kérelme alapján helye volt az Alkotmánybíróság további vizsgálatának.
- [13] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [14] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. §-ából fakadó feltételeknek, mivel jogerős összbüntetési határozat ellen irányul. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozatok rá vonatkozó büntetőjogi szankciót rögzítenek, nyilvánvalóan érintett is.
- [15] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] A konkrét esetben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által a visszaható hatály tilalmának sérelme körében előadott aggályok, különös tekintettel a felhívott alkotmánybírósági határozatok megállapításaira, felvetik a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Ezért az indítvány befogadása mellett döntött.
- [17] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése értelmében az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet elő. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben a hivatkozott rendelkezés alkalmazásával járt el.

IV.

- [18] Az indítvány nem megalapozott.
- [19] 1. Az indítványozó kifogásait érintően az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]} Az Alaptörvény 28. cikke megköveteli, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. „A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nem csak jog, hanem kifejezett köteletség: amennyiben a bíró a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni.” {28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}

- [20] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]} Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az Alkotmánybíróság tehát akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme.
- [21] Jelen – az Abtv. 27. §-ára alapított – alkotmányjogi panaszeljáráásban az Alkotmánybíróság azt vizsgálhatta, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás következtében megvalósult-e az indítványozót érintően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a megsértése.
- [22] 2. A kifogásolt bírósági határozatok Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata keretében az Alkotmánybíróság mindenekelőtt visszautal az összbüntetés jogintézményét érintően a korábbi határozataiban tett és jelen alkotmánybírósági eljárásban is irányadó megállapításaira. Ezek köréből a konkrét esetben különösen azokat vette figyelembe, amelyeket a 3256/2022. (VI. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh4.) indokolásának [25]–[41] bekezdéseiben foglalt össze.
- [23] 3. Az indítványban kifogásolt bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonságból fakadó visszaható hatály tilalma alapján vizsgálta meg. Annak során különösen irányadónak tekintette az Abh1., az Abh2., az Abh3. és az Abh4. megállapításait.
- [24] 3.1. A jogállamiság klauzulából kiolvasható jogbiztonság követelménye az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint azt jelenti, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek és a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65–66.; újabb gyakorlatból: 38/2012. AB határozat, Indokolás [84] és 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]}. A jogbiztonság teremt meg a lehetőséget a jogalanyoknak arra, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}. „A jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelménye felöleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket: nem rögzíthet kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.” {Abh1., Indokolás [50]; megerősítette: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [39]} Az Alkotmánybíróság szerint továbbá valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilomba ütközőnek, ha a hatálybalépés visszamenőlegesen történt, hanem akkor is, ha a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 324-325.; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; Abh1., Indokolás [51]} Önmagában ugyanakkor a szabály visszaható hatályú alkalmazása nem vezet feltétlenül alaptörvény-ellenességhez. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében ugyanis a tilalom kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő (*ad malam partem*) visszaható hatályú szabályra irányadó {110/2009. (XI. 18.) AB határozat, ABH 2009, 971, 984.; Abh1., Indokolás [58]}.
- [25] Ezen követelmények érvényesülése az indítványozó esetében az alábbiakra tekintettel volt vizsgálható. Az indítványozó az alapítéletekkel elbírált cselekményei közül az utolsóként említett ítélet alapjául szolgált cselekmény kivételével valamennyit a régi Btk. hatálya alatt, míg ezt az utolsó cselekményét a Btk. hatálybalépése, azaz 2013. július 1. után követte el.
- [26] Az indítvánnyal támadott, 2021. október 12-én kelt elsőfokú bírósági végzésben a bíróság az indítványozó összbüntetésbe foglalásra tett indítványát elutasította. Indokolásában megállapította, hogy az összbüntetésbe foglalás feltételei a konkrét esetben sem a régi Btk., sem a Btk. szabályai alapján nem teljesülnek, mivel a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete semmilyen más alapítélettel nem áll olyan viszonyban (kvázi halmazatban), amely alapján összbüntetésbe foglalható lenne. Az elsőfokú bíróság ezen okfejtését a másodfokú bíróság helybenhagyta.

- [27] Az indítványozó kifogása ezen érveléssel szemben az volt, hogy az időrendben elsőként elkövetett bűncselekménye időpontjában, azaz 1996. július 15-én hatályos Büntető törvénykönyv nem követelte meg a cselekmények közötti kvázi halmazati viszonyt az összbüntetésbe foglaláshoz. Az indítványozó ezen kifogását érintően az Alkotmánybíróság az Abh4.-ben a következőket fejtette ki: „az elkövetési idő és annak alapján az elkövetés idején hatályban lévő büntető törvény meghatározásának a módja az összbüntetési szabályok alkalmazása keretébe eső olyan szakjogi kérdés, amelyet az eljáró bíróságoknak kell meghatározniuk.” (Indokolás [81]) Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy az Abh4. alapjául szolgáló bírósági eljárásban alkalmazott módszer az elkövetési idő meghatározására az egy eljárásban elbírált több bűncselekmény esetén az Alkotmánybíróság által is hivatkozott bírói gyakorlat alapján történt. Ezen bírói gyakorlat értelmében abban az esetben, ha az elkövető a halmazatban elbírált bűncselekményeket több büntető törvény hatálya alatt követi el, az alkalmazandó jogszabály kiválasztását mindenkor az utolsóként megvalósított bűncselekmény elkövetési ideje alapozza meg.
- [28] 3.2. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a támadott bírósági végzések nem állnak ellentétben az Abh1., az Abh2., az Abh3. és az Abh4. megállapításaival. Az eljáró bíróságok eleget tettek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó visszaható hatály tilalmából és az Alkotmánybíróság határozataiból levezethető követelményeknek. Ezért a támadott jogerős bírósági határozat és az elsőfokú végzés nem ellentétes az Alkotmánybíróság – bíróságokra is kötelező – határozataiból és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményekkel.
- [29] 4. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.044/2021/6. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kbeü.94/2021/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt a fentiekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/5022/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3063/2023. (II. 16.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.043/2022/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Egy magánszemély jogi képviselő (dr. Molnár Noémi Fanni ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.043/2022/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzített, közérdekű adatok megismeréséhez való joggal.
- [2] 2. A támadott bírósági határozatban ismertetett tényállás szerint az indítványozó 2021. május 26-án közérdekű adatigényléssel fordult a Belügyminisztériumhoz mint adatkezelőhöz. Az adatigénylés arra irányult, hogy az adatkezelő tájékoztassa az indítványozót az adatkezelő egy vállalkozóval kötött, „stratégiai és komplex átalakítási tervek kidolgozása az egészségügyi ágazatban” tárgyú vállalkozási szerződésről, illetve az az alapján készített hatástanulmányról. Az adatkezelő a vállalkozási szerződés anonimizált változatát az indítványozó rendelkezésére bocsátotta, azzal, hogy a döntéselőkészítő adatokra vonatkozó részt kitakarta. A tanulmány megismerését az adatkezelő nem tette lehetővé, arra hivatkozással, hogy az döntéselőkészítő adatokat tartalmazó irat.
- [3] Az indítványozó az adatkezelő megtagadó válasza miatt bírósághoz fordult. Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 27.P.21.789/2021/12. számú ítéletével kötelezte az adatkezelőt, hogy adja ki az indítványozónak – a személyes adatokon kívül – a vállalkozó és az adatkezelő közötti szerződést és a hatástanulmányt. Az elsőfokú bíróság döntése értelmében az egészségügyet érintő valamennyi kormányzati döntés kiemelt közérdeklődésre számot tartó közügy, melyre tekintettel a hatástanulmány olyan közérdekű adatnak minősül, amelynek nyilvánossága alapos ok nélkül nem tagadható meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tanulmány általánosságban történő használatára való hivatkozás nem elégséges indok az adatkiadás megtagadásához.
- [4] Az adatkezelő fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a támadott döntésben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az indítványozó keresetét elutasította. A másodfokú bíróság a per tárgyát képező hatástanulmányt zárt kezelés mellett megtekintette, értékelte, és arra következtetett, hogy az adatkezelő alappal tagadta meg annak kiadását. A másodfokú bíróság úgy értékelte, hogy az alperes megfelelően igazolta, hogy olyan döntések előkészítése van folyamatban, amelyeknek a vállalkozó által készített tanulmány szükségképpen előkészítő anyaga. A másodfokú bíróság a tanulmány tartalmi vizsgálatát követően azt a következtetést vonta le, hogy az adatkezelő konkrétan megjelölt döntések megalapozására használta fel a hatástanulmányt, így a kiadására irányuló kereseti kérelmet elutasította.
- [5] 3. A Fővárosi Ítéltábla döntésével szemben az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Hivatkozott arra, hogy az információszabadság a nyílt, átlátható és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység garanciája, amely csak olyan mértékben korlátozható, amennyire az egy demokratikus társadalomban kétséget kizáróan szükséges és a célhoz képest arányos. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából és az Emberi Jogok Európai Egyezményéből az indítványozó arra következtetett, hogy valamely adat döntéselőkészítő jellege önmagában még nem lehet ok az információ visszatartására. Meg kell jelölni, hogy pontosan mely döntés előkészítéséhez járul hozzá a szóban forgó adat, továbbá mérlegelni kell, hogy az adat

megismerése mennyiben befolyásolná a döntés meghozatalát; „meghiúsítaná-e a döntés hatékony végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony köztisztviselői munkát” [21/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [45]].

- [6] Az indítványozó elismeri, hogy a másodfokú bíróság érdemben vizsgálta a keresetét, melyben sort kerített az alapjog alkotmányos vonatkozásainak feltárására, ugyanakkor hiányolta, hogy a bíróság nem folytatta le az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből következő tesztet, melynek során elbírálta volna, hogy az adatok megismeréséhez vagy a megismerés megtagadásához fűződik-e erősebb alkotmányos érdek. A támadott döntésben a bíróság nem vetette össze a nyilvánosság-korlátozás és a transzparencia mellett szóló érveket, ami a 3069/2019. (VII. 16.) AB határozat alapján a bíróság kötelezettsége lenne, így a döntés ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével.

II.

- [7] Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

III.

- [8] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 1.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [10] Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a támadott döntést 2022. június 24-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. augusztus 22-én – határidőben – nyújtotta be.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [12] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó részletes indokolást adott elő arra vonatkozóan, hogy a támadott döntés mennyiben érinti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzített, közérdekű adat megismeréséhez való jogát.
- [13] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további rendes jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [14] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása

önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [15] Jelen ügy kapcsán a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányossági körülmény, hogy a bíróság a támadott döntésben azonosította-e a közérdekű adatok megismeréséhez való jog alkotmányos tartalmát, illetve hogy azt figyelembe vette-e azon döntésében, hogy a megismerni kért adat hozzáférhető-e.
- [16] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

- [17] Az Alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [18] 1. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy „[m]indenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez”. A 21/2013. (VII. 19.) AB határozat megerősítette az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát, mely szerint „lényeges szerepe van az információs szabadságnak a véleménynyilvánításhoz való jog biztosítását, valamint azon keresztül az állam demokratikus működésének kialakítását illetően. Ezt ismerte el az Alkotmánybíróság akkor, amikor megállapította, hogy a közérdekű adatok nyilvánossága és megismerhetősége »gyakran előkérdése és feltétele a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorolhatóságának.« [...] Leszögezte továbbá: »A közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalra, az ügyek intézésére gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat.« [...] Hangsúlyozta, hogy az alanyi jogon biztosított információs szabadság joga azért kiemelkedően jelentős, mert »[a] nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokrácia egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélkül az állam polgáraitól 'elidegenedett gépezetté', működése kiszámíthatatlanná, előreláthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt jelent az alkotmányos szabadságjogokra«” (Indokolás [31]).
- [19] A 13/2019. (IV. 8.) AB határozat rámutatott, hogy „az Alaptörvény értelmében az adatnyilvánosság a közérdekű adatokra vonatkozik, de az Alaptörvény – a 39. cikk (2) bekezdését kivéve – nem határozza meg, hogy mely adatok tartoznak ebbe a körbe” (Indokolás [40]). Az indítványozó által hivatkozott 6/2016. (III. 11.) AB határozat rögzítette, hogy „csak az adatigénylés tárgyát képező dokumentum (Jelentés) tartalmának vizsgálatával állapítható meg ténylegesen az, hogy olyan közérdekű adatokat foglal magában, amelyekre valamely nyilvánosságkorlátozási indok konkrétan kiterjed, s amelyeknek így feltétlenül szükséges a nyilvánosságtól való elzárása” (Indokolás [38]), így a „nyilvánosság-korlátozási okra való formális hivatkozás, a korlátozás tartalmi indokoltságának kétségtelen bizonyítása nélkül a közérdekű adatok megismeréséhez való jog alaptalan, s így szükségtelen korlátozásának minősül” (Indokolás [40]).
- [20] 2. Az Alkotmánybíróság már számos ügyben foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy döntéselőkészítő irat megismerése milyen feltételek mellett tagadható meg. Legutóbb a 3486/2022. (XII. 20.) AB határozatában összegezte az Alkotmánybíróság a döntéselőkészítő iratok megismerhetőségével kapcsolatos tesztet. „A négylépcsős teszt szerint: 1. a döntés megalapozását szolgáló adatnak konkrét döntéshozatali eljáráshoz kell kapcsolódnia. 2. A dokumentum egésze, tartalmától függetlenül nem minősíthető döntést megalapozó adatnak: az irat helyett az adatot kell alkalmazni (megjegyzendő: az adat alkalmazásának kötelezettsége az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nemcsak a döntéselőkészítő adatokra, hanem minden adatigénylésre vonatkozik, például: 3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [16], [20]). 3. Az adatkezelő nem hivatkozhat ún. „kényelmi” szempontokra. 4. Az adatigénylést elutasító döntést tartalmilag indokolni kell, és az eljáró bíróságnak az adatszolgáltatás-megtagadás jogcímét és tartalmi indokoltságát az adatigénylés tárgyát képező dokumentum alapján egyaránt vizsgálnia kell” (Indokolás [23]).

- [21] 3. Az alábbiakban az Alkotmánybíróság ezt a tesztet alkalmazta annak megítélésére, hogy a támadott döntés megfelel-e az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzített szempontoknak. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a bizonyítékok mérlegelése, a tényállás megállapítása az általános hatáskörű bíróság feladata. Az Alkotmánybíróság nem vesz fel bizonyítást, jelen ügyben sem vizsgálta a megismerni kért hatástanulmányt, hatásköri korlátai között a támadott döntés alkotmányosságáról foglалhatott állást: a másodfokú bíróság döntése sérti-e a közérdekű adat megismeréséhez való jogot.
- [22] A teszt első eleme szerint a döntés megalapozását szolgáló adatnak konkrét döntéshozatali eljáráshoz kell kapcsolódnia. Az elsőfokú bíróság – az alapjog alkotmányos tartalmát megfelelően alkalmazva – arra következtetett, hogy a döntéselőkészítő jellegre való általános hivatkozás nem elegendő indok a közérdekű adatigénylés megtagadásához. A másodfokú eljárásban azonban az adatkezelő a bíróság számára hozzáférhetővé tette a per tárgyát képező tanulmányt, és a támadott döntés utalt arra, hogy konkrét, részben már megvalósult, részben folyamatban lévő, részben jövőbeli konkrét lépések előkészítését tartalmazza a tanulmány.
- [23] A teszt második eleme szerint az adatelvet kell alkalmazni; a dokumentum egésze (mint irat) megismerhetősége nem tagadható meg, csak a szóban forgó adatoké. A teszt ezen eleme arra utal, hogy az alapjog tárgya nem az irat, hanem az információ: nem a dokumentum maga, hanem a benne található adatok megismerhetősége az alapjog tárgya. Ha az iratban található információelemek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, az egyes elemek leválasztása értelmezhetetlen adatot eredményezne, akkor nincs lehetőség arra, hogy a dokumentum egyes részeinek megismerhetőségéről a bíróság külön-külön döntsön. Önmagában az, hogy a támadott döntés az iratban található adatokat nem tartotta egymástól elválaszthatónak és egységesen hozott döntést az adat-tömeg megismerhetőségéről, nem sérti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését.
- [24] A teszt harmadik eleme szerint az adatkezelő nem hivatkozhat „kényelmi szempontokra”. Jelen ügyben ilyen hivatkozás nem történt.
- [25] Végül a teszt negyedik eleme, hogy az adatigénylést elutasító döntést tartalmilag indokolni kell. A másodfokú bíróság e kötelezettségének eleget tett; az adatok tartalmát részletesen, külön-külön és összességében megvizsgálta, és tartalmi vizsgálat alapján vont le azt a következtetést, hogy az adat kiadása nem teljesíthető (támadott döntés indokolása [31]).
- [26] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság nem látta megállapíthatónak, hogy a másodfokú bíróság az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével ellentétesen jutott arra a következtetésre, hogy a kért információ nem ismerhető meg. Az Alkotmánybíróság nem látta megalapozottnak azt az indítványelemet sem, hogy a másodfokú bíróság ne vetette volna össze a nyilvánosság-korlátozás és a transzparencia mellett szóló érveket. Ugyan a támadott döntés szövegszerűen nem hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére, az érvelés egésze alapjogi megközelítésű: lényegét tekintve a bíróság azt vizsgálta, hogy érvényesülhet-e az indítványozó információszabadsághoz való joga, és – tartalmi vizsgálat alapján – arra következtetett, hogy ez jelen esetben korlátozást szenved. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2022/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3064/2023. (II. 16.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pkf.52.418/2021/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Patakiné dr. Schneider Márta ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben egyrészt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) 6.Pkf.52.418/2021/5. számú végzése és az Érdi Járásbíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 13.Pk.50.073/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdései, VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1)–(3) bekezdései, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, valamint XX. cikke sérelmét állítva.
- [2] Az indítványozó másrészt az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnt.) 22/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése alapján.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági iratok szerint a következő.
- [4] Az indítványozó édesapának mint különélő szülőnek a 2015-ben született gyermekével való kapcsolattartását a szülők a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.637.289/2019/6. számú döntésével jóváhagyott egyezségben rendezték. Az indítványozó 2021. április 14-én elmaradt kapcsolattartás pótlására való kötelezés miatt fordult az elsőfokú bírósághoz, ugyanis ebben az időpontban COVID fertőzött volt, nem tudott élni a kapcsolattartás jogával. Az eljárásban kérelmezett édesanya nem biztosította indítványozó számára a kapcsolattartás pótlását, hivatkozva az egyezség tartalmára, azon belül arra, hogy abban nem szerepel az édesapa érdekkörében felmerült ok miatt elmaradt kapcsolattartás pótlási kötelezettsége.
- [5] Az elsőfokú bíróság 13.Pk.50.073/2021/9. számú végzésében az indítványozó kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti kérelmét elutasította. Megállapította, hogy a felek közötti egyezség az anya érdekkörében felmerült ok miatt rendel el csupán pótlást, az apa érdekkörében felmerült ok esetére nem tartalmaz ilyen rendelkezést. Az elsőfokú bíróság döntésében foglalt indokolás szerint az eljárás tárgya a kapcsolattartás vonatkozásában az erre vonatkozó bírósági határozat végrehajtása, amelyben nincs lehetőség az egyezség tartalmán túlterjeszkedő kötelezettség végrehajtására. „Amennyiben nem tér ki a határozat jelen ügyben a kérelmező érdekkörében felmerült elmaradás pótlására, arra ebben az eljárásban nincs lehetőség.” Az elsőfokú bíróság végzésében utalt végül a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:182. § (2) bekezdésére, amely szerint a kérelmezett jogszabályi kötelezettsége a pótlás, „[j]elen eljárásban azonban nincs törvényi lehetőség ennek kötelezésére, figyelemmel arra, hogy csak az egyezségben foglaltak végrehajtására kötelezheti a bíróság a feleket”.

- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság 6.Pkf.52.418/2021/5. számú végzésében az elsőfokú bíróság döntését helyben hagyta. Döntésében megállapította, hogy „a felek az egyezségükben a pótlás feltételeként abban állapodtak meg, hogy pótlásra – az anyagi jogszabály által meghatározható feltételnél szűkebb körben – a gyermek vagy a kérelmezett érdekkörében felmerülő okból elmaradt kapcsolattartások esetén kerül sor, a kérelmező betegsége pedig e feltételrendszer körén kívül esik”. A másodfokú bíróság a Bnptv. 22/C. § (2) bekezdés *b)* pontjában, és 22/B. § (4) bekezdés *b)* pontjában foglaltak alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kapcsolattartás végrehajtására csak abban az esetben kerülhetne sor, ha azt a pótlásnak a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban rögzített feltételei lehetővé tennék. Utalt végül arra is a másodfokú bíróság, hogy a „feleknek módjában áll, hogy kapcsolattartás megváltoztatása tárgyú eljárás keretében kérjék a pótlásra vonatkozó rendelkezések megváltoztatását”.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdései sérelmét állítva az indítványozó előadta, hogy alapvető joga a kapcsolattartáshoz való jog, amelynek zavarthatóságát az államnak kell biztosítania. Azáltal, hogy a bíróság a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően nem rendelte el a kapcsolattartás végrehajtását, ami a jogosultnak fel nem róható módon maradt el, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti kapcsolattartáshoz való jogot korlátozta. Az első és másodfokú bíróság döntésével a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti védelemhez és gondoskodáshoz való jogát is megsértette. Az eljáró bíróságok az indítvány szerint nem ismerték fel az ügy alapjogi érintettségét, nem tárták fel a hivatkozott alapjogok tartalmát, „így bár felismerték az indítványozó kapcsolattartási jogát a Ptk. 4:182. § (2) bekezdése alapján, de annak alkalmazhatóságát alaptörvénybe ütközően zárták ki a kapcsolattartás végrehajtásának vonatkozásában, tévesen szűkítették le a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére vonatkozó jogszabályt”. Az indítványozó szerint nem minősíthető tisztességesnek az eljárás, ha a bíróság „alapvető jogokat sért” [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az eljáró bíróságok továbbá a gyermek Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése szerinti testi és lelki egészséghez való jogát is veszélyeztették, amikor kizárták a kapcsolattartás pótlását.
- [8] Az indítványozó mindezekén túl kérte a Bpnt. 22/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Úgy véli, e rendelkezés indokolatlanul zárja ki a „kapcsolódó jogszabályokban” biztosított kapcsolattartásra vonatkozó kötelezettségek megszegése esetén a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelését, ami az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésébe ütközik.

II.

- [9] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. [...]”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük tanítását.”

„XX. cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[10] 2. A Bpnt. támadott rendelkezése:

„22/A. § (1) A bíróság vagy a gyámhatóság által a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban, továbbá a bíróság vagy a gyámhatóság által jóváhagyott kapcsolattartást rendező egyezségben (a továbbiakban: a kapcsolattartásra vonatkozó határozat) foglaltak megszegése esetén a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak végrehajtásának elrendelése e törvény szerinti eljárásban kérhető. A bíróság a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtását – végrehajtható okirat kiállításával – végzéssel rendeli el. E végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.”

III.

- [11] 1. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit a jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [12] 1.1. Az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül érkezett. A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló kérelem tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható {3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [9]}. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, hiszen az Alkotmánybíróság eljárását megelőző, alapul fekvő eljárásban kérelmezőként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták.
- [13] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában az indítványozó kizárólag az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott, és az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított kérelmében is megjelölte az Alaptörvény I. cikkét. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény I. cikke az állam kötelezettségeit határozza meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, és nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így közvetlenül e rendelkezés vonatkozásában nincs helye alkotmányjogi panasznak [lásd például: 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8], legutóbb lásd: 3439/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [24]].
- [14] Mindezek alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszélelem nem felel meg az érdemi vizsgálatot megalapozó feltételeknek, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta.
- [15] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [16] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy az ügyében eljáró bíróságok gyermeke alapjogait [XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XX. cikk (1) bekezdése] is sértő döntéseket hoztak. A gyermek tekintetében – a Budai Központi Kerületi Bíróság 1.P.XI.30.598/2018/67. számú ítélete szerint – nem az indítványozó gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, ezen indítványozói kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben érdemi elbírálásra nincs lehetőség {vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7], valamint legutóbb 3440/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [7]}.
- [17] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek részben tesz eleget. Az indítványozó ugyanis az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére vonatkozóan alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem adott elő. Egyrészt az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdésének és XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét csupán állította a panaszos,

de semmivel nem indokolta ezen alapjogok esetleges sérelmét. Másrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem mutatta be, hogy a támadott bírói döntések miért és mennyiben okozzák e rendelkezés sérelmét, tehát nem hivatkozott olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni. E tekintetben ezért a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség.

- [18] Összefoglalva: az érdemi vizsgálat Abtv.-beli feltételeinek az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott, vagyis a bírói döntések alaptörvény-ellenességét állító indítványelem felel meg, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XVI. cikk (2) bekezdése vonatkozásában.
- [19] 1.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság 3067/2021. (II. 24.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.), meghatározta a szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való jogának tartalmát.
- [20] Az időszakos kapcsolattartás végrehajtásával összefüggésben az Alkotmánybíróság 3066/2022. (II. 25.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.) a kapcsolattartás pótlására vonatkozó alkotmányos elvárásokat elvi értelemben fogalmazta meg.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 29. §-a szerinti befogadási feltételnek, mert felmerül a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye. Az Alkotmánybíróság előtt fekvő lényegi kérdés, hogy megfelel-e az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének és XVI. cikk (2) bekezdésének az a bírói jogértelmezés, amely a kérelmezőnek fel nem róható (betegség) ok esetén a felek közötti egyezségekre hivatkozással kizárja a kapcsolattartás pótlásának végrehajtását és ezzel korlátozza a gyermek és a különélő szülő személyes találkozásának lehetőségét.
- [22] 2. A fentieknek megfelelően az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alkalmazásával, a befogadási eljárás lefolytatásának mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [24] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a különélő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való joga az Alaptörvényben a magánszféra-védelem [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés], valamint a gyermeknek a gondoskodáshoz [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] és a szülőnek a neveléshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés] részeként alapjogi rangra emelt jogosultság {Abh1., Indokolás [25], lásd még: Abh1., Indokolás [19], [21]–[23], [28]; Abh2., Indokolás [20], [30]}.
- [25] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének védelmi köre az Alkotmánybíróság értelmezésében kiterjed a gyermek és a szülő közötti kapcsolattartásra is (Abh1., Indokolás [19]) – az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy „a szülő-gyermek viszonyt mint a családi kapcsolat alapját az Alaptörvény L cikk (1) bekezdése kifejezett védelemben részesíti, illetve az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a kapcsolattartás mellett – garantálja a magán- és családi élet tisztelgetben tartásához való jogot is. A gyermeknek a különélő szülőjével való kapcsolata természetesen különbözik a vele egy háztartásban együtt élő szülővel fennálló kapcsolatától, hiszen a különélő szülő időszakosan vesz részt a gyermek gondozásában, és nem ő hozza meg a napi nevelési döntéseket. Amint azonban a szülő-gyermek viszony sem korlátozódik a gyermekkel egy háztartásban élő szülőre – a szülői státuszt nem szünteti meg a szülők életközösségének a megszűnése –, úgy a »családi élet« sem feltétlenül a gyermek napi gondozását jelenti csupán. Alkotmányjogi értelemben a gyermek és a különélő szülő kapcsolata is – a konkrét körülményektől függően, mindaddig, amíg a helyzetéből adódó sajátos módon a – szülői funkciókat betölti a különélő szülő – a családi élet fogalma alá esik, és védelemben részesül [...]» (Abh1., Indokolás [21]).
- [26] Az Alkotmánybíróság értelmezésében „az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerint a gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. [...] A család kölcsönös gondoskodáson alapuló, tartós érzelmi és gazdasági életközösség {13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [58]}, azonban a családi gondoskodás és védelem szempontjából nemcsak az együtt élő, hanem

a különélő – a gyermek tényleges napi gondozásában közvetlenül nem, vagy csak időszakosan résztvevő – szülővel való zavartalan érintkezésnek is alapvető jelentősége van. A szülők életközösségének a megszűnése nem változtat azon, hogy a gyermek egészséges fejlődése szempontjából meghatározó a szülők együttes jelenléte és támogatása, az, hogy a gyermek mindkét – gondozó és különélő – szülőjét maga mellett tudhassa, rájuk számíthasson, és mindkettőjüktől megkapja a fejlődéséhez szükséges védelmet és gondoskodást (kivéve, ha ez valamilyen ok miatt nem áll az érdekében)” (Abh1., Indokolás [22]).

- [27] A kapcsolattartási formák közül az Alkotmánybíróság kiemelt jelentőséget tulajdonított a rendszeres, közvetlen, személyes kapcsolattartásnak: „a kapcsolattartás minden formájának szerepe van a szülő-gyermek viszonyban, ezek adott esetben ki is egészíthetik egymást. A kapcsolattartás közvetlensége, a rendszeres találkozás és a zavartalan személyes kommunikáció – tehát az együttlét – mégis kiemelten fontos része a szülő-gyermek kapcsolatnak. Jellemzően ez a legintenzívebb, és hagyományosan ennek van a legnagyobb szerepe a gyermek személyiségfejlődésében, a személyes kapcsolattartás lehetősége különös jelentőséget kisebb gyermek esetén kap a kötődés kialakításában, illetve fenntartásában, az elidegenedés megakadályozásában” (Abh1., Indokolás [28]). Ezt egészítette ki az Abh2. a következőkkel: „a kapcsolattartás biztosítja, hogy a különélő szülő és a gyermek rendszeresen és folyamatosan részt vehessenek egymás életében, tehát, hogy a szülők különválása ne eredményezze egyben a gyermeknek az egyik szülőjétől való teljes elszakadását is, illetve hogy az egyik szülőtől való távolság minél kevésbé okozzon a gyermek számára érzelmi törést. A kapcsolattartás minden típusának – legyen az folyamatos (például: hétvégi) vagy időszakos (például: tanítási szünetben megvalósuló) – ugyanaz a célja, mégpedig az, hogy a gyermek és a különélő szülő zavartalanul időt tölthessenek együtt. A szülő ekként közvetlenül figyelemmel kísérheti gyermeke fejlődését, a rendszeres közös programok révén aktív részese lehet gyermeke nevelésének és gondozásának. A gyermek pedig a különélő szülőjét is maga mellett tudhatja, részéről is megkapja a fejlődéséhez szükséges közvetlen védelmet és gondoskodást. Az együtt töltött minőségi idő és a közösen megélt élmények a családtagok tekintetében fontos közösségteremtő hatással bírnak, ennek pedig lelki és érzelmi szempontból meghatározó szerepe van a szülő-gyermek kapcsolatot érintően” (Indokolás [20]).
- [28] 2. Jelen ügyben a különélő édesapa érdekkörében felmerült, neki fel nem róható módon bekövetkezett betegség miatt maradt el a kapcsolattartás. Az elmaradt alkalom pótlását az ügyben eljáró bíróságok nem rendelték el annak ellenére, hogy a kérelmező apa pótláshoz való jogát a Ptk. 4:182. § (2) bekezdése szerint megállapították.
- [29] Az elsőfokú bíróság azért utasította el indítványozó kérelmét és zárta ki a kapcsolattartás pótlásának elrendelését, mert a felek között létrejött és a bíróság által jóváhagyott egyezség nem tért ki arra az esetre, ha a kapcsolattartás a kérelmező érdekkörében felmerült okból maradna el. Az indítvánnyal támadott bírói döntések tehát egyetlen pótlási akadályt azonosítottak, mégpedig, hogy a felek egyezsége nem tartalmaz arra nézve kitételt, hogy hogyan kell kezelni a jogosult érdekkörében neki nem felróhatóan felmerült kapcsolattartás elmaradásának esetét. Az ügyben eljáró bíróság megállapítása szerint a végrehajtás elrendelésének (pótlásra való kötelezésnek) nem lehet alapja a Ptk. hivatkozott 4:182. § (2) bekezdése, ugyanis a kapcsolattartásra vonatkozó határozat abban az esetben felel meg a végrehajthatóság követelményének, ha a Ptk. 4:181. § (3) bekezdésben foglalt elemeket tartalmazza.
- [30] Ez alapján az Alkotmánybíróságnak azt a kérdést kellett megválaszolnia, hogy az indítványozóra nézve alapjogkorlátozó-e az a bírói jogértelmezés, amely a kapcsolattartás törvényes (Ptk.-ban meghatározott) mértékéhez képest a felek által kötött – és bíróság által jóváhagyott –, egyezségben formálisan megjelölt kapcsolattartás végrehajtását teszi csupán lehetővé.
- [31] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [32] Az Alkotmánybíróság jelen üggyhöz hasonló kérdést bírált el 3351/2022. (VII. 25.) AB határozatában [a továbbiakban: Abh3.], amelyben a kapcsolattartás zavartalanságának alkotmányos tartalmát a gyermek okmányainak átadási kötelezettségeivel összefüggésben vizsgálta, és arról döntött, hogy a gyermek okmányai átadásának elmaradása indokot adhat-e végrehajtási eljárás megindítására a hatályos szakjogi szabályok keretei között akkor, ha arról a felek a kapcsolattartás rendezésére irányuló egyezségben nem rendelkeztek.
- [33] A kapcsolattartás zavartalanságának alkotmányossági vizsgálata során az Alkotmánybíróság leszögezte, hogy „[a] vizsgálat kiindulópontja mindenkor a kapcsolattartásnak a kapcsolattartási döntés (egyezség) keretein belüli zavartalansága” (Abh3. Indokolás [61]).
- [34] E keretben vizsgálta a testület, hogy a gyermek okiratainak átadása állam által kikényszeríthető-e (vagyis végrehajtható-e) abban az esetben, ha ezt a kötelezettséget a kapcsolattartásra vonatkozó határozat nem tartalmazza.

- Az Abh3. megállapította, hogy „a gyermek okmányainak át nem adásával kapcsolatos végrehajtási kérelem nem mutat túl a jóváhagyott – a gyermek elvitelének a jogát biztosító – egyezsége, hanem éppen annak végrehajtására irányul. A kapcsolattartás zavartalanságának része ugyanis, hogy az elvitel jogát jogszerűen gyakorló szülő a gyermek szükséges hatósági igazolványainak a birtokában legyen a kapcsolattartás ideje alatt” (Indokolás [59]).
- [35] Jelen esetben az apa kapcsolattartáshoz való, a Ptk. 4:178. § (2) bekezdése szerinti jogát mint alanyi jogot egyéniesítve a Budai Központú Kerületi Bíróság 2019. szeptember 5-én kelt, 1.P.XI.30.598/2018/67. számú ítéletével, valamint a Fővárosi Törvényszék 2020. március 10-én kelt 50.Pf.637.289/2019/6. számú ítéletével módosított Budai Központi Kerületi Bíróság 2016. június 10-én kelt 3.P.292/2016/4. számú jegyzőkönyvbe foglalt döntése állapította meg.
- [36] A kapcsolattartási jog tartalmát a Ptk. 4:180. § (1) bekezdése határozza meg generálisan. A kapcsolattartás részleteinek meghatározásában a Ptk. 4:181. § (1) bekezdése biztosít a feleknek rendelkezési jogot azzal, hogy ha a jogosultnak fel nem róható a kapcsolattartás elmaradása, azt *ipso iure* pótolni kell a 4:182. § (2) bekezdése szerint. A felek egyezségükben e törvényi adta keretet/lehetőséget nem merítették ki, az egyezség maga szűkítette le tehát a kapcsolattartási pótlására vonatkozó törvényi lehetőségek konkrét jogviszonyban való alkalmazásának körét.
- [37] A bírósági végrehajtás – a Bpnt. hatálya alatt – olyan önálló, törvényileg szabályozott nemperes eljárás, amelyben állami szerv érvényre juttatja az állam által konkrét, egyedi ügyben/jogviszonyban fennállónak elismert és kikényszeríthető alanyi jogot. Jelen ügyben állított alapjogsérelem vizsgálatát az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtás sajátosságait figyelembe véve vizsgálta.
- [38] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a felek egyezsége alapján létrejött kapcsolattartási rend az Alaptörvény és a Ptk. rendelkezéseit egyéniesíti a felek helyzetére mérve, amelynek célja, hogy a jogszabályban (törvényben) biztosított jogok a felek közötti viszonyban érvényesüljenek. Az Alkotmánybíróság az Abh3.-ban foglaltak szerint a kapcsolattartáshoz való jog és annak részét képező kapcsolattartás zavartalanságához fűződő jog érvényesülését a felek egyezségéből kiindulva vizsgálja (vö. Abh3. Indokolás [61]).
- [39] Jelen esetben az Alaptörvény szerinti kapcsolattartáshoz való jog pótlását éppen az egyezséget megkötő felek korlátozták azzal, hogy azt nem a törvény adta keret kimerítésével határozták meg.
- [40] A másodfokú bíróság döntésében azt is megjelölte, hogy mely jogi lehetőség áll az indítványozó rendelkezésére: [a] feleknek módjában áll, hogy kapcsolattartás megváltoztatása tárgyú eljárás keretében kérjék a pótlásra vonatkozó rendelkezés megváltoztatását” (lásd a másodfokú bíróság 6.Pkf.52.418/2021/5. számú végzése 5. oldal 3. bekezdése). Az indítványozó igénye tehát érvényesíthető, de nem az egyezség végrehajtására irányuló eljárásban, hanem a kapcsolattartás megváltoztatására irányuló eljárásban.
- [41] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nem a bírói döntések tartalma vontatta el az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és a XVI. cikk (2) bekezdése által biztosított kapcsolattartási jogát, azt a felek (az indítványozó részvételével) konkretizálták az egyezség keretein belül a törvényi kerettől szűkebben.
- [42] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét [összefüggésben az Alaptörvény XVI. cikk (1)–(2) bekezdésével] állító indítványt elutasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/651/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3065/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 408. § (1) bekezdés, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.294/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés, 27. § (1) bekezdés és 28. § alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (4) bekezdés, valamint 408. § (1) bekezdés, továbbá a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 47.Pf.630.926/2021/6. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.294/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári perben megállapított tényállás szerint az indítványozó az alperesi társasház tulajdonostársa, aki négy közgyűlési határozat érvénytelenségének megállapítása iránt indított pert. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a keresetet alaposnak találta, és 8.P.51.460/2019/35-I. számú ítéletében megállapította, hogy az alperesi társasház 2019. március 19. napján tartott közgyűlésén született 3. és 6. számú határozata érvénytelen. Az elsőfokú bíróság a peresztes alperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperes javára 10 820 Ft perköltség, továbbá az állam javára (a le nem rótt) illeték megfizetésére kötelezte.
- [3] Az alperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetést vont le. Nem értett egyet azonban az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéssel, ezért 47.Pf.630.926/2021/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezését mellőzte, és a felperest arra kötelezte, hogy 74 590 Ft elsőfokú perköltséget az alperesnek fizessen meg. A másodfokú bíróság a le nem rótt kereseti illeték összegét felemelte, döntése szerint azt az állam viseli. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, az alperest a felperes javára 1 480 Ft másodfokú perköltség, illetve további fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság szerint a perköltség körében helytálló volt az alperesnek az a fellebbezési hivatkozása, hogy a felperes eredeti keresetlevelében a 4. és 5. számú közgyűlési határozatot is érvénytelennek állította, és a keresetét módosította akkor, amikor a 2020. szeptember 18. napján megtartott tárgyaláson már nem kérte ezen határozatok érvénytelenségének megállapítását.
- [4] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes részéről ez kereset-leszállításnak minősül, így a leszállított rész tekintetében a felperest peresztesnek kell tekinteni. A felek pernyertességi aránya az elsőfokú eljárásban megítélése szerint 50-50 %, a perköltség viseléséről ilyen esetben pedig nem a Pp. 83. § (1) bekezdés, hanem a Pp. 83. § (2) bekezdés alapján kell rendelkezni. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróságnak nem csupán a felperes oldalán felmerült perköltséget kellett volna figyelembe vennie, hanem az alperes jogi képviseletével kapcsolatban felmerült perköltséget is, és ezek – pernyertességi arányoknak megfelelő – összegét kellett volna egymásba számítania a Pp. 83. § (2) bekezdés második fordulata alapján. A feljegyzett kereseti illeték összegére vonatkozó döntését indokolva a másodfokú bíróság a Pp. 21. § (2) bekezdésére utalással rögzítette, hogy a per tárgyának értéke nem határozható meg, ezért a kereseti illeték számításának alapja az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés a) pontja alapján volt megállapítható. Kifejtette, hogy a felperes eredetileg benyújtott keresetében ugyanazon közgyűlés négy határozata érvénytelenségének megállapítását különböző érvénytelenségi okra hivatkozással kérte, az így előterjesztett tárgyi keresethalmazat okán a megfizetendő illeték számítása szempontjából a kereseti kérelmeit külön-külön kellett számításba venni.
- [5] A pártfogó ügyvéd által képviselt indítványozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős másodfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó részének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú, valamint a másodfokú eljárás költsége

tekintetében az első- illetve a másodfokú ítéletek fenntartását, ilyen módon az alperes 12 300 Ft perköltség fizetésére kötelezését kérte. Másodlagos kérelmében a saját perköltség fizetési kötelezettségét 60 000 forintban kérte megállapítani. A Kúria Pfv.I.21.294/2021/2. számú végzésében az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította, döntését azzal indokolta, hogy a Pp. 408. § (1) bekezdés alapján a perben nincs helye felülvizsgálatnak, mert a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték (86 890 Ft) nem haladja meg a vagyoni jogi perekben a felülvizsgálat feltételeként előírt ötmillió forintot, és az ügy azon perek körébe sem vonható, amelyekben az értékhatártól független elbírálás lehetőségét biztosítja a jogszabály, továbbá az indítványozó a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet nem terjesztett elő.

- [6] 2. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főttkárának tájékoztatása alapján és felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján a másodfokú bíróság ítélete, a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító végzése, továbbá az Abtv. 28. § alapján a Pp. 408. § (1) bekezdés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, illetve szintén az Abtv. 28. § alapján annak megállapítását kérte, hogy a Pp. 83. § (4) bekezdése hiányos, mert nem tartalmaz rendelkezést a perfelvételi szakra.
- [7] Az indítványozó állítása szerint a másodfokú ítélet azért sérti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mert a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének a pernyertesség arányának megállapításával, a perköltség viseléséről történő rendelkezés jogszabályi alapjával kapcsolatban. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét arra alapította, hogy a másodfokú bíróság a kereset leszállításával kapcsolatban csak az alperesi előadást vette figyelembe, és nem volt tekintettel arra a tárgyalási jegyzőkönyv által is rögzített, fellebbezési ellenkérelmében is hivatkozott tényre, hogy keresetét bírói tájékoztatásra az első perfelvételi tárgyaláson szállította le.
- [8] A Kúria támadott végzése az indítványozó megítélése szerint azért ellentétes a XXVIII. cikk (1) bekezdés által biztosított jogával, mert a Kúria nem a 28. cikk szerint értelmezte a vagyoni jogi per fogalmát, ennek következtében tévesen minősítette vagyoni jogi pernek a közgyűlési határozat érvénytelenségének megállapítása iránti pert. Állítása szerint a korábbi szabályozással ellentétben a hatályos Pp. biztosítja a perköltséggel kapcsolatos bírói döntések felülvizsgálatának lehetőségét, a kizárólag a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést sérelmező felülvizsgálati kérelmének a Pp. 408. § (1) bekezdés alapján történő visszautasítása ezért jogszabálysértő döntés, amely megfosztotta felülvizsgálati eljáráshoz való jogától, ezáltal jogorvoslathoz való joga is sérelmet szenvedett.
- [9] Az indítványozó szerint a Pp. 83. § (4) bekezdéséből indirekt módon, de egyértelműen következik, hogy csak a per érdemi tárgyalási szakaszában leszállított kereseti kérelem esetén tekinthető a felperes a leszállított rész tekintetében pervesztesnek, és keletkezhet ebből perköltség-fizetési kötelezettsége. Álláspontja szerint a Pp. 83. § (4) bekezdése hiányos, mert nem tartalmaz rendelkezést a kereset perfelvételi szakaszban történő leszállításának a perköltség viselésére vonatkozó összefüggésére. Megítélése szerint a szabályozási hiányosság következménye, hogy keresetének a perfelvételi szakaszban történő leszállítását az első- és másodfokú bíróság eltérően vette figyelembe a pernyertességről, illetve perköltség viseléséről való döntése során. Az indítványozó az Abtv. 28. § alapján kérte, az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a perfelvételi szakasz vonatkozásában rendelkezést nem tartalmazó Pp. 83. § (4) bekezdés hiányos, ezért ellentétes a B) cikk (1) bekezdésével.
- [10] Az indítványozó értelmezése szerint azzal, hogy 2021. január 1-jétől a Pp. 407. § (1) bekezdés c) pontja már nem jelöli meg a felülvizsgálatból kizárt határozatok között a jogerős ítéletnek csupán a perköltségre vonatkozó rendelkezését, a perköltség kikerült a felülvizsgálati tilalom alól. Álláspontja szerint, ha bármilyen pénzfizetési kötelezettségre, különösen a perköltség megfizetésére a vagyoni jogi per szabályait kellene alkalmazni, a Pp. 408. § (1) bekezdésében meghatározott értékhatár alkalmazása az ügyek jelentős részét kizárná a felülvizsgálat lehetőségéből, jellemzően az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező ügyfeleket érintően. Megítélése szerint a magas értékhatár alkalmazása vagyoni helyzet szerinti megkülönböztetést eredményez azok között, akik a jogerős határozat felülvizsgálatát szükségesnek tartják, a diszkriminatív szabály azokat sújtja hátrányosan, akik jogvitája kisebb értékű. Az Abtv. 28. § alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Pp. 408. § (1) bekezdés ellentétes a XV. cikk (2) bekezdésével, és azt semmisítse meg.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] Az indítványnak a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 47. Pf.630.926/2021/6. számú ítéletét sérelmező elemével kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Abtv. 30. § (1) bekezdés

értelmében az Abtv. 27. §-ára alapított, bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozónak a másodfokú ítéletet 2021. augusztus 3-án kézbesítették, az e jogerős ítéletet (is) sérelmező alkotmányjogi panaszát az indítványozó a kézbesítéstől számított hatvan napos határidő eltelte után, 2022. április 8-án, elkésztetten nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszával egyidejűleg a határidő elmulasztása miatt igazolási kérelemmel [Abtv. 30. § (3) bekezdés] nem élt. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése alapján a döntés közlésétől számított száznyolcvan nap elteltével alkotmánybírói eljárás megindításának nincs helye, a panasz e sérelmét azzal okozta, hogy a Kúria tévesen vagyoni perek minősítette az általa indított pert, és a vagyoni perekre vonatkozó felülvizsgálatot kizáró szabály [Pp. 408. § (1) bekezdés] alkalmazásával utasította vissza felülvizsgálati kérelmét. Állítása szerint a perben nem vagyoni igényt érvényesített, a pertárgy értéke pénzösszegben nem kifejezhető, ezért a Kúria döntése jogszabálysértő, amely megfosztotta őt a tisztességes felülvizsgálati eljárás lehetőségétől, ezáltal jogorvoslathoz való joga is sérült.

- [13] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság tehát a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt, és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [lásd pl. 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]], a bírói döntések alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a hatáskörébe, a bírói döntésben megjelenő jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja, és ha szükséges, döntésével a jogértelmezés alkotmányos kereteinek meghatározásával az Alaptörvényben biztosított jogokat védi {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [23]}. Mindebből következik, hogy „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” [lásd pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]].
- [14] Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntések alkotmányossági felülbírálatára biztosított hatáskörét kérelemre, és – néhány kivételtől eltekintve – a kérelem keretei között gyakorolja. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint ezért az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az *a)–f)* pontokban foglaltakat, így – többek között – indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [*e*] pont]. Az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálata csak az indítványban megjelölt alkotmányossági kérdésre vonatkozhat [Abtv. 52. § (2) bekezdés], erre is figyelemmel szükséges, hogy az indítványozó bemutassa és alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámassza azt a szerinte fennálló ellentétet, amely az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma és a támadott bírói döntés között fennáll.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria végzését támadó indítvány a határozott kérelem feltételeinek nem minden tekintetben felel meg. Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjoga sérelmét kizárólag a vagyoni per fogalmának szerinte téves, jogszabálysértő értelmezésére alapítja, érvei, indokai azonban alkotmányos tartalmat nem hordoznak, szakjogi jellegűek. Az indítványozó hivatkozik ugyan az Alkotmánybíróság néhány határozatára, azok egyes részleteit be is emeli az indítványba, de a tisztességes bírói eljáráshoz való (processzuális) alapjog Alkotmánybíróság által kibontott tartalmát nem köti össze a támadott határozattal, nem indokolja meg, nem fejt ki, hogy a kúriai döntésben megjelenő szerinte jogszabálysértő jogértelmezés miért ellentétes a tisztességes bírói eljáráshoz való jogával, annak milyen sérelmét okozza. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy

az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} „A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]} Ezért az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.

- [16] Mindebből következik, hogy a Kúriának a vagyoni jogi per fogalmára vonatkozó értelmezése, és a Pp. 408. § (1) bekezdésének ezen értelmezéséből következő alkalmazása önmagában nem sértheti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria döntése alapjául egyéb szempontokat is figyelembe vett, és ezeket összességében értékelve hozta meg a felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzését. Az indítványozó az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezései között a XXVIII. cikk (7) bekezdést csupán megjelölte, nem tartalmaz ugyanakkor az indítvány arra vonatkozó, és alkotmányjogilag is értékelhető érvelést, hogy az indítványozó jogorvoslati jogát a felülvizsgálati kérelmet visszautasító bírói döntés mennyiben és miért sérti. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott határozat által okozott alapjogi sérelmet {lásd pl. 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó a Kúria végzésével szemben nem alkotmányossági, hanem törvényességi kifogást emelt, kizárólag a Kúria jogértelmezését vitatta, megjelölt alapjogainak sérelmét csupán állította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvényellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét is felvetette: az Abtv. 28. §-a alapján kérte az Alkotmánybíróságtól a Pp. 83. § (4) bekezdés, és a 408. § (1) bekezdés vizsgálatát, és jogkövetkezmények alkalmazását. Az Alkotmánybíróság e panaszelemekkel kapcsolatban mindenképp előtérbe emeli, hogy hatásköreit fő szabály szerint indítvány alapján gyakorolhatja [Abtv. 51. § (1) bekezdés], és a szabályozás kivételes jelleggel teszi lehetővé hivatalbóli eljárását [Abtv. 52. § (2) bekezdés]. Az utóbbi körbe tartozó Abtv. 28. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz eljárásban az Abtv. 26. § szerinti jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathat. A rendelkezés az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe utalja a az alkalmazott jogszabály vizsgálatára történő áttérést, az Abtv. 28. §-t az Alkotmánybíróság tehát hivatalból alkalmazhatja {lásd pl. 3254/2015. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Tekintettel arra, hogy a személyesen eljáró indítványozó indítványában az Abtv. 26. § (1) bekezdését is megjelölte, a továbbiakban azt vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy a jogszabályi rendelkezéseket sérelmező panaszelemek megfelelnek-e az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek.
- [19] A Pp. 83. § (4) bekezdése a Pp. perköltségviselésről rendelkező egyik szabálya, amelyet a másodfokú bíróság ítéletével összefüggésben sérelmez az indítványozó, a szabályozás hiányosságát állítva, tartalmilag mulasztás megállapítását kérve. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazott jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt lehet alkotmányjogi panaszt előterjeszteni, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőben, azaz a határozat kézbesítésétől számított hatvan napon belül. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. 83. § (4) bekezdését sérelmező alkotmányjogi panasz elkésett, így további vizsgálatára nincs lehetőség. Megjegyzi azonban az Alkotmánybíróság, hogy a másodfokú bíróság ítéletének meghozatala során nem alkalmazta a támadott jogszabályi rendelkezést, az elsőfokú perköltség viseléséről a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján döntött.
- [20] Az indítványozó szerint a felülvizsgálati kérelme visszautasításának okaként megjelölt Pp. 408. § (1) bekezdése ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében biztosított jogaival. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó csupán megjelölte ezen megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezéseket, az indítvány ezek vonatkozásában a határozott kérelem törvényi feltételeinek nem felel meg. Az indítványozó szerint

a Pp. 408. § (1) bekezdése diszkriminatív rendelkezés, sérti a XV. cikk (2) bekezdését, az értékhatár alkalmazása következtében hátrányos megkülönböztetést szenvednek vagyoni helyzetük alapján azok, akiknek a jogvitája kisebb értékű. A Pp. 408. § (1) bekezdése szerint „[n]incs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni perben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 21. § (1)–(4) bekezdése alapján, továbbá a 21. § (5) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke az öt-millió forintot nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés, illetve sérelemdíj megfizetése iránt indított perekre, valamint a tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék iránt indított perekre.”

[21] Az Alkotmánybíróság – az Alkotmány, majd az Alaptörvény hatálya alatt, különböző értékhatárok tekintetében – már többször vizsgálta, hogy vagyoni perekben a felülvizsgálat értékhatárhoz kötése vagyoni helyzet szerinti megkülönböztetést jelent-e. Az Alkotmánybíróság határozataiban nem tartotta alkotmányellenesnek, vagy alaptörvény-ellenesnek, így a diszkrimináció tilalmába ütközőnek sem a felülvizsgálat értékhatárhoz kötését {lásd 3230/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]}. Az Abtv. 29. § értelmében a jogszabályi rendelkezést támadó alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. Az Alkotmánybíróságnak tehát vizsgálnia kellett, hogy a felülvizsgálat értékhatárhoz kötésével kapcsolatban a Pp. 408. § (1) bekezdését támadó panasz tartalmaz-e olyan érvet, indokot, aggályt, amely felveti ezen rendelkezés eltérő alkotmányos megítélését az Alkotmánybíróság által többször vizsgált, a támadott szabállyal lényegileg azonos perrendi szabályhoz, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 271. § (2) bekezdéséhez képest. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a Pp. 408. § (1) bekezdésére vonatkozóan a felülvizsgálat értékhatárhoz kötésével kapcsolatban új alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítványi elem érdemi vizsgálatára nincs lehetőség.

[22] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdés, 29. §, 30. §, 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglaltakra – az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította. A panasz visszautasítására tekintettel a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére irányuló indítványozói kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1040/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3066/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 23.Bpkf.6334/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Biczó László ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Fővárosi Törvényszék 23.Bpkf.6334/2022/3. számú másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.B.10.854/2021/3. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó 2016-ban feljelentést tett azért, mert különvált házastársa nem biztosította a vonatkozó bírói döntésekbe foglaltaknak megfelelő módon a házasságukból született gyermek tekintetében a kapcsolattartást. Az ügyészség az ún. az ottalvás nélküli esetek tekintetében a kapcsolattartás akadályozásának vétsége és kiskorú veszélyeztetése miatt indult büntető-eljárást 2019. július 4. napján hozott határozatával bizonyítottság hiányában megszüntette. Az indítványozó ebben az ügyben pótmagánvádlóként lépett fel. Az ottalvások kapcsolattartást érintő esetek vonatkozásában az ügyészség 2019. július 5-én vádat emelt a gyermek édesanyja ellen, de a Fővárosi Törvényszék a vádlottat 2021. május 12-én jogerőre emelkedett 3.B.30.854/2019/54. számú ítéletével felmentette. A felmentő ítéletre tekintettel a Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.B.10.854/2021/3. számú végzésével megszüntette a pótmagánvádas eljárást.
- [3] Az elsőfokú döntés indokolása szerint „a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétségének megvalósulására azonos sértettek sérelmére, rövid időközönként, egységes akaratelhatározással, többször került sor, ugyanazon időszakban – mind ottalvással járó, mind ottalvással nem járó kapcsolattartásokat érintve – valamennyi fenti cselekmény szükségképpen egyetlen bűncselekmény elkövetési magatartása, azaz kizárólag egy rendbeli bűncselekmény megállapítására kerülhet sor” (Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.B.10.854/2021/3. számú végzés, 3. oldal). Az elsőfokú végzést a Fővárosi Törvényszék 23.Bpkf.6334/2022/3. számú, másodfokú – jelen ügyben támadott – végzésével helybenhagyta. Rámutatott, hogy „a töretlen bírói gyakorlat szerint az ügyészség által vád tárgyává tett (ottalvás jogával gyakorolt) és a pótmagánvádló által vádindítványában sérelmezett (ottalvással nem járóként megnevezett) kapcsolattartási alkalmak tekintetében a vádlott cselekvőisége nem vizsgálható külön-külön, mivel e magatartások a törvényi egységbe tartozó cselekménysor különféle rész-cselekményei. Ezek egymástól elválasztva történő elbírálása fogalmilag kizárt, azok tekintetében az önálló felelősség vizsgálatára az elsőfokú végzésben leírt okból nincs törvényi lehetőség”.
- [4] Megjegyezte a másodfokú bíróság azt is, hogy a „cselekmény egysége miatt szükségtelen volt az eljárás egyes cselekményrészek tekintetében történt ügyészség általi elkülönítése”. Az „ügyészség hivatkozott határozata következtében a vádlott ellen ugyanazon bűncselekmény miatt egymással párhuzamosan a közvádas eljárás mellett a pótmagánvádas eljárás is megindult. Tekintettel arra, hogy a közvádas büntetőeljárás mind eljárásjogi szempontból, mind időben is megelőzi a pótmagánvadás alapján indult eljárást, az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy ugyanazon, közvádas eljárásban már vizsgált cselekmény miatt pótmagánvádlói fellépésnek akkor sincs helye, ha erre vonatkozóan az ügyészség a nyomozati szakban téves jogértelmezésen alapuló kioktatást adott, e kioktatás ugyanis a törvénnyel szemben állóan eljárási jogosultságot nem keletkeztet.” A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság szerint megalapozott volt az elsőfokú bíróság következtetése, miszerint

- a vádindítvány nem jogosulttól származik, illetve a cselekmény a Fővárosi Törvényszék 3.B.30.854/2019/54. számú ítéletére tekintettel jogerősen elbíráltnak minősül (Fővárosi Törvényszék 23.Bpkf.6334/2022/3. számú végzés, 2. oldal).
- [5] Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a nem ottalvások kapcsolattartások ügye a közvadás ügyben nem került elbírálásra, ezért a bíróság jogellenesen szüntette meg a pótmagánvadás eljárást, és nem is indokolta meg megfelelően a döntését. Ez a jogsértés azért is súlyos, mert ezáltal megfosztották őt a terhelt cselekményeivel szembeni fellépéstől, és így nem volt lehetősége arra sem, hogy „a közvetlenség elve szerint előadja érveit és éljen az ügyészség által biztosított jogérvényesítési lehetőséggel”. Mindez pedig sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Az eljáró bíróság döntésével ezen túl – hangzik az érvelés – megsértette az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését is, mivel a gyermekével történő kapcsolattartások elmaradásának „orvoslásától is véglegesen elzárásra került, amely a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez való jogot súlyosan megsértette”.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [7] 2.1. A Fővárosi Törvényszék támadott, 23.Bpkf.6334/2022/3. számú végzése 2022. május 31-én kelt, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. július 28-án érkezett az elsőfokú bíróság. Ennek alapján megállapítható, hogy a panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be. A rendes jogorvoslattal nem támadható ügydöntő végzés alkotmányjogi panasszal támadható. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy akkor fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha a döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Megállapítható, hogy jelen ügyben az indítványozó részben nem valamely saját, Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott, hanem az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése tekintetében a gyermek alapvető jogai sérelmének lehetőségét vetette fel a kérelmében. Több korábbi, szintén az indítványozó által indított alkotmányjogi panasz eljárásban megállapította azonban az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó nem gyakorol szülői felügyeleti jogot a gyermeke tekintetében, így nem rendelkezik jogosultsággal arra, hogy képviselőként alapjogi igényt érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be [3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]; 3093/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [7]–[8]]. Az indítványozó ennek ellenkezőjét jelen ügyben sem igazolta, holott az Abtv. 52. § (4) bekezdése szerint az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben is azt állapította meg, hogy az indítványozó nem hivatkozhat az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére.
- [9] Egyebekben az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 27. § (1) bekezdés]; b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, jogsértő volt a pótmagánvadás eljárás bíróság általi megszüntetése); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (Fővárosi Törvényszék 23.Bpkf.6334/2022/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú döntésre kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [10] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban azt kifogásolta, hogy a bíróságok megalapozatlan döntést hoztak, ezáltal megfosztották őt attól, hogy a büntetőügyet bíróság elé

vigye, illetve a bíróság nem indokolta meg megfelelően – a fellebbezésbe foglaltakat figyelembe véve minden részletre kiterjedően – a döntését.

- [12] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően, amely kiterjed a bírósághoz fordulás jogára és az indokolt bírói döntéshez való jogra [lásd például: 3259/2022. (VI. 3.) AB határozat] csakúgy, mint a büntetőigény érvényesítésének korrekciós eszközeül szolgáló pótmagánvadra [lásd például: 3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, 3259/2022. (VI. 3.) AB határozat]. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, jelen ügyben is hangsúlyozni kell, hogy a „bűncselekmény elkövetésekor az államnak és nem a sértettnek keletkezik büntető igénye az elkövető megbüntetésére. Önmagában az, hogy az állam [...] esélyt adott a sértetteknek, hogy a büntetőeljárás, illetve a vád megalapozottsága tekintetében az ügyésztől eltérő álláspontjukat a bíróság elé vigyék, nem teremtett egyben alkotmányos alapjogot a sértettek számára a jogaikat vagy jogos sértő, illetve veszélyeztető, büntetendő magatartások bírósági elbírálásához. Azaz: a pótmagánvád intézményének bevezetésére a törvényhozónak nem volt alkotmányos kötelezettsége [...]” {42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 522., megerősítette legutóbb: 3259/2022. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [35]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során nem hagyományos jogorvoslati fórumként jár el, hanem az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ezért az alkotmánybírói eljárás tárgya sohasem maga az állított törvénysértés, hanem annak alapjogi vetülete, illetve ezek bíróság általi érvényesítése. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} „A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [15] Jelen ügyben a bíróságok érdemben vizsgálták azt a kérdést, hogy a kapcsolattartás akadályozásának vétsége szempontjából hogyan értékelendő az ügyészség által vád tárgyává tett (és a bíróság által jogerősen elbírált), valamint a pótmagánvád által a vádindítványában sérelmezett jogsértések tekintetében a vádlott magatartása. Megállapítható, hogy az eljáró bíróságok döntésüket egyértelműen megindokolták, amikor arra mutattak rá, hogy valamennyi érintett cselekmény szükségképpen egyetlen bűncselekmény elkövetési magatartása, azaz az egyes cselekmények kapcsán önálló bűncselekménynek nem minősülő részcselekményekről van szó. Mindez kifejezett büntetőjogi szakjogi és törvényértelmezési kérdés, az Alkotmánybíróság pedig a fentiekben hivatkozott következetes gyakorlata szerint a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során „tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {például: 3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12]}. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességességére [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [16] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével [XXVIII. cikk (1) bekezdés] összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [17] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az indítványokkal szemben támasztott törvényi feltételeknek [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], részben pedig az Abtv. 29. §-ában írt befogadási

kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és c) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1822/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3067/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.414/2022/5. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Spronz Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Spronz Júlia) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.414/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló döntés előzménye az alábbiak szerint összegezhető.
- [3] Az indítványozó és volt élettársa (az alapügy kérelmezettje, a továbbiakban: kérelmezett) kapcsolatából 2016-ban egy gyermek született. A felek élettársi kapcsolatuk megszűnésekor külön lakásba költöztek (a gyermek az indítványozó gondozásában maradt), a szülők viszonya azonban elszámolási viták miatt feszült lett. Az indítványozó 2022. január 19. napján bejelentést tett a rendőrségen. A felek a helyszínre érkező rendőröknek azt mondták, hogy veszekedtek, de tettlegességre nem került sor. Az indítványozó a kérelmezettel aznap még többször beszélt telefonon, illetőleg a felek üzeneteket is váltottak.
- [4] Az indítványozó 2022. január 20. napján feljelentést tett a Budapesti Rendőr-főkapitányság XIII. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Készenléti Osztályán nagyobb értékre elkövetett lopás bűntettének megalapozott gyanúja miatt. Előadása szerint a kérelmezett előző nap reggel megjelent a lakásában, ahol szóváltásba keveredtek, dulakodtak, az indítványozó a földre került, a kérelmezett az indítványozó telefonját elvette, és az indítványozót 3-4 alkalommal megrugdosta. Az indítványozónak nyolc napon belül gyógyuló felszíni sérülései keletkeztek, de a kikergetett rendőröknek csak dulakodásról számolt be. Ezután a kérelmezett az indítványozót a lakására vitte, ahol egy tartozást elismerő nyilatkozatot íratott alá vele. Az indítványozó azt állította, hogy a kérelmezett nagyságrendileg 2.000.000 forintot vitt el a lakásából, és a telefonját nem adta vissza. A bántalmazás és a fenyegetés miatt magánindítványt terjesztett elő.
- [5] Az indítványozó ezt követően külön eljárás keretében kérelmezte, hogy a bíróság hatvan nap időtartamra rendelje el a kérelmezett távoltartását tőle, a gyermektől és a lakásától. Kérelme megalapozásaként a kérelmezettnek a 2022. január 19. napján, a gyermek jelenlétében tanúsított fenyegető, őt bántalmazó magatartására hivatkozott. A kérelmezett személyes nyilatkozatában a kérelem elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy feldúlt állapotban ment az indítványozóhoz, a gyermek jelenlétében veszekedtek, de a kialakult dulakodás kölcsönös volt, és mind a ketten a földre estek.
- [6] Az elsőfokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 2022. január 28. napján 20.Pk.120.010/2022/8. számú végzésével a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Hktv.) 16. § (1) bekezdése alapján megelőző távoltartást rendelt el: kötelezte a kérelmezettet, hogy hatvan napig tartsa magát távol az indítványozótól, a gyermektől és az indítványozó életvitelszerű tartózkodására szolgáló ingatlantól. A bíróság a felek személyes előadása, a rendőrkapitányság által megküldött tanúvallomási jegyzőkönyv és a csatolt okiratok alapján bizonyítottan ítélte meg a fizikai bántalmazás tényét, ami megalapozottan kelthetett félelmet az indítványozóban és a jelenlévő gyermekben.
- [7] A kérelmezett fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2022. február 4. napján meghozott 50.Pkf.630.614/2022/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A döntés szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és az eljárás adatainak okszerű mérlegelésével helytálló, a jogszabályoknak is megfelelő döntést hozott, amellyel a másodfokú bíróság az indokokra is kiterjedően egyetértett.

- [8] A jogerős végzés ellen a kérelmezett terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak az elsőfokú bíróság végzésére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a kérelem elutasítását kérte. A Kúria 2022. május 17. napján hozott Pfv.II.20.414/2022/5. végzésével megállapította, hogy a jogerős végzés anyagi és eljárásjogi jogszabályt sértett, ezért azt a Kúria hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatva a kérelmet elutasította.
- [9] 1.2. Ezt követően, 2022. augusztus 12. napján nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Kúria Pfv.II.20.414/2022/5. számú végzését támadta, az alábbiak szerint.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét amiatt állította, mert „[a] Kúria jogszabályban biztosított felülvizsgálati jogkörét túllépve mérlegelte felül a már korábban okszerű következtetéseken alapuló és logikai ellentmondásoktól mentesen megállapított tényállás elemeit [...]”. Az indítvány szerint sérült az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt magánélet védelméhez fűződő joga is a Kúria felülbírálati hatáskörét túllépő, tisztességes bírósági eljárást sértő döntése által. Az indítvány szerint az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt gyermeki jogok is sérültek, a szükséges, a gyermeket megillető védelem ugyanis csak a távortartás elrendelésével, a bántalmazást megvalósító szülővel való kapcsolattartás átmeneti szüneteltetésével valósulhatott volna meg. Az pedig, hogy a kérelmezett az indítványozó koronavírus fertőzésére hivatkozó kifejezett kérése ellenére az indítványozó lakásán megjelent és őt bántalmazta, az indítványozó Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében foglalt testi és lelki egészséghez való jogát is sértette. Az indítványozó panaszában azt is sérelmezi, hogy a Kúria a támadott végzésével eltért a Kúria más határozataiban tett elvi megállapításaitól is.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2022. június 14. napján vette kézhez, az indítványozó pedig alkotmányjogi panaszát 2022. augusztus 12. napján, határidőben nyújtotta be elektronikus úton az elsőfokú bírósághoz.
- [13] 2.2. Az Abtv. 27. §-ában meghatározottak szerint alkotmányjogi panasszal az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés támadható. Az Alkotmánybíróság ezért azt is megvizsgálta, hogy a Kúria Pfv.II.20.414/2022/5. számú végzése megfelel-e a fenti feltételnek, és az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető-e.
- [14] A Hketv. 5. § (1) bekezdése értelmében az ideiglenes megelőző távortartás, valamint a megelőző távortartás átmenetileg korlátozza a bántalmazó tartózkodási szabadságát, a tartózkodási hely szabad megválasztásának jogát, szülői felügyeleti jogát, valamint gyermekével való kapcsolattartási jogát. A megelőző távortartás elrendeléséről a bíróság polgári nemperes eljárásban dönt [Hketv. 13. § (1) bekezdés]. A megelőző távortartást a bíróság akkor rendeli el, ha az eset összes körülményéből, így különösen a bántalmazó és a bántalmazott által előadott tényekből, a hozzátartozók közötti erőszakra utaló jelekből, a bántalmazó és a bántalmazott magatartásából és viszonyából a hozzátartozók közötti erőszak elkövetésére megalapozottan lehet következtetni [Hketv. 16. § (1) bekezdés].
- [15] Az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy a büntetőeljárás során, a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt a terhelt személyi szabadságát érintő – a kényszerintézkedés elrendeléséről, fenntartásról vagy megszüntetéséről rendelkező – bírói döntés „az eljárás során hozható legsúlyosabb »közbenső« határozat” {3036/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [6]}, ennél fogva „nem ügydöntő határozat, mert nem a büntetőjogi főkérdésről szól” {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy bár a megelőző távortartás szintén a kérelmezett személyi szabadságát korlátozó intézkedés, a büntetőeljárás során alkalmazható távortartással ellentétben a megelőző távortartás elrendelése kérdésében a bíróság polgári nemperes eljárásban dönt az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szabályai alapján, mely eljárás egyetlen tárgya a megelőző távortartás elrendelésének kérdése, azaz ahhoz ebben az elkülönült eljárásban nem kapcsolódik „büntetőjogi főkérdés”.

- [17] Tekintettel arra, hogy a megelőző távoltartásról szóló döntés egy, a büntetőeljárástól független, a Hktv.-ben szabályozott és az Ákr. szabályai szerint lefolytatott önálló eljárás keretében történik, az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy – függetlenül attól, hogy az ügyben később indul-e egy elkülönült büntetőeljárás – az ügy érdemében hozott döntések minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható.
- [18] 2.3. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XX. cikk (1) bekezdése, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése az állam intézményvédelmi kötelezettségét rögzíti, nem tartalmaz az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3374/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [13]}, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozó XVI. cikk (1) bekezdés szerinti (a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez való jogának sérelme) panaszát sem vizsgálhatta, tekintettel egyrészt arra, hogy az indítványozó gyermeke az alapeljárásban nem vett részt félként, másrészt pedig arra, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát kizárólag saját nevében eljárva (és nem pedig a gyermek törvényes képviselőjeként is) terjesztette elő. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében ugyanis a bírói döntéssel szemben az érintett személy akkor fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha a döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, a gyermek pedig a törvényes képviselő kifejezett nyilatkozata hiányában a jelen alkotmányjogi panasz eljárásnak nem indítványozója. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően arra a következtetésre jutott, hogy a XVI. cikk (1) bekezdése sérelmét állító indítványi elem nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [21] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot jelölte meg. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróság (a Kúria) eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [22] 2.4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indoklást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [23] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XX. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [24] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indoklást a hivatkozott alapjog tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [25] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének ugyanakkor a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.

- [26] 2.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vaglyagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [27] Az indítványozó (tartalma szerint elbírált alkotmányjogi panaszában) a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a Kúria jogszabályban biztosított felülvizsgálati jogkörét túllépve mérlegelte felül a már korábban megállapított tényállás elemeit. Sérelmezte, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta az indítványozó eljárás során előadott személyes nyilatkozatát, az azt alátámasztó bizonyítékokat, valamint az eljárás során benyújtott ellenkérelmeiben foglaltakat.
- [28] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [29] A tényállás felülmérlegelésével, illetve az indítványozó nyilatkozatainak figyelembevételével összefüggésben előadott panaszelemekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó olyan törvényességi, illetve bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [30] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállón értékelt-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [32] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a Kúria rögzítette, hogy a felülvizsgálati eljárásban kizárólag azt vizsgálhatja, hogy az eljáró bíróságok tettek-e iratellenes megállapítást, kirívóan okszerűtlenül értékelték-e a rendelkezésükre álló bizonyítékokat. A Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen és abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért határozat iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, logikailag ellentmondó megállapításokat tartalmaz. A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok súlyosan okszerűtlenül mellőzték a kérelmező rendőrök előtt tett nyilatkozatát. Nem értékelték, hogy a kérelmezett magatartását maga a kérelmező sem értékelté közvetlen és veszélyeztető magatartásnak. Az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelése ezért egyoldalú, ebből következően kirívóan okszerűtlen, amelynek következményeként jogszabálysértően jutottak arra a jogkövetkeztetésre, hogy valószínűsített a Hktv. 16. § (1) bekezdésében foglalt kettős feltétel. A jogerős végzés tehát anyagi és eljárásjogi jogszabályt is sértett, ezért azt a Kúria hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatva a kérelmet elutasította {Kúriai végzés, Indokolás [29]–[31]}.
- [33] Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben megállapított tényállás alapján helye lehet-e a Hktv. szerinti megelőző távortartás elrendelésének, az alsóbb fokú bíróságok bizonyíték-értékelése pedig kirívóan okszerűtlen volt-e, alapvetően tényállás-megállapítási és bizonyíték-értékelési kérdésnek (és ekként az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső kérdésnek) tekinthető, mellyel összefüggésben pedig a Kúria kellő, az Alaptörvényből fakadó követelményeknek is megfelelő részletességgel indokolta saját (az első- és másodfokú bíróságétól eltérő) jogi álláspontját. Ugyancsak nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak vizsgálata, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés ellentétes-e a Kúria más döntéseivel.

A bíróságok jogalkalmazási gyakorlata egységességének biztosítása ugyanis nem az Alkotmánybíróság, hanem az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdéséből következően a Kúria feladata.

[34] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.

[35] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1908/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3068/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.869/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Litresits András ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.869/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.637.006/2020/4. számú ítéletére és a Budai Kerületi Bíróság 12.P/20903/2020/13. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alkotmányjogi panaszra okot adó peres eljárás I. rendű felperese) és a II. rendű felperes (a továbbiakban együtt: felperesek) a perbeli alperes pénzintézet jogelődjénél 2018. július 11. napján családi otthonteremtési kedvezményre (a továbbiakban: CSOK) és adóvisszatérítési támogatásra (a továbbiakban: áfa támogatás) vonatkozó kérelmet nyújtottak be. A kérelem alapján az alperes pénzintézet az értébecslést megrendelte, a helyszíni szemlére sor került, azonban ezt követően a felperesek ingatlanán olyan további beruházások váltak szükségessé (átemelő szivattyú telepítése, csatornabekötés), mellyel összefüggésben a felperesek jelentős többletköltségre számítottak, amelyet a pénzintézetnek jeleztek is. A felperesek módosított költségvetést nem nyújtottak be, az alperes pénzintézet pedig az eredeti költségvetéssel a kérelmet nem továbbította elbírálásra, az építkezés pedig időközben befejeződött, ezzel pedig a felperesek elveszítették a támogatásokra való jogosultságukat. A felperesek panaszlevelét az alperes pénzintézet elutasította.
- [3] 1.2. A felperesek kereseti kérelmükben 5 447 000 Ft és kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperes pénzintézetet, tekintettel arra, hogy az alperes a felperesek hiánytalanul leadott kérelmét 60 napon belül nem bírálta el, és a jogszabály szerinti tájékoztatási kötelezettségének sem tett eleget, a kérelem határidőben történő el nem bírálása, az érdemi ügyintézés és a szakszerű tájékoztatás elmaradása miatt pedig a felperesek a kereseti kérelmükben megjelölt nagyságú CSOK-tól és áfa támogatástól estek el. Az alperes pénzintézet ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy kifejezetten a felperesek kérték, hogy az alperes a kérelmet ne bírálja el, ugyanis a többletköltségekre tekintettel (az áfa támogatás maximális kihasználása érdekében) új költségvetést kívánnak benyújtani, melyet végül nem tettek meg.
- [4] A Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.20903/2020/13. számú, 2020. október 2. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság ítélete szerint az alperes pénzintézet megfelelően, írásban tájékoztatta a felpereseket az eljárással kapcsolatos egyes kérdésekről, és azt is megállapította, hogy az indítványozó levélben jelezte az alperes pénzintézetnek, hogy szeretné módosítani a szerződést, illetve a költségvetést, melyre tekintettel nem minősül jogellenesnek, hogy az alperes pénzintézet a felperesek kérelmét az eredeti költségvetéssel nem továbbította elbírálásra. A bíróság a fentiekben túl azt is megjegyezte, hogy az alperes pénzintézet esetleges mulasztása sem áll ok-okozati összefüggésben a felperesek által megjelölt kárral, hiszen az alperesnek nem kellett azzal számolnia, hogy a felperesek figyelmen kívül hagyják a részükre átadott tájékoztatóban foglaltakat (mindenekelőtt az építkezés készültségi fokára vonatkozóan). Az ítélet szerint továbbá még a kérelem esetleges pozitív elbírálása sem eredményezte volna szükségszerűen azt, hogy a felperesek a támogatás teljes összegét lehívhatják, annak ugyanis további (az alperesi tájékoztatóban ugyancsak egyértelműen megjelölt) feltételei voltak.

- [5] 1.3. A felperesek fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 61.Pf.637.006/2020/4. számú, 2021. március 26. napján kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság mindenben egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletével és annak indokaival, és azt is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyes anyagi pervezetést folytatott.
- [6] 1.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A Kúria Pfv.V.20.869/2021/2. számú, 2022. január 13. napján kelt végzésével a felülvizsgálati kérelmet visszautasította. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 408. § (2) bekezdése alapján főszabály szerint nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. Ezen főszabály alól teremt kivételt a Pp. 409. § (1) bekezdése mely szerint a Kúria a felülvizsgálatot kivételesen engedélyezheti, a Pp. 410. § (1) bekezdése értelmében az engedélyezés iránt a félnek az ítélet közlésétől számított 45 napon belül kérelmet kell előterjesztenie az elsőfokú bíróságnál. Tekintettel arra, hogy az indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet határidőben nem terjesztett elő, ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.
- [7] 1.5. Az indítványozó a Kúria végzésével szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben kérte a Kúria Pfv.V.20.869/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.637.006/2020/4. számú ítéletére és a Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.20.903/2020/13. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, valamint 28. cikke sérelmét állítja, az alábbiak szerint.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint azáltal, hogy a Kúria hiánypótlási felhívás nélkül visszautasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét (és így érdemben nem vizsgálta meg a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat), megsértette az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát. Az indítványozó érvelése szerint a Kúria jogértelmezése az Alaptörvény 28. cikkével is ellentétes, ugyanis nem felel meg a Pp. preambulumban foglaltaknak, továbbá ellentétes több, az alkotmányjogi panaszban megjelölt eseti döntéssel is.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kifogásolja, hogy a másodfokú bíróság döntésének meghozatala során figyelmen kívül hagyta a felperesek fellebbezésében megjelölt (az alkotmányjogi panaszban részletesen kifejtett) ténybeli hiányosságokat, a jogerős ítélet indokolása (különösen annak [16] és [17] bekezdései) pedig érthetetlen, abszurd, iratellenes és jogellenes, ami ezáltal ugyancsak megvalósítja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria Pfv.V.20.869/2021/2. számú végzésében az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította, tekintettel arra, hogy az indítványozó nem terjesztett elő a Pp. 410. § (1) bekezdése szerinti, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható {lásd például: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek (ahogyan arra az indítványozó is utal alkotmányjogi panaszában) a Fővárosi Törvényszék 2021. március 26. napján kelt, 61.Pf.637.006/2020/4. számú ítélete tekinthető.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2022. január 26. napján vette át, a Kúria végzésével összefüggésben alkotmányjogi panaszát pedig a Kúria végzésének átvételéhez képest határidőben, 2022. március 28. napján terjesztette elő. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben elkésettnek minősül, azzal szemben az Abtv. 30. § (4) bekezdése szerinti száznolcvan napos határidő elteltére tekintettel alkotmánybírósági eljárás megindításának már az alkotmányjogi panasz benyújtásakor sem lett volna helye.

- [13] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem vagy indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él. Ha azonban az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat. Ha a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, és azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja. Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja akkor, ha az alkotmányjogi panasz az ügy érdemében hozott jogerős döntéssel szemben az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn túl kerül előterjesztésre. Egyrészt akkor, ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálattal egyidejűleg, az Abtv. szerinti határidőben alkotmányjogi panasszal is megtámadta, másrészt pedig akkor, ha a Kúria a végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása {lásd az Ügyrend 32. § (4) bekezdését, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 1/5. pontját, legutóbb ezzel egyezően: 3333/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [14] Jelen ügyben ezen esetek egyike sem áll fenn: az indítványozó alkotmányjogi panasa a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben elkésztett, az indítványozó a jogerős döntést határidőben nem támadta meg alkotmányjogi panasszal, a Kúria pedig a felülvizsgálati kérelmet formai okból, a Pp. 410. § (1) bekezdése szerinti felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem benyújtásának elmaradása miatt utasította vissza. Mindezek miatt a Fővárosi Törvényszék ítéletét (és ezáltal az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy érdemével kapcsolatos indítványozói hivatkozásokat) az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban az alkotmányjogi panasz befogadhatósága feltételeit kizárólag a Kúria végzése tekintetében értékelte.
- [15] 2.2. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [16] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot, így az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményét {lásd például: 3252/2022. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [17] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem követelményét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben (a Kúria végzése vonatkozásában) teljesíti.
- [18] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelmével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, figyelemmel az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétely megállapítható-e.
- [20] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának, valamint a jogorvoslathoz való jogának a sérelmét azért állítja, mert a Kúria a felülvizsgálati kérelem tartalmi elemeit figyelmen kívül hagyta, és egyes, általa kötelezőnek vélt elemek hiánya miatt formai okból, tévesen és egyben alaptörvény-ellenesen visszautasította a felülvizsgálati kérelmet.
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának előfeltételei fennállnak-e vagy sem, illetőleg a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásra alkalmas-e vagy sem, alapvetően nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági, hanem az Alkotmány-

bíróság hatáskörén kívül eső szakjogi-törvényértelmezési kérdés {lásd például: 3333/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [24]}. Jelen esetben az indítványozó maga is a Pp. vonatkozó rendelkezése Kúria általi jogértelmezését vitatja, illetőleg a Kúria jogértelmezésének más, az alkotmányjogi panaszban hivatkozott döntésektől való eltérését állítja, mely kérdés az indítványozó érvelésének esetleges helyessége esetén sem alkotmányjogi, hanem az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének megfelelően a Kúria hatáskörébe tartozó jogegységi kérdésnek tekinthető. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben (jelen esetben a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásra való alkalmasságának kérdésében) nem osztja az ügyben eljáró bíróságok indokolt jogi álláspontját, illetőleg valamely jogszabályi rendelkezést az indítványozó szerint az eljáró bíróságok megsértettek (vagy helytelenül értelmeztek), még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől {lásd például: 3275/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}. Jelen esetben a Kúria az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettségének is eleget tett, amikor egyértelműen, a Pp. vonatkozó rendelkezésének kifejezett megjelölésével megindokolta, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét miért utasította vissza (Kúria végzése, Indokolás [3]–[6]). Az alkotmányjogi panasz ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vet fel.

[22] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra {legutóbb például: 3309/2022. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [38]}. Az Alkotmánybíróság ettől függetlenül megjegyzi azonban, hogy a jogorvoslathoz való jog egyébként is csak az adott eljárásra vonatkozó eljárási törvények (jelen esetben a Pp.) keretei között érvényesülhet, és nem terjed ki a jogorvoslati kérelem érdemi elbírálásának kötelezettségére az eljárási törvény előírásainak megsértése esetén. Mindezek miatt az alkotmányjogi panasz a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[23] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján a fentiek szerint arra a megállapításra jutott, hogy az nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vaglyagos befogadási feltételek egyikét sem, és ekként nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/971/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3069/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pf.VI.559/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (dr. Palotás Csongor ügyvéd) útján eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.VI.21.559/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére alapította.
- [2] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [3] 3. Az indítványozó fia a vállalkozása körében folyószámlahitel és bankszámlahitel szerződéseket kötött, a szerződésekből eredő pénzfizetési kötelezettségekre az indítványozó készfizető kezességet vállalt. A vállalkozás pénzügyi helyzete megromlott, a hitelszerződésekből eredő tartozások kiegyenlítésére képtelenné vált, ezért az indítványozó a készfizető kezességvállalásból eredő kötelezettségei (a tulajdonában álló ingatlanra vezeendő végrehajtás) elkerülése végett adásvételi szerződést kötött úgy, hogy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték a vevő (I. rendű alperes a perben) tulajdonjogát, azonban az ingatlan az indítványozó birtokában maradt. Az indítványozó a vevővel kötött ingatlanhasználati szerződés alapján havi 50 000 Ft használati díjat fizetett a vevőnek, amely valójában az adásvételi szerződésben foglalt tehermentesítési díj részletekben történő törlesztése volt, amit a tulajdonjog földhivatali bejegyezhetőségének érdekében a vevő fizetett meg a jelzálogjogosult pénzintézet részére. A vevő két évvel később eladta az ingatlant a per II. rendű alperesének. Az indítványozó – a szerződés színleltségére hivatkozással – keresett nyújtott be az adásvételi szerződés semmisségének megállapítása és eredeti állapot helyreállítása iránt, az ingatlanhasználati szerződés semmisségének megállapítása iránt, valamint – jogszabályba ütközés okán – a második adásvételi szerződés semmisségének megállapítása és eredeti állapot helyreállítása iránt. A perindítás után a II. rendű alperes az I. rendű alperessel kötött adásvételi szerződést a perre tekintettel felbontotta, tulajdonjog-bejegyzés iránti kérelmét visszavonta és indítványozó erre tekintettel vele szemben a keresetétől elállt, a bíróság az ő vonatkozásában a pert jogerősen megszüntette.
- [4] 4. Az I. rendű alperessel szembeni keresetet az elsőfokú bíróság elutasította, a bíróság álláspontja szerint az indítványozó az I. rendű alperes színlelését, illetve fedezetelvonó indítékát nem bizonyította, csak valószínűsítette. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és megállapította az adásvételi és használati szerződés színleltség miatti érvénytelenségét.
- [5] 5. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítéleten foglalt tényállást nem bírálta felül, ugyanakkor abból a másodfokú bíróságétól eltérő a következtetést vont le. Kifejtette, hogy bár az adásvételi szerződés fedezetelvonó jellegű, ez az irányadó bírói gyakorlat szerint önmagában még nem jelenti azt, hogy a szerződés színlelt és ez okból érvénytelen, mivel az ilyen célzatú szerződés is lehet érvényes, ha a felek tulajdonjog-átruházási, illetve szerzési szándéka valós. A Kúria a bíróságok által feltárt tényállás és lefolytatott bizonyítások alapján – a jogerős döntésben írtakkal szemben – úgy ítélte meg, hogy nem bizonyított a szerződés színlelt jellegének megállapításához szükséges kétoldalú akarathiba; vagyis az, hogy az alperes vevő szándéka sem terjedt volna ki a valós tulajdonszerzésre. Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [6] 6. Az indítványozó álláspontja szerint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (4) bekezdése alkalmazásával meghozott döntése során a Kúriának a jogerős határozat részben vagy

egészben történő hatályon kívül helyezése esetén helyette, illetve az elsőfokú határozat helyett új határozatot kellett (volna) hoznia. Ennek álláspontja szerint az elsőfokú ítélet helybenhagyása nem felel meg. Érvelése szerint helybenhagyási jogköre az elsőfokú ítéletre vonatkozóan csak a másodfokú bíróságnak van; a Kúria helybenhagyásra nem, csak hatályban való fenntartásra jogosult és arra sem az elsőfokú, hanem csak a jogerős ítéletre nézve. Az indítványozó szerint a Kúria a támadott döntésével a másodfokú bíróság jogkörének elvonásával, az eljárási garanciákkal szembe menve, szabálytalanul hozta meg ítéletét, így „bizonytalan az is, hogy a Kúria hozott-e olyan szabályos felülvizsgálati ítéletet, mint ami a hatályon kívül helyezett jogerős ítélet helyébe lép”. Mindez álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz fűződő alapjoga sérelmét okozta.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [8] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott kúriai ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [9] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben tesz eleget. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]; és kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [10] A XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatos indítványozói hivatkozás tekintetében ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azt az indítványozó valójában kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog szerinte fennálló sérelmével összefüggésben, annak alapján tartja megállapíthatónak. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozó indokoláson túlmenően nem is hoz fel ezen alaptörvényben rögzített jog sérelmével összefüggő (további) érveket; azaz önállóan a jogorvoslati jog sérelme tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolást sem az alapindítványában, sem annak kiegészítésében nem adott elő. Mindezek alapján – utalva a jogorvoslathoz való jog kapcsán következetesen érvényesített gyakorlatára is, miszerint az a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételének lehetőségére vonatkozik és mint ilyen, az rendkívüli jogorvoslatok körébe tartozó felülvizsgálattal alapvetően nem hozható összefüggésbe – az Alkotmánybíróságnak a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére vonatkozó panaszelem tekintetében érdemi vizsgálat lefolytatására nem volt lehetősége. Ennek megfelelően az indítványozó által előadott érvek értékelésére kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben volt lehetőség.
- [11] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés]. A jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [14] Az indítványozó a régi Pp. felülvizsgálati eljárásra vonatkozó szabályainak értelmezéséből levont azon álláspontjára alapította a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét, miszerint amennyiben a Kúria ezen eljárásban – a jogerős döntés hatályon kívül helyezése mellett – az elsőfokú ítéletet helybenhagyja (nem pedig hatályában fenntartja), azzal a törvény által számára lehetővé nem tett, kizárólag a másodfokú bíróság által meghozható döntést hoz, és ezáltal valójában alaptörvény-ellenesen elvonja annak jog- és hatáskörét.
- [15] Ezt az álláspontot nézete szerint az alapozza meg, hogy a régi Pp. felülvizsgálatra vonatkozó 275. § (3)–(4) bekezdései a Kúria számára a felülvizsgálni kért határozat hatályában való fenntartását; vagy pedig annak hatályon

kívül helyezését és – amennyiben ennek feltételei adottak – a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát (illetve szükség esetén az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróság új eljárásra utasítását) teszi lehetővé. Ezzel szemben az elsőfokú ítélet helybenhagyása, mint döntési lehetőség a régi Pp.-nek csak a fellebbezési (másodfokú) eljárásra vonatkozó előírásai között, a – a Kúria által a támadott döntésben számszerűleg is hivatkozott – 253. § (2) bekezdésében került rögzítésre. Mindebből az indítványozó azt a következtetést vonta le, hogy ilyen tartalmú döntés felülvizsgálati eljárásban nem hozható; ezért mivel erre ügyében mégis sor került, ez a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét okozó alaptörvény-ellenesség szintjére felérő eljárási szabálysértést jelent.

- [16] Az Alkotmánybíróság ezen indítványozói érvelés kapcsán az alábbiakra hívja fel a figyelmet.
- [17] Helytálló ugyan az indítványozó azon megállapítása, miszerint az elsőfokú ítéletet „helybenhagyó” tartalmú döntést a régi Pp. (és egyébként az új Pp. is) a másodfokú bíróság lehetséges döntései között nevesíti külön, figyelmen kívül hagyja azonban azt a körülményt, hogy a régi Pp. 275. § (4) bekezdése szerinti azon esetben, amikor a Kúria a felülvizsgálni kért döntést jogszabálysértőnek találja és ezért hatályon kívül helyezi, akkor, ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, akkor ezen rendelkezés alapján *helyette* (illetve az elsőfokú határozat helyett) van lehetősége a jogszabályoknak megfelelő új döntés meghozatalára. Az elsőfokú határozatra történő jogszabályi utalás ekörben arra az esetre vonatkozik, amikor a Kúria az elsőfokú döntést is jogszabálysértőnek tartja; amennyiben viszont annak tartalmával egyetért (az elsőfokú határozatot jogszerűnek tartja), nyilvánvalóan nem szükséges azt újból, immáron a saját döntéseként írásba foglalni („újra meghozni”). Tekintettel viszont arra, hogy ez a helyzet a gyakorlatban akkor állhat elő, ha a Kúria által hatályon kívül helyezett másodfokú (jogerős) ítélet tartalma eltérő az elsőfokú döntéstől, vagyis azt korábban már éppen a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján egészében vagy részben a másodfokú bíróság megváltoztatta, fogalmilag kizárt az ilyen – vagyis nem hatályos – elsőfokú ítéletnek az indítványozó által előadottaknak megfelelő hatályában való fenntartása. Másként fogalmazva a Kúria ilyen esetben valójában nem csak az általa a törvény szerint hatályon kívül helyezett másodfokú döntés helyett hoz egy újabb döntést, de lényegében az azt meghozó másodfokú bíróság helyett is eljárva hozza meg ezt az újabb döntést. Ez pedig szükségszerűen a másodfokú bíróság számára az eljárási törvényben lehetővé tett tartalmú (az elsőfokú ítéletet helybenhagyó, vagy azt részben vagy egészben megváltoztató) döntések meghozatalát is jelenti (ezeknek a 275. §-ban történő megisméltése hiányában is).
- [18] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványban kifejtett érvek alapján nem merült fel a támadott kúriai döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség amiatt, hogy a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta nem pedig hatályában fenntartotta; az indítványozó pedig más összefüggésben nem hivatkozott a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmére.
- [19] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírálatába.
- [20] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [21] Jelen ügy kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a Kúria a támadott döntése indokolásában azonosította az álláspontja szerint a jelen ügy kapcsán vizsgálendő legfontosabb kérdéseket és a döntés mikénti kialakítása szempontjából releváns szempontokat vizsgálata tárgyává tette. Számot adott döntése indokairól, valamint a perben felhasznált bizonyítási eszközök mikénti értékeléséről. Önmagában pedig az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető

az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.

- [22] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet felvető kételyként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [23] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában – és részben az 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában – írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/306/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3070/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 41.Pkf.635.164/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (Litresits Ügyvédi Iroda) útján eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 41.Pkf.635.164/2020/4. számú ítéletének a Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.20968/2020/8. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal történő alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a 28. cikkének és – indítványa kiegészítésében – az M) cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] A támadott ítéleteket a bíróságok az indítványozó által elsődlegesen szerződészegésből eredő, másodlagosan hibás teljesítéssel okozott kár megfizetése, harmadlagos kereseti kérelme alapján pedig jótállási igény érvényesítése iránt megindított perben hozta. Az indítványozó az általa az alperestől vásárolt dízel üzemű gépkocsinak a nem megfelelő minőségű (legalább részben biodízelt is tartalmazó) üzemanyag használata okán bekövetkezett meghibásodásával összefüggésben felmerült igénye érvényesítése érdekében fordult a bírósághoz. Az indítványozó érvelésének alapja a per során az volt, hogy álláspontja szerint az eladótól nem kapott megfelelő tájékoztatást a gépkocsi üzemeltetésére alkalmas üzemanyagokról, illetve, hogy e tekintetben a jármű kezelési útmutatója is ellentmondásos előírásokat tartalmazott. A per során megállapítást nyert, hogy a gépkocsi meghibásodását a nem megfelelő üzemanyag okozta. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettségének nem tett teljes körűen eleget, továbbá hogy a több év használatot és mintegy 60.000 kilométer megtételét követően előállt meghibásodás bekövetkeztében az indítványozó magatartása is közrehatott, kármegosztás keretében a perbeli követelés 50 %-os arányában a felek között kármegosztást alkalmazott.
- [5] Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben, kérve annak alaptörvény-ellenessége elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal történő megállapítását és megsemmisítését. Kiegészített indítványában felidézte a per során is előadott érvelését a kérdéses időszakban a kiskereskedelmi forgalomban megvásárolható dízel üzemanyagok összetételével és az azokra vonatkozó szabványokkal, valamint a kezelési útmutatóban a jármű biztonságos üzemeltetéséhez szükséges üzemanyagra vonatkozó részének szerinte fennálló ellentmondásossága kapcsán. Utalt továbbá az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatának lényegesebb megállapításaira, továbbá indítványa kiegészítésében az Európai Unió joggyakorlatának ezen alapvető jogra vonatkozó egyes megállapításaira, valamint az Alaptörvény M) cikkének a támadott döntés(ek) által szerinte szintén előidézett sérelmére is. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, és emellett a józan ésszel ellentétes, hogy a bíróság olyan szabványt vett figyelembe ítélete meghozatala során, amely a gépkocsi meghibásodásakor még nem volt érvényes.

- [6] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [7] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [8] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben eleget tesz. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [M cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdése, 28. cikk]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [9] A XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmével kapcsolatos indítványozói hivatkozás tekintetében ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen rendelkezés (az ártatlanság vélelme) – azon túlmenően, hogy e tekintetben az indítvány és annak kiegészítése sem tartalmaz semmilyen érvelést –, mint büntető eljárásokra vonatkozó alaptörvényi előírás a jelen (polgári peres) ügy tárgyával nem hozható összefüggésbe. Szintén a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés az alapügy közötti összefüggés (és az idevágó indítványozói érvelés) hiányát állapította meg az Alkotmánybíróság az M cikk (1) bekezdése tekintetében.
- [10] Ezen felül indítvány és annak kiegészítése az Alaptörvény M cikk (2) bekezdésében és 28. cikkében foglaltakra nézve is tartalmaz hivatkozást. Ezen alaptörvényi rendelkezésekre nézve az Alkotmánybíróság már korábban megállapította, hogy nem tartalmaznak alaptörvényben rögzített jogot és ezért ezen rendelkezések sérelmére alkotmányjogi panasz sem alapítható. Az indítványozó ezen hivatkozásaival összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint: „Az [...] Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jognak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettjei nem az indítványozók, nem biztosítanak számukra jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}” {3044/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság az indítványozók által előadott érveket mindezekre tekintettel kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben értékelhette az eljárása során.
- [12] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [13] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadványok is utalnak, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [14] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [15] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírálatába. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem foglalhatott állást azon kérdések kapcsán, amelyek azzal állnak összefüggésben, hogy a perben érintett gépjármű rendeltetésszerű üzemeltetése a kérdéses időszakban rendelkezésre álló és kiskereskedelmi forgalomban is

kapható üzemenyagtípusokra tekintettel biztosítható volt-e; a járműbe tankolható üzemenyaggal kapcsolatos külön forgalmazói tájékoztatás szükséges lett volna-e, vagy az a konkrét esetben a kezelési könyv átadásával megvalósult-e; vagy, hogy az ügyben a bíróságok által vizsgált adásvétel kapcsán az eset összes körülményeire tekintettel valóban felmerül-e szerződésszegés vagy hibás teljesítés; illetve, hogy mi volt, vagy mi lett volna az eladó jótállási kötelezettségének pontos tartalma a konkrét eset kapcsán.

- [16] Az Alkotmánybíróság emellett megállapította azt is, hogy az utóbb említett két kérdés, vagyis a másodlagos és harmadlagos kereset kérdésében a másodfokú bíróság arra tekintettel nem foglalt állást, hogy az indítványozó elsődleges kereseti kérelmének – e tekintetben megváltoztatva az elsőfokú döntést – részben helyt adott; igaz, annak kapcsán a mérlegelt döntése során arra a megállapításra jutott, hogy a kár bekövetkeztében az indítványozónak az évek során tanúsított magatartása is közrehatott; ezért rendelkezett a kárfelelősségnek a sérelmezett ítéletben rögzített megosztásáról. Az ezen kérdésekben való döntéshozatal ugyanakkor olyan szakjogi mérlegelést és jogalkalmazást igényel, amelyek tárgyában az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást, az indítványozó mindezekkel kapcsolatban előadott érvei pedig valójában az eljáró bíróságok szakjogi kérdés(ek)ben történő állásfoglalásának felülbírálatára irányulnak. Mivel azonban ezek eldöntése a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság e kérdések (ismételt) elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel.
- [17] A támadott döntésekben ugyanakkor az eljáró bíróságok ezen kérdésekben állást foglaltak; és az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében a jogvitát eldöntötte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék a támadott ítéletében ezen – az elsőfokú ítélethez képest egyébként az indítványozó számára kedvezőbb tartalmú – döntése indokairól, a figyelembe vett bizonyításokról, valamint a mellőzött indítványozói érvekről, kérelmekről és a mellőzés indokairól számot adott.
- [18] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott ítélet kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottnan felvethette volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]]. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” [lásd 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat].
- [19] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [20] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslat (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.

[22] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában – és részben a 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, illetve az 56. § (1b) bekezdés *b*) pontjában – írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/649/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3071/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 5.Bpkf.10.385/2022/2. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Fővárosi Ítéltábla 5.Bpkf.10.385/2022/2. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítvány és a támadott bírósági határozat alapján az ügy lényege és az alkotmányjogi panasz előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] A Fővárosi Törvényszék 26.Bpk.60/2021/2. számú ítéletével az indítványozóval szemben hét alapítéletben kiszabott büntetéseket foglalta összbüntetésbe, annak tartamát 10 év 2 hónap 10 nap szabadságvesztésben megállapítva. Eljárása során a bíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) rendelkezéseit alkalmazta. Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyészség terjesztett elő fellebbezést, indítványozva, hogy a bíróság az összbüntetésbe foglalást a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) szabályai alapján végezze el. A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítéletével a Törvényszék ítéletét megváltoztatta és a Btk. alkalmazásával az összbüntetés tartamát 11 év 1 hónap szabadságvesztésben állapította meg. Az indítványozó a másodfokú határozattal szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Indítványa alapján az Alkotmánybíróság a 3213/2022. (V. 11.) AB határozatban megállapította a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.10.252/2021/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, ezért azt megsemmisítette. A Fővárosi Ítéltábla az Alkotmánybíróság határozatát követően hozta meg a jelen alkotmányjogi panasz indítványban támadott 5.Bpkf.10.385/2022/2. számú ítéletet, amelyben a régi Btk. szabályait alkalmazva az összbüntetés tartamát 10 év 4 hónap 28 nap szabadságvesztésben állapította meg.
- [4] Az indítványozó szerint a Fővárosi Ítéltábla jelen alkotmányjogi panaszban kifogásolt ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (1)–(3) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét. Ellentétes továbbá az ítélet a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) több rendelkezésével [583. § (1) bekezdés, 584. § (1) bekezdés, 595. § (1)–(2) bekezdés], valamint az összbüntetésbe foglalás egyes kérdéseiről szóló 3/2002. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: BJE) – indítványban részletezett – elvi megállapításaival.
- [5] Az alaptörvény-ellenesség indokolása körében az indítványozó az alábbiakat adta elő. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog megsértését azért tartotta megállapíthatónak, mert álláspontja szerint a bíróság figyelmen kívül hagyta a Be. fellebbezésre irányadó rendelkezéseit, valamint a BJE-ben foglalt szempontokat. Annak ellenére ugyanis, hogy az ügyészség fellebbezése a Btk. szabályain alapuló súlyosabb szankcionálásra irányult, a bíróság a régi Btk. alapján eljárva súlyosította az összbüntetés mértékét. Ezt annak következményeként értékelte az indítványozó, hogy a Fővárosi Ítéltábla korábbi ítéletével szemben az Alkotmánybírósághoz fordult. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető kiszámíthatóság követelménye és a visszaható hatály tilalma sérelmét érintően az indítványozó kifejtette, hogy az összbüntetési eljárásban a bíróság a rá nézve szigorúbb, súlyosabb jogkövetkezményt tartalmazó rendelkezéseket alkalmazta, és olyan szabály alapján vonták felelősségre, amely a bűncselekmény elkövetésekor még nem volt hatályos.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén

az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].

- [7] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [8] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A konkrét esetben a Fővárosi Ítéltábla 5.Bpkf.10.385/2022/2. számú ítélete a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntés.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó jogi képviselője az utalt másodfokú végzést – a mellékelt kézbesítési ív tanúsága szerint – 2022. június 13-án vette kézhez. Így az alkotmányjogi panaszt 2022. június 30-án határidőben terjesztette elő.
- [10] Úgy ítélte meg ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek az alábbiak szerint.
- [11] Az indítványozó beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, R) cikk (1)–(3) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés, 28. cikk]. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálendő konkrét bírósági határozatot, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésére.
- [12] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha megjelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket a konkrét indítvány nem teljesítette.
- [13] Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján megállapította, hogy az indítványozó nem adott elő indokolást az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdése és a 28. cikk megsértését érintően. Míg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kifejtett indokai nem tartalmaztak alkotmányjogilag értékelhető szempontokat. Összességében az indítványozó nem adott elő olyan alkotmányjogilag értékelhető indokolást, amely alapján a konkrét bírósági határozat Alaptörvénnyel való összhangja érdemi vizsgálat keretében megkérdőjelezhető lett volna.
- [14] Emellett utal az Alkotmánybíróság arra: az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Önállóan nem szabályoz ugyanakkor az indítványozó számára biztosított alapjogot az indítványban felhívott rendelkezések köréből az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdése és 28. cikke. Így további vizsgálatnak ezen indítványi elemek kapcsán erre tekintettel sem volt lehetőség.
- [15] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a támadott határozatban a bíróság az indítványozó büntetéseinek az össz büntetésbe foglalását a rá nézve kedvezőbb szabályozás, a régi Btk. alkalmazásával végezte el. Így az indítványozó kifogásai voltaképpen azzal a jogalkalmazói mérlegeléssel voltak kapcsolatosak, amelyet ezen kedvezőbb szabályok alkalmazása során a bíróság az össz büntetésbe foglalás során lefolytatott.
- [16] Az indítványozó ezen kifogásaival összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata

során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [17] 4. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1547/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3072/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.681/2022/3. számú végzése és a Gödöllői Járásbíróság 5.Bpk.240/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szála Tímea ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.681/2022/3. számú végzése és a Gödöllői Járásbíróság 5.Bpk.240/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítvány és a támadott bírósági határozatok alapján az ügy lényege és az alkotmányjogi panasz előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] Az indítványozó jogi képviselője útján 2022. március 24-én terjesztett elő indítványt ismételt összbüntetésbe foglalás iránt, egyúttal kérte a Gödöllői Járásbíróság 5.Bpk.442/2019/8. számú összbüntetési ítéletének a hatályaon kívül helyezését. Az indítvány az alábbi ítéleteket érintette:
  - a Budakörnyéki Járásbíróság 11.B.628/2011/82. számú ítéletében, illetve a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 9.Bf.1000/2014/15. számú ítéletében 2016. március 22-én jogerősen kiszabott 1 év 6 (hat) hónap szabadságvesztés (elkövetési idő: 2010. március 20.);
  - a Gödöllői Járásbíróság 10.B.483/2012/95. számú ítéletében, illetve a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.484/2015/18. számú ítéletében 2016. május 18-án jogerősen kiszabott 3 év 6 hónap szabadságvesztés (elkövetési idő: 2011. május 21–22.);
  - a Gödöllői Járásbíróság 5.Fk.183/2014/278. számú ítéletében, illetve a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Fkf.354/2019/21. számú ítéletében 2019. október 11-én jogerősen kiszabott 3 év szabadságvesztés (elkövetési idő: 2011. október 15–2011. november 26.);
  - a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.B.21.180/2018/7. számú ítéletében 2018. október 17-én jogerősen kiszabott 1 év szabadságvesztés (elkövetési idő: 2014. február 10.).
- [4] Az ügy előzményeit érintően az indítványozó arról is beszámolt, hogy a Gödöllői Járásbíróság fent utalt, hatályaon kívül helyezni kért 5.Bpk.442/2019/8. számú összbüntetési ítélete alapjául szolgáló indítvány a fenti első három ítélet és az alábbi két ítélet büntetéseinek az összbüntetésbe foglalására irányult:
  - a Gödöllői Járásbíróság 10.B.79/2011/20. számú ítéletében, illetve a Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Bf.386/2011/12. számú ítéletében 2011. november 3-án jogerősen kiszabott 2 év szabadságvesztés (elkövetési idő: 2010. november 26.);
  - a Váci Városi Bíróság 1.B.79/2011/26. számú ítéletében, illetve a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 3.Bf.474/2012/12. számú ítéletében 2013. április 22-én jogerősen kiszabott 1 év 6 hónap szabadságvesztés (elkövetési idő: 2010. október 19.).
- [5] A Gödöllői Járásbíróság ezen 5.Bpk.442/2019/8. számú előzményi összbüntetési ítéletben a fenti első három ítéletet foglalta összbüntetésbe, az indítványt az további két ítélet vonatkozásában elutasította.
- [6] A jelen alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírósági ítéletek alapjául szolgáló összbüntetési indítványában az indítványozó azt kifogásolta, hogy a Gödöllői Járásbíróság az 5.Bpk.442/2019/8. számú előzményi összbüntetési ítéletben az összbüntetésbe foglalásról és az összbüntetés tartamáról sem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Az alapul fekvő indítvány ugyanis öt büntetés összbüntetésbe foglalására irányult, amelytől eltérően a bíróság három ítélet összbüntetésbe foglalásáról rendelkezett. Az indítványozó álláspontja szerint ezt a bíróság az indítványozó hozzájárulásának a beszerzése nélkül nem tehetné volna meg. Sérelmezi az indítványozó, hogy a bíróság ezen eljárásának eredményeként hátrányosabb helyzetbe került. Ugyanis a fenti három ítélet

- a fent negyedikként említett, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.B.21.180/2018/7. számú ítéletében 2018. október 17-én jogerősen kiszabott 1 év szabadságvesztéssel utóbb összbüntetésbe foglalható lett volna. Erre azonban a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 93. § (4) bekezdés a) pontja értelmében a Gödöllői Járásbíróság 5.Bpk.442/2019/8. számú előzményi összbüntetési ítélete meghozatalát követően már nincs lehetőség. Ettől a lehetőségtől a bíróság törvénytelen eljárása nyomán esett el. Az előzményi elsőfokú ítéletet a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.125/2020/3. számú végzésével helybenhagyta.
- [7] Az indítványozónak a jelen alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírósági ítéletek alapjául szolgáló összbüntetési indítványát a Gödöllői Járásbíróság a támadott 5.Bpk.240/2022/2. számú végzéssel elsőfokon érdemi indokolás nélkül elutasította. Egyúttal az indítványozóval szemben 250 000 Ft rendbírságot szabott ki, amelyet meg nem fizetés esetén 50 nap elzárásra kell átváltoztatni. A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.681/2022/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [8] Megsértett rendelkezésként az indítványozó felhívta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, IV. cikk (1) és (2) bekezdését, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (7) bekezdését, 28. cikkét.
- [9] Az alaptörvény-ellenesség indokolása keretében az indítványozó kifejtette, hogy a másodfokú bíróság okfejtése álláspontja szerint a Btk. 93. § (4) bekezdés a) pontjára, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 839. § (3) bekezdésére figyelemmel sérti a jogbiztonságot, vagyis az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Emellett az indítványozó – érdemi indokolás nélkül – megjelölte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben a kiszámíthatóság garanciájának és a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának a megsértését is. Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó azzal indokolta, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.B.21.180/2018/7. számú ítéletében 2018. október 17-én jogerősen kiszabott 1 év szabadságvesztést a bíróság nem foglalta az egyéb büntetésekkel összbüntetésbe, amely szabadságelvonnást így teljes egészében ki kell töltenie. Ennek következtében az indítványozó jelenleg olyan szabadságvesztést tölt, amelynek tartama a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) alkalmazásával rá nézve kedvezőbben is megállapítható lenne. Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdését érintően az indítványozó előadta, hogy a bíróságok eljárási szabályt sértettek, amelynek következtében eljárásuk nem volt törvényes, ezáltal a szabadság megvonása nem törvényben meghatározott eljárás során történt. Mindezek mellett megjegyezte, hogy a bíróságok azt sem vizsgálták, az indítványozóra nézve a régi Btk. vagy a Btk. összbüntetési szabályai a kedvezőbbek. Ezáltal figyelmen kívül hagyták a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatban, a 3360/2018. (XI. 28.) AB határozatban és az 1/2020. (I. 2.) számú AB határozatában foglalt megállapításokat. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a megsértését az indítványozó azzal indokolta, hogy a bíróságok nem vizsgálták érdemben az indítványát, az abban foglalt érveket nem vették számba, és törvénytelenül szabtak ki rendbírságot. Kifejtette továbbá, hogy álláspontja szerint a bíróságok eljárása az Alaptörvény 28. cikkének sem felelt meg, mivel indítványát érdemi indokolás nélkül utasították el. Végül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét érintően előadta, hogy ugyan volt lehetősége jogorvoslati joga gyakorlására, ám sérelmei kiküszöbölésére annak keretében mégsem került sor.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [11] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [12] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.681/2022/3. számú végzése minősült az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó jogi képviselője az utalt másodfokú végzést – a mellékelt kézbesítési ív tanúsága szerint – 2022. május 13-án vette kézhez. Így az alkotmányjogi panaszt 2022. július 8-án határidőben terjesztette elő.
- [14] Úgy ítélte meg ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek az alábbiak szerint.

- [15] Az indítványozó beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B] cikk (1) bekezdés, IV. cikk (1) és (2) bekezdés, XV. cikk (1) és (2) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (7) bekezdés, 28. cikk]. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálendő konkrét bírósági határozatokat, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésükre.
- [16] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha megjelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [*b*] pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [*e*] pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket a konkrét indítvány nem teljesítette.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján megállapította, hogy az indítványozó kizárólag a jogbiztonság Alaptörvény B] cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményét érintően fejtette ki a jogsérelem lényegét. A további alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben nem adott elő az indítványozó olyan alkotmányjogi értékkel mérhető indokolást, amely alapján a konkrét bírósági határozatok Alaptörvénnyel való összhangja érdemi vizsgálat keretében megkérdőjelezhető lett volna.
- [18] Utal rá ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy következetes gyakorlata szerint a „jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így az Alaptörvény B] cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]} – lehet alapítani” {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}. Jelen ügyben az indítványozó kifejezetten a jogbiztonság követelményének a sérelmét állította és arra vonatkozóan fejtette ki alkotmányjogi értékkel mérhető indokait. Utalt ugyan a visszaható hatályú jogalkotás sérelmére is, ám azzal összefüggésben érdemi indokolást nem fejtett ki. Így az indítvány alapján nem volt helye az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának.
- [19] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy hasonló eredményre jutott volna, ha a konkrét esetben az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit is megvizsgálja. Megállapítható ugyanis, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírósági eljárás felülbírálatára irányult. Az indítványban foglalt alkotmányossági aggályokon keresztül az indítványozó az eljáró bíróságok jogalkalmazásának a helytállóságát vitatta és a támadott határozatokban foglalt döntést magát, annak – álláspontja szerint rá nézve – hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek. Az indítványozó alapjogi sérelmét voltaképpen abból vezette le, hogy a bíróságok az alkotmányjogi panasz indítvánnyal támadott bírósági határozatokat megelőző eljárásban az összbüntetésbe foglalás iránti indítványban nevesített öt ítélet helyett három ítélet szerinti büntetést foglaltak összbüntetésbe anélkül, hogy ahhoz az indítványozó külön hozzájárulását beszerezték volna. Majd ezen döntést a bíróságok utóbb, a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági határozatokban nem korrigálták. Emellett az indítványozó azon törvényértelmezési kérdés vizsgálatát kérte, hogy az összbüntetési indítványok tekintetében az elítélt eredetileg előterjesztett kérelme tekinthető-e olyan hozzájárulásnak, amely alapján az eredeti kérelemtől eltérően és az elítélt tájékoztatása vagy előzetes hozzájárulásának beszerzése nélkül eljárva a bíróság csak azon alapítéleteket foglalja összbüntetésbe, amelyek tekintetében annak törvényi feltételei fennállnak.
- [20] Az indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során

az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy ki-
zárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [21] 4. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1724/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3073/2023. (II. 16.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 214. § (1) bekezdésében meghatározott „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrésze, valamint az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.016/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 214. § (1) bekezdésében meghatározott „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással.
- [2] Az indítványozó kérte továbbá az Alkotmánybíróságtól – az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában – az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.016/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a megsemmisítését az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az Egri Járásbíróság 1001-Vh.811/2020/2. számú végzésére kiterjedő hatállyal, mivel véleménye szerint azok ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (1) bekezdésével továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó természetes személy, mint adós ellen egy bank mint végrehajtást kérő javára végrehajtás indult, melyet a végrehajtást kérő az A. P. Zrt.-re engedményezett. Az Egri Járásbíróság mint végrehajtást fogantató elsőfokú bíróság a 2020. év november hó 12. napján kelt 1001-Vh.811/2020/2. számú végzésével a Vht. 39. § (1) bekezdése, valamint a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:193. § (1) és (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a végrehajtást kérő jogutódja engedményezés folytán az A. P. Zrt.
- [5] Az indítványozó az elsőfokú bíróság végzésével szemben fellebbezést terjesztett elő, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatásával a jogutód megállapítása iránti kérelem elutasítását kérte, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság végzésének hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. Hivatkozása szerint részére nem küldtek a Ptk. 6:197. § (2) bekezdésében meghatározott értesítést az engedményezésről. Az indítványozó álláspontja szerint az engedményezés ténye egyébként sem igazolt tekintettel arra, hogy olyan okiratot részére nem kézbesítettek, melynek alapján ellenőrizhető lenne, hogy az engedményezésről szóló okiratot valóban képviseleti joggal rendelkező személyek jegyezték. Az adós kérte továbbá a végrehajtási eljárás valamennyi végrehajtási cselekményre kiterjedő felfüggesztését a Vht. 49. §-ára, 50. § (1) bekezdésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdésére hivatkozással, tekintettel arra, hogy a követelés jogosultja – álláspontja szerint – nem igazolt, emellett még korábban végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti kérelmet terjesztett elő, mely a jogutódlás tekintetében való döntés előzetes kérdésének minősül.
- [6] A végrehajtást kérő jogutódja a fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását kérte annak indokai alapján, a végrehajtási eljárás felfüggesztéséhez pedig nem járult hozzá. Kiemelte, hogy két ízben is tájékoztatták az adóst az engedményezés tényéről és a fennálló tartozásáról, ezért ennek hiányára alappal nem hivatkozhat.

- [7] Az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. február 25.-én kelt, I.Pkf.50.016/2021/2. számú végzésében megállapította, hogy a fellebbezés alaptalan. Az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően döntött a jogutódlás megállapításáról; annak tényét a bizonyítékként csatolt engedményezési okirat alapján megalapozottan rögzítette határozatában. A fellebbezés kapcsán a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság által idézett Ptk. 6:193. § (2) bekezdése szerint a jogutódlás az engedményező és az engedményes erre irányuló szerződésével történik; a kötelezett erről való értesítése a Ptk. 6:197. § (2) bekezdésében meghatározott, ettől eltérő joghatásokat vált ki, melyek az engedményezés megtörténtének szempontjából jelentőséggel nem bírnak. A jogutód által csatolt, 2020. szeptember 30-án kelt Engedményezési nyilatkozat a jelen végrehajtási eljárás tárgyát képező követelés engedményezését egyértelműen bizonyítja. Az okiratot az engedményező cégszerűen aláírta, egyben feljogosította jogutódját a jogutódlás tényének bejelentésére. Ezt támasztja alá a végrehajtást kérő által jegyzett, az adósnak címzett értesítő levél is, a jogutód emellett kérelméhez szintén cégszerűen aláírt engedményezési szerződést is csatolt. Mindezen okiratok mind az engedményező, mind az engedményes követelés átszállására irányuló szándékát tanúsítják, azok alapján nem merülhet fel kétely az engedményezés megtörténtét illetően. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen járt el akkor, amikor az egyes okiratokat jegyző képviselők személyét és képviseleti jogát külön nem vizsgálta.
- [8] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a Vht. 49. § (1) bekezdése a jogorvoslatot elbíráló bíróság számára lehetőséget biztosít a végrehajtás felfüggesztésére, de csak abban az esetben, ha a végrehajtható okirat vagy a végrehajtó intézkedése ellen éltek jogorvoslattal. A másodfokú eljárásban ezen törvényi rendelkezés alapján ezért nincs helye a végrehajtás felfüggesztésének. Ez egyébként szükségtelen is, tekintettel arra, hogy a Vht. 221. §-ában rögzített főszabály szerint a bíróság határozata elleni jogorvoslat halasztó hatályú – törvényi kivétel hiányában jelen esetben is. Erre figyelemmel a végrehajtási eljárásban a végrehajtást kérő személyében a változás csak a jogutódlást megállapító végzés jogerőre emelkedésével következik be. Ezen, a jogorvoslat halasztó hatályára vonatkozó törvényi rendelkezés már önmagában biztosítja az adós számára az általa kért jogvédelmet.
- [9] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az indítványozó által hivatkozott végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti kérelemre tekintettel a végrehajtási eljárás a másodfokú eljárásban nem függeszthető fel. Az adós által hivatkozott rPp. 152. § (2) bekezdése értelmében az eljárás előzetes kérdés folytán abban az esetben függeszthető fel, amennyiben annak tárgyában más polgári per vagy bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás van folyamatban. A végrehajtási eljárásban a Vht. 41. §-a, illetőleg 56. §-a alapján terjeszthető elő ilyen kérelem, előbbi esetben az eljáró végrehajtónál, utóbbi esetben a végrehajtást elrendelő bíróságnál (jelen esetben: közjegyzőnél), az adós azonban ilyen kérelem előterjesztését egyrészt nem igazolta, másrészt pedig a jogutódlás kérdésében való döntés nem függ a kérelem elintézésétől. A követelés fennállásának, illetőleg adott összegben való fennállásának kérdése ugyanis független a végrehajtást kérő személyétől. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogszabályoknak megfelelő végzését a Vht. 9. §-a szerint irányadó rPp. 259. §-a folytán alkalmazandó 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, az adós végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelmét pedig elutasította.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján az alkotmányjogi panaszát, melyet a főtítkárra hiánypótlásra szóló felhívását követően kiegészített.
- [11] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése és Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában alkotmánybírósági határozatokra hivatkozva az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozott.
- [12] Az indítványozó hivatkozott az érintettségére a bírósági döntések és a vizsgálni kért jogszabályi rendelkezések Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti vizsgálata és az ezzel kapcsolatos alkotmánybírósági eljárás vonatkozásában.
- [13] Az indítványozó mulasztás megállapítását is indítványozta, mert álláspontja szerint a Vht. szabályozási rendszerre nem felel meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti normavilágosság és kiszámíthatóság elvének, valamint nem felel meg a jogorvoslathoz való jog követelményeinek és nem biztosítja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülését.
- [14] Az indítványozó továbbá alkotmányos követelményként kérte megállapítani a bírói döntések minél szélesebb nyilvánosság számára történő hozzáférhetőségét a felülvizsgálati eljárás és az alkotmányjogi panaszok befogadása, és ennek alapján érdemi döntéssel záruló alkotmánybírósági eljárás lefolytatásának biztosítása útján.
- [15] Hivatkozott arra, hogy a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének lehetőségétől elzárták.

- [16] Az elsőfokú bíróság a folyamatban lévő végrehajtási eljárást az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztette.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [18] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [20] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [21] Az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.016/2021/2. számú végzését 2021. március 1. napján kézbesítették az indítványozónak. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2021. március 10. napján nyújtotta be az elsőfokon eljáró bíróságra.
- [22] Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt az Egri Törvényszék 1.Pkf.50.016/2021/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [23] Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjának és a 27. § (1) bekezdés b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [24] 3.2. Az alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó korábban, a IV/1969/2019. számú alkotmányjogi panasz eljárásban indítvány-kiegészítésében kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. §-ának alkalmazásával állapítsa meg a Vht. 214. § (1) bekezdése „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítványral való eltiltásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrésze alaptörvény-ellenes és e szövegrészt semmisítse meg. „Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ezen kérelme az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz. Ugyanakkor a Vht. 214. § (1) bekezdését az eljáró bíróságok nem alkalmazták az indítványozó ügyében, így módon nem teljesül az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltétel.” {3255/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy ezen indítványi elem tekintetében így ítélt dolog nem keletkezett.
- [26] 3.3. Az indítványozó a bírósági eljárásban adósként részt vett. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [27] 3.4. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
- [28] „Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel a bírósági eljárásban az indítványozó részt vett, saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő az Abtv. 27. §-ára és a 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt {vö.: 3022/2020. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [26]–[29]; 3478/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [7]–[14]}.
- [29] 3.5. Az Alkotmánybíróság az indítványnak a Vht. egyes rendelkezéseit sérelmező eleme befogadhatóságát vizsgálta a továbbiakban. Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kimondta: „Az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasz – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés [...]” {lásd például: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}.
- [30] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében

- hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a] pont első fordulat].
- [31] E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]; 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés [42]}.
- [32] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [33] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is rámutatott, hogy a bírósági eljárásokra vonatkozó szabályokra figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [34] Az indítványozó panaszában is rögzítette, hogy végrehajtási eljárásban a jogosult jogutódlásával és a végrehajtási eljárás valamennyi végrehajtási cselekményre kiterjedő felfüggesztésével összefüggésben hozott bírósági másodfokú végzéssel szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó által támadott végzés a tárgyi hatály szempontjából nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [35] 3.6. A Vht. 214. § (1) bekezdése szerint: „Felülvizsgálati kérelemnek van helye a másodfokon jogerőre emelkedett olyan végzés ellen, amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött.” Az indítványozó a másodfokon eljáró bíróság végzését támadva terjesztette elő a Vht. fenti rendelkezését (részben) támadó alkotmányjogi panaszát.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz indítványában támadott Vht. 214. § (1) bekezdését az eljáró bíróságok nem alkalmazták az indítványozó ügyében, így módon e tekintetben nem teljesül az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltétel.
- [37] 3.7. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerinti jogalkotói mulasztást és az Abtv. 46. § (3) bekezdése szerinti alkotmányos követelményt az egyes hatáskörei gyakorlása során hivatalból állapítja meg, erre irányuló indítványt az indítványozó nem terjeszthet elő.
- [38] 4. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelmét arra tekintettel nem bírálta el, mert az elsőfokú bíróság a végrehajtást már korábban felfüggesztette.
- [39] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdése, az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/657/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3074/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozók álláspontja szerint a részítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az indítványozó1.-gyel szemben 2007 novemberében büntetőeljárás indult adócsalás alapos gyanúja miatt. A nyomozóhatóság házkutatást, motozást, lefoglalást foganatosított az indítványozó1.-gyel szemben, majd őrizetbe vették. Az ügyészség az indítványozó1. előzetes letartóztatását is indítványozta, de a bíróság végül lakhelyelhagyási tilalmat rendelt el vele szemben, amelynek megszüntetésére 2008. május 21-én került sor. Az indítványozó1. tekintetében 2015. január 5-én szüntette meg az ügyészség a nyomozást, mivel nem volt megállapítható, hogy bűncselekményt követett volna el.
- [3] 1.2. Az indítványozók 2016. június 2-án keresetet nyújtottak be, amelyben egyrészt kérték kártérítés megfizetésére kötelezni a Legfőbb Ügyészséget (I. rendű alperes), a Fővárosi Törvényszéket (II. rendű alperes) és a NAV-ot (III. rendű alperes). Álláspontjuk szerint az alperesek egymásra épülő magatartása idézte elő a kárt, ezért egyetemleges marasztalásukat indítványozták, másrészt kérték megállapítani, hogy az alperesek megsértették a jóhírnévhez való jogukat. Az indítványozó1. tekintetében vagyoni kárként merült fel a védelmét ellátó jogi képviselőnek átadott 1 millió forint, amelyből 300 000 Ft-ról készült számla, a fennmaradó összeg kifizetését tanúval igazolta. Az indítványozó 2. jövedelemkiesését jelölte meg kárként, mivel állítása szerint annyira megviselte indítványozó1. őrizetbe vétele, hogy 7 munkanapon keresztül nem tudta ellátni ügyvédi tevékenységét.
- [4] 1.3. Az elsőfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 21.P.21.173/2016/28. számú részítéletében arra kötelezte a Legfőbb Ügyészséget, mint I. rendű alperest, hogy vagyoni kártérítés címén fizessen meg az indítványozó1.-nek 300 000 Ft tőkét és annak késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a felperesek vagyoni kárigényét a bíróság elutasította. A törvényszék álláspontja szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 190. § (4) bekezdése szerint a nyomozás megszüntetése esetén a büntetőeljárás költségeit az állam viseli. A 26/2003. (VII. 1.) IM–BM–PM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) 4. § (4) bekezdése szerint pedig a terheltnek meg kell téríteni a védő díjának és egyéb költségének a terhelt által megelőlegezett és számlával vagy egyéb bizonylattal igazolt részét. Az ügyészség jogellenesen járt el, mert a fentiekről nem tájékoztatta az indítványozó1.-et, aki utólag igényét már nem terjeszthette elő. A törvényszék csak a számlával igazolt 300 000 Ft-os kifizetést fogadta el védői díjként.
- [5] Az indítványozó2. vonatkozásában azt állapította meg a bíróság, hogy a követelés elévült. Az egyetemlegesség vonatkozásában pedig rögzítette a törvényszék, hogy a II. és III. rendű alperesek esetében hiányzott a kárfelelősség konjunktív feltételei közül a jogellenesség és a felróhatóság, ezért helytállási kötelezettségük sem volt megállapítható.
- [6] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábró az elsőfokú bíróság részítéletét helyben hagyta.
- [7] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részítéletével a jogerős részítéletet az indítványozó2. kárigényét elutasító részben helyben hagyta, az indítványozó1. tekintetében pedig úgy változtatta meg,

hogy az ő kárigényét is elutasította. A Kúria szerint anyagi jogszabálysértés vezetett arra, hogy az első és másodfokú bíróság megállapította az indítványozó1. vagyoni kárának bekövetkeztét. A meghatalmazott védő díja a vonatkozó jogszabályi előírások szerint nem minősült készkiadásnak, és arra sem volt jogszabályi kötelezés, hogy a nyomozás megszüntetése előtt az eljáró hatóságnak hivatalból kell intézkednie a meghatalmazott ügyvédi díj érvényesítése érdekében. Az I. rendű alperes tehát nem követett el jogszabálysértést. Másrészt a Kúria rámutatott, hogy nem tekinthető készkiadásnak az olyan kiadás, amelyet a határozat meghozatalakor még nem fizettek ki, illetve nem számolható el olyan összeg sem, amelynek teljesítését számla nem igazolja.

- [8] 1.4. Az indítványozók szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részitélete sérti a jogorvoslathoz való jogukat. Elsődlegesen azt sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok, így a Kúria is, a keresetlevélben foglaltaktól részben eltérő ténybeli és jogi alapon hoztak döntést. Az indítványozók a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 339. § és 349. §-a alapján kérték kárigényük megállapítását és az alperesek egyetemleges kötelezését kártérítés fizetésére. Álláspontjuk szerint a bíróságok kirívóan súlyos jogalkalmazói tévedése vezetett a büntetőeljárás megindítására és annak fenntartására. Az eljáró bíróságok azonban ezzel a kérdéssel nem foglalkoztak, pusztán az R. alapján – azaz a kereseti kérelem elbírálása nélkül – hozták meg döntésüket. Másodlagosan úgy vélik, hogy a bíróságok az elévülés kérdésében indokolás nélkül tértek el az irányadó bírói gyakorlattól, ami ahhoz vezetett, hogy elutasították az indítványozó2. kárigényét. A fentiek a jogorvoslathoz való jog sérelmére vezettek.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [10] 2.1. Az indítványozók az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári perben felperesek voltak, így érintettségük megállapítható. Az indítvány megfelel a határozott kérelem követelményeinek is, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő alaptörvényi és törvényi rendelkezést, a támadott bírósági döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, indokolást arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellenétes az Alaptörvénnyel, az eljárás megindításának indokait, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozók a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn túl – a Kúria részitéletének kézhezvételét követő 64. napon – terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, azonban igazolási kérelmüket az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – elfogadta.
- [11] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [12] Az indítványozók alkotmányjogi panaszának lényegi eleme, hogy a perben eljáró bíróságok a kereseti kérelem tárgyában nem döntöttek, lényegében azt kifogásolták, hogy a bíróságok az ő jogi álláspontjuktól eltérő más jogi álláspontra helyezkedtek, amikor nem pusztán az rPtk. szabályait, hanem az R. rendelkezéseit is figyelembe vették a kárfelelősség fennállásának vizsgálatakor.
- [13] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [14] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban garantált jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Erre figyelemmel a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3220/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [15] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, okszerűtlennek és magára nézve sérelmesnek tartja, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközeinek” {lásd hasonlóan például: 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]; 3493/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [16] Annak megítélése, hogy a jogi képviselő költségei készkiadásnak minősülnek-e avagy sem, illetve, hogy az elévülés mikortól kezdődik, olyan szakjogi kérdéseknek minősülnek, melynek megítélése nem az Alkotmánybíróság, hanem az ügyben eljáró rendes bíróságok hatáskörébe tartozik {hasonlóan: 3482/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozók által előadott érvek ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem vetik fel Kúria döntését érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a fentiekben foglaltak alapján az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1470/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3075/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 624/2021. (XI. 11.) Korm. rendelet, az üzemanyagok hatósági áras forgalmazására vonatkozó részletes szabályokról szóló 626/2021. (XI. 13.) Korm. rendelet, a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény 41–47. §-ai, a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról szóló 39/2022. (II. 13.) Korm. rendelet, a hatósági üzemanyaggal kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 57/2022. (II. 28.) Korm. rendelet, valamint a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, megsemmisítésére és azok általános és egyedi ügyekben történő alkalmazhatósága tilalmának megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz alapján indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [2] 1.1. Az indítvány előterjesztői és az indítványkiegészítés előterjesztői útján benyújtott, az Alkotmánybíróságra 2022. május 9. napján érkezett, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszukban és a 2022. május 13. napján érkezett indítványkiegészítésükben az egyes támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény alábbi rendelkezéseire alapították. Az indítványozók valamennyien ún. fehér kutak üzemeltetői, azaz franchise-hálózatokon kívül működtetik vállalkozásukat úgy, hogy a kiskereskedelmi forgalomban értékesítendő üzemanyagot üzemanyag-nagykereskedőktől vásárolják.
- [3] Az indítványozók álláspontja szerint
- az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 624/2021. (XI. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Árrendelet1.), az üzemanyagok hatósági áras forgalmazására vonatkozó részletes szabályokról szóló 626/2021. (XI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Árrendelet2., az Árrendelet1. és az Árrendelet2. együttesen: Árrendeletek) az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdéseivel, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésével, az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésével,
  - a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Törvény) 41–47. §-ai az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdéseivel, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel,
  - a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról szóló 39/2022. (II. 13.) Korm. rendelet (továbbiakban: R1.), a hatósági üzemanyaggal kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 57/2022. (II. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: R2.) és a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: R3.) az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XIII. cikk (1)–(2) bekezdésével, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésével ellentétesek.

- [4] 1.2. Az indítvány a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések által megsérteni vélt egyes alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az alábbi indokolást tartalmazza.
- [5] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvének sérelmét azért állítják az indítványozók, mert értelmezésük szerint az Árendeletek, valamint az R1., az R2. és az R3. kihirdetése és hatálybalépése között nem telt el elég idő ahhoz, hogy a jogszabályok címzettjei azok alkalmazására felkészülhettek volna.
- [6] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elve és a Kormány számára veszélyhelyzetben rendeletalkotási jogosultságot biztosító 53. cikk (2) bekezdése az indítványozók szerint azért sérült az Árendeletek, valamint az R1., az R2. és az R3. tekintetében, mert a támadott szabályozás nem járul hozzá a veszélyhelyzet elrendelésére okot adó körülmények felszámolásához, enyhítéséhez, ezért a Kormány visszaélészerűen gyakorolta jogalkotói hatalmát.
- [7] Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése által védett vállalkozás szabadságának – illetve annak elengedhetetlen feltételeként értelmezendő szerződési szabadság – sérelmét az indítványozók abban látják, hogy az Árendelet1. 1. §-a, illetve a kapcsolódó Árendelet2. az indítványozóktól elvonta a kiskereskedelmi ár meghatározásának jogát, így a több benzinkutat üzemeltető, üzemanyag-kiskereskedelemmel foglalkozó gazdasági társasággal szemben hátrányba kerültek. Üzletpolitikájuknak ugyanis az a jellemzője, hogy a kiskereskedelmi piacon nagyobb részesedéssel rendelkező, kúthálózatokat üzemeltető vállalkozásokhoz képest alacsonyabb árat alkalmaznak, s ezáltal ügyfélkört maximalizálnak. A hatósági maximált ár (a továbbiakban: ársapka) bruttó 480 forint literenként való meghatározása az indítványozók szerint olyan alacsony, hogy nem reális annál olcsóbban üzemanyagot értékesíteni, sőt már ezen az árszinten is veszteséges az értékesítés. Értelmezésük szerint a szabad ármeghatározás *de facto* tilalmával a verseny szabadságának alapvető feltételét vonta el a jogalkotó.
- [8] Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozáshoz való jog vonatkozásában az alkotmányjogi panasz előterjesztői abban látják a támadott jogszabályok alaptörvény-ellenességét, hogy az ármaximálás jelentette bruttó 480 forint literenként üzemanyagár mellett nem tudják úgy üzemeltetni vállalkozásukat, hogy a költségeik megtérüljenek és szerintük a vállalkozóvá válás nem biztosított ott, ahol a piacon maradás közgazdasági minimumfeltételei sem biztosítottak.
- [9] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog és ugyanezen cikk (2) bekezdés szerinti, tulajdonkorlátozásra vonatkozó szabály sérelmét az indítványozók szerint egyrészt a 95-ös benzin és dízelgázolaj ármaximálása (Árendelet1. 1. §, Törvény 41. §), a hatósági áras termékekre vonatkozó forgalmazási kötelezettség [Árendelet2. 2. § (1)–(2) bekezdései, Törvény 42. § (1)–(2) bekezdései], a nyitvatartási idő jogszabályi rögzítése [Árendelet2. 2. § (6) bekezdés, Törvény 43. § (6) bekezdés], a jogszabály által támasztott feltételek bekövetkezése esetére fennálló üzemszünet-hirdetési kötelezettség [Árendelet2. 2. § (3) bekezdés; Törvény 42. § (3) bekezdés], valamint az ezek megsértése esetére kilátásba helyezett szankciók, a bírság, de különösen az üzemeltetési jog elvonása (Árendelet2. 3–6. §-ai, Törvény 44–47. §-ai) idézik elő. Az indítványozók szerint az üzemanyagok áremelkedésének megfékezésére alkalmas, de az őket sújtó tulajdonkorlátozó, illetve -elvonó intézkedéseknél enyhébb eszköz lett volna a 95-ös benzint és a dízelgázolajat érintő közterhek (jövedéki adó, általános forgalmi adó) mérséklése külön-külön, vagy együttesen, illetve a tulajdonkorlátozás közérdekű céljának fennállását is vitatták. Az üzemeltetési jog mint vagyoni értékű jog elvonását az indítványozók kisajátítással egyenértékű intézkedésnek tartják, a kisajátítás teljességére, feltétlenségére és azonnaliságára vonatkozó garanciák megalkotását hiányolják. Az alkotmányjogi panasz az üzemeltetési jog elvonásával kapcsolatban annak ideiglenességét vitatja, és ezt a szabályozás aránytalanságát alátámasztó körülményként értékeli.
- [10] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek vélik a támadott jogszabályokat az indítványozók, mert az – értelmezésük szerint – tulajdoni várománytól fosztja meg őket. Érvelésük szerint ők a legkülönbözőbb (kereskedelmi, építésügyi, jövedéki termékkel kapcsolatos kereskedelmi) hatósági eljárásokban szerzett engedélyek együttesével jogosultak üzemanyag-kiskereskedelmi tevékenységet végezni, s ezen engedélyek összessége vagyoni értéket képvisel. Az engedélyek összessége várományt keletkeztet arra, hogy az állam az engedélyekben rögzített tárgyi feltételeket (ingatlanok, ingóságok, áruk, forgóeszközök) nem vonja el. Az indítványozók az üzemanyag-kiskereskedelemre vonatkozó jogosultságukat szerzett jogként és abból eredő tulajdongyarapodásként értelmezik, amelynek keretében rövid távon új áruk beszerzését, az üzemanyag-töltő állomás alatti tárolótartály, tároló-létesítmény feltöltését nevesítik, hosszabb távon pedig azt, hogy további tárgyi eszközök vonhassanak be működésbe (pl. járműtisztító épületrész kialakítását és használatbavételét, elektromos töltő-állomások kialakítását, PB-palackok forgalmazását). E körben előadták azt is, hogy a támadott szabályozás

a tulajdon gyarapodásukat szélsőségesen korlátozza, amelynek sem legitim célja (közérdekű céllal való alátámasztottsága) nincs, és nem arányos az elérni kívánt célokkal.

- [11] Az indítványozók az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének és 54. cikk (1) bekezdésének sérelmét azért állították az Árrendeletek vonatkozásában, mert a veszélyhelyzet elrendelésére és következményeinek elhárítására okot adó körülmények és a támadott szabályozás között álláspontjuk szerint nincs összefüggés. Ebből következik, hogy a támadott szabályozás alkalmatlan a veszélyhelyzet kihirdetésére okot adó körülmények elhárítására és enyhítésére, emiatt az alapjog-korlátozás nem felel meg az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése és az I. cikk (3) bekezdéséből levezethető feltételeknek. Az R1., az R2. és az R3. vonatkozásában – az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdését is felhívva – sérelmezték azt is, hogy az alapjogkorlátozásra nem törvényi szintű jogforrásban került sor.
- [12] Az indítványozók az az üzemeltetési jog átruházásával összefüggésben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági ügyintézéshez való joguk sérelmét abban látják, hogy a miniszter üzemeltetési jog átruházásával kapcsolatos aktusa nem tartozik az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) hatálya alá és a jogalkotó indokolási kötelezettséget sem írt elő. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bírósághoz fordulás joga és ugyanezen cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joguk pedig azért szenved sérelmet, mert ezek lehetőségét a támadott szabályozás nem tartalmazza és az Ákr. alkalmazására való utalás is hiányzik.
- [13] Az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében deklarált egyenlőségi elv sérelmét azért állítják, mert olvasatukban a vállalkozáshoz való jog tekintetében „fordított diszkriminációt” szenvednek el. Ezt azzal támasztják alá, hogy az olyan vállalkozások, amelyek – tőlük eltérően – nemcsak üzemanyag-kiskereskedelemmel foglalkoznak, hanem finomítással és üzemanyag-nagykereskedelemmel is, utóbbi tevékenységeikből fedezni tudják a kiskereskedelemben az ármaximálásból eredő veszteségeiket. Emiatt pedig e két vállalkozói kör nem tartozik homogén csoportba.
- [14] A fentiekén túl az alkotmányjogi panasz az Európai Emberi Jogi Bíróság több döntését is idézi az egyes alapjogoknál előadott okfejtéshez kapcsolódóan.
- [15] 2. A támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [16] 2.1. Az Árrendelet1. – amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésén nyugvó hatáskörében bocsátott ki – 2021. november 11. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és 2021. november 15. napján lépett hatályba. Az Árrendelet1. 1. § (1) bekezdése szerint „[e] rendelet hatálybalépésétől számított három hónapig az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény Mellékletének I. pont A) alpontjában foglalt táblázatban meghatározott termékek mellett hatósági áras termék [...] az MSZ-EN 228 jelű szabványban meghatározott ESZ-95-ös minőségi fokozatú motorbenzin, amely nem teljesíti az ESZ-98-as fokozat minőségi követelményi szintjét, [...] az MSZ-EN 590 jelű szabványban meghatározott 2710 20 11 KN-kódú dízelgázolaj, amelyeknek – biokomponensekkel és szabvány szerinti adalékokkal együttesen értelmezett – legmagasabb kiskereskedelmi bruttó ára 480 forint literenként”. 2021. november 29. napján az Árrendelet1. hatályát a Kormány a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény (a továbbiakban: Védtv.) hatályvesztéséig meghosszabbította.
- [17] 2.2. Az Árrendelet2. – amelyet a Kormány szintén az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésén nyugvó hatáskörében alkotott meg – 2021. november 15. napján lépett hatályba. Az Árrendelet2. rögzítette, hogy az üzemanyagtöltő állomás a szokásosnál rövidebb nyitvatartási időt nem alkalmazhat. Az Árrendelet2. 2. § (3) bekezdése értelmében köteles üzemszünetet hirdetni az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője, ha a fogyasztókat az Árrendelet1. szerinti üzemanyagtípusokkal kiszolgálni 7 napon belül nyitvatartási idejében összesen 48 órán keresztül nem tudja. Az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője más okból üzemszünetet nem hirdethet.
- [18] Az Árrendelet2. a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) hatáskörébe utalta az ársapka betartásának ellenőrzését. Az előírások megszegése esetére egyebek mellett bírság kiszabását helyezte kilátásba, ismételt jogsértés esetén pedig lehetővé tette az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetésének ideiglenes korlátozását.
- [19] Az Árrendelet2. 5. § (1) bekezdése alapján a miniszter a tudomásszerzést követően 24 órán belül megvizsgálja, hogy indokolt-e másik, ún. nyilvántartott szolgáltatóval történő helyettesítés, amennyiben az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője üzemszünetet hirdetett, vagy üzemeltetőtől ezen jogát a NAV ideiglenesen visszavonta.

Amennyiben e vizsgálat alapján indokolt, a miniszter kijelöli az érintett üzemanyag-töltő állomás 30 kilométeres vonzáskörzetében lévő, a lakosság igényeinek kielégítésére alkalmas nyilvántartott szolgáltatót az érintett üzemanyag-töltő állomás üzemeltetésére, vagy az ellátásbiztonsági szempontokra tekintettel más nyilvántartott szolgáltatót jelöl ki az üzemeltetés ellátására.

- [20] 2021. november 29. napján az Árendelet². hatályát a Kormány a Védtv. hatályvesztéséig meghosszabbította.
- [21] 2.3. Az Árendeleteket a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum 2022. évi emelésével összefüggésben szükséges adóintézkedésekről, valamint egyes más intézkedésekről szóló 2021. évi CXXXI. törvény hatálybalépésére tekintettel egyes veszélyhelyzeti kormányrendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 813/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet 1. § *m*) és *n*) pontjai 2022. január 1. napjával hatályon kívül helyezték. Az ársapka ennek ellenére megmaradt, ugyanis az Országgyűlés a Törvény 2022. január 1. napján hatályba lépő 28. alcímébe – 41–47. §-aiba – lényegében átemelte a korábbi szabályokat azzal, hogy az ármaximálást tartalmazó hatósági árat a két üzemanyag-típus vonatkozásában 2022. február 15. napjáig fenntartotta [41. § (1) bekezdés].
- [22] 2.4. Noha a Törvény csak 2022. február 15. napjáig rögzítette a két üzemanyag-típus hatósági árát, 2022. február 15. napján hatályba lépett – az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján kibocsátott – az R1., amely a hatósági árazást többszöri módosítással 2022. december 31. napjáig fenntartotta.
- [23] 2.5. 2022. február 28. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és kihirdetésének napján 13 órakor hatályba is lépett az R2., amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg. Az R2. a kiskereskedelmi hatósági áras üzemanyag-típusok nagykereskedelmi árát maximálta literenként bruttó 480 forintban és hozott létre szerződési kötelezettséget a nagykereskedők számára, de ezzel együtt az üzemanyagokhoz kapcsolódó jövedéki adóra kedvezményt, a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség részére fizetendő tagi hozzájárulás alól pedig 2022 március–szeptember hónapokra mentességet biztosított.
- [24] Az R2. 5. §-a megszüntette a miniszter mérlegelési jogkörét a kijelölt nyilvántartott szolgáltató kijelölésének körében: amennyiben az üzemanyag-töltő állomás üzemeltetője a Törvény 43. § (3) bekezdése szerinti üzemszünetet hirdetett, vagy ha üzemeltetőjével szemben a Törvény 44. § (2) bekezdés *b*) pontja szerinti jogkövetkezményt alkalmazták, a kereskedelemért felelős miniszter a tudomásszerzést követően 24 órán belül kijelöli a kijelölt nyilvántartott szolgáltatót.
- [25] A jogalkotó – többszöri módosítással – az R2. előírásait 2022. december 31. napjáig rendelte alkalmazni.
- [26] 2.6. Az R3. – amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében rögzített hatáskörében bocsátott ki – 2022. március 10. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és aznap 22 órakor hatályba is lépett a legtöbb rendelkezése. Az R3. a hatósági áron való üzemanyag-vásárlásra jogosult fogyasztók körét szűkítette részben a járműtípus és tankolására alkalmas kútoszlop tulajdonságai alapján, részben pedig a gépjármű honossága alapján, kizárva a kedvezményből a nem magyar rendszámú gépjárműveket azon országokban bejegyzett rendszámmal ellátott gépjárművek kivételével, amely országokban szintén hatósági áras üzemanyagot a magyar gépjárművek tankolására elérhetővé tesznek. Az R3. is több módosításon esett át, közülük kiemelendő a hatósági üzemanyagárral kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló, 2022. július 30-án hatályba lépett, 278/2022. (VII. 30.) Korm. rendelet, amely szűkítette a hatósági áron való üzemanyag-vásárlásra jogosultak körét.
- [27] A jogalkotó az R3. hatályát a Védtv. hatályvesztéséig meghosszabbította.
- [28] 3. Az Árendeletek már az indítvány benyújtásakor sem voltak hatályban. Arra nézve nem szolgáltattak adatot az indítványozók, hogy folyamatban lenne olyan eljárás, amelyben az Árendeleteket alkalmazni kellene, ezért az Abtv. 41. § (3) bekezdése alapján ezek érdemi vizsgálat tárgyai nem lehetnek {hasonlóan lásd: 3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [35]–[36]}. Figyelemmel azonban arra, hogy a kifogásolt szabályozás lényegét tekintve, más jogszabályban tovább érvényesült, az ezen rendeletekkel kapcsolatban előadott indítványozói érveket az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálatra alkalmas, többi támadott rendelkezés körében értékelte {lásd hasonlóan: 8/2021. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [68]} és az indítványt ekként fogadta be 2022. szeptember 27. napján tartott tanácsülésén.

- [29] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását követően érdemi eljárása során észlelte, hogy a Magyar Közlönyben 2022. december 6. napján megjelent és aznap 23 órakor hatályba is lépett az uniós szankciók életbelépése okán az üzemanyagárral kapcsolatos egyes rendelkezésekről szóló 494/2022. (XII. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szankciór.).
- [30] A Szankciór. értelmében nem alkalmazhatók a Törvény 41–46. §-ai.
- [31] A Szankciór. hatályon kívül helyezte az R1. hatósági árazásra és forgalmazási kötelezettségre, valamint azok időtartamára (2022. december 31.) vonatkozó 1. § a) pontját, valamint új, 3. §-t illesztett az R1.-be, amely szerint az R1.-nek a Szankciór. hatálybalépését megelőző napon hatályos 1. § a) pontra tekintettel a Törvény 44. §-a alapján indított eljárásokat az eljárást megalapozó kötelezettségszegés időpontjában hatályos szabályok szerint kell elbírálni.
- [32] A Szankciór. hatályon kívül helyezte továbbá az R2. és az R3. ársapkával kapcsolatos rendelkezéseit, valamint kiegészítette azokat a folyamatban lévő szankciós eljárásokra vonatkozó – tartalmilag az R1. 3. §-ában foglaltakkal azonos – klauzulával.
- [33] 5. Az alkotmányjogi panasz eljárásokban ugyan a támadott jogszabály hatályvesztése önmagában nem jelenti, hogy az Alkotmánybíróságnak ne kellene érdemben vizsgálnia az indítványt (Abtv. 64. § e) pont), de – amennyiben az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált – akkor az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a, illetve az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszünteti az eljárást. Miután az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint benyújtott alkotmányjogi panasz esetében az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányossága kérdésében dönt – és a lefolytatott vizsgálat lehetséges következménye a jogszabály megsemmisítése eredményeként annak hatályvesztése –, nem indokolt az eljárás lefolytatása abban az esetben, ha a támadott jogszabály már nem hatályos és nem is alkalmazható.
- [34] A jelen ügyben az alábbiakat állapította meg az Alkotmánybíróság. Egyrészt a Törvénynek a jelen ügy alapját képező alkotmányjogi panasszal támadott rendelkezései közül a 47. §-ra nem vonatkozik a Szankciór., azonban a Törvény 47. § alkalmazásának feltétele a 46. § alkalmazása, tehát *de facto* a Szankciór. alkalmazási tilalma a Törvény 47. §-ára is kiterjed. Másrészt az indítványozók nem állították azt, hogy akár egyikükkel szemben is alkalmazták volna a támadott szabályozás által kilátásba helyezett szankciókat, a Szankciór. hatálybalépésekor nem volt folyamatban olyan, az indítványozókat érintő eljárás, amelyben a támadott rendelkezések – az R1., az R2. és az R3. vonatkozó részeinek hatályon kívül helyezése ellenére, a Szankciór. előírása nyomán – alkalmazandók lennének és amelyről az Alkotmánybíróságnak tudomása lenne.
- [35] 6. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány elbírálására okot adó körülmény már nem áll fenn, ezért az eljárást – az Abtv. 59. §-a alapján, figyelemmel az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontjára – megszüntette.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1118/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3076/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény 41–47. §-ai, a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról szóló 39/2022. (II. 13.) Korm. rendelet, a hatósági üzemanyagárral kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 57/2022. (II. 28.) Korm. rendelet, a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet, az árszabályozással kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 162/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet, valamint az egyes, a koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása céljából kihirdetett veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló 190/2022. (V. 26.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, pro futuro megsemmisítésére, és azok általános és egyedi ügyekben történő alkalmazhatósága tilalmának megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz alapján indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [2] 1.1. Az indítvány előterjesztői – akik valamennyien magyar tulajdonban lévő, üzem- és kenőanyag kereskedelemmel, benzinkúthálózat üzemeltetéssel foglalkoznak (ún. fehér kutak üzemeltetői) – jogi képviselőjük (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda) útján 2022. június 30. napján benyújtott, az Alkotmánybíróságra 2022. július 1. napján érkezett, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszukban a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény alábbi rendelkezéseire alapították.
- [3] Az indítványozók álláspontja szerint a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Törvény) 41–47. §-ai az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról szóló 39/2022. (II. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.), a hatósági üzemanyagárral kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 57/2022. (II. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.), a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R3.), az árszabályozással kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 162/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R4.) és az egyes, a koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása céljából kihirdetett veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló 190/2022. (V. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R5.) az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétesek.
- [4] 1.2. Az alkotmányjogi panasz a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések által megsérteni vélt egyes alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az alábbi indokolást tartalmazza.
- [5] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elve azért sérül az indítványozók szerint, mert a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések kihirdetése és hatálybalépése között nem telt el elég idő ahhoz, hogy a jogszabályok címzettjei azok alkalmazására felkészülhettek volna.
- [6] Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése által védett vállalkozás szabadságának – illetve annak elengedhetetlen feltételeként értelmezendő szerződési szabadságnak – sérelmét az indítványozók abban látják, hogy

- a jogalkotó a gazdasági verseny kibontakozását kellő felkészülési idő nélkül megszüntetve észszerű indokok nélkül vonta el a szerződések tartalmának szabad meghatározását (a vételár kialakításának szabadságát).
- [7] Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozáshoz való jog vonatkozásában az indítványozók abban látják a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét, hogy az ármaximálás (bruttó 480 Ft/liter üzemanyagár, a továbbiakban: hatósági üzemanyagár-sapka) mellett nem tudják úgy működtetni a vállalkozásukat, hogy a költségeik megtérüljenek, és ezzel a vállalkozóvá válás joga sérül, mivel a piacon maradás közgazdasági minimumfeltételei sem biztosítottak. Ezzel a jogalkotó álláspontjuk szerint a vállalkozáshoz való jogot szükségtelenül és aránytalanul korlátozta.
- [8] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog és ugyanezen cikk (2) bekezdése szerinti, tulajdonkorlátozásra vonatkozó szabály sérelmét az indítványozók szerint egyrészt a 95-ös benzín és dízelgázolaj ármaximálása (Törvény 41. §), a hatósági árak termékekre vonatkozó forgalmazási kötelezettség [Törvény 42. § (1)–(2) bekezdései], a nyitvatartási idő jogszabályi rögzítése [Törvény 43. § (6) bekezdés], a jogszabály által támasztott feltételek fennállása esetére fennálló üzemszünet-hirdetési kötelezettség [Törvény 42. § (3) bekezdés], valamint az ezek megsértése esetére kilátásba helyezett szankciók, a bírság, de különösen az üzemeltetési jog elvonása (Törvény 44–47. §-ai) idézik elő. Az indítványozók szerint az üzemanyagok áremelkedésének megfékezésére alkalmas, de az őket sújtó tulajdonkorlátozó, illetve – elvonó intézkedéseknél enyhébb eszköz lett volna a 95-ös benzint és a dízelgázolajat érintő közterhek (jövedéki adó, általános forgalmi adó) mérséklése külön-külön, vagy együttesen, továbbá a tulajdonkorlátozás közérdekű céljának fennállását is vitatták. Álláspontjuk szerint a jogszabályi környezet kisajátítászerű intézkedést tesz lehetővé, a kisajátításra okot adó közérdekű cél nélkül, e mellett hiányolják az indítványozók a szabályozásból a kisajátítás teljességére, feltétlenségére és azonnaliságára vonatkozó garanciákat. A panasz az üzemeltetési jog elvonásával kapcsolatban annak ideiglenességét is vitatja, amellyel álláspontja szerint a jogalkotó aránytalan korlátozást valósít meg.
- [9] A XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezi továbbá a tulajdonuk használatának korlátozása (hatósági ár, forgalmazási kötelezettség, bírság lehetősége a szabályszegőkkel szemben, üzemszünetre kényszerítés, használati jog elvesztése), amely mögött a korlátozást igazoló „közérdekű cél” nem ismerhető fel.
- [10] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek vélik továbbá a támadott jogszabályokat az indítványozók annak okán is, hogy az – értelmezésük szerint – tulajdoni várománytól fosztja meg őket. Érvelésük szerint ők a legkülönbözőbb (kereskedelmi, építésügyi, jövedéki termékkel kapcsolatos kereskedelmi) hatósági eljárásokban szerzett engedélyek együttesével jogosultak üzemanyag-kiskereskedelmi tevékenységet végezni, s ezen engedélyek összessége vagyoni értéket képvisel. Az engedélyek összessége várományt keletkeztet arra, hogy az állam az engedélyekben rögzített tárgyi feltételeket (ingatlanok, ingóságok, áruk, forgóeszközök) nem vonja el. Az indítványozók az üzemanyag-kiskereskedelemre vonatkozó jogosultságukat szerzett jogként és abból eredő tulajdon gyarapodásként értelmezik, amelynek keretében rövid távon új áruk beszerzését, az üzemanyag-töltő állomás alatti tárolótartály, tároló-létesítmény feltöltését nevesítik, hosszabb távon pedig azt, hogy további tárgyi eszközt vonhassanak be működésbe (pl. járműtisztító épületrész kialakítását és használatbavételét, elektromos töltőállomások kialakítását, PB-palackok forgalmazását). E körben előadták azt is, hogy a támadott szabályozás a tulajdon gyarapodásukat szélsőségesen korlátozza, amelynek nincs legitim célja (közérdekű cél), és az elérni kívánt célokkal sem arányos.
- [11] Az indítványozók az üzemeltetési jog átruházásával összefüggésben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági ügyintézéshez való joguk sérelmét abban látják, hogy a miniszter üzemeltetési jog átruházásával kapcsolatos aktusa nem tartozik az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény hatálya alá, és a jogalkotó indokolási kötelezettséget sem írt elő.
- [12] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét arra alapozzák, hogy a miniszter üzemeltetési jogot elvonó döntésével szemben nem biztosított sem a bírósághoz fordulás joga, sem a jogorvoslat lehetősége.
- [13] Az indítványozók szerint a kártalanítás vagy a kompenzációs elem hiánya a szabályozásból, továbbá a miniszter indokolás nélküli, diszkrecionális jogkörben meghozott, jogorvoslattal nem támadható döntése, már önmagában megalapozza a jogalkotói mulasztás megállapítását.
- [14] Az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében deklarált egyenlőségi elv sérelmét azért állítják, mert értelmezésük szerint a vállalkozáshoz való jog tekintetében „fordított diszkriminációt” szenvednek el. Azok a vállalkozások ugyanis, amelyek – tőlük eltérően – nemcsak üzemanyag-kiskereskedelemmel foglalkoznak, hanem finomítással és üzemanyag-nagykereskedelemmel is, utóbbi tevékenységeikből fedezni tudják

a kiskereskedelemben az ármaximalásból eredő veszteségeiket. A jogalkotó így észszerű indokolást nélkülözve alakított ki nem homogén csoportba tartozó jogi személyekre azonos szabályozást, megsértve ezzel az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését.

- [15] A fentiekén túl az alkotmányjogi panasz az Európai Emberi Jogi Bíróság több döntésére is hivatkozik az egyes alapjogoknál előadott okfejtéshez kapcsolódóan.
- [16] 2. A támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [17] 2.1. A Törvény és annak az indítványban támadott 41–47. §-ai 2021. december 17. napján jelentek meg a Magyar Közlönyben, és 2022. január 1. napján léptek hatályba.
- [18] A Törvény 41. § (1) bekezdése szerint „[a]z árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Ártörvény) Melléklet I. pont A) alpontjában foglalt táblázatban meghatározott termékek mellett 2022. február 15. napjáig hatósági áras termék a) az MSZ-EN 228 jelű szabványban meghatározott ESZ-95-ös minőségi fokozatú motorbenzin, amely nem teljesíti az ESZ-98-as fokozat minőségi követelményi szintjét, b) az MSZ-EN 590 jelű szabványban meghatározott 2710 20 11 KN-kódú dízelgázolaj, amelyeknek – biokomponensekkel és szabvány szerinti adalékokkal együttesen értelmezett – legmagasabb kiskereskedelmi bruttó ára 480 forint literenként.
- [19] (2) Az (1) bekezdés szerinti termékek értékesítése során egyéb költség vagy díj nem számolható fel.”
- [20] A Törvény 42. § (1) bekezdése alapján az üzemanyagellátás biztonsága érdekében a kereskedelemért felelős miniszter nyilvántartja azon Magyarországon bejegyzett üzemanyagtöltő állomás üzemeltetőt, amely az üzemanyagok hatósági áras forgalmazására vonatkozó részletes szabályokról szóló 626/2021. (XI. 13.) Korm. rendelet alapján 2021. november 18. napjáig a kereskedelemért felelős miniszter felé írásban bejelentette, hogy a) más üzemanyagtöltő állomás 43. § (3) bekezdése szerinti üzemszünetnek bekövetkeztek, vagy a 44. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazása esetén az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetésére vállalkozik, b) az a) pontban foglalt tevékenység érdekében anyagi, technikai és ellátási képességgel rendelkezik, és c) legalább egy üzemanyagtöltő állomás üzemeltetéséhez a megfelelő hatósági engedéllyel rendelkezik.
- [21] A (2) bekezdés szerint nem lehet nyilvántartott szolgáltató, aki üzemszünetet hirdet, vagy akivel szemben a 44. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazásra kerül.
- [22] A Törvény 43. § (1) bekezdése előírja, hogy „[a]z üzemanyagtöltő állomás köteles a 41. § (1) bekezdése szerinti termékek forgalmazására 2022. február 15. napjáig, ha a 41. § (1) bekezdése szerinti terméket 2021. november 15. napját megelőző három hónapban forgalmazta. Ha az üzemanyag töltőállomás üzemeltetője az engedélyt a 2021. november 15. napját megelőző három hónapon belül szerezte meg, a forgalmazási időszak az engedély megadásától számítódik.”
- [23] Amennyiben az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője a Törvény 41. § (1) bekezdése szerinti hatósági áras terméket nem forgalmaz, úgy más, a 41. § (1) bekezdés a) és b) pontjában szereplő termékek minimum követelményének megfelelő motorbenzint és dízelgázolajat köteles a 41. §-ban meghatározott áron forgalmazni [43. § (2) bekezdés].
- [24] Köteles üzemszünetet hirdetni az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője, ha a fogyasztókat a Törvény 41. § (1) bekezdése vagy a (2) bekezdés szerinti termékkel kiszolgálni 7 napon belül nyitvatartási idejében összesen 48 órán keresztül nem tudja. Az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője más okból üzemszünetet nem hirdethet. E szakasz (4) bekezdése szerint az üzemszünet ideje alatt az üzemanyagtöltő állomáson egyéb kereskedelmi tevékenység sem folytatható. Az üzemanyagtöltő állomás az üzemeltető szokásos nyitvatartási idejénél rövidebb nyitvatartási időt nem alkalmazhat a Törvény szerint.
- [25] A Törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) hatáskörébe utalta a hatósági üzemanyagár-sapka betartásának ellenőrzését és rögzíti azt is, hogy szabályszegés esetén a hatóság 100 000 forinttól 3 000 000 forintig terjedő bírságot szab ki, ismételt jogsértés esetén döntésével elrendeli, hogy az üzemanyag-töltő állomást üzemeltető természetes vagy jogi személy üzemanyagtöltő állomást ideiglenesen nem üzemeltethet, amelynek időtartama legalább egy nap, legfeljebb fél év időtartam lehet. Bírság kiszabására azonos napon több, egymást követő ellenőrzés alkalmával is van lehetőség.
- [26] A Törvény 46. § (1) bekezdése értelmében a miniszter a tudomásszerzést követően 24 órán belül megvizsgálja, hogy indokolt-e másik, ún. nyilvántartott szolgáltatóval történő helyettesítés, amennyiben az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője üzemszünetet hirdetett, vagy üzemeltetőtől ezen jogát a NAV ideiglenesen visszavonta. Amennyiben e vizsgálat alapján indokolt, a miniszter haladéktalanul írásban kijelöli az érintett üzemanyagtöltő

állomás 30 kilométeres vonzaskörzetében lévő, a lakosság igényeinek kielégítésére alkalmas nyilvántartott szolgáltatót az érintett üzemanyag-töltő állomás üzemeltetésére, vagy az ellátásbiztonsági szempontokra tekintettel más nyilvántartott szolgáltatót jelöl ki az üzemeltetés ellátására. A kijelölt nyilvántartott szolgáltató az érintett üzemanyag-töltő állomás üzemeltetésére külön engedély nélkül jogosult. A Törvény 47. § (1)–(2) bekezdései értelmében miniszteri kijelölés esetén az üzemanyag-töltő állomás folyamatos működése érdekében a kijelölést megelőző üzemeltető köteles együttműködni a kijelölt nyilvántartott szolgáltatóval. A kijelölés napjától 2022. február 15. napjáig *a)* az érintett üzemanyag-töltő állomás épülete és tárgyi eszközei ideiglenesen a kijelölt nyilvántartott szolgáltató birtokába kerülnek; *b)* a kijelölt nyilvántartott szolgáltató az üzemeltetési jog felfüggesztésével érintett üzemanyag-töltő állomás eszközeit jogosult használni, és az eszközei hasznait szedni; *c)* a kijelölt nyilvántartott szolgáltató viseli az érintett üzemanyag-töltő állomáson értékesítendő, saját árukészlet és üzemanyag-készlet beszerzéséből fakadó költségeket; *d)* a kijelölt nyilvántartott szolgáltató az érintett üzemanyag-töltő állomáson található árukészletet – a 46. § szerinti kijelölést megelőző üzemeltetővel a nyilvántartott beszerzési áron történő elszámolás mellett – értékesítheti; *e)* a kijelölt nyilvántartott szolgáltató viseli az üzemanyag-töltő állomás működéséhez kapcsolódó közüzemi díjakat.

- [27] A Törvény 47. § (3) bekezdése szerint „[a] kijelölt nyilvántartott szolgáltató részére az érintett üzemanyag-töltő állomáson található üzemanyag-készletet a 46. § szerinti kijelölést megelőző üzemeltető a nyilvántartott beszerzési áron haladéktalanul értékesíti,” emellett még a 47. § a kijelölés esetén irányadó rendelkezéseket tartalmazza.
- [28] 2.2. Noha a Törvény csak 2022. február 15. napjáig rögzítette a két üzemanyag-típus hatósági árát, 2022. február 15. napján hatályba lépett az – Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján kibocsátott – R1., amely a hatósági árazást többszöri módosítással 2022. december 31. napjáig fenntartotta.
- [29] 2.3. 2022. február 28. napján jelent meg a Magyar Közlönyben, és kihirdetésének napján 13 órakor hatályba lépett az R2., amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg. Az R2. a kiskereskedelmi hatósági áras üzemanyag-típusok nagykereskedelmi árát maximálta literenként bruttó 480 forintban és szerződési kötelezettséget hozott létre a nagykereskedők számára, kimondta továbbá, hogy a kiskereskedőnek történő értékesítés során egyéb költség vagy díj nem számolható fel. A Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség (a továbbiakban: Szövetség) részére fizetendő tagi hozzájárulás alól 2022. március–május hónapokra mentességet, ezzel együtt az üzemanyagokhoz kapcsolódó jövedéki adóra kedvezményt biztosított.
- [30] Az R2. 5. §-a megszüntette a miniszter mérlegelési jogkörét a kijelölt nyilvántartott szolgáltató kijelölésének körében: amennyiben az üzemanyag-töltő állomás üzemeltetője a Törvény 43. § (3) bekezdése szerinti üzemzúnetet hirdetett, vagy ha üzemeltetőjével szemben a Törvény 44. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti jogkövetkezményt alkalmazták, a kereskedelemért felelős miniszter a tudomásszerzést követően 24 órán belül kijelöli a kijelölt nyilvántartott szolgáltatót.
- [31] A jogalkotó – többszöri módosítással – az R2. előírásait 2022. december 31. napjáig rendelte alkalmazni.
- [32] 2.4. Az R3. – amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében rögzített hatáskörében bocsátott ki – 2022. március 10. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és aznap 22 órakor hatályba is lépett a legtöbb rendelkezése. Az R3. a hatósági áron való üzemanyag-vásárlásra jogosult fogyasztók körét szűkítette részben a járműtípus és tankolására alkalmas kútoszlop tulajdonságai, részben pedig a gépjármű honossága alapján, kizárva a kedvezményből a nem magyar rendszámú gépjárműveket azon országokban bejegyzett rendszámmal ellátott gépjárművek kivételével, amely országokban szintén hatósági áras üzemanyagot a magyar gépjárművek tankolására elérhetővé tesznek. Az R3. is több módosításon esett át, közülük kiemelendő a hatósági üzemanyagárral kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló, 2022. július 30-án hatályba lépett, 278/2022. (VII. 30.) Korm. rendelet, amely szűkítette a hatósági áron való üzemanyag-vásárlásra jogosultak körét.
- [33] A jogalkotó az R3. hatályát a Védtv. hatályvesztéséig meghosszabbította.
- [34] 2.5. Az R4. – amelyet a Kormány ugyancsak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg – 2022. április 28. napján jelent meg a Magyar Közlönyben, és kihirdetésének másnapján lépett hatályba. Az R4. 3. §-a meghosszabbította az R1. 1. § *a)* és *b)* pontjában írtak (a hatósági üzemanyagár) alkalmazásának időtartamát,

valamint az R2. hatályát és a Szövetség részére fizetendő tagi hozzájárulás alóli mentességet. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXIII. törvény 12. és 12/B. §-a alapján az R4. 2022. április 30. napján hatályát veszítette.

- [35] 2.6. 2022. május 26. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és 2022. június 1. napján lépett hatályba az R5., amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg.
- [36] Az R5. 1. § (2) bekezdésének 18., 19., 21. és 25. pontjai az R1.-et a 3. §-a kivételével, az R2.-t a 8. §-a kivételével és az R3.-at a 4. §-a kivételével 2022. május 31-én hatályos szövegükkel hatályba léptette 2022. június 1. napjával. Az R5. 1. § (3) bekezdése értelmében, ahol az R1., az R2. és az R3., valamint a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet vagy a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet említ, azon az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet is érteni kell.
- [37] Az R5. 2022. november 1. napján hatályát veszítette. Ennek ellenére a hatósági üzemanyagár-sapka intézménye tovább élt, mert a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében megalkotta a veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló, 2022. november 1. napjától hatályos 425/2022. (X. 28.) Korm. rendeletet, amelynek 1. § (2) bekezdésének 13., 14., 16. és 20. pontjai az R1.-et, az R2.-t és az R3.-at a 2022. október 31-én hatályos szövegükkel 2022. november 1. napján hatályba léptette.
- [38] 3. Az R4. már az indítvány benyújtásakor sem volt hatályban, az R5. pedig 2022. november 1. napjától hatályát veszítette. Arra nézve nem szolgáltatott adatot az indítványozók, hogy folyamatban lenne olyan eljárás, amelyben ezeket a támadott jogszabályokat alkalmazni kellene, ezért ezek az Abtv. 41. § (3) bekezdése alapján érdemi vizsgálat tárgya nem lehetnek {hasonlóan lásd: 3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [35]–[36]}. Figyelemmel azonban arra, hogy az R4. és az R5. kifogásolt szabályozása lényegét tekintve, más jogszabályban tovább érvényesült, az ezen rendeletekkel kapcsolatban előadott indítványozói érveket az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálatra alkalmas, többi támadott rendelkezés körében értékelte {lásd hasonlóan: 8/2021. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [68]} és az indítványt ekként fogadta be 2022. november 29. napján tartott tanácsülésén.
- [39] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását követően, érdemi eljárása során észlelte, hogy a Magyar Közlönyben 2022. december 6. napján megjelent és aznap 23 órakor hatályba is lépett az uniós szankciók életbelépése okán az üzemanyagárral kapcsolatos egyes rendelkezésekről szóló 494/2022. (XII. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szankciór.).
- [40] A Szankciór. értelmében nem alkalmazhatók a Törvény 41–46. §-ai.
- [41] A Szankciór. hatályon kívül helyezte az R1. hatósági árazásra és forgalmazási kötelezettségre, valamint azok időtartamára (2022. december 31.) vonatkozó 1. § a) pontját, valamint új, 3. §-t illesztett az R1.-be, amely szerint az R1.-nek a Szankciór. hatálybalépését megelőző napon hatályos 1. § a) pontra tekintettel a Törvény 44. §-a alapján indított eljárásokat az eljárást megalapozó kötelezettségszegés időpontjában hatályos szabályok szerint kell elbírálni.
- [42] A Szankciór. hatályon kívül helyezte továbbá az R2. és az R3. hatósági üzemanyagár-sapkával kapcsolatos rendelkezéseit, valamint kiegészítette azokat a folyamatban lévő szankciós eljárásokra vonatkozó – tartalmilag az R1. 3. §-ában foglaltakkal azonos – klauzulával.
- [43] 5. Az alkotmányjogi panasz eljárásokban ugyan a támadott jogszabály hatályvesztése önmagában nem jelenti, hogy az Alkotmánybíróságnak ne kellene érdemben vizsgálnia az indítványt (Abtv. 64. § e) pont), de – amennyiben az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált – akkor az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a, illetve az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszünteti az eljárást. Miután az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint benyújtott alkotmányjogi panasz esetében az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányossága kérdésében dönt – és a lefolytatott vizsgálat lehetséges következménye a jogszabály megsemmisítése eredményeként annak hatályvesztése –, nem indokolt az eljárás lefolytatása abban az esetben, ha a támadott jogszabály már nem hatályos és nem is alkalmazható.
- [44] A jelen ügyben az alábbiakat állapította meg az Alkotmánybíróság. Egyrészt a Törvénynek a jelen ügy alapját képező alkotmányjogi panasszal támadott rendelkezései közül a 47. §-ra nem vonatkozik a Szankciór., azonban

a Törvény 47. § alkalmazásának feltétele a 46. § alkalmazása, tehát *de facto* a Szankciór. alkalmazási tilalma a Törvény 47. §-ára is kiterjed. Másrészt az indítványozók nem állították azt, hogy akár egyikükkel szemben is alkalmazták volna a támadott szabályozás által kilátásba helyezett szankciókat, a Szankciór. hatálybalépésekor nem volt folyamatban olyan, az indítványozókat érintő eljárás, amelyben a támadott rendelkezések – az R1., az R2. és az R3. vonatkozó részeinek hatályon kívül helyezése ellenére, a Szankciór. előírása nyomán – alkalmazandók lennének és amelyről az Alkotmánybíróságnak tudomása lenne.

[45] 6. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány elbírálására okot adó körülmény már nem áll fenn, ezért az eljárást – az Abtv. 59. §-a alapján, figyelemmel az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontjára – megszüntette.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1544/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3077/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról szóló 39/2022. (II. 13.) Korm. rendelet, a hatósági üzemanyagárral kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 57/2022. (II. 28.) Korm. rendelet, a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet, az árszabályozással kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 162/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet 3. és 4. §-a, a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet módosításáról szóló 186/2022. (V. 26.) Korm. rendelet, az egyes, a koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása céljából kihirdetett veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló 190/2022. (V. 26.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés 18., 19. és 25. pontjai, a 2022. május 25. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról szóló 203/2022. (VI. 8.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés 19., 20. és 26. pontjai, a hatósági üzemanyagárral kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 213/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, pro futuro megsemmisítésére, valamint azok általános és egyedi ügyekben történő alkalmazhatósága tilalmának megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz alapján indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [2] 1.1. Az indítvány előterjesztője – aki egyéni vállalkozóként üzemanyag-töltő állomást (ún. fehér kutat) üzemeltet – jogi képviselője (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda, 1056 Budapest, eljáró ügyvéd: dr. Karsai Dániel András) útján 2022. július 13. napján benyújtott, az Alkotmánybíróságra 2022. július 15. napján érkezett, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény alábbi rendelkezéseire alapította.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétesek.
- [4] 1.2. Az alkotmányjogi panasz a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések által megsérteni vélt egyes alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az alábbi indokolást tartalmazza.
- [5] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jobbiztonság elve azért sérül az indítványozó szerint, mert a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések kihirdetése és hatálybalépése között nem telt el elég idő ahhoz, hogy a jogszabályok címzettjei azok alkalmazására felkészülhettek volna.
- [6] Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése által védett vállalkozás szabadságának – illetve annak elengedhetetlen feltételeként értelmezendő szerződési szabadságnak – sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a jogalkotó a gazdasági verseny kibontakozását kellő felkészülési idő nélkül megszüntetve észszerű indokok nélkül vonta el a szerződések tartalmának szabad meghatározását (a vételár kialakításának szabadságát).
- [7] Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozáshoz való jog vonatkozásában az indítványozó abban látja a támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét, hogy az ármaximálás (bruttó 480 Ft/liter üzemanyagár) mellett nem tudja úgy működtetni a vállalkozását, hogy a költségei megtérüljenek, és ezzel a vállalkozóvá válás joga sérül,

mivel a piacon maradás közgazdasági minimumfeltételei sem biztosítottak. Ezzel a jogalkotó álláspontja szerint a vállalkozáshoz való jogot szükségtelenül és aránytalanul korlátozta.

- [8] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog és ugyanezen cikk (2) bekezdése szerinti, tulajdonkorlátozásra vonatkozó szabály sérelmét az indítványozó szerint egyrészt a 95-ös benzin és dízelgázolaj ármaximálása, a hatósági áras termékekre vonatkozó forgalmazási kötelezettség, a nyitvatartási idő jogszabályi rögzítése, a jogszabály által támasztott feltételek fennállása esetére fennálló üzemszünet-hirdetési kötelezettség, valamint az ezek megsértése esetére kilátásba helyezett szankciók, a bírság, de különösen az üzemeltetési jog elvonása idézik elő. További különös korlátozást valósít meg a fenti rendelkezések időbeli hatályának kiterjesztése, az új üzemeltető kijelöléséről szóló döntés kötelezővé tétele a szakminiszter részére, a differenciált áron történő kereskedelem részletszabályai, a nagykereskedő részére különbözet-megtérítési kötelezettség.
- [9] Az indítványozó szerint az üzemanyagok áremelkedésének megfékezésére alkalmas, de az őt sújtó tulajdonkorlátozó, illetve elvonó intézkedéseknél enyhébb eszköz lett volna a 95-ös benzint és a dízelgázolajat érintő közterhek (jövedéki adó, általános forgalmi adó) mérséklése külön-külön vagy együttesen, továbbá a tulajdonkorlátozás közérdekű céljának fennállását is vitatta. Álláspontja szerint a jogszabályi környezet kisajátítászerű intézkedést tesz lehetővé, a kisajátításra okot adó közérdekű cél nélkül, e mellett hiányolja a szabályozásból a kisajátítás teljességére, feltétlenségére és azonnaliságára vonatkozó garanciákat. A panasz az üzemeltetési jog elvonásával kapcsolatban annak ideiglenességét is vitatja, amellyel álláspontja szerint a jogalkotó aránytalan korlátozást valósít meg.
- [10] A XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezi továbbá a tulajdona használatának korlátozása (hatósági ár, forgalmazási kötelezettség, bírság lehetősége a szabályszegőkkel szemben, üzemszünetre kényszerítés, használati jog elvesztése), amely mögött a korlátozást igazoló „közérdekű cél” nem ismerhető fel.
- [11] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek véli továbbá a támadott jogszabályokat az indítványozó annak okán is, hogy az – értelmezése szerint – tulajdoni várománytól fosztja meg őt. Érvéle szerint ő a legkülönbözőbb (kereskedelmi, építésügyi, jövedéki termékkel kapcsolatos kereskedelmi) hatósági eljárásokban szerzett engedélyek együttesével jogosult üzemanyag-kiskereskedelmi tevékenységet végezni, és ezen engedélyek összessége vagyoni értéket képvisel. Az engedélyek összessége várományt keletkeztet arra, hogy az állam az engedélyekben rögzített tárgyi feltételeket (ingatlanok, ingóságok, áruk, forgóeszközök) nem vonja el. Az indítványozó az üzemanyag-kiskereskedelemre vonatkozó jogosultságát szerzett jogként és abból eredő tulajdongyarapodásként értelmezi, amelynek keretében rövid távon új áruk beszerzését, az üzemanyag-töltő állomás alatti tárolótartály, tároló-létesítmény feltöltését nevesíti, hosszabb távon pedig azt, hogy további tárgyi eszközt vonhasson be működésbe (pl. járműtisztító épületrész kialakítását és használatbavételét, elektromos töltőállomások kialakítását, PB-palackok forgalmazását). E körben előadta azt is, hogy a támadott szabályozás a tulajdon gyarapodását szélsőségesen korlátozza, amelynek nincs legitim célja (közérdekű cél), és az elérni kívánt célokkal sem arányos.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében deklarált egyenlőségi elv sérelmét azért állítja, mert álláspontja szerint azok a vállalkozások („multi” cégek), amelyek – tőle eltérően – nemcsak üzemanyag-kiskereskedelemmel foglalkoznak, hanem üzemanyag-nagykereskedelemmel, feldolgozással, kutatással is, fedezni tudják az ármaximálásból eredő veszteségeiket. A jogalkotó így észszerű indokolást nélkülözve alakított ki nem homogén csoportba tartozó jogi személyekre azonos szabályozást, megsértve ezzel az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését.
- [13] A fentiekén túl az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság számos korábbi döntésére és az Európai Emberi Jogi Bíróság több döntésére is hivatkozik az egyes alapjogoknál előadott okfejtéshez kapcsolódóan.
- [14] 2. A támadott jogszabályok és jogszabályi rendelkezések, valamint a szabályozásokhoz kapcsolódó jogszabályi környezet az alábbiak szerint foglalható össze.
- [15] 2.1. A veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Törvény) 41–47. §-ai 2022. január 1. napján léptek hatályba.
- [16] A Törvény 41. § (1) bekezdése szerint „[a]z árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Ártörvény) Melléklet I. pont A) alpontjában foglalt táblázatban meghatározott termékek mellett 2022. február 15. napjáig hatósági áras termék a) az MSZ-EN 228 jelű szabványban meghatározott ESZ-95-ös minőségi fokozatú motorbenzin, amely nem teljesíti az ESZ-98-as fokozat minőségi követelményi szintjét,

b) az MSZ-EN 590 jelű szabványban meghatározott 2710 20 11 KN-kódú dízelgázolaj, amelyeknek – biokomponensekkel és szabvány szerinti adalékokkal együttesen értelmezett – legmagasabb kiskereskedelmi bruttó ára 480 forint literenként.

- [17] (2) Az (1) bekezdés szerinti termékek értékesítése során egyéb költség vagy díj nem számolható fel.”
- [18] A Törvény 42. § (1) bekezdése alapján az üzemanyagellátás biztonsága érdekében a kereskedelemért felelős miniszter nyilvántartja azon Magyarországon bejegyzett üzemanyagöltő állomás üzemeltetőt, amely az üzemanyagok hatósági áras forgalmazására vonatkozó részletes szabályokról szóló 626/2021. (XI. 13.) Korm. rendelet alapján 2021. november 18. napjáig a kereskedelemért felelős miniszter felé írásban bejelentette, hogy a) más üzemanyagöltő állomás 43. § (3) bekezdése szerinti üzemszünetének bekövetkeztekor, vagy a 44. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazása esetén az üzemanyagöltő állomás üzemeltetésére vállalkozik, b) az a) pontban foglalt tevékenység érdekében anyagi, technikai és ellátási képességgel rendelkezik, és c) legalább egy üzemanyagöltő állomás üzemeltetéséhez a megfelelő hatósági engedéllyel rendelkezik.
- [19] A (2) bekezdés szerint nem lehet nyilvántartott szolgáltató, aki üzemszünetet hirdet, vagy akivel szemben a 44. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazásra kerül.
- [20] A Törvény 43. § (1) bekezdése előírja, hogy „[a]z üzemanyagöltő állomás köteles a 41. § (1) bekezdése szerinti termékek forgalmazására 2022. február 15. napjáig, ha a 41. § (1) bekezdése szerinti terméket 2021. november 15. napját megelőző három hónapban forgalmazta. Ha az üzemanyag öltőállomás üzemeltetője az engedélyt a 2021. november 15. napját megelőző három hónapon belül szerezte meg, a forgalmazási időszak az engedély megadásától számítódik.”
- [21] Amennyiben az üzemanyagöltő állomás üzemeltetője a Törvény 41. § (1) bekezdése szerinti hatósági áras terméket nem forgalmaz, úgy más, a 41. § (1) bekezdés a) és b) pontjában szereplő termékek minimum követelményének megfelelő motorbenzint és dízelgázolajat köteles a 41. §-ban meghatározott áron forgalmazni [43. § (2) bekezdés].
- [22] Köteles üzemszünetet hirdetni az üzemanyagöltő állomás üzemeltetője, ha a fogyasztókat a Törvény 41. § (1) bekezdése vagy a (2) bekezdés szerinti termékkel kiszolgálni 7 napon belül nyitvatartási idejében összesen 48 órán keresztül nem tudja. Az üzemanyagöltő állomás üzemeltetője más okból üzemszünetet nem hirdethet. E szakasz (4) bekezdése szerint az üzemszünet ideje alatt az üzemanyagöltő állomáson egyéb kereskedelmi tevékenység sem folytatható. Az üzemanyagöltő állomás az üzemeltető szokásos nyitvatartási ideje szerinti nyitvatartási idejénél rövidebb nyitvatartási időt nem alkalmazhat a Törvény szerint.
- [23] A Törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) hatáskörébe utalta az ársapka betartásának ellenőrzését és rögzíti azt is, hogy szabályszegés esetén a hatóság 100 000 forinttól 3 000 000 forintig terjedő bírságot szab ki, ismételt jogsértés esetén döntésével elrendeli, hogy az üzemanyagöltő állomást üzemeltető természetes vagy jogi személy üzemanyagöltő állomást ideiglenesen nem üzemeltethet, amelynek időtartama legalább egy nap, legfeljebb fél év időtartam lehet. Bírság kiszabására azonos napon több, egymást követő ellenőrzés alkalmával is van lehetőség.
- [24] A Törvény 46. § (1) bekezdése értelmében a miniszter a tudomásszerzést követően 24 órán belül megvizsgálja, hogy indokolt-e másik, ún. nyilvántartott szolgáltatóval történő helyettesítés, amennyiben az üzemanyagöltő állomás üzemeltetője üzemszünetet hirdetett, vagy üzemeltetőtől ezen jogát a NAV ideiglenesen visszavonta. Ha e vizsgálat alapján indokolt, a miniszter haladéktalanul írásban kijelöli az érintett üzemanyagöltő állomás 30 kilométeres vonzáskörzetében lévő, a lakosság igényeinek kielégítésére alkalmas nyilvántartott szolgáltatót az érintett üzemanyagöltő állomás üzemeltetésére, vagy az ellátásbiztonsági szempontokra tekintettel más nyilvántartott szolgáltatót jelöl ki az üzemeltetés ellátására. A kijelölt nyilvántartott szolgáltató az érintett üzemanyagöltő állomás üzemeltetésére külön engedély nélkül jogosult. A Törvény 47. § (1)–(2) bekezdései értelmében miniszteri kijelölés esetén az üzemanyagöltő állomás folyamatos működése érdekében a kijelölést megelőző üzemeltető köteles együttműködni a kijelölt nyilvántartott szolgáltatóval. A kijelölés napjától 2022. február 15. napjáig a) az érintett üzemanyagöltő állomás épülete és tárgyi eszközei ideiglenesen a kijelölt nyilvántartott szolgáltató birtokába kerülnek; b) a kijelölt nyilvántartott szolgáltató az üzemeltetési jog felfüggesztésével érintett üzemanyagöltő állomás eszközeit jogosult használni, és az eszközei hasznait szedni; c) a kijelölt nyilvántartott szolgáltató viseli az érintett üzemanyagöltő állomáson értékesítendő, saját árukészlet és üzemanyagkészlet beszerzéséből fakadó költségeket; d) a kijelölt nyilvántartott szolgáltató az érintett üzemanyagöltő állomáson található árukészletet – a 46. § szerinti kijelölést megelőző üzemeltetővel a nyilvántartott beszerzési áron történő elszámolás mellett – értékesítheti; e) a kijelölt nyilvántartott szolgáltató viseli az üzemanyagöltő állomás működéséhez kapcsolódó közüzemi díjakat.

- [25] A Törvény 47. § (3) bekezdése szerint „[a] kijelölt nyilvántartott szolgáltató részére az érintett üzemanyagtöltő állomáson található üzemanyagkészletet a 46. § szerinti kijelölést megelőző üzemeltető a nyilvántartott beszerzési áron haladéktalanul értékesíti”, emellett még a 47. § a kijelölés esetén irányadó rendelkezéseket tartalmazza.
- [26] 2.2. A Törvény csak 2022. február 15. napjáig tartotta fenn a két üzemanyagtípus hatósági árát, de 2022. február 13. napján megjelent és 2022. február 15. napján hatályba lépett – az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján kibocsátott – a 2021. évi CXXX. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról szóló 39/2022. (II. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.), amely a hatósági árazást 2022. május 15. napjáig hosszabbította meg akként, hogy a Törvénytől eltérő szabályokat állapított meg. Az R1. 2022. március 1. napján hatályba lépő 3. §-a az R1. hatályát a 2021. évi I. törvény (a továbbiakban: Védtv.) hatályvesztéséig meghosszabbította.
- [27] 2.3. 2022. február 28. napján jelent meg a Magyar Közlönyben, és kihirdetésének napján 13 órakor hatályba lépett a hatósági üzemanyagárral kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 57/2022. (II. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.), amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg. Az R2. a kiskereskedelmi hatósági áras üzemanyagtípusok nagykereskedelmi árát maximálta literenként bruttó 480 forintban és szerződési kötelezettséget hozott létre a nagykereskedők számára, kimondta továbbá, hogy a kiskereskedőnek történő értékesítés során egyéb költség vagy díj nem számolható fel. A Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség (a továbbiakban: Szövetség) részére fizetendő tagi hozzájárulás alól 2022. március–május hónapokra mentességet, ezzel együtt az üzemanyagokhoz kapcsolódó jövedéki adóra kedvezményt biztosított.
- [28] Az R2. 5. §-a megszüntette a miniszter mérlegelési jogkörét a kijelölt nyilvántartott szolgáltató kijelölésének körében: amennyiben az üzemanyagtöltő állomás üzemeltetője a Törvény 43. § (3) bekezdése szerinti üzemszünetet hirdetett, vagy ha üzemeltetőjével szemben a Törvény 44. § (2) bekezdés *b*) pontja szerinti jogkövetkezményt alkalmazták, a kereskedelemért felelős miniszter a tudomásszerzést követően 24 órán belül kijelöli a kijelölt nyilvántartott szolgáltatót.
- [29] A jogalkotó – többszöri módosítással – az R2. előírásait 2022. december 31. napjáig rendelte alkalmazni.
- [30] 2.4. A veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R3.) – amelyet a Kormány szintén az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében rögzített hatáskörében bocsátott ki – 2022. március 10. napján jelent meg a Magyar Közlönyben, és aznap 22 órakor a legtöbb rendelkezése hatályba is lépett. E jogszabály a hatósági áron való üzemanyag-vásárlásra jogosult fogyasztók körét szűkítette részben a járműtípus és tankolására alkalmas kútoszlop tulajdonságai alapján, részben pedig a gépjármű honossága alapján, kizárva a kedvezményből a nem magyar rendszámú gépjárműveket azon országokban bejegyzett rendszámmal ellátott gépjárművek kivételével, amely országokban szintén hatósági áras üzemanyagot a magyar gépjárművek tankolására elérhetővé tesznek. Az R3. az üzemanyag-kiskereskedőket arra kötelezte, hogy pontos kimutatást vezessenek arról, hogy napi szinten milyen áron és milyen mennyiségben értékesítettek a nagykereskedőtől hatósági áron vásárolt üzemanyagtípust nem hatósági áron. Az így keletkezett bevételből a nagykereskedő felé a tárgy hónapot követő hónap 5. napjáig kell elszámolnia az üzemanyag-kiskereskedőnek. E kötelezettség megsértése esetén a NAV bírságot szabhat ki az üzemanyag-kiskereskedőre.
- [31] A jogalkotó az R3. hatályát a Védtv. hatályvesztéséig meghosszabbította.
- [32] 2.5. Az árszabályozással kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 162/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R4.) – amelyet a Kormány ugyancsak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg – 2022. április 28. napján jelent meg a Magyar Közlönyben, és kihirdetésének másnapján lépett hatályba. Az R4. 3. §-a meghosszabbította az R1. 1. § *a*) és *b*) pontjában írtak (a hatósági üzemanyagár) alkalmazásának időtartamát, valamint az R2. hatályát és a Szövetség részére fizetendő tagi hozzájárulás alóli mentességet. Az R4. 2022. április 30. napján hatályát veszítette.
- [33] 2.6. 2022. május 26. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és kihirdetését követő napon lépett hatályba a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 94/2022. (III. 10.) Korm. rendelet módosításáról szóló 186/2022. (V. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R5.), amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg.

- [34] Az R5. az R3.-at több ponton is kiegészítette, szűkítette a hatósági áras üzemanyag vásárlására jogosultak körét (nem hatóság áras az üzemanyag, ha azt külföldi rendszámú jármű töltésének céljából értékesítik), szigorította a jogosultság ellenőrzését (okirattal történő hitelt érdemlő igazolás), és szabályozta a vásárlók árakról történő tájékoztatását. Az R5. 2022. május 31. napján hatályát veszítette.
- [35] 2.7. 2022. május 26. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és 2022. június 1. napján lépett hatályba az egyes, a koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása céljából kihirdetett veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló 190/2022. (V. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R6.), amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg.
- [36] Az R6. 1. § (2) bekezdésének 18., 19., 21. és 25. pontjai az R1.-et a 3. §-a kivételével, az R2.-t a 8. §-a kivételével, és az R3.-at a 4. §-a kivételével 2022. május 31-én hatályos szövegükkel hatályba léptette 2022. június 1. napjával. Az R6. 1. § (3) bekezdése értelmében, ahol az R1., az R2. és az R3. a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet vagy a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet említ, azon az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet is érteni kell. Az R6. 2022. november 1. napján hatályát veszítette.
- [37] 2.8. A 2022. május 25. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról szóló 203/2022. (VI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R7.) 2022. június 8. napján jelent meg és a kihirdetése napján 22 órakor lépett hatályba. Ezt a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, illetve humanitárius katasztrófa magyarországi következményeinek elhárításáról szóló 2022. évi VI. törvény (a továbbiakban: Konfliktustv.) 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében alkotta meg. Az R7. 1. § (1) bekezdés 19., 20., 22. és 26. pontjai az R1., az R2., és az R3. hatályát a Konfliktustv. hatályvesztéséig meghosszabbította. Az R7. 2022. november 1. napján hatályát veszítette.
- [38] 2.9. 2022. június 17. napján jelent meg a Magyar Közlönyben és az azt követő napon lépett hatályba a hatósági üzemanyaggal kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 213/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R8.), amelyet a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotott meg.
- [39] Az R8. 1. §-a ismételt, 2022 októberéig meghosszabbította az R1. 1. § a) és b) pontjában írtak (a hatósági üzemanyagár) alkalmazásának időtartamát, az R2. hatályát és a Szövetség részére fizetendő tagi hozzájárulás alóli mentesség időtartamát. Az R8. 2022. június 20. napján hatályát veszítette.
- [40] 2.10. Noha az R6. 2022. november 1. napján hatályát veszítette, a hatósági üzemanyagár-sapka intézménye tovább élt, mert a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében megalkotta a veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló, 2022. november 1. napjától hatályos 425/2022. (X. 28.) Korm. rendeletet, amelynek 1. § (2) bekezdésének 13., 14., 16. és 20. pontjai az R1.-et, az R2.-t és az R3.-at a 2022. október 31-én hatályos szövegükkel 2022. november 1. napján hatályba léptette.
- [41] 3. Az R4. és az R5. már az indítvány benyújtásakor sem voltak hatályban, az R8. 2022. június 20. napján, az R6. és az R7. pedig 2022. november 1. napjától hatályukat veszítették. Arra nézve nem szolgáltatott adatot az indítványozó, hogy folyamatban lenne olyan eljárás, amelyben a támadott jogszabályokat alkalmazni kellene, ezért ezek az Abtv. 41. § (3) bekezdése alapján érdemi vizsgálat tárgya nem lehetnek {hasonlóan lásd: 3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [35]–[36]}. Figyelemmel azonban arra, hogy az R4., az R5., az R6., az R7. és az R8. kifogásolt szabályozása lényegét tekintve, más jogszabályban tovább érvényesült, az ezen rendeletekkel kapcsolatban előadott indítványozói érveket az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálatra alkalmas, többi támadott rendelkezés körében értékelte {lásd hasonlóan: 8/2021. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [68]} és az indítványt ekként fogadta be 2022. november 29. napján tartott tanácsülésén.

- [42] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását követően, érdemi eljárása során észlelte, hogy a Magyar Közlönyben 2022. december 6. napján megjelent és aznap 23 órakor hatályba is lépett az uniós szankciók életbelépése okán az üzemanyagárral kapcsolatos egyes rendelkezésekről szóló 494/2022. (XII. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szankciór.).
- [43] A Szankciór. hatályon kívül helyezte az R1. hatósági árazásra és forgalmazási kötelezettségre, valamint azok időtartamára (2022. december 31.) vonatkozó 1. § a) pontját, valamint új, 3. §-t illesztett az R1.-be, amely szerint az R1.-nek a Szankciór. hatálybalépését megelőző napon hatályos 1. § a) pontra tekintettel a Törvény 44. §-a alapján indított eljárásokat az eljárást megalapozó kötelezettségszegés időpontjában hatályos szabályok szerint kell elbírálni.
- [44] A Szankciór. hatályon kívül helyezte továbbá az R2. és az R3. ársapkával kapcsolatos rendelkezéseit, valamint kiegészítette azokat a folyamatban lévő szankciós eljárásokra vonatkozó – tartalmilag az R1. 3. §-ában foglaltakkal azonos – klauzulával.
- [45] 5. Az alkotmányjogi panasz eljárásokban ugyan a támadott jogszabály hatályvesztése önmagában nem jelenti, hogy az Alkotmánybíróságnak ne kellene érdemben vizsgálnia az indítványt (Abtv. 64. § e) pont), de – amennyiben az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált – akkor az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a, illetve az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszünteti az eljárást. Miután az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint benyújtott alkotmányjogi panasz esetében az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányossága kérdésében dönt – és a lefolytatott vizsgálat lehetséges következménye a jogszabály megsemmisítése eredményeként annak hatályvesztése –, nem indokolt az eljárás lefolytatása abban az esetben, ha a támadott jogszabály már nem hatályos és nem is alkalmazható.
- [46] A jelen ügyben megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó nem állította, hogy vele szemben alkalmazták volna a támadott szabályozás által kilátásba helyezett szankciókat, a Szankciór. hatálybalépésekor nem volt folyamatban olyan, az indítványozót érintő eljárás, amelyben a támadott rendelkezések – az R1., az R2. és az R3. vonatkozó részeinek hatályon kívül helyezése ellenére, a Szankciór. előírása nyomán – alkalmazandók lennének és amelyről az Alkotmánybíróságnak tudomása lenne.
- [47] 6. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány elbírálására okot adó körülmény már nem áll fenn, ezért az eljárást – az Abtv. 59. §-a alapján, figyelemmel az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontjára – megszüntette.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1679/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3078/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.427/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő – a Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.XXII.23.061/2020/23. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 44.Pf.632.454/2021/8. számú ítéletére kiterjedően – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.427/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy lényege, valamint az indítvány a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az előzményi per I. rendű alperese) ügyvezetője és az alapügy felperese testvérek. 2008. november 12-ig a felperes is az I. rendű alperes ügyvezetője volt, s e minőségében 2008. november 10-én sikeresen licitált egy komáromi ingatlanra (a továbbiakban: ingatlan), melyre ezt követően az I. rendű alperes tulajdonjogát árverési vétel jogcímén bejegyezték az ingatlan-nyilvántartásba. A vételárat és az illetéket a felperes fizette meg. A gazdasági kapcsolat a testvérek között 2012 augusztusáig fennmaradt, ekkor összevesztek, s több per volt folyamatban közöttük, illetőleg a cégek között. Az I. rendű alperes 2020-ban értékesítette az ingatlant a II. rendű alperesnek, aki azt birtokba vette. Ezt követően indított pert az alapügy felperese, állítván, hogy az ingatlanra valójában ő, s nem az I. rendű alperes szerzett tulajdont.
- [4] Az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a 2021. március 18-án kelt, 10.P.XXII.23.061/2020/23. számú ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság megállapította, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 218. § (1) bekezdése alapján az ingatlannal kapcsolatosan minden szerződéses nyilatkozatot írásba kell foglalni, a Ptk. 217. § (1) bekezdés értelmében az ezen alakiség megsértésével kötött szerződés semmis, ezért a felperes nem szerezte meg az ingatlan tulajdonjogát. Az elsőfokú bíróság a felperes előadását elfogadva az ingatlan árverési vétel időpontja szerinti árát tekintette a pertárgy értékének. Ezt az indítványozó vitatta, szerinte az általa történt értékesítés szerinti ár az irányadó.
- [5] A fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 2021. szeptember 2-án kelt, jogerős 44.Pf.632.454/2021/8. számú ítéletével az elsőfokú döntést helybenhagyta. A másodfokú bíróság az indítványozó pertárgyérték vonatkozásában előadott érvelése kapcsán rámutatott, hogy jelen esetben az árverési jegyzőkönyvben szereplő összeg az irányadó, mivel a felperes árverési vétel jogcímén történt szerzésre hivatkozva nyújtotta be a keresetét. Erre tekintettel az alperesek között létrejött adásvételi szerződésben szereplő vételár a pertárgyérték megállapítása során nem vehető figyelembe.
- [6] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a pertárgy értékének a helyes összegben történő megállapítása esetén magasabb összegű perköltséget kellett volna a javára megállapítani. Utalt arra, hogy a per tárgyának értéke a vitássá tett dolognak a kereset benyújtásakor fennálló értéke (ennek alátámasztására két korábbi bírósági határozatot jelölt meg példaként). Kifejtette, hogy a joggyakorlat egységének megbomlása a pertárgyértékhez kötött perköltség miatti jelentős költségvetési vonzat okán társadalmi jelentőséggel is bír. A Kúria a 2022. január 26-án meghozott, Pfv.II.21.427/2021/2. számú végzésével a felülvizsgálatot megtagadta.

- [7] A Kúria döntésében sorra véve az indítványozó kifogásait kiemelte, hogy az általa hivatkozott két korábbi döntéssel éppen azt igazolta, hogy a bírói gyakorlat egységes az adott kérdésben, és az a körülmény, hogy álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, nem adhat alapot a felülvizsgálat engedélyezésére.
- [8] 2.2. Az indítványozó a Kúria végzésével szemben – az elsőfokú és a jogerős ítéletre is kiterjedő hatállyal – az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme kapcsán az indítványozó az elsőfokú bíróság eljárásával kapcsolatosan a pertárgyérték meghatározásának elmulasztását, valamint a másodfokú bíróságnak a joggal és a bírói gyakorlattal szembehelyezkedő álláspontját kifogásolta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az indokolt bírói döntéshez való jogot is sértő módon járt el, mivel nem adta okát a Kúria közzétett gyakorlatától való eltérésnek. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság eljárása kapcsán a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog részjogosultságát képező bírósághoz fordulás jogát és a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot nevesítette, mert a Kúria érdemben nem bírálta el a felülvizsgálati kérelmét.
- [10] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a pertárgyérték megállapítására, illetve annak indokolására csak a másodfokú jogerős ítéletben került sor, így nem volt lehetősége a jogorvoslathoz való jogának teljes körű gyakorlására.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [12] 3.1. A személyesen eljáró indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz előterjesztésére kizárólag az ügy érdemében hozott döntéssel vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntéssel szemben van lehetőség. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is rámutatott arra, hogy a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik [lásd pl. 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]; 3346/2022. (VII. 21.) AB végzés (a továbbiakban: Abv1.), Indokolás [46]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata állandó a Kúria felülvizsgálatot megtagadó végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszok kapcsán, a felülvizsgálatot megtagadó végzés a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, és alkotmányjogi panasszal támadható [lásd pl. 3355/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [6]; 3504/2021. (XI. 30.) AB végzés (a továbbiakban: Abv2.), Indokolás [21]]. Minderre tekintettel a Kúria mint felülvizsgálati bíróság támadott végzése e követelménynek megfelel.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott elsőfokú és másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálatot megtagadta, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a másodfokú jogerős ítélet tekinthető. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, „ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja. Akkor (i) ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg – az Abtv. szerinti határidőben – alkotmányjogi panasszal is megtámadta, vagy (ii) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tű. állásfoglalás I/5. pont].” [3221/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]; megerősítette: Abv2., Indokolás [28]]
- [15] Az indítványozó jelen ügyben a jogerős döntést alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, ugyanakkor a Kúria a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 411. § (1) és (2) bekezdésére alapított döntése mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül. Erre tekintettel a Kúria végzésén keresztül a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége vizsgálható jelen eljárásban.

- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, így az indítvány e körben teljesítette a törvényi feltételt.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek is megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [18] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] 4.1. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is emlékeztet korábbi gyakorlatára: „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” (Abv1., Indokolás [71])
- [20] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással kapcsolatban korábbi döntéseiben már megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {lásd pl. 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3430/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [21] A „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, csak azt értékelheti, hogy a bíróság a döntésében az eljárásban részt vevő feleknek az ügy érdemi, lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e, és értékelő tevékenységéről számot adott-e {lásd hasonlóan: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 3196/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás jogának állított sérelme kapcsán rámutat arra is, hogy a jogszabályok értelmezése, a jogalkalmazási tevékenység, és mindezek alapján a döntés meghozatala, az azt alátámasztó következtetések levonása a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatásköre hiányában nem vonhat el. Ahogyan hasonló – szintén a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzését támadó – ügyben az Alkotmánybíróság kifejtette, [...]. „Ugyanígy nem feladatköre az Alkotmánybíróságnak – és erre vonatkozó hatásköre sincs – hogy az ügyazonosság vagy a jogkérdésben való eltérés tekintetében állást foglaljon, bírói döntést törvényességi kérdésekben és szempontok alapján felülbíráljon. Ezeknek a kérdéseknek a vizsgálata és értékelése, azokban való állásfoglalás és döntés meghozatala a vonatkozó törvény alapján a Kúria erre kijelölt tanácsának a hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság feladata nem a bíróságok tény-, illetve jogkérdésekben elfoglalt álláspontjának a felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot a bíróságoktól számon kérje.” {Lásd: 3437/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [30]}

- [23] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy „[a]nnak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; utóbb megerősítette: 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [24] A jogorvoslathoz való jog állított sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz kizárólag szakjogi érvelést tartalmaz. Az indítványozó jelen ügyben nem volt elzárva attól, hogy a jogorvoslati jogával éljen, ezt meg is tette, a „valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás” {35/2013. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [16]} lehetősége számára biztosított volt.
- [25] Összefoglalva megállapítható, hogy az indítványozó panaszában a támadott határozatok kapcsán kizárólag törvényességi kérdéseket vet fel, az alapügyben eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának kritikáját fogalmazza meg, tévesnek tartja az ügyében hozott határozatokat, és valójában egy számára kedvező tartalmú új döntés meghozatalát kívánja elérni (vö. pl. Abv1., Indokolás [72]). Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [26] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek szerint arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1076/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3079/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.38.239/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Magyar György és Társai Ügyvédi Iroda) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszban kérte – a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.700.890/2021/15. számú ítéletére és a Pest Megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatala PE-07/NEO/9544-2/2021. számú határozatára is kiterjedően – a Kúria Kfv.VI.38.239/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. A népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatal (a továbbiakban: alperes) az indítványozó egészségügyi szolgáltató társasággal szemben bírságot szabott ki, mert megállapította, hogy az indítványozó által foglalkoztatott háziorvos a járványügyi tevékenységeket nem végzi teljeskörűen, a praxisába tartozó személyek számára a COVID-19 elleni védőoltások beadását nem szervezi meg, a védőoltásokat nem adja be. A tisztifőorvos az ellenőrzés során megtekintette a háziorvosi rendelőt, és személyesen kérte a védőoltásokkal kapcsolatos járványügyi intézkedések megtételére a háziorvost, aki azonban nem kívánt részt venni az oltási folyamatban. A tisztifőorvos az ellenőrzésről, megállapításairól feljegyzést készített.
- [4] 2.2. Az indítványozó a határozattal szemben keresetet nyújtott be. Egyebek mellett kifogásolta, hogy a hatósági ellenőrzéséről jegyzőkönyvet kellett volna felvenni, amelynek a ténymegállapításokon kívül tartalmaznia kellett volna a felelős személy nyilatkozatát, az aláírásokat, a jogokra és kötelezettségekre való figyelmeztetést is. A tisztifőorvos által 2021. március 12-én végzett ellenőrzésről és megállapításokról szóló feljegyzés részére nem került átadásra, arra nem tudott észrevételt tenni. Állította, hogy az orvos meggyőződése szerint dönt az önkéntes oltás végrehajthatóságának megítéléséről, s megtagadhatja a beteg ellátását, ha az erkölcsi fel fogásával, lelkiismereti vagy vallási meggyőződésével ellenkezik. Előadta, hogy nincs tudomása más olyan háziorvosról, akivel szemben az önkéntesen igényelhető COVID-19 elleni védőoltás beadásának elmulasztása miatt egészségügyi bírságot szabtak volna ki, holott egy internetes felületen megjelent tájékoztatás szerint mintegy 10 fő háziorvos hasonlóan járt el. Kifogásolta, hogy a határozat nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy az alperes milyen szempontok alapján állapította meg a bírság összegét.
- [5] A Budapest Környéki Törvényszék az indítványozó keresetét a 2021. szeptember 23. napján kelt, 103.K.700.890/2021/15. számú ítéletével elutasította. A jogerős döntés részletesen kitért az indítványozó által megfogalmazott, s az alkotmányjogi panaszban is megismételt érvekre, s rögzítette, hogy a háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet alapján egyértelműen a háziorvos feladata körébe tartozik a közegészségügyi és járványügyi feladatok ellátása, ezen belül a védőoltások beadása is. Az egészségügyi bírság jogszerűségének megítélése szempontjából annak van érdemi jelentősége, hogy az indítványozó a COVID-19 világjárvány elleni védőoltások folyamatában nem vett részt. Az indítványozó azzal, hogy nem biztosította ezen feladatok ellátását a körzetéhez tartozó személyek vonatkozásában jogszabálysértést követett el. A kiszabott bírság mértékét mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy az a törvény rendelkezéseinek megfelel.

- [6] 2.3. Az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria 2022. január 27. napján kelt, Kfv.VI.38.239/2021/2. számú végzésével megtagadta. A Kúria rögzítette, hogy a felülvizsgálati kérelem a védőoltás beadásának megtagadását, vagyis a bírság kiszabását megalapozó jogsértés tényét nem vitatta, s az ügy nem vet fel olyan, az ügy érdemére kiható elvi jelentőségű jogkérdést, amellyel kapcsolatban a bírói gyakorlat nem egységes, továbbá nem valószínűsíthető, hogy jelen ügy kapcsán a jogegység megbomlásának a veszélye állna fenn. A Kúria rámutatott, hogy a COVID-19 világvárvány valóban kiemelt társadalmi jelentőséggel bír, a védőoltás beadását megtagadó háziorvos ügye azonban egyedi ügy, a társadalom szélesebb körére áttételesen sem gyakorol hatást. Az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét az indítványozó nem valószínűsítette, az eljárási szabályok esetleges sérelmének közvetlen kapcsolata az ügy érdemével nem állapítható meg. Az ellátási kötelezettség teljesítésének elmulasztásával szemben nem érdemi sérelem, ha az ellenőrzés során a nyilatkozattételre felhívás adott esetben hibás. Az indítványozó nem igazolta, hogy eljárási jogai esetleges sérelme miként hat az őt terhelő anyagi jogi kötelezettségek teljesítésének megítélésére.
- [7] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott panaszában az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikkét felhívva állította a sérelmezett döntések alaptörvény-ellenességét.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint az általános és az egészségügyi ellenőrzésre vonatkozó speciális előírásokkal ellentétes, hogy az alperes az ellenőrzésről nem készített jegyzőkönyvet, és nem biztosította számára a nyilatkozattételi lehetőséget, ennél fogva a hatósági eljárás az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését sérti. Ezt az eljárási hibát a bíróság nem orvosolta, mind a hatóság, mind a bíróság „ügy járt el, mintha a törvényen alapuló ellátás megtagadási jog nem létezne”, ami az Alaptörvény 28. cikkével együttesen értelmezett XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelméhez is vezetett. Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a törvényszék érdemben nem vizsgálta a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) általa hivatkozott releváns szabályaira vonatkozó érvelését. Ennek azért van jelentősége, mert a COVID-19 elleni védőoltások igénylése – a társadalom egészére vonatkozóan – önkéntes alapon történt, az NM rendelet alapján ugyanakkor a COVID-19 elleni önkéntes védőoltásokkal összefüggésben ellátási kötelezettsége nem állt fenn.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált alapjoga azért is sérült, mert a Kúria nem az Alaptörvény 28. cikkében foglalt rendelkezésekkel összhangban értelmezte a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) preambulumaival a Kp. 118. §-át. A felülvizsgálati kérelmében részletesen megjelölte a befogadási okokat, s a Kp. 117. § (4) bekezdésben foglaltakat meghaladóan, valamennyi ok fennállását részletesen bizonyította és indokolta is. Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét abban látja az indítványozó, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadott, valószínűsített és igazolt befogadási okok vonatkozásában a befogadást megtagadó végzés nem tényszerűen, nem logikusan, nem a felülvizsgálati kérelemben előadott tényekhez igazodóan fogalmazza meg indokolását, hanem oly mértékben általánosan, hogy az indokolás és a felülvizsgálati kérelemben előadott érvek közötti logikai kapcsolat sem rekonstruálható.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglaltak sérelmét abban látja, hogy más háziorvosok is megtagadták a COVID-19 védőoltás beadását, ennek ellenére csak vele szemben szabott ki a hatóság egészségügyi bírságot. Az indítvány szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, a XXIV. cikk (1) bekezdésével, és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével ellentétes bírói döntés egyben sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését is.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelelő-e.
- [12] 4.1. Az indítványozó jogosult a panasz benyújtására [Abtv. 51. § (1) bekezdése], azt a Kúria döntése ellen az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül adta be. A bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható [3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]].

- [13] 4.2. Az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati eljárás befejezése előtt alkotmányjogi panasszal nem támadta meg. A Kúria a Kp. 118. § (2) bekezdésén alapuló, felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint olyan mérlegelési jogkörben hozott bírói döntés, amelyen keresztül a jogerős ítélet állított alaptörvény-ellenessége akkor is vizsgálható, ha az indítványozó azt korábban nem támadta meg alkotmányjogi panasszal {3476/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [14] 4.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, valamint a 28. cikke {az I. cikk (1) bekezdésére lásd pl. 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [32]; a 28. cikkre lásd pl. 3013/2019. (I. 7.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [15] 4.4. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek részben felel meg. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására; továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza; az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmét illetően nem tartalmaz érdemi, alkotmányossági érvelést arra nézve, hogy a konkrét, sérelmezett döntések miért ellentétesek az Alaptörvény e rendelkezéseivel. Ezért az indítvány ebben a részében nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontja szerinti határozottság követelményének, így érdemben nem volt elbírálható.
- [16] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] 5.1. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére hivatkozva az indítványozó sérelmezte, hogy az ellenőrzési eljárásban nem jegyzőkönyv, hanem feljegyzés készült, és nem volt biztosított a számára a nyilatkozattételi lehetőség.
- [18] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a bírósági eljárást megelőző hatósági eljárásban hozott érdemi döntés alkotmányossági felülvizsgálatát akkor végezheti el, ha az indítványban állított jogsérelem a hatósági döntés folytán következett be {pl. 22/2017. (IX. 11.) AB határozat, Indokolás [26]}. Ennek feltétele ugyanakkor, hogy a közigazgatási döntés alapjogsértő voltát a felülvizsgálati eljárásban a bíróság elmulasztotta felismerni {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [43]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a hatósági eljárás hibáját a bíróság felismerte és értékelt. Ennek során arra a következtetésre jutott, hogy az az ügy érdemére nem hatott ki, mert a bíróság kiszabása szempontjából az volt releváns, hogy az indítványozó a védőoltási tevékenység folytatását tartalmában általa is elismerően nem végezte. Utal továbbá arra is az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó kereseti kérelemben részletesen kifejtett, az ellátás megtagadásával kapcsolatos érveit a bíróság értékelt. A Kúria a befogadást megtagadó döntésében ugyancsak mérlegelte, hogy a hatósági eljárás hibája az ügy eldöntését miért nem befolyásolta érdemben. Megállapítása szerint az ellátási kötelezettségek nem teljesítése ellenében nem érdemi sérelem, ha az ellenőrzés során a nyilatkozattételre felhívás adott esetben hibás, hacsak az ellenkezője nem igazolt. Ilyen összefüggést azonban az indítványozó nem tárt fel. Nem igazolta azt sem, hogy eljárási jogai esetleges sérelme miként hat vissza az őt terhelő anyagi jogi kötelezettségek teljesítésének megítélésére. Mivel az ügy érdemére való hatás nem bizonyított, a Kúria szerint az alapjogok megsértésére való hivatkozás ebből a szempontból nem tekinthető megalapozottnak (Kúria végzése, Indokolás [21]).

- [20] 5.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének körében előadott indítványozói érvekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a szerinti hatáskörében az Alkotmánybíróság a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, ezért az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Ebből következően a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [33]}. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz” {3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a megállapított tényállást, s a bíróságok tényállás értékelését vonja kétségbe. Az Alkotmánybíróság előbbiekből felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról, a bizonyítékok mérlegeléséről (és esetleges mellőzéséről) és jogi álláspontját szabadon alakíthassa ki.
- [21] 5.3. Az Alkotmánybíróság számos esetben vizsgálta a Kp. felülvizsgálati kérelem befogadásával kapcsolatos rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság által követett gyakorlat szerint „[a]nnak megítélése [...], hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3088/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [13]}. Jelen esetben a kúriai végzés indokolásának [11]–[24] bekezdései egyértelmű és kellő részletességű indokolást tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy a Kp. szerinti feltételek a Kúria megítélése szerint miért nem teljesültek.
- [22] 5.4. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog indokolt bírói döntéshez való eleme azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon (Abh., Indokolás [34]). Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria a támadott végzésében kellő indokolással támasztotta alá, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadását milyen okok miatt tagadta meg. Az Alkotmánybíróság értékelése szerint a törvényszék döntésében ugyancsak megfelelő mélységű levezetéssel támasztotta alá, hogy az indítványozó által az NM rendelet szabályaira vonatkozó érvelését miért nem fogadta el (törvényszéki ítélet, Indokolás [11]).
- [23] 6. A kifejtettek alapján Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz valójában a bizonyítékok újraértékelésére, ennek eredményeként a jogerős határozattal megállapított tényállás megváltoztatására, összességében a jogerős döntés ismételt felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság gyakorlata e tekintetben következetes, a bíróságok határozatainak törvényességi felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kihat

alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire azt visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1242/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3080/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.004/2022/4/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó betéti társaság jogi képviselője (dr. Csillag Gusztáv ügyvéd) alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.004/2022/4/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az alapügy alperese) beltagja és kültagja (az alapügy felperese) házasságát a Kaposvári Járásbíróság 2010. június 24-én kelt ítéletével felbontotta. A felperes 2014. október 2-án kelt levéllel tájékoztatta az indítványozót, hogy a tagsági jogviszonyát három hónapos felmondási idővel megszünteti. Ezt követően az indítványozó postára adott 49 000 Ft-ot, mely megfelelt a betéti társaság alapításakor a felperesi jogelőd által befizetett tagi betétnek. A kilépő kültag és az indítványozó, illetve annak beltagja az elszámolás tekintetében nem tudott megegyezni, ezért a felperes keresetet terjesztett elő, s kérte az indítványozót a vagyoni hozzájárulásával arányos rész, 10 000 000 Ft, és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezni.
- [4] Az alperes a keresetlevél kézbesítését követően elsődlegesen érdemi ellenkérelmet megelőző hatásköri kifogást terjesztett elő arra hivatkozva, hogy a felperesi üzletrész a házastársi közös vagyon része, s ezért a felperes által indított per nem cégjogi, hanem házastársi közös vagyont megosztó, közös tulajdont megszüntető per. Az indítványozó ekkor jelezte, hogy a felperessel szemben elszámolási igénye van. Érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a felperessel szemben különböző ténybeli alapon több egynemű és lejárt követelése van. Ezek között szerepelt egy 5 800 000 Ft-os tétel is, amelyet állítása szerint a felperes a betéti társaság számlájáról 2007. június 26-án felvett, s azzal nem számolt el.
- [5] Az elsőfokú bíróság a beszerzett könyvszakértői vélemény alapján az indítványozó által beszámítani kért összegeket is értékelve megállapította, hogy a felperes jutója 10 173 343 Ft. A kereseti kérelem korlátjára tekintettel azonban csak tízmillió forint és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest a 2021. december 22-én kelt ítéletével. Az 5 800 000 Ft összegű ellenkövetelés tekintetében a bíróság rögzítette, hogy a betéti társaság könyvelése tartalmazza ezt az összeget, az a könyvszakértői vélemény elkészítése során figyelembe vételre került, ismételt elszámolására nincs lehetőség a felperes terhére.
- [6] Az indítványozó fellebbezésében többek között vitatta a könyvszakértő véleményét, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, a vagyoni részesedés számításának módját, a felperest megillető hányadrész értékét. Kifogásolta, hogy a bíróság egyes tételeket tévesen számolt el, s az 5 800 000 Ft összegű igényét figyelmen kívül hagyta.
- [7] A másodfokú bíróság 2022. március 3-án hozott döntésével egy számítási hibát kijavítva a marasztalási összeget 8 584 445 Ft-ra csökkentette, mert az elsőfokú bíróság az indítványozó javára elszámolt összegeket a társaság tőkéjének értékéből, s nem a felperest megillető hányadrész értékéből vonta le. A másodfokú döntés egyebekben egyetértett az elsőfokú bíróság okfejtésével. Mindemellett megállapította, hogy az elsőfokú bíróság három tétel esetében nem észlelte az alperesi beszámítási kifogás elkészttségét. E tekintetben azonban a felperes fellebbezést nem terjesztett elő, ezért e jogszabálysértést a másodfokú bíróság nem vizsgálta.

- [8] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott és hiánypótlást követően egységes szerkezetbe foglalt panaszában az indítványozó azt állította, hogy az 5 800 000 Ft összegű beszámítási kifogása nem került elbírálásra, s ezért a jogerős döntés sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1), (7) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [9] Az indítványozó szerint azért sértült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárásból való joga, mert a jogerős bírói döntés a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 147/A. § (1) bekezdésének téves értelmezése miatt, elkésztésre hivatkozva nem bírálta el érdemben a beszámítási kifogását. A hivatkozott rendelkezést az egyes törvényeknek a bíróságok hatékony működését és a bírósági eljárások gyorsítását szolgáló módosításáról szóló 2010. évi CLXXXIII. törvény illesztette be a Pp.-be. A módosító törvény címéből kitűnik, hogy a cél a bírósági eljárások gyorsítása volt. Az indítványozó állítása szerint a beszámítási igényét mind a hatásköri kifogásában, mind az érdemi ellenkérelmében, vagyis már az első tárgyalás megelőzően előterjesztette. Nézete szerint nem lehet azt elkésztettnek tekinteni, hiszen nem „elkésve”, hanem „elsietve”, már az első tárgyalás előtt előterjesztette, összhangban a bírósági eljárás gyorsítására irányuló törvényi céllal. A bíróság téves jogértelmezése ekképpen sérti az Alaptörvény 28. cikkét is és egyben *contra legem* jogalkalmazásnak minősül.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljárásból való jog részét képező indokolt döntéshez való joga azért sértült, mert a bíróság nem adott számot arról, hogy miért nem tekintette a hatásköri kifogását majd az érdemi ellenkérelmét olyan nyilatkozatnak, amelyben a beszámítási kifogását megfogalmazta. A jogorvoslatból való jog sérelmét az indítványozó abban látja, hogy az alaptörvény-ellenes jogalkalmazás miatt a beszámítási igénye a jogorvoslat során érdemi elbírálás nélkül maradt.
- [11] Az állított jogsérelmekkel kapcsolatban az indítványozó utalt az Alkotmánybíróság 3295/2019. (XI.18.) AB végzésére és a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra.
- [12] A felvetett kérdések alapvető alkotmányjogi jelentőségét az indítványozó abban látja, hogy a figyelmen kívül hagyott tétel a kamatokkal együtt a terhére megállapított marasztalási összeg 85 %-t teszi ki.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján megvizsgálta, hogy megfelel-e az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [14] 4.1. Az indítványozó jogi személy a panasz benyújtására jogosult [Abtv. 51. § (1) bekezdése]. Az indítványozó a Kúria döntése ellen az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. A bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban alperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [15] 4.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke [3013/2019. (I. 7.) AB végzés, Indokolás [18]]. Az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás, és nem a bírósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a bírósági eljárás tisztességével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz [3364/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [14]]. Tartalmuk szerint azonban az e helyütt megfogalmazott érvek az Alaptörvény XXVIII. (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárásból való jog keretei között értékelhetők [Lásd hasonlóan 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [16] 4.3. A továbbiakban vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy a kérelem mennyiben felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; az Alaptörvény sérlni vélt rendelkezéseit; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [17] Az indítvány szerint a felhívott alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatos sérelmek mindegyikének lényegi eleme, hogy a jogerős döntés nem bírálta el az indítványozó 5 800 000 Ft összegű beszámítási kifogását, mert azt elkésztettnek tekintette. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.

- [18] Egyrészt az elsőfokú döntésből egyértelműen kiderül, hogy a könyvszakértői vélemény, melyen az ítélet alapult, az indítványozó által hiányolt tételt figyelembe vette. Az ítélet kifejezetten rögzíti, hogy az előbbiekre tekintettel az összeg „ismételt elszámolására nincs lehetőség a felperes terhére” (Indokolás [43]). Másrészt a másodfokú döntés beszámítási kifogással kapcsolatos, indítványozó által vitatott okfejtése nem az 5 800 000 Ft-tal kapcsolatban állapította meg az elkészttséget, hanem másik három tétel vonatkozásában. Ráadásul – fellebbezés hiányában – ezek tekintetében is mellőzte az azokból, az indítványozóra nézve hátrányos következmények levonását.
- [19] Az előbb írtak alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó által előadott érvek alapján nem állapítható meg összefüggés a támadott bírói döntés, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése között. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály, illetve bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3167/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [13]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]; 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [20] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelménynek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1380/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3081/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 147. § (4) bekezdés a) pont „és az ingatlan-nyilvántartásban lakóház vagy lakás megnevezéssel nyilvántartott vagy ilyenként feltüntetésre váró” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Névery Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Névery Péter) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 147. § (4) bekezdés a) pont „és az ingatlan-nyilvántartásban lakóház vagy lakás megnevezéssel nyilvántartott vagy ilyenként feltüntetésre váró” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy lényege, valamint az indítvány a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozóval (az alapügyben: adós) szemben folyamatban levő végrehajtási eljárásban 2021. május 4-én a végrehajtó árverési hirdetménnyel árverést tűzött ki az indítványozó tulajdonában álló ingatlanra. A vételi ajánlattétel időtartama 2021. május 27-től 2021. július 26-ig állt fenn. A végrehajtó a 90 millió forintra becsült ingatlant 44 millió forintért kezdte árverezni, majd 55 millió forintért értékesítette, erről 2021. július 28-án árverési jegyzőkönyv készült. Az ingatlan árverezésére nem lakóingatlanként került sor, mert – bár használatbavételi engedéllyel rendelkezett – az ingatlan-nyilvántartásban a szükséges átvezetés nem történt meg. Az indítványozó 2021. július 23-án kezdeményezte az illetékes kormányhivatal földhivatali részlegénél az épület, továbbá az ingatlan lakóház jellegének ingatlan-nyilvántartásban történő feltüntetését. Erre figyelemmel 2021. július 26-án kérte az elektronikus árverés törlését, az árverési hirdetmény visszavonását és megsemmisítését, valamint az árverés felfüggesztését a Vht. 147. § (4) bekezdésének a) pontjára hivatkozva, azon az alapon, hogy az árverezett ingatlan használatbavételi engedéllyel rendelkező, lakás céljára létesített, és az ingatlan-nyilvántartásban lakóház megnevezéssel feltüntetésre váró ingatlan.
- [4] Az indítványozó kifogásolta, hogy a végrehajtó – bár tudta, hogy az ingatlanon egy használatbavételi engedéllyel rendelkező lakóház áll, abban él az indítványozó, és ott van a lakcímnnyilvántartás szerinti lakóhelye is – az árverést nem lakóingatlanként hirdette meg. A végrehajtó a beadványt az árverési jegyzőkönyv elleni kifogásnak tekintve, beterjesztette az iratokat a bíróságra. A bírósági eljárás során az indítványozó – egyebek mellett – a végrehajtó mulasztását is állította, mert az árverési hirdetmény nem tükrözte az ingatlan valós állapotát. A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a végrehajtói mulasztással és az árverési jegyzőkönyvvel szemben előterjesztett végrehajtási kifogást elutasította, az árverési jegyzőkönyvet hatályában fenntartotta.
- [5] Az első fokon eljáró bíróság kifejtette, hogy az indítványozónak lett volna ideje és módja a Vht. 147. § (4) bekezdés a) pontja szerinti követelménynek megfeleltetni az ingatlant, ennek ellenére az erre irányuló eljárást csak késedelmesen (az árverés utolsó napjaiban) indította meg, így nem hivatkozhat alappal arra, hogy az ingatlant lakóingatlanként kellett volna árverezni.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Döntésében rámutatott, hogy a Vht. szerint egy ingatlan nem attól minősül lakóingatlan-nak, hogy benne laknak vagy bejelentett lakcímként kerül megjelölésre, hanem a Vht. 147. § (4) bekezdés a) pontjában írt konjunktív feltételek fennállása esetén, tehát lakás céljára létesítették és az ingatlan-nyilvántartásban

lakóház vagy lakás megnevezéssel van nyilvántartva vagy ilyenként vár feltüntetésre, továbbá használatbavételi engedéllyel rendelkezik. Az indítványozó ingatlana e követelményeknek nem felelt meg, ezért nem a lakóingatlanokra vonatkozó szabályok vonatkoznak rá.

- [7] 2.2. Az indítványozó – hiánypótlásra történt felhívást követően kiegészített – alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény VI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XIII. cikk (1) bekezdésének, a XV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állította.
- [8] Az Alaptörvény VI. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint a XXII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmét együttesen indokolva kifejtette, hogy az otthon nyugalma kiemelt jogi védelmet élvez, amelyet a kifogásolt szabályozás figyelmen kívül hagy. Egy adminisztratív bejelentés elmaradása következményeként az indítványozót megillető otthon védelme veszélybe kerül. Ingatlanára nem vonatkozott a végrehajtási moratórium (az árverezés időpontjában a veszélyhelyzet miatt természetes személy lakóingatlanának árverezése iránt nem lehetett intézkedni), valamint a kikiáltási ár is alacsonyabb lehetett annál, mintha lakóingatlanként lenne nyilvántartva.
- [9] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés legitim cél nélkül korlátozza a tulajdonhoz való jogot azzal, hogy kizárja az indítványozó ingatlanát a lakóingatlanok köréből az ingatlan-nyilvántartásban való feltüntetés hiányára tekintettel.
- [10] Érvelése szerint a Vht. 147. § (4) bekezdés a) pontjának kifogásolt része azért sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, mert indokolatlanul tesz különbséget lakóingatlannal rendelkező személyek között, mivel végrehajtási eljárás, illetve ingatlan árverezése során hátrányosabb helyzetbe kerülnek azok, akiknek az ingatlana lakóingatlankénti minősége az ingatlan-nyilvántartásban nincs feltüntetve. E körben hivatkozott arra is, hogy az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 5. § (1) bekezdése szerint a nyilvántartás közhitelessége nem terjed ki az ingatlanok adataira, utalt továbbá az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény rendelkezéseire is. Mindezek alapján álláspontja szerint a kifogásolt szövegrész ellentétes a jogalkotó akaratával is.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 3.1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. A végrehajtási kifogást előterjesztő indítványozó az annak tárgyában hozott bírói döntés tekintetében érintettnek tekintendő, a kifogásolt jogszabályi rendelkezést az eljáró bíróságok alkalmazták. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [13] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [14] Nem biztosít az indítványozó számára alapjogot az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése. Ahogyan az Alkotmánybíróság a 3432/2020. (XII. 9.) AB határozatban is megerősítette gyakorlatát: „az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése az (1) bekezdéshez kapcsolódó intézményvédelmi rendelkezés, amely alapján az állam olyan jogi környezet és gyakorlat kialakítására köteles, amely az otthon védelmét ténylegesen is biztosítja. Ez a bekezdés nem formál alanyi jogot az otthon védelmére, de alapot adhat arra, hogy az állam az otthon nyugalma érdekében fellépjen. A jogalany a magánéletének színhelye (otthona) nyugalmanak védelmét az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése alapján kérheti {3308/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [24]}.” (Indokolás [15])
- [15] Az Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdése ugyancsak államcél fogalmaz meg, így sérelme nem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét {lásd: 24/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [62]}, így a kérelem e tekintetben sem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének.
- [16] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XV. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, így az indítvány e körben teljesíti a törvényi feltételt.

- [17] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezésével.
- [18] Ezen feltétel teljesülésének vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése vonatkozásában. Az indítványozó azzal érvel, hogy az ügyben szereplő ingatlan az ő otthona, amelyet így megillet az Alaptörvényben és törvényi szintű szabályozásban is megjelenő kiemelt védelem, sérelemként pedig azokat a kedvezményeket nevesíti, amelyekről a támadott törvényi szabályozás folytán elesett.
- [19] Nem adott elő az indítványozó a törvényi feltételnek megfelelő indokolást az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés kapcsán sem. A panasz szerint a tulajdonhoz való jogot korlátozza a támadott jogszabályi rendelkezés, azonban a korlátozás mibenlétének alkotmányjogi szempontú kifejtésével adós marad.
- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd: 3201/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [16]; 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}, a panasz Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére és a XIII. cikk (1) bekezdésére alapított része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontjában előírt feltételnek, így e tekintetben érdemi vizsgálatra nem volt lehetőség.
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz a XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek is megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, illetve a kifogásolt jogszabályi rendelkezést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [22] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] 4.1. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos gyakorlatát az Alkotmánybíróság a 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatban ekként foglalta össze: „Az Alkotmánybíróság felidézi az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános egyenlőségi szabály értelmezése során kimunkált gyakorlatát, amely a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlően kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság. A jogegyenlőség klauzulája a közhatalmat gyakorlók számára tehát azt az alkotmányos parancsot fogalmazza meg, hogy valamennyi személyt egyenlő méltóságúként kezeljenek, és szempontjaikat egyenlő mércével és méltányossággal mérjék. Ez a követelmény pedig az egész jogrendre kiterjed, ugyanis a közhatalmat gyakorlók kötelesek egyenlő elbánást biztosítani a joghatósága alá tartozó minden személy számára. Ebből következik, hogy egy adott szabályozás abban az esetben nem felel meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos mércének, ha végső soron az emberi méltósághoz fűződő jogot sérti. Vagyis a jogegyenlőség elve nem bármifajta különbségtételt, hanem csupán az emberi méltóságot sértő megkülönböztetéseket tilalmazza. [...] {hasonlóan lásd: 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [22], [24]–[27], [34]; megerősítette: 23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [87]}.” (Indokolás [23])
- [24] Jelen esetben nem merült fel, hogy a kifogásolt jogszabályi feltétel önkényesen, az emberi méltóság sérelmét előidéző szabályokat állapítana meg, erre az indítványozó maga sem hivatkozott, panaszában hátrányos megkülönböztetésként azt jelöli meg, hogy az árverési eljárás során kedvezőtlenebb helyzetbe került azokhoz képest, akik ingatlanának lakás jellegét az ingatlan-nyilvántartás tartalmazza, és nem vonatkozott rá a veszélyhelyzet alatti moratórium. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó a felhozott érveivel csupán a számára kedvezőtlen bírói döntést kifogásolja, a mulasztásának következményeit alkotmányjogi panasz útján kívánja orvosolni. A panasz indokolása nem támasztotta alá a megsemmisíteni kért jogszabályi

rendelkezés bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét, és nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így nem szolgálhat alapjául az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának {lásd hasonlóan: 3346/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [76]}.

- [25] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek szerint arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra is, azt visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1558/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3082/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.637.042/2021/4. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Hajnal Mónika Zsuzsanna kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról 1993. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Lakástv.) – Fővárosi Törvényszék 42.Pf.637.042/2021/4. számú ítéletében alkalmazott – 75. § (2) bekezdését támadta, s kérte a rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Alkotmányjogi panaszt terjesztett elő továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.637.042/2021/4. számú ítéletével szemben, s kérte a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó gazdasági társaság előadta, hogy szolgálati lakás bérbeadójaként az alperes alperesével, volt munkavállalójával 1987-ben bérleti szerződést kötött. A felek közti munkaviszony az alperes nyugállományba vonulási szándékára figyelemmel 2016. január 31-én közös megegyezéssel megszűnt. A felperes 2020. április 2-án kelt levelében cserelakást ajánlott fel az alperesnek, melyet az alperes nem fogadott el, az ingatlant nem hagyta el. Az indítványozó keresettel élt, amelynek alapján az első fokon eljáró bíróság a bérlőt a lakás kiürítésére és elhagyására kötelezte. Az alperes fellebbezése nyomán indult másodfokú eljárásban a bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság lényegében azt állapította meg, hogy az indítványozó a cserelakás felajánlási kötelezettségének nem tett megfelelően eleget, illetve kötelezettségének megfelelő teljesítését nem bizonyította.
- [3] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó támadta a Lakástv. 75. § (2) bekezdését, mely cserelakás-felajánlási kötelezettséget ír elő a bérbeadó számára. Sérelmezte, hogy „olyan szerződések esetében ír elő a bérbeadó számára igen terhes kötelezettséget, amelyek a törvény hatálybalépése előtt jöttek létre.” Álláspontja szerint a Lakástv. 75. § (2) bekezdése a bérbeadóra az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő „tilalomba ütköző módon, visszamenőleg, a kihirdetést megelőző időre kvázi módosítja a jogviszonyt, a felek által létrehozott szerződést”, mivel a bérbeadó számára rendkívül terhes kötelezettséget ír elő a cserelakás felajánlására vonatkozóan. Ez szerinte olyan beavatkozás a felek jogviszonyába, ami „olyan fontos alapvető, alapjogokat sért, mint a jogállamiság, a jogbiztonság, hiszen olyan kötelezettséget állapít meg utólag a bérbeadó számára, amelyet a felek nem kötöttek ki a szerződésben, amelyet a bérbeadó nem kívánt vállalni, amely teherről, ha a szerződéskötéskor nem tudhatott, lehetséges ha tud, nem is köt szerződést. Az Ltv. [Lakástv.] 75. § (2) bekezdése nem felel meg az előre láthatóság, kiszámíthatóság követelményének, sérti a volt bérbeadó szerzett jogait.” Minderre tekintettel állította, hogy a Lakástv. 75. § (2) bekezdése, „valamint arra való hivatkozással hozott Fővárosi Törvényszék 42.Pf.637.042/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenes, sérti az Alaptörvényben rögzített demokratikus jogállamiságból származtatható jogbiztonság követelményét, a visszaható hatály tilalmát, a szerzett jogok védelmét.”
- [4] Az indítványozó szerint a Lakástv. 75. § (2) bekezdése, valamint a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.637.042/2021/4. számú ítélete indokolatlanul korlátozza az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogát, s állította, hogy ezen alapvető jogával szemben nem áll olyan alkotmányos érték, vagy alapjog, amely feltétlenül indokolná a korlátozást. Szerinte a Lakástv. 75. § (2) bekezdése, valamint az „arra való hivatkozással hozott Fővárosi Törvényszék 42.Pf.637.042/2021/4. sz. ítélete” alaptörvény-ellenes, sérti az Alaptörvényben rögzített tulajdonhoz való jogot. Előadta, hogy a Lakástv. támadott rendelkezése által érintett bérbeadók, ekként az indítványozó sem rendelkezik olyan ingatlanállománnyal, amire tekintettel „cserelakásfelajánlási kötelezettséggel”

lenne terhelhető a Lakástv. 75. § (2) bekezdése alapján. A tulajdonhoz való jogát, illetve az abból fakadó rendelkezési jogát sérti, hogy a tulajdonos, (illetve a vagyongazdálkodó) rendelkezési jogát indokolatlanul korlátozza a jogalkotó. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy a támadott ítélet „a felajánlott cserelakás tekintetében közjegyzői okiratba foglalást vélte a bérlő számára olyan kedvezőtlen tényezőnek, amely miatt azt állapította meg, hogy nem megfelelő a cserelakás.” Az indítványozó ennek kapcsán utalt a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvényre, mely 1991. szeptember 1-jén lépett hatályba és megteremtette a közvetlen végrehajthatóság lehetőségét, így értelemszerűen az 1987-ben kötött perbeli szerződéskötés során alkalmazására még nem kerülhetett sor. Azóta azonban „a közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállalás, a közvetlen végrehajthatóság okán, a hosszadalmas peres eljárás elkerülése érdekében gyakorlatilag általánosan elfogadott, széles körben alkalmazott lett a bérleti jogviszony létrehozása során.” Az indítványozó ezzel összefüggésben sérelmezte, hogy a Lakástv., valamint a támadott ítélet „teljesen figyelmen kívül hagyja az elmúlt évtizedek során végbement gazdasági, jogi fejlődését, a volt bérbeadó tulajdonjogát, rendelkezési jogát sérti, indokolatlanul és aránytalanul, azzal, hogy meghatározza, hogy kinek, milyen szerződési feltételekkel adja bérbe az ingatlanát.”

- [5] Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [7] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [8] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Fővárosi Törvényszék ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2022. február 25-én vette át, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2022. április 12-én – a törvényes határidőn belül – érkezették az első fokon eljáró bíróságon) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható jogerős ítéletet támadta.
- [9] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [26. § (1) bekezdés a) pont; 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy a panaszos Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjával, illetve 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvénynek az indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz [pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben azt állította, hogy a támadott rendelkezés, illetve bírói döntés a „demokratikus jogállamiságból származtatható jogbiztonság követelményét, a visszaható hatály tilalmát, a szerzett jogok védelmét” sértette. Alkotmányjogi panasz érdemét figyelembe véve ugyanakkor az indítványozó a konkrét eset kapcsán lényegében azt sérelmezte, hogy a felek már fennálló jogviszonyát az 1994. január 1-jén hatályba lépett Lakástv. 75. § (2) bekezdése érintette, a bérbeadót terhelő cserelakás-felajánlási kötelezettséget írt elő, s ennek alapján a bérbeadót 2020-ban cserelakás felajánlására vonatkozó kötelezettség terhelte. Erre figyelemmel megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz érdemében nem az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata által megjelölt,

a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben álló sérelmet állított az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozva, nem ilyen sérelmével összefüggésben alapította kérelmét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére.

- [10] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]]. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja értelmében az indítvány akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott szabályával. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Támadott döntésével a bíróság a Lakástv. 75. § (2) bekezdése alkalmazásával elutasította az indítványozónak az általa bérbeadott lakás kiürítésére irányuló keresetét. A kiegészített indítvány sem tartalmazott indokolást arra vonatkozóan, hogy a Lakástv. 75. § (2) bekezdése szerint a bérbeadót terhelő cserelakás-felajánlási kötelezettség, illetve az ezt alkalmazó és ennek alapján a cserelakás megfelelőségét vizsgáló, a cserelakás megfelelősége minden feltételének a bérbeadó (indítványozó) általi bizonyítását megkövetelő, s a bizonyíthatlanság tényét az indítványozó terhére értékelő bírói döntés miért sértette az indítványozó Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát.
- [11] Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pontjában és az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglaltaknak, részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában írt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1066/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3083/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője, dr. Kollarics Flóra ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Nav. Szj. tv.) 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése ellentétes az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével (jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság elve) XII. cikkével (munkához való jog), XIII. cikk (1) bekezdésével (tulajdonhoz való jog), és XV. cikkével (diszkrimináció tilalma).
- [3] A Nav. Szj. tv. 251. §-a átmeneti rendelkezés az illetmény megállapításához. Ennek (1) bekezdése szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója 2021. január 20-ig 2021. január 1-jei hatállyal megállapítja az érintett fizetési fokozatát, a fizetési fokozatban soron történő előrelépés lehetséges legkorábbi időpontját, az alapilletmény beállási szintjét, az időpótlék szempontjából figyelembe vehető időt, a korábbi rendszeres díjazás összegét, valamint az alapilletmény megállapítás alapjául szolgáló összeget, a (3) bekezdés szerinti korrekciós díj összegét. A 253. § a jogviszony átalakulásához kapcsolódó jogorvoslat, jogkövetkezmények körében tartalmaz rendelkezéseket, ennek (1) bekezdése szerint a 249–251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek.
- [4] 1.2. A jelen alkotmányjogi panaszra okot adó konkrét ügy előzményéhez tartozik, hogy az alkotmányjogi panasz és az abban hivatkozott bírói döntések szerint az indítványozó a Nemzeti Adó- és Vámhivatal igazgatója részére megküldött, „kormánytisztviselői jogviszony lemondással történő megszüntetése” tárgyú, 2021. február 1-jén kelt okiratával a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál fennállt, határozatlan idejű kormánytisztviselői jogviszonyáról a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban Kttv.) 61. § (1) bekezdésére hivatkozással lemondott. Kérte, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyát az alperes a Kttv. 61. § (2) bekezdésére figyelemmel, 2 hónapos lemondási idő elteltével, 2020. április 1-jén szüntesse meg.
- [5] Ezt követően az indítványozó keresettel a bírósághoz fordult, amelyben elsődlegesen kérte a bíróságot, hogy – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban Abtv.) 25. §-a és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 34. § b) pontja alapján – kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását a Nav. Szj. tv. 148. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére a rendelkezéseknek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, XII., XIII., XV. és XXIV. cikkeibe ütközése miatt. Módosított kereseti kérelmében kérte továbbá, hogy a bíróság a Nav. Szj. tv. 216. § (6) bekezdése alapján, általánycskártérítés címén 9 havi távolléti díjának, mint végkielégítésnek megfelelő összeg és késedelmi kamata megfizetésére kötelezze az alperest.
- [6] Az indítványozó 2021. június 30-án alkotmányjogi panaszt is előterjesztett közvetlenül az Alkotmánybíróságon a Nav. Szj. tv. 70. §-a, 148. § (1) bekezdése, 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése ellen az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapítva. Erről az alkotmányjogi panaszról az Alkotmánybíróság 3166/2022. (IV. 12.) AB végzése (a továbbiakban: Abv.) döntött.
- [7] Az Abv.-ben elbírált panasz lényege szerint az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a Nav. Szj. tv. nem teremtette meg annak lehetőségét, hogy amennyiben szolgálati jogviszonyának hátrányosabbá válása miatt nem

kíván tovább személyi állományban maradni, akkor kérhesse szolgálati jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetését és ennek megfelelően a kötelekben eltöltött évek alapján járó végkielégítése megfizetését. Állította, hogy amennyiben a számára hátrányos kinevezést nem kívánja elfogadni, a Nav Szj. tv. „belekényszeríti” abba, hogy jogviszonyát lemondással szüntesse meg, ami miatt elesik az őt egyébként megillető végkielégítéstől, mely jogos várományt az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jog védelme illet meg. Szerinte a szabályozás sérti a jogbiztonság követelményét, mert jogviszonya hátrányos alakulására nem készülhetett fel, illetve az a Nav Szj. tv. alapján visszamenőlegesen változott meg. Álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésébe foglalt diszkrimináció-tilalom is sérült, mert más, vele összehasonlítható helyzetben lévő foglalkoztatottak (pl. ügykezelők, pénzügyőrök) a NAV Szj. tv. alapján kérhették felmentésüket, és igényt tarthattak a végkielégítésre, ő mint tisztviselő státuszú foglalkoztatott viszont nem. (Indokolás [3]).

- [8] Az Abv. az indítványozónak az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszát visszautasította. Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panaszában utalt az Abv.-re (a panasz szerint a IV/02747/2021. számú végzés). Továbbá jelezte azt is, hogy a bíróság időközben döntött kereseti kérelméről.
- [9] A Kúria Kf.VII.45.027/2021/5. számú – kormányzati szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésével kapcsolatos közszolgálati jogvita tárgyában keletkezett – ítélete a Fővárosi Törvényszéknek az indítványozó keresetét elutasító 49.K.701.729/2021/10. számú ítéletét hagyta helyben. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemmel kapcsolatos döntését Nav. Szj. tv. 67. § *b*) pontjára, és 69. §-ára, NAV Szj. tv. 249–251. §-ára, 253. §-ára alapította. Kiemelte, hogy a jogviszonyt nem az alperes, hanem lemondással a felperes szüntette meg. A Kúria mint másodfokú bíróság döntésének elvi tartalma, hogy a Nav. Szj. tv. 249. § (1) bekezdés *a*) pontja 2021. január 1-től hatályos rendelkezései értelmében a törvény hatálybalépésével a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonya az e törvény szerinti, tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá alakult át, ezért a kormánytisztviselő felperes kormányzati szolgálati jogviszonya is átalakult – a felek akaratától függetlenül – tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá (Indokolás [70]).
- [10] Az alkotmányjogi panasz szerint a panasz eljárásjogi alapját az képezi, hogy a jelen jogszabályi rendelkezéseket az indítványozó ügyében az eljáró bíróságok alkalmazták, illetőleg azokat alkalmazniuk kellett.
- [11] 1.3. A panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [12] A panasz szerint a kifogásolt rendelkezések sértik a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát, a kellő felkészülési idő követelményét, továbbá a diszkrimináció tilalmába ütköznek, egyúttal sértik a tulajdonhoz való jogot, és a munkához, a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot.
- [13] A tulajdonhoz való jog sérelme körében az indítvány javarészt az alkotmánybírói gyakorlat áttekintését tartalmazza. A panasz szerint a törvény belekényszeríti az indítványozót abba, hogy lemondással szüntesse meg jogviszonyát, ha a számára hátrányos új jogállást nem kívánja fenntartani. A szabályozás ezzel együtt megfosztja az őt jogszerűen megillető végkielégítéstől. Az új jogállás elkerülésére például az ügykezelőknek és a pénzügyőröknek volt lehetőségük, kérhették felmentésüket. A jogállása előre nem látható módon, rövid időn belül, hátrányosan változott meg, nem volt lehetősége erre felkészülni. A jogalkotó nem tette lehetővé számára a vele összehasonlítható helyzetben lévő más személyekhez hasonló módon azt, hogy az új jogállási törvényre tekintettel felmentését kérje, mely egyben azt is jelentette volna, hogy a végkielégítésre jogosultságát nem veszíti el. Foglalkoztatotti jogviszonya szakadatlanul fennállt, ezért joggal számíthatott arra, hogy amikor jogviszonya véget ér, végkielégítésre lesz jogosult. A végkielégítés azért is élvezi a jogos várományra kiterjedő védelmet, mert annak összege beleszámít a nyugdíj alapjába. A panasz felhívja az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyes eseti döntéseit is.
- [14] A panasz utal továbbá arra, hogy a kifogásolt rendelkezések kapcsolatban állnak a jogállamiság, jogbiztonság követelményével; jóllehet ezek a követelmények az indítvány szerint alkotmányjogi panaszban nem hivatkozhatók, az indítvány szerint ugyanakkor „a teljes kép és a szabályozás alkotmányellenességének megítéléséhez ezek áttekintése is szükséges”.
- [15] A munkához való jog, a foglalkozás szabad megválasztásához való jog sérelmével kapcsolatban a panasz – szintén az alkotmánybírói gyakorlat felidézése után – megállapítja, hogy a Nav. Szj. tv. nem biztosítja az egyén számára a döntés lehetőségét. Az új jogállás el nem fogadását a törvény egyes személyi csoportok számára tette lehetővé azáltal, hogy kérhették jogviszonyuk felmentéssel megszüntetését. Nem tekinthető

szabad elhatározáson alapuló döntésnek, ha az egyénnek a számára hátrányos jogviszony változás visszautasítása kizárólag jelentős összegű végkielégítés elvesztése árán biztosított. A munkához való jog körében érvényesülő önrendelkezést az állam csak látszólag teremti meg. A jogviszony megváltozását az indítványozó semmilyen módon nem kerülhette el, egyedül a lemondás jogintézménye állt rendelkezésre.

- [16] A diszkrimináció tilalmával kapcsolatban, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése állított sérelméről az alkotmánybírósági gyakorlatot megjelenítő határozatok idézését követően a panasz azzal érvel, hogy a törvény a kérelemre történő felmentés lehetőségét egyes jogalanyok számára lehetővé tette, mások számára nem, ezzel indokolatlanul tesz különbséget jogalanyok között. Ezen diszkrimináció következménye, hogy az érintett személyek egy része számára nincs lehetőség arra, hogy az új jogviszonyt elkerüljék, illetve egyedül a lemondás áll rendelkezésre, ez esetben azonban a végkielégítéstől esik az egyén. Különösen visszaszámít a panasz szerint, hogy a törvény a pénzügyőri státuszban és ügykezelői státuszban foglalkoztatottak számára lehetővé teszi a felmentés kezdeményezését a Nav. Szj. tv. szerinti jogviszony átalakulásával, más szolgálati viszonyban állók (és tisztviselői státuszba kerülők) számára nem. A különbségtételnek a panasz szerint a jogalkotó semmilyen indokát nem adta, és ilyen indok nincs is, ezért a szabályozás önkényes.
- [17] 2. A pénzügyminiszter 2022. október 14-én az ügygel kapcsolatos álláspontjáról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot [Abtv. 57. § (1b) bekezdése].
- [18] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [19] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani; az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a panasz 2022. augusztus 19-i beadásával megtartott, az alkotmányjogi panaszban említett jogerős ítéletet az indítványozó jogi képviselője 2022. június 21. napján vette kézhez elektronikus úton. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül érkezett.
- [20] 3.2. Az Alkotmánybíróság a panaszról, azt a tartalma szerint elbírálva, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében döntött.
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel a sérelmezett bírói döntéssel zárult eljárásban félként szerepelt. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, további jogorvoslat nincs számára biztosítva.
- [22] 3.4. Az indítvány nem tartalmaz megfelelő indokolással ellátott, konkrét kérelmet arra vonatkozóan, hogy a Nav. Szj. tv. melyik konkrét rendelkezése, milyen okból, milyen módon hátrányos a felhívott, Alaptörvényben biztosított egyes jogokat – a tulajdonhoz való jogot, a munkához, foglalkozás szabad megválasztásához való jogot – illetően. Nem szerepel a panaszban, hogy mi az a konkrét hátrány – a jogviszony absztrakt átalakításánál – amely az indítványozót konkrét módon, hátrányosan érinti. A támadott szabályok elvont módon a kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonyának a Nav. Szj. tv. szerinti tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá alakulásáról szólnak általánosságban. Az alkotmányjogi panasz a korábbi kormányzati szolgálati jogviszonnyal a Nav. Szj. tv. szerinti tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá átalakítását kifogásolja anélkül, hogy bemutatná azokat a konkrét, a jogszabályból eredő körülményeket, amelyek alátámasztják azt az állítást, hogy a korábbi jogviszonya hátrányosan változott meg, és ez az Alaptörvényben biztosított jogait sérti. Ebben a körben a panasz 9. pontja „a Vám- és Pénzügyi Dolgozók Szakszervezete 2020. november 6-án kelt jogszabály tervezet véleményezésében” foglaltakat említi meg, az ügyben releváns tények között; a panasz 11. pontja szerint pedig a kinevezés „nem rögzít előrelépési dátumot”, és a közvetlen munkahelyi vezető akár 30%-kal alacsonyabb irányba is eltérítheti a fizetését.

- [23] A panasz visszatérő megállapítása, hogy a jogviszony törvény erejénél fogva átalakításánál az indítványozó a felmentését nem kérhette, ezért a várható végkielégítésétől esett el a jogviszonya saját elhatározásból, lemondással megszüntetésénél. Nem derül ki azonban az alkotmányjogi panaszból, hogy a jogviszony átalakítására vonatkozó Nav. Szj. tv-nek a panaszban támadott konkrét rendelkezései – amelyek értelmében a munkáltatói jogkör gyakorlójának határidőben meg kellett állapítania egyebek között az érintett fizetési fokozatát, alapilletményét, [251. § (1) bekezdése], és amelyek arról szólnak, hogy a 249. §-251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek [253. § (1) bekezdése] – miért értelmezhetők jogelvonásként a konkrét esetben, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait illetően.
- [24] 3.5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [25] Az alkotmányjogi panasz a Nav. Szj. tv. 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányul. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, hasonló alkotmányjogi panaszról a 3354/2022. (VII. 25.) AB végzésben döntött, és a Nav. Szj. tv. 249. § (1) bekezdés *b*) pontja, 250. § (2) bekezdése és 253. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [26] A jelen esetben a Nav. Szj. tv. támadott 251. § (1) bekezdése határidőről, a munkáltatói jogkör gyakorlója intézkedésének a tartalmáról szól, abban megkülönböztetés nem ismerhető fel a panaszban foglaltak alapján. A 253. § (1) bekezdése pedig arról szól, hogy a 249–251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek.
- [27] Az indítvány ugyanakkor többször hivatkozik arra, hogy másoknál – a panasz szerint a pénzügyőri státuszban és az ügykezelői státuszban foglalkoztatottnál – a törvény tartalmazza, hogy a jogviszony átalakulásához kapcsolódóan az ilyen személyt a kérelmére fel kell menteni. A Nav. Szj. tv. 253. § (2) bekezdése, amely a kérelemre felmentés lehetőségét tartalmazza, a pénzügyőri státuszú foglalkoztatottakra, és ezek közül azokra vonatkozik, akiknek tisztviselői munkakört állapítanak meg. Hasonló szabályt az ügykezelőkre a Nav. Szj. tv. 253. § (4) bekezdése tartalmaz, ha a kormányzati ügykezelő foglalkoztatott jogviszonya munkaviszonyá alakulna át.
- [28] Az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdése sérelme akkor merülhet fel, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne {lásd: 3073/2021. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [19]}. Amennyiben tehát különböző helyzetben lévő személyeket, csoportokat kezel eltérően a jogalkotó, a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nem merülhet fel az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján.
- [29] A jelen esetben az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a jogszabály más előírása a szabályozás szempontjából nem azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyokra vonatkozik, az indítványra okot adó ügyben kormányzati szolgálati jogviszony alakult át, és nem kormányzati ügykezelő jogviszonya munkaviszonyra vagy pénzügyőr hivatásos szolgálati viszonya tisztviselői jogviszonyra.
- [30] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy Nav. Szj. tv. támadott rendelkezéseivel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdését illetően.
- [31] 4. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1971/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3084/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a légitözlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 63/E. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Rácz Zoltán ügyvéd indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be.
- [2] A 2022. június 28-án benyújtott, az Alkotmánybíróság főtitkára felhívására 2022. augusztus 26-án kiegészített, módosított alkotmányjogi panasz szerint a légitözlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 63/E. §-ában foglalt rendelkezés alaptörvény-ellenes.
- [3] Az Lt. 63/E. §-át az egyes energetikai és közlekedési tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 129. §-a iktatta be az Lt-be, 2022. január 1-jétől.
- [4] Az Lt. 63/E. §-a a sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény 4. § (2) bekezdésében említett, még elégséges szolgáltatás mértékét határozza meg, az Lt. 61/A. § (2) bekezdésében meghatározott munkáltatónál.
- [5] Az Lt. szerint a magyar légtérben légitözalmi szolgálatokat kell fenntartani; ennek teljesítése érdekében a Magyar Állam zártkörűen működő részvénytársasági formában működő egyszemélyes gazdasági társaságot alapított. Az Lt. 61/A. § (2) bekezdés a) pontja szerint a társaság neve: HungaroControl Magyar Légitözalmi Szolgálat Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: Társaság).
- [6] 1.1. Az indítványozók természetes személyek, mindannyian a Társaság munkavállalói az alkotmányjogi panasz melléklete szerint. A négy természetes személy indítványozót ugyanaz a jogi képviselő képviseli. A jogi képviselő egyetlen beadvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, amely mind a négy indítványozó alkotmányjogi panaszát tartalmazza. A négy indítványozó alkotmányjogi panaszai azonosak. Ezért a négy alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság egységesen, és együtt bírálta el, egyetlen döntéssel. Az indítvány szerint – amelyet az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírál el – a támadott rendelkezések az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdésében biztosított, a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogának a sérelmét okozzák és ezért alaptörvény-ellenesek.
- [7] A panasz utal az indítványozók által korábban, a légitözlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény rendelkezésének veszélyhelyzet idején történő eltérő alkalmazásáról szóló 471/2021. (VIII. 6.) Korm. rendelet ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt elbíráló határozatra, amelyben a panasz szerint az Alkotmánybíróság vizsgálta a jogkorlátozás szükségességét is {vö. 3065/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [37], a továbbiakban: Abh.}.
- [8] A panasz az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően azt tartalmazza, hogy „[j]elen panasz azon az alapon támadja a Rendelkezést, hogy az sérti az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdésében írt munkabeszüntetési (sztrájk)jogot. A Rendelkezés alaptörvény-ellenessége ugyanis érdemben befolyásolja a munkabeszüntetéshez való jog gyakorolhatóságát, hiszen a Rendelkezés (8) bekezdése a Sztrájktörvénnyel ellentétesen szűkíti a munkabeszüntetéssel töltött napok számát és napi korlátot is felállít, illetve a (9) bekezdés olyan kötelezettségeket ró ránk, amelyek nem szerepelnek a Sztrájktörvényben.”
- [9] A panasz idézi az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a C) cikk (1) bekezdését, az I. cikk (3) bekezdését, és az R) cikk (3) bekezdését is. Utalva az Abh. indokolása [20] pontjára – amely szerint abban a korábbi ügyben az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és a C) cikk (1) bekezdése sérelmét nem vizsgálhatta –, jelzi, hogy „[e]zen állásponttal egyet nem értve jelen beadványban hivatkozunk mind a B) cikk (1) bekezdésére, mind a C) cikk (1) bekezdésére, hiszen az Abtv. nem azt mondja ki, hogy alkotmányjogi panasszal az Alaptörvényben biztosított alapjog-ellenesség esetén lehet fordulni az Alkotmánybírósághoz, hanem egy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége esetén.”

- [10] 1.2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti, kivételes alkotmányjogi panasz feltételeinek a fennállása igazolása körében arra hivatkoznak az indítványozók, hogy őket közvetlenül érinti a támadott rendelkezés alaptörvényellenessége, a jogszabály velük szemben közvetlenül hatályosul. Ennek indokaként előadják egyrészt, hogy a Sztrájkvt. 1. § (1) bekezdés alapján megilleti őket a sztrájk joga. Másrésztől légiforgalmi irányító munkakörben állnak munkaviszonyban a Munkáltatónál. A Rendelkezés személyi hatálya tehát kiterjed rájuk is, mint indítványozókra. Megemlítik, hogy „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a közvetlen érintettség követelménye akkor teljesül, ha a kifogásolt jogszabály maga érinti az indítványozó alapjogát. Álláspontunk szerint a fentiek alapján ezen követelmény teljesül. Ezen túlmenően az aktuális érintettség is fennáll esetünkben, hiszen a sztrájk-jog gyakorlásában jelenleg is korlátozva vagyunk. Szintén az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében: »az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor kell fennállnia« {3110/2013 (VI. 4.) AB határozat}, továbbá a 33/2012. (VII. 17.) AB határozat szerint »az aktuális érintettség követelménye akkor is teljesül, ha a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek meg, de a jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, miszerint a panaszolt jogsérelem közvetlenül, belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik«. Csatoljuk az érintettség igazolására vonatkozó dokumentumokat.”
- [11] A csatolt dokumentumok ebben a körben arról szólnak, hogy az indítványozók mindannyian a Társaság munkavállalói.
- [12] 2023. január 13-án az indítványozók nyilatkozatot nyújtottak be. A nyilatkozat azt tartalmazza, hogy az indítványozók a munkabeszüntetéshez való joguk gyakorlását tervezik, erre készülnek, ami által a beadvány szerint eleget tesznek az aktuális, azaz jelenvaló érintettség követelményének.
- [13] 2. A Technológiai és Ipari Minisztérium (TIM) 2022. október 12-én az ügygel kapcsolatos álláspontjáról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot [Abtv. 57. § (1b) bekezdése].
- [14] 2.1. A Minisztérium véleménye – utalva a IV/1530/2022. számú ügyben [3015/2023. I. 13.) AB végzés] korábban benyújtott *amicus curiae* beadvány 2. pontjában foglalt szakmai álláspontra és azt fenntartva a jelen ügyben is – ismertette az ügy előzményeit, valamint a támadott szabályozás célját, tartalmát, nemzetközi jogi és uniós jogi környezetét azzal, hogy a minisztérium álláspontja szerint az indítvány nem megalapozott. A TIM álláspontja tartalmazza azt is, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert az nem tartalmazza az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára és a (3) bekezdés a) pontjára, valamint az Abtv. 41. § (1) bekezdésére történő hivatkozást.
- [15] 2.2. 2023. január 20-án az indítványozók indítvány-kiegészítést terjesztettek elő. A kiegészítés a Minisztérium véleményével összefüggésben ismerteti az indítványozók álláspontját.
- [16] 2.3. A 2023. január 20-i beadvány a kivételes alkotmányjogi panaszhoz megkívánt aktuális, jelenvaló érintettség körében azt tartalmazza, hogy a panaszosok a 2023. január 9. napján kelt nyilatkozattal nyilatkoztak arról, hogy a munkabeszüntetéshez való jog gyakorlását tervezik, erre készülnek, tehát fennáll az aktuális, jelenvaló érintettség. A panasz szerint az indítvány befogadhatóságához nem szükséges külön annak igazolása, hogy a Sztrájkvt. szerinti egyeztető eljárás folyamatban van. A panasz szerint az eredeti indítvány tényállási részében szerepel, miszerint a felek között 2021. évben egyeztetés történt, azonban az nem vezetett eredményre; ezt követően került sor a bírósági eljárásra, amely folyamat ugyanazon kollektív munkaügyi vitát jelenti. A 2021. évben zajlott egyeztetés ugyan a munkaügyi vita alanyai, a szakszervezet és a munkáltató között történt, de az indítványozók valamennyien tagjai a szakszervezetnek, tehát a korábbi egyeztető eljárás személyi hatálya megegyezik egymással. A szakszervezet jelen esetben nem jogosult alkotmányjogi panasz benyújtására, csak a panaszosok. A panasz szerint annak elvárása, hogy az aktuális érintettséghez igazolni kell a Sztrájkvt. szerinti egyeztető eljárás folyamatban létét, merőben szokatlan, hiszen az Alkotmánybíróság fennállása óta ilyen irányú gyakorlatot nem folytatott.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti

feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az alkotmányjogi panaszt a 180. napon – vagyis határidőben – nyújtották be.
- [19] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel, megjelöli azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § (2) bekezdése], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét, megjelöli az eljárás megindításának indokait, a sérelmezett jogszabályt, az Alaptörvény megsértett rendelkezését és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére [Abtv. 41. § (1) bekezdés, 52. § (1b) bekezdés *f* pont], továbbá indokolást arra, hogy jogorvoslati lehetőség miért nem áll fenn.
- [20] 3.1. Az indítványozók az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti hatáskörben kérték az Alkotmánybíróság eljárását. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban megállapította, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az absztrakt utólagos normakontrollt felváltó speciális eljárás-fajta, mely személyes érintettséget feltételez. A panaszra tehát a jogszabály alkalmazása vagy hatályosulása ad okot, azonban úgy, hogy konkrét (bíróági) eljárás nem folyt/folyik az ügyben {vö. 3238/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság a 3230/2022. (V. 11.) AB végzésben arra is rámutatott, hogy „csak abban az esetben folytathat le érdemi vizsgálatot az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján eljárva, ha az indítványozó igazolja, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vele szemben közvetlenül hatályosult, és ennek következtében őt alapjogsérelem érte” (Indokolás [14]).
- [21] Az indítvány (és a Technológiai és Ipari Minisztérium beadványa is) az alkotmányjogi panasz előzményeként utalt arra, hogy a Control Magyar Légiforgalmi Irányítók Szakszervezete (továbbiakban: Szakszervezet) 2021. július 15. napjától kezdődően határozatlan időre, minden nap 10.00-15.00 közötti időszakra sztrájkot hirdetett a HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt-nél; a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 13.Mpk.75.206/2021/20. számú végzésével megállapította, hogy a sztrájk jogszerű. A végzés megállapította a még elégséges szolgáltatás biztosításának a mikéntjét. A sztrájkot az annak lehetőségét kizáró, a veszélyhelyzet során a légitraffikálás biztonságának megőrzése és a COVID-elleni védekezéshez elengedhetetlen eszközök zökkenőmentes szállítása érdekében szükséges intézkedésekről szóló 446/2021. (VII. 26.) Korm. rendelet (R.) hatálybalépése folytán nem tartották meg, majd a panasz szerint a Szakszervezet egyes tagjai alkotmányjogi panaszának az elutasítása után lépett hatályba a jelen ügyben támadott rendelkezés. A panasz szerint „[a] panaszosok a Rendeletben foglalt tilalomra tekintettel sztrájkjogukat a veszélyhelyzet alatt nem gyakorolhatták, a sztrájkindítás azonban továbbra is szándékukban állt. A jelen panasszal támadott Rendelkezés már nem a veszélyhelyzetre tekintettel született, így nem veszélyhelyzeti időszakban alaptörvény-ellenesen korlátozza a panaszosok sztrájkjogát.”
- [22] Az Abh. a Korm. rendelet 1. §-a alaptörvény-ellenességét vizsgálta, amely kimondta, hogy „nincs helye sztrájknak a honvédelmi rendszerek és létesítmények ágazati kijelölő hatósága által a honvédelmi érdekből nemzeti létfontosságú rendszerelemmé kijelölt rendszerelemet üzemeltető légiforgalmi irányító szolgálat ellátásáért felelős szervezetnél.” Az Abh. – ilyen körülmények között – az akkori indítványozók érintettségét megállapította. Az Abh. szerint „[a]z indítványozók az érintettség körében utaltak arra, hogy az R. hatálya alá tartozó munkáltatónál, az R. által érintett munkakörben foglalkoztatott személyek, akik munkabeszüntetéshez való joguk gyakorlására készültek a törvényi feltételek megtartása mellett. Az R. időbeli hatálya erre a tervezett munkabeszüntetésre is kiterjed. Az ügyben való személyes és közvetlen érintettség vizsgálható. Az aktuális, azaz jelenvaló érintettség követelménye – a fentebb idézett gyakorlat szerint – azt jelenti, hogy az indítványozó érintettségének az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia. Az indítványozóknak más jogi út nem áll rendelkezésre, az R. hatályosulásához konkrét jogalkalmazói lépések nem szükségesek, a tilalom a jogszabály erejénél fogva érvényesül. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben ezért megállapította, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt feltételek az R. 1. §-ával összefüggésben, ideértve a jogsérelem bekövetkezését, a jelen esetben fennállnak. Az alaptörvény-ellenesnek állított jogszabály az indítványozók személyét, konkrét jogviszonyát, közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan (jelenvaló módon) érinti.” (Indokolás [27])

- [23] 3.2. A 3015/2023. (I. 13.) AB végzés az Lt. 63/E. § egyes szövegrészei alaptörvény-ellenességét állító, szintén az Abt. 26. § (2) bekezdése szerinti panaszt bírált el, 2022. december 13-án. Megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz– az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti feltételek fennállásának az igazolását illetően – az Abh.-ban említett körülményektől annak lényeges elemeiben eltér. Az indítvány nem igazolta, hogy az indítványozók munkabeszüntetéshez való joguk gyakorlását tervezték, erre készültek (aktuális, azaz jelenvaló érintettség követelménye). Nem igazolta azt sem, hogy a támadott rendelkezések elvont módon tiltják a jogszabály erejénél fogva a munkabeszüntetéshez való jog gyakorlásának tervezését vagy a gyakorlását. Az indítvány nem igazolja, hogy a Sztrájkvtv. szerinti egyeztető eljárás [2. § (1)–(3) bekezdés] lenne folyamatban (Indokolás [22]).
- [24] 3.3. A jelen ügyben az alkotmányjogi panaszban foglaltak és a 2023. január 13-án benyújtott nyilatkozat, valamint a 2023. január 20-án benyújtott indítvány-kiegészítés alapján sem állapíthatók meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz fennállásának a feltételei. Az alkotmányjogi panasszal támadott szabályok a még elégséges szolgáltatásról szólnak. E rendelkezéseknek a kivételes alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásához szükséges hatályosulása aktuális, jelenvaló módon akkor következhet be, ha sztrájk vagy ahhoz vezető eljárás van folyamatban. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Lt. 63/E. §-a – a jelen esetben és a jelen indítvány alapján – az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasszal nem támadható.
- [25] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében írt törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság – a befogadhatóság egyéb feltételeinek vizsgálatát mellőzve – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1513/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3085/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Járásbíróság 4.G.40.055/2020/20. számú ítélete, a Szegedi Törvényszék 4.Gf.40.073/2020/16. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.V.20.718/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó természetes és jogi személyek – jogi képviselőjük (dr. Szabó István ügyvéd) útján – 2022. május 4-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a Szegedi Járásbíróság 4.G.40.055/2020/20. számú ítélete, a Szegedi Törvényszék 4.Gf.40.073/2020/16. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.718/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleményük szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozók egy bérleti szerződés bírósági módosítása iránt indult polgári per felperesei voltak; az ügy alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] 3. Az indítványozó felperesek Szeged belvárosában béreltek az alperes, önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságtól mint bérbeadótól üzlethelyiségek céljára szolgáló ingatlanokat, amelyekben üzleti, vállalkozási tevékenységet folytattak. Mindegyiküknek, a 2000-es évek elején, különböző időpontokban megkötött bérleti szerződésében kikötötték a felek, hogy a bérbeadó jogosult az előző évi hivatalos infláció mértékének megfelelően emelni a bérleti díjakat. Erre egyes években sor is került, más években nem. A 2008. évi gazdasági válság, majd a 2011-ben Szeged belvárosának közelében megnyílt üzletközpont miatt a felperesek állítása szerint bevételük jelentősen csökkent. A piaci környezet megváltozására tekintettel a bérbeadó által a szerződés alapján megállapított bérleti díjat magasnak tartották, ezért annak csökkentését kezdeményezték, majd annak sikertelenségét követően bírósághoz fordultak. Keresetükben a bérleti szerződések bírósági módosítását kérték akként, hogy a bíróság 30%-kal csökkentse le az ingatlanok bérleti díját. Az elsőfokú bíróság a felperesek által csatolt magánzakértő véleménye és nyilatkozatai, valamint a perben kirendelt igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő szakvéleménye és nyilatkozatai alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek nem tudták a bizonyosság szintjén igazolni azon állításukat, miszerint a bérleti szerződések értékegyensúlya megbomlott, és az általuk fizetett díj 30%-kal magasabb, mint a reális piaci díj. A kirendelt szakértő szakvéleménye alapján a bíróság szerint ez nem volt megállapítható, a felperesek által felkért magánzakértő véleménye pedig nem volt figyelembe vehető arra tekintettel, hogy ő a felperesekkel szerződéses, megbízási jogviszonyban állt, és emiatt elfogulatlan szakvélemény adása tőle a járásbíróság szerint nem volt várható. Mivel a bíróság a hivatkozott jogalapot megalapozó tények fennállását szakkérdésnek tekintette, a felperesek tanúk meghallgatására irányuló indítványának nem adott helyt.
- [4] 4. Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek által benyújtott fellebbezés folytán másodfokon eljáró, jogerős döntést hozó Szegedi Törvényszék 4.Gf.40.073/2020/16. számú ítéletével az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. Nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a magánzakértő véleményét ki kellene rekeszteni a bizonyítékok köréből; azt nem mint szakvéleményt, hanem mint a felperesek álláspontjának alátámasztására benyújtott bizonyítékot értékelni kell a perben, és az egyes szakértők véleményét azok együttes figyelembe vételével kell megítélni. Ezt a másodfokú bíróság elvégezte, ennek alapján érdemben ugyanarra következtetésre jutott, mint az elsőfokú bíróság, így annak döntését helybenhagyta. Érvelése szerint a járásbíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, és annak alapján helytálló jogi következtetésre jutott. Az ítélet alapjául szolgáló ténykérdést a törvényszék is szakkérdésnek tekintette, melyet a szakértői vélemények

alapján aggálytalanul meg lehetett állapítani. Mivel ez alapján a kivételes bírósági beavatkozáshoz szükséges felperesi érdeksérelem nem érte el a lényeges mértéket, így a felperesek keresete alaptalan, az elsőfokú határozat pedig jogszerű és ténybelileg megalapozott volt.

- [5] A jogerős döntéssel szemben a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet; a Kúria azonban Pfv.V.20.718/2021/6. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati kérelem több hivatkozását azon az alapon nem fogadta el a Kúria, hogy azok vonatkozásában a felperesek nem jelölték meg azt a – konkrét jogszabályi rendelkezéssel alátámasztott – jogcímet, mely alapján a jogerős döntés megváltoztatását kívánták, így a kérelmük e vonatkozásokban érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan volt. Egyebekben a felperesek a szakértői bizonyítás általuk vélt hiányosságaival, pontatlanságaival és ellentmondásaival érveltek, azt állítva, hogy az első- és a másodfokú bíróság okszerűtlen következtetésekkel és iratellenes módon, a tényekkel szemben állva fogadta el a kirendelt szakértő véleményét aggálytalanként, ezzel szemben szerintük az általuk felkért magánszakértői véleményre kellett volna az ítéletet alapozni. Azt is sérelmezték, hogy a kirendelt szakértő a számításai alapjául szolgáló, más természetes és jogi személyek között megkötött szerződéseket, számviteli bizonylatokat nem csatolta, és erre őt a bíróság sem kötelezte. Mindezek miatt a felperesek szerint nem keletkezett az ügyben aggálytalan szakvélemény, a bíróságoknak addig kellett volna folytatniuk a szakértői bizonyítást, míg egy ilyen szakvélemény nem születik, ennek elmaradása pedig olyan jogszabálysértést jelent, amely a per kimenetelét érdemben befolyásolta.
- [6] Emellett az indítványozók azt is sérelmezték, hogy szerintük a másodfokú bíróság nem döntött minden kereseti kérelemről, és nem tett eleget indokolási kötelezettségének. A Kúria az érdemben vizsgált felperesi hivatkozásokkal kapcsolatban megállapította, hogy azok alaptalanok, és a jogerős döntés mind a tényállás, mind a bizonyításfelvétel és a bizonyítékok egymásra tekintettel történő értékelése, mind a levont jogi következtetések tekintetében helytálló; a kereseti kérelemről a törvényszék döntött, csak nem a felperesek javára; a jogerős ítélet kellő és megalapozott indokolást tartalmaz, a törvényszék a döntése ténybeli alapjairól és jogi indokairól számot adott; az ügy érdemére kiható, akár anyagi jogi, akár eljárásjogi jogszabálysértés nem történt, a jogerős ítélet sem okszerűtlenül levont következtetéseket, sem iratellenes megállapításokat nem tartalmaz, és további bizonyítandó ténykérdések sem maradtak. Összességében az eljárási jogszabályok rendelkezéseinek megfelelő módon lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem volt igazolható a felperesek állítása, az őket érő lényeges és súlyos érdeksérelem, így a bérleti szerződés módosítására nem volt mód.
- [7] 3. Ezt követően az indítványozók alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz a Szegedi Járásbíróság 4.G.40.055/2020/20. számú ítélete, a Szegedi Törvényszék 4.Gf.40.073/2020/16. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.V.20.718/2021/6. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Érvelésük szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal.
- [8] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének lényege szerint a bíróságok téves tényállást állapítottak meg, melynek alapja az indítványozók szerint ellentmondásos és hiányos, ténybelileg és módszertanilag megalapozatlan szakértői vélemény alapul vétele volt, amihez képest a pernyertességüket eredményező, megalapozott és aggálytalan magánszakértői vélemény mellőzése eljárási jogaik sérelmét jelentette. Az ügy érdemét befolyásoló alaptörvény-ellenesség különböző, általuk állított aspektusai a bíróságok által felvett bizonyításhoz és a bizonyítékok értékeléséhez kapcsolódnak, és azt sérelmezik, hogy a szakértő szerintük téves szakvéleményét fogadták el a bíróságok ítéleteik alapjául. A fegyveregyenlőség elve is sérült, azáltal, hogy a felperesek hátrányára értékelték a bíróságok az alperes által nyújtott adatszolgáltatást, valamint hogy bár megismerhették, de írott formában nem kaphatták meg a szakvélemény alapjául szolgáló, más természetes és jogi személyek üzleti tevékenységére vonatkozó szerződéseit, számláit és egyéb bizonylatait. Mindezek mellett érvelésük szerint sem a járásbíróság, sem a törvényszék nem tett eleget indokolási kötelezettségének.
- [9] A Kúria szintén megsértette a bírósághoz fordulás jogát azáltal, hogy a kereseti kérelmet nem „nyílt időintervallumúnak” tekintette, és ítélete a kereseti kérelemmel érintett időszakot 2018. december 31. napjával bezárólag állapította meg. A Kúria ítélete kapcsán a jogorvoslathoz való jog sérelmét is állítják, egyrészt azzal érvelve, hogy felülvizsgálati kérelmükben valójában több olyan jogszabályi rendelkezést is megjelöltek, amelyek hiánya miatt a Kúria az érdemi vizsgálatot mellőzte, másrészt az alapján, hogy a téves, okszerűtlen és iratellenes tényállást megállapító jogerős döntéssel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet a Kúria érdemi, a kérelemben kifejtettekre reflektáló érvelés és indokolás nélkül utasította el. Mivel a bíróság aggályos szakvéleményre ítéleti

bizonyossággal tényállást és döntést nem alapíthat, a jogerős döntés pedig a szakértői véleményekben rejlő ellentmondásokat az indítványozók véleménye szerint nem oldotta fel, ezért a Kúria „az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállást teljes körűen nem állapította meg”, továbbá nem is a teljes kereseti kérelemről döntött. A Kúria „nem biztosította a felpereseknek a bírósághoz való fordulás alkotmányos jogát” sem, mivel „jogellenesen nem vett figyelembe való tényeket, jogellenesen értelmezett jogszabályokat”, és „az önkényes mérlegelés és jogértelmezés sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot”.

- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. §-ok szerinti feltételeket. Megállapítható, hogy az indítvány határidőben érkezett, a konkrétan megjelölt és sérelmezett bírósági döntések mindegyike alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozók a jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, az indítványozók érintettnek és jogosultnak minősülnek. Az alkotmányjogi panasz azonban alkalmatlan érdemi elbírálásra, ennek alapján az nem fogadható be.
- [11] Az alkotmányjogi panasz a három támadott bírói döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, és a bíróságok tényállás-megállapítási, bizonyításfelvételi, bizonyítékértékelési és jogértelmezési tevékenységét, elsősorban a szakértői bizonyítás módját és eredményét sérelmezi. A panasz tartalma szerint a tényállás felülvizsgálatára és a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására, összességében egy más tartalmú, a felperesek pernyertességét eredményező ítélet meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Ennek okán az indítvány nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntések bármelyikét érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [12] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, ezen belül az alkalmazandó jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Szegedi Járásbíróság 4.G.40.055/2020/20. számú ítélete, a Szegedi Törvényszék 4.Gf.40.073/2020/16. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.V.20.718/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1095/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3086/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.455/2021/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Steixner Ferenc ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Győri Járásbíróság P.20.903/2020/9. számú ítélete, a Győri Törvényszék 2.Pf.20.275/2020/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.20.455/2021/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény P) és Q) cikkével, az I. cikk (1)–(4) bekezdéseivel, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének Első Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikkével.
- [3] 1.1. A tényállás szerint a egy pázmándfalui pince megnevezésű, az ingatlannyilvántartásba 23 m² alapterülettel bejegyzett ingatlant (a továbbiakban: pince) az 1800-as évek második felében létesítették, majd a későbbiekben – több mint 10 évvel ezelőtt – 64 m²-esre bővítették. A pince három szellőzőnyílással rendelkezett: egy a bejárat felett, egy attól 7,52 méterre, míg a harmadik a végétől 4,54 méterre. A két 15 cm átmérőjű menynyvezeti szellőzőkürtő a 4 méterrel a pince felett elhelyezkedő Pázmándfalu zártkert, szántó megnevezésű, 5388 m² alapterületű ingatlanra nyílik, amely 15%-ban beépíthető. A pince félköríves dongával fedett, löszös talajból kifaragott, megközelítőleg 2 méter belmagasságú, egylégtérű. Az alapügy felperese 2014. november 10-én szerezte meg a pince tulajdonjogát hagyatéki hitelezői igény kielégítése jogcímén. A pince feletti ingatlan korábban a helyi termelészövetkezet (a továbbiakban: tsz) tulajdonában állt. A tsz a közvetlenül a pince felett elhelyezkedő ingatlanrészt – megegyezés alapján – nem művelte meg. Az ingatlant az indítványozó (perbeli alperes) 2013-ban vásárolta meg. Az előző tulajdonos nem tájékoztatta arról, hogy azon szellőzőnyílások találhatóak, így azokat az alperes „beszántotta”. A pince szellőzése így a kereseti kérelem benyújtásakor nem volt megoldott, emiatt levegője dohos, a fal nedves, fekete penésszel borított. Szellőzés hiányában funkcióját veszti és az állaga is veszélybe kerül, mert a folyamatosan nedvesedő homokkő szilárdsága gyengül.
- [4] A felperes módosított keresetében kérte megállapítani, hogy jogelődje elbirtokolta a pince szellőzésére vonatkozó szolgalmi jogot az alperesi ingatlanon. Másodlagos kérelme szolgalmi jog alapítására irányult.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes szolgalmi jog elbirtoklásának megállapítása iránt előterjesztett keresetét elutasította, egyidejűleg pinceszellőzési szolgalmat alapított az alperes ingatlana terhére.
- [6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú ítélet ténybeli és jogi indokolásával. Kizárólag a fellebbezés kapcsán fejtette ki érveit: a pince szellőzése kizárólag szolgalmat alapításával biztosítható, ami azért szükséges, mert ellenkező esetben az rendeltetésszerű használatra alkalmatlan.
- [7] A jogerős ítélet ellen az indítványozó (mint alperes) nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és – tartalma szerint az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes másodlagos keresetének elutasítását kérte.
- [8] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.455/2021/16. számú ítéletével a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Győri Járásbíróság P.20.903/2020/9. számú ítélete, a Győri Törvényszék 2.Pf.20.275/2020/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.20.455/2021/16. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény P) és Q) cikkével,

az I. cikk (1)–(4) bekezdéseivel, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének Első Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikkével. Főtitkári felhívásra kiegészített indokolásában előadta, hogy ügyében a bíróságok törvényi felhatalmazás nélkül, ítélettel alapítottak az indítványozó telkén szolgalmi jogot, következésképpen a bírói döntések az indítványozó Alaptörvény XIII. cikk szerinti tulajdonhoz való jogának sérelméhez vezetnek. Hivatkozott a Kúria Pfv.I.20.065/2014. számú döntésére, mely szerint a bíróság – vonatkozó törvényi felhatalmazás hiányában – a szükségbeli útszolgálat kivételével nem alapíthat szolgalmat, illetve nem állapíthatja meg annak jogszabály alapján történő létrejöttét. A bíróságok a pince bővítés hatósági jóváhagyása és a vázrajz érintettek általi aláírása nélkül rendelték el a szolgalmi jog bejegyzését az indítványozó ingatlanának 62 m² területű részére, holott a pince az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint 25 m² alapterületű. Az indítványozó szerint a bíróságok téves jogértelmezése folytán a panaszos tulajdonhoz való jogán túlmenően, megsértették az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 28. § (1) bekezdésében írtakat is.

- [10] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2022. április 1-jén töltötte le, az alkotmányjogi panaszt 2022. május 30-án, határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróság útján. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek, mivel az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [P] és [Q] cikk, I. cikk (1)–(4) bekezdés, XIII. cikk (1) és (2) bekezdés], a támadott bírói döntéseket [a Győri Járásbíróság P.20.903/2020/9. számú ítélete, a Győri Törvényszék 2.Pf.20.275/2020/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.20.455/2021/16. számú ítélete], továbbá az alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére.
- [11] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [12] Az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alaptörvény „Alapvetés” címet viselő részében megfogalmazottak, így az indítvány által felhívott P) cikkben, Q) cikkében foglaltak nem jogokat állapítanak meg, így a bennük foglaltak esetleges sérelme alkotmányjogi panasz benyújtására alapot nem teremt [3137/2014. (IV. 24.) AB végzés, Indokolás [14]]. Erre tekintettel ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének, így az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [14] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [15] Az indítványozó panaszja egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletekben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntések Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [16] Ezt támasztja alá az a tény, hogy az indítványozó lényegében a felülvizsgálati kérelemben előadott kifogásokra hivatkozik az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben. Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírósági ítéletek felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem általános felülbírálati fórum. Az eljáró bíróságok által – indítványozó álláspontja szerint – elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].

- [17] A Kúria rámutatott arra, hogy az a – felülvizsgálati kérelemben a megjelölt anyagi jogi jogszabálysértés indokként hivatkozott – jogi álláspont, miszerint „a bíróság a szükségbeli útszolgálat kivételével nem alapíthat szolgalmat, illetve nem állapíthatja meg annak jogszabály alapján történő létrejöttét”, „sem az első-, sem a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya, arra az alperes a fellebbezésében sem hivatkozott. Mivel a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatban – erre irányuló kérelem hiányában – nem fejtette ki jogi álláspontját, ez a felülvizsgálati érvelés érdemben nem volt vizsgálható.” {Kúria Pfv.II.20.455/2021/16. számú ítélet [44]}
- [18] Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán visszautal a 3405/2021. (X. 15.) AB határozatában kifejtettekre, miszerint „[a]z Alkotmánybíróság ugyanakkor az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetén mindig a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerítésével az adott ügyben végső fórumként eljáró bíróság által hozott bírói döntés alaptörvény-ellenességét vizsgálja, és vizsgálata csak kivételesen, az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján terjedhet ki az ezen bírósági döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntésekre. A kereseti kérelemről az első fokon eljáró bíróság dönt, a jogorvoslati fórumok már alapvetően a fellebbezés vagy a felülvizsgálati kérelem keretei között járnak el. Ahhoz, hogy valamely, az elsőfokú eljárásban a kereseti kérelem minősítésével és elbírálásával összefüggésben felmerült esetleges alaptörvényt sértés az adott ügyben a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerítésével a végső fórumként eljáró bírói fórum által hozott döntésben is megjelenjen és ezáltal az Alkotmánybíróság előtt az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban felhívható legyen, elengedhetetlen, hogy az indítványozó a rendelkezésre álló rendes (és adott esetben, szabad választása szerint, rendkívüli) jogorvoslatok keretében ezen állított alaptörvényt sértést eredményező körülményekre az eljárási törvények szerinti formában és tartalommal hivatkozzon, melyet a jogorvoslati fórum érdemben köteles elbírálni, és döntésének indokairól az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megfelelően köteles számot adni. Ez az értelmezés egyenesen következik az alkotmányjogi panasz funkciójából éppúgy, mint a jogorvoslatok kimerítésének Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontja szerinti kötelezettségéből. Csak abban az esetben értékelhető ugyanis úgy, hogy valamely alsóbb fokú bíróság eljárásában felmerülő alaptörvényt sértés az Alkotmánybíróság által közvetlenül vizsgált bírói döntésben is megjelent, és azt az Abtv. 29. §-ának megfelelően érdemben befolyásolta, ha a jogorvoslati fórum eljárása kiterjedt annak a kérdésnek a vizsgálatára is, amely az indítványozó állítása szerint az alaptörvény-ellenességet okozta már az alsóbb fokú bíróság(ok) eljárása során.” {3405/2021. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [24]}
- [19] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [20] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1352/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3087/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.901/2021/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy magánszemély jogi képviselő (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Kúria Bfv.I.901/2021/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített véleménynyilvánítási szabadsággal.
- [2] 2. A bírósági határozatokban ismertetett tényállás szerint az indítványozó 2017. május 5. napján egy internetes felületen „Lerángatták a lépcsőn a [...] tudósítóját, és elvették a telefonját a Fidesz konzultációs fórumán” címen tett közzé tudósítást. A cikkben megszólított személy a becsületének csorbítása miatt feljelentést tett.
- [3] Az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a 7.B.1140/2020/13. számú ítéletében az indítványozót folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétségében marasztalta és megrovásban részesítette. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó ténytartalmú közléseket tett, amelyek a magánvádló emberi méltóságának sérelmére alkalmasak voltak, becsületét csorbították. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a magánvádló nemcsak a politikai rendezvény szervezője volt, hanem egyidejűleg a helyi politikai szervezet tagja, így a valóság bizonyítását nem látta mellőzhetőnek. A valóság bizonyítása kapcsán az elsőfokú bíróság – a sértett, a vádlott, tanúk meghallgatása és kamerafelvétel megtekintése alapján – arra a következtetésre jutott, hogy a vádlott által állított tények valóságát nem sikerült bizonyítani.
- [4] Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 21.Bf.5290/2021/9. számú ítéletében az elsőfokú döntést – a minősítés és a szankció tekintetében – helybenhagyta. A másodfokú bíróság a tényállási elemek tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, érvelése szerint az elhangzott közlések a magánvádló becsületének sérelmére voltak alkalmasak, az elsőfokú bíróság helyesen járt el, mikor a valóság bizonyítását elrendelte, továbbá úgy értékelte, hogy a felvett bizonyítékok cáfolták a vádlott előadását. A másodfokú bíróság nem osztotta az indítványozó álláspontját, hogy a közlés közügyekben történt volna, és így a véleménynyilvánítási szabadság fokozott védelmét élvezzi. Álláspontja szerint a magánvádló politikusi minősége nem alapozza meg, hogy az indítványozói közlésben rögzített eseménysor (a lakossági fórumon idején történt szóváltás, dulakodás) társadalmi jelentőségűnek, közügynek minősülne.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati indítványát a Kúria a támadott döntésben elutasította. A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati indítvány tartalmát tekintve a valóság bizonyítása eredményének felülrértékelését célozza, amelyre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.
- [6] A Kúria döntésével szemben az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó szerint az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését sérti, hogy a Kúria nem vette figyelembe, hogy a sérelmezett közlések közügyek megvitatásához kapcsolódtak, és mint ilyenek, kiemelt védelmet élveztek. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a közlés egy közérdeklődésre számot tartó vitához járult hozzá, a közléssel érintett személy (a magánvádló) politikai szerepe miatt széles körben ismert, továbbá az információt az indítványozó a sajtó munkatársaként közvetlenül, első kézből szerezte be. A terhelt újságírói minőségéből, a „watchdog funkcióból” is következik a véleménynyilvánítás szabadságának magasabb szintű védelme: az indítványozó a közhatalmat gyakorló Kormány rendezvényszervezőjével összefüggésben fogalmazott meg állításokat.

- [7] Az indítványozó a 3328/2017. (XII. 8.) AB határozatra alapozva arra hivatkozott, hogy a valóságbizonyítás sikerelensége a védett véleménynyilvánítás körében nem vezethet automatikusan az elkövető bűnösségének a kimondásához, hanem a büntetőjogi felelősségre vonáshoz arra is szükség van, hogy a büntetőeljárásban bizonyosságot nyerjen: a terhelt tudott arról, hogy valótlan az a becsületsértő tény, amelyet állított, híresztelt, vagy amelyre utaló kifejezést használt. Az indítványozó szerint a támadott döntések sértik a véleménynyilvánítás szabadságát, mert nem bizonyították, hogy a sértetti közlés tudottan valótlan lett volna.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását.
- [9] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [10] Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását.
- [11] 3.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidőn belül nyújtotta-e be az indítványt az indítványozó.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2022. június 20-án nyújtotta be. Az indítványozó jogi képviselője a másodfokú bíróság döntését 2021. május 11-én, a Kúria nem érdemi és nem mérlegelésen alapuló döntését 2022. április 21-én töltötte le. Megállapítható, hogy az indítványozó a hatvannapos határidőt az előbbi döntés esetében túllépte, a Kúria döntése esetében a határidő teljesült.
- [13] Az Ügyrend 32. § (4) bekezdéséből az következik, hogy ha a Kúria azt állapítja meg, hogy felülvizsgálat lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának a nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálhatja az ügy érdemében hozott jogerős döntést, ha (i) az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati kérelem benyújtásával egyidőben alkotmányjogi panasszal határidőben megtámadta, vagy (ii) a Kúria a végzését mérlegelési jogkörben hozta. A Kúria nem mérlegelés alapján hozott, felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül (ezért is támadható önállóan alkotmányjogi panasszal). Ez viszont egyben azt is jelenti, hogy a jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, az alapügy érdemében hozott döntésnek a Fővárosi Törvényszék 21.Bf.5290/2021/9. számú ítélete tekinthető {hasonlóan például: 3369/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [12]; 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}. A másodfokú határozattal szemben az alkotmányjogi panasz nyilvánvalóan elkésettnek minősül. Ennek megfelelően az indítványozónak a jogerős ítélettel kapcsolatos érveit az Alkotmánybíróság jelen eljárásában érdemben nem bírálhatta el {hasonlóan például: 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]}.
- [14] Törvényességi kérdés – és épp ezért nem tehető alkotmánybírósági felülvizsgálat tárgyává – hogy van-e helye felülvizsgálatnak a konkrét ügyben, vagy az törvényileg kizárt. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a felülvizsgálati kérelem elutasítását nem vizsgálta.
- [15] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: valamely összefüggés közéleti szereplővel vagy eseménnyel még nem eredményezi a közlés társadalmi, közéleti jellegét. A rágalmazásnak minősített közlés az indítványozó és a rendezvény szervezője közötti szóváltásra, dulakodásra vonatkozott, amely abban az esetben sem „közéleti kérdés”, ha arra a sajtó munkatársa és egy politikus között került sor.
- [16] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék jogerős döntését az alkotmányjogi panasz elkésettsége miatt nem vizsgálhatta. A Kúria felülvizsgálatot elutasító döntése vizsgálat tárgya lehetett, viszont az indítvány erre vonatkozóan nem vetette fel az alaptörvény-ellenesség kételyét.

[17] 4. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában rögzített követelménynek, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1610/2022.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273